

Programmarekening - deel I 2024

Gemeente Echt-Susteren

In Echt-Susteren vieren we het goede leven. We zijn met trots een Cittaslow gemeente.
Meer informatie op www.echt-susteren.nl/cittaslow.

Inhoud

I. JAARVERSLAG

1	Inleiding	3
2	Terug- en vooruitblik	7
3	Rekeningsaldo 2024	23
4	Auditing en control	33
5	Financiële positie	43
6	Aanwending post onvoorzien	49
7	Programma's	53
7.1	Bevolking en bestuur	55
7.2	Openbare orde en veiligheid	63
7.3	Beheer openbare ruimte	69
7.4	Onderwijs	87
7.5	Cultuur en sport	93
7.6	Sociaal domein	105
7.7	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	119
7.8	Omgevingsrecht	127
7.9	Economische zaken en grondexploitaties	133
7.10	Algemene dekkingsmiddelen	145
7.11	Overhead	151
8	Recapitulatie programma's	153
9	Paragrafen	157
9.1	Inleiding paragrafen	159
9.2	Lokale heffingen	160
9.3	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	169
9.4	Onderhoud kapitaalgoederen	183
9.5	Financiering	187
9.6	Bedrijfsvoering	194
9.7	Verbonden partijen	202
9.8	Grondbeleid	236
9.9	Openbaarheidsparagraaf	246
9.10	Rechtmatigheidsparagraaf	248

1. Inleiding

Programmaverantwoording

2024

1.0 Inleiding

Jaarverslag
Het verslag bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het verslag wordt teruggekeken op de belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen in 2024. De jaarrekening gaat in op de financiële aspecten van de uitvoering van het beleid in 2024. In het verslag wordt per programma verantwoording afgelegd aan de hand van teksten uit de begroting. Daarna volgen de paragrafen met onder andere informatie over het weerstandsvermogen, de bedrijfsvoering en het grondbeleid.

Rekeningsaldo
Het jaar 2024 sluit af met een positief rekeningsaldo van circa € 3.373.000. Na de 2e bestuursrapportage 2024 was er een voorlopig positief rekeningsaldo van afgerond € 1.404.000 geraamd. Voor een toelichting op het saldo en de bestemming wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van deze jaarrekening.

Peildatum
De jaarrekening 2024 is samengesteld in de eerste maanden 2025, tussen januari en maart. Omdat de besluitvorming in de raad pas begin juli 2025 plaatsvindt, kan het vreemd overkomen dat bijvoorbeeld wordt gesproken over ‘in het tweede kwartaal van 2025 wordt….’ terwijl dit kwartaal bij de besluitvorming al is afgelopen.
1 april 2025 wordt als peildatum van de tekstbijdragen aangehouden.

Toelichting belangrijkste verschillen
Bij de programma’s zijn op hoofdlijnen de voornaamste verschillen toegelicht tussen de bedragen uit de kolom ‘bijgestelde begroting 2024’ en de kolom ‘rekening 2024’.

Voor een toelichting op de verschillen tussen ‘primitieve begroting 2024‘ en ‘bijgestelde begroting 2024’ wordt verwezen naar met name de 1e en 2e bestuursrapportages 2024 en de overige begrotingswijzigingen die in de vergaderingen van de gemeenteraad in 2024 zijn vastgesteld.

Vergelijkende indicatoren/kengetallen rekening 2024 en begroting 2024
Per product van deze rekening 2024 wordt in tabelvorm een overzicht gepresenteerd van indicatoren en kengetallen. In deze tabel worden ook vergelijkende cijfers opgenomen uit de rekening 2023 (kolom realisatie 2023) en de begroting 2024. In een aantal gevallen wijken deze vergelijkende cijfers af van de oorspronkelijke rekening 2023 en begroting 2024. Dit komt omdat nieuwe informatie heeft geleid tot een aanpassing van het betreffende cijfer.

Echt, 6 mei 2025
College van burgemeester en wethouders van Echt-Susteren

2. Terug- en vooruitblik

Programmaverantwoording

2024

2. Terug- en vooruitblik

Programma 1: Bevolking en bestuur

Nieuwe applicaties

Eind 2024 is in samenwerking met gemeenten Roerdalen en Maasgouw, nieuwe software voor de personeelsplanning, klantgeleiding, afspraken aangeschaft.
De personeelsplanning is in december 2024 in gebruik genomen en de overige applicaties volgen in de eerste helft van 2025. Het pakket is gericht op gemeentelijke dienstverlening en heeft veel meer mogelijkheden dan de voorgaande applicaties. De nieuwe applicaties zijn aan elkaar gekoppeld. Hierdoor is het mogelijk om beter te plannen, beter voor te bereiden en kunnen klanten vooraf betalen. De burger kan hierdoor sneller en beter worden geholpen.

Functiescheiding

Om medewerkers beter te beschermen tegen mogelijke dwang of chantage van buitenaf introduceert de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens een nieuwe rolverdeling binnen functiescheiding.
De nieuwe rolverdeling wordt vanaf 1 januari 2025 in de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN) doorgevoerd. Hierdoor zijn gemeenten verplicht om de verschillende handelingen in de aanvraag en uitgifte van paspoorten en identiteitskaarten door minimaal drie verschillende medewerkers uit te laten voeren. Het gaat om de rol van de aanvraag in behandeling nemen, verstrekken en document uitreiken. Het advies is om de rol van de verstrekker uit te breiden met identiteitsverificatie. De beheertaken kunnen door de drie medewerkers of iemand anders worden uitgevoerd.

Reisdocumenten niet-ingezetenen

Sinds 26 juni 2024 vullen aanvragers eerst hun gegevens in via onze website en sturen deze met benodigde bijlagen naar de gemeente. Deze documenten komen automatisch in een zaaksysteem terecht waar ze vooraf gecontroleerd kunnen worden. Nadat de aanvraag akkoord is bevonden, ontvangt de burger een e-link om een afspraak in te plannen. Deze voorbereiding verkort de afhandelingstijd aan de balie, vermindert het aantal afwezigen en werkt een stuk rustiger voor onze medewerkers.

Chatbot

De eerste gesprekken met de leverancier omtrent een generatieve (zelflerende) chatbot hebben plaatsgevonden. In Roerdalen is hun chatbot “Joost” inmiddels live waardoor er van onze buurgemeente kan worden geleerd. Het streven is om deze in kwartaal 2 2025 operationeel te hebben.

Paspoortpiek

Vanaf 2024 is er een stijging in het aantal aanvragen voor paspoorten en identiteitskaarten.
In 2014 is de geldigheidsduur van deze documenten aangepast van 5 naar 10 jaar. Dat zorgde ervoor dat tussen 2019 en 2024 weinig nieuwe documenten aangevraagd zijn. Vanaf 2024 verlopen de eerste documenten met 10-jarige geldigheid. In 2025 zijn de aantallen nog hoger en lopen op tot aan de hoogste piek in 2027.

Verkiezingen

Voor de verkiezingen van het Europees Parlement is wederom de keuze voor centrale stemopneming gemaakt. Bj deze verkiezingen is voor het eerst gebruik gemaakt van de VOX-telmethode. Deze methode van tellen is goed verlopen en wordt bij toekomstige verkiezingen ook toegepast.

Programma 3: Beheer openbare ruimte

Gebouwenbeheer

In 2024 is gestart met het wegwerken van uitgesteld onderhoud aan gemeentelijke panden. In juli 2024 is een gebouwenbeheernota en nieuw meerjarig onderhoudsplan vastgesteld met een looptijd van 10 jaar. In 2025 worden voorbereidingen getroffen voor de renovatie van diverse gebouwen waaronder het gemeentehuis. Daarnaast wordt de inhaalslag in het onderhoud van gemeentelijke panden voortgezet.

Transitie BOR
Om ons beheer en onderhoud toekomstbestendig te maken, is in 2024 gestart met een transitie om van sectoraal beheer door te groeien naar integraal beheer. De transitie staat in het teken van gebiedsgericht werken waarbij het onderhoud deels wordt uitgevoerd door onze eigen dienst in combinatie met derden. Een verdere integrale groei wordt gestimuleerd door de digitalisatie van ons areaal en werkplannen.
Een belangrijk onderdeel van de transitie is risicospreiding. In 2024 zijn het aantal onderhoudscontracten verdeeld over meerdere aannemers en gebieden waardoor er beter en sneller geanticipeerd kan worden op onvolkomenheden bij het onderhoud van de openbare ruimte.

Groenbeheer
In 2024 zijn de eerste stappen gezet naar een (groen)beheerplan en een areaalvervangingsplan middels de NEN-systematiek. Correcte areaalgegevens is hierbij een onherroepelijke voorwaarde. Het databeheersysteem GBI World is geïmplementeerd en voorzien van alle relevante data die bijdragen een verdere voortgang van het (groen)beheerplan en areaalvervangingsplan.

Vergroening en klimaatadaptatie
De vergroening van de Nieuwe Markt is in 2024 afgerond. Meer groen en minder stenen met behoud van de diverse functionaliteiten zoals parkeren, kermis en de weekmarkt was hierbij de doelstelling. Naast de vergroening van de Nieuwe Markt is de Olmstraat in 2024 opnieuw ingericht op basis van de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Meer ruimte voor groen, water en biodiversiteit zijn hierbij de kernelementen van het project.

Wegen
In 2024 is beheer en onderhoud uitgevoerd aan de verhardingen volgens het principe ‘schoon, heel en veilig’. Onderhoud heeft plaatsgevonden volgens het kwaliteitsniveau ‘basis’ voor zowel wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde volgens de vastgestelde Wegbeheernota 2022-2026.

In 2024 is bijvoorbeeld onderhoud uitgevoerd aan:
- Annendaalderweg te Maria-Hoop
- Parallelweg te Susteren
- Hoogstraat te Slek
- Schrevenhofsweg en Brantstraat te Sint Joost
- Ohmweg, Galvaniweg, Voltaweg, Nobelweg, Maasbrachterweg, Berkelaarsweg, Diepstraat en de Sint Jorisstraat te Echt
- Herstel bestrating diverse grote locaties in Echt Noord, Berkelaar, Schilberg, Hingen en Pey

Riool & Water
In het kader van klimaatadaptatie is in 2024 het 1e project ‘groenblauwe schoolplein’ gerealiseerd. In samenwerking met het schoolbestuur zijn de schoolpleinen duurzaam ingericht. Water en groen staat hierbij centraal. In navolging van 2024 worden er in 2025 nog 2 schoolpleinen duurzaam ingericht.
In 2024 is het hemelwaterstructuurplan Susteren afgerond. Dit plan fungeert als basisuitgangspunt om de gemeente Echt-Susteren waterrobuust te maken. In 2025 zal het hemelwaterstructuurplan voor Echt e.o. worden opgesteld. Het hemelwaterstructuurplan staat in het teken van wateroverlast verminderen en de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te behalen.

Uitvoering projecten GRP 2022-2026
Om de volksgezondheid te beschermen en wateroverlast te beperken, is op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026 onderhoud uitgevoerd aan het gemeentelijke riool. Enkele voorbeelden van uitgevoerd onderhoud zijn:
- Het reinigen van 13.463 kolken;
- Inspectie van 25 kilometer riolering;
- Onderhoud aan 250 gemalen.

In 2024 is een start gemaakt met het vernieuwen van het bestuurssysteem van de pompgemalen. Het

nieuwe bestuurssysteem wordt op afstand bestuurd en relevante telemetriegegevens kunnen op afstand worden uitgelezen en verwerkt. In 2025 zal dit project een verder vervolg krijgen.

Algemene verkeerstechnische aanpassingen

In 2024 zijn meerdere straten in het kader van verbetering verkeersveiligheid aangepakt. Dit betreffen onder andere de straten; Maasbrachterweg, Nobelweg en Fahrenheitweg te Echt welke zijn voorzien van snelheidsremmende maatregelen. Ook op de Mussenstraat, Emmastraat en Julianastraat te Echt zijn drempelplateaus gerealiseerd ter verlaging van de snelheid.
In het kader van “strategische plan verkeersveiligheid” (SPV) kan vanaf 2025 landelijke subsidie aangevraagd worden ter verbetering van de verkeersveiligheid. Deze aanpak vindt plaats op basis van een risico gestuurde aanpak. Aan de hand van huidige data blijkt dat meerdere 60km/u-wegen binnen de gemeente Echt-Susteren momenteel potentiele risico locaties zijn. In 2025 worden deze locaties nader onderzocht en verder uitgewerkt. Onder andere de Susterderweg (Nieuwstadt-Susteren) is een van de straten die al in 2025 worden aangepakt.

In 2018 maakte de Rijksoverheid een belangrijke bestuurlijke afspraak om de digitalisering van de mobiliteit te versnellen, met de Data Top 15 als een cruciale pijler. De Data Top 15 is een lijst met vijftien soorten data die essentieel zijn voor de verdere digitalisering van de Nederlandse infrastructuur. Deze data zijn niet alleen belangrijk voor de huidige verkeersveiligheid en -beheer, maar ook voor het toekomstbestendig maken van onze wegen, bruggen en logistieke netwerken. Het doel is om 90% van de publieke data structureel op orde te hebben en beschikbaar te stellen als open data.
In 2024 zijn binnen de Gemeente Echt-Susteren vele onderdelen van deze Data Top 15 gedigitaliseerd, denk hierbij aan: geplande en actuele wegwerkzaamheden, schoollocaties, wegcategoriseringen, snelheden per wegvak en evenementen. Met deze inhaalslag is de data goed op orde. Daarnaast zijn in de openbare ruimte de officiële verkeersborden reeds voor 90% fysiek vervangen en voldoen dan ook weer aan de huidige eisen.
In 2025 worden de resterende 10% van de officiële verkeersborden verder fysiek vervangen en zal een sanering van overbodige borden plaatsvinden. Aanvullend wordt alle officiële bebording binnen de Data Top 15 gedigitaliseerd waarmee ook dit onderwerp van de Data Top 15 structureel op orde is.

Natuur en landschap

Een belangrijke ambitie van de gemeente Echt-Susteren betreft het klimaat-adaptief en natuur inclusief maken van onze leefomgeving. In de ontwerp omgevingsvisie is de 3-30-300 regel opgenomen als leidend principe. Deze regel houdt in dat dicht bij elke woning, school of werkplek minimaal 3 volwassen bomen moeten staan, elke wijk minstens 30% boomkronen en daardoor schaduw heeft en het uitgangspunt dat iedereen binnen 300 meter toegang moet hebben tot een parkje of natuurgebied om te verblijven en te recreëren. Een groot deel van Echt Centrum voldoet hier nog niet aan. Om dit te verbeteren is in 2024 gewerkt aan planvorming voor een tiental projecten om groene uitloopgebieden te realiseren om de leefbaarheid te vergroten en een aantrekkelijk en beleefbaar landschap te creëren.
Het realiseren van een groene gezonde leefomgeving vraagt ook om inspanning van onze inwoners en ondernemers. Een groot deel van de opgave kan immers alleen maar opgelost worden door ook op particuliere tuinen/gronden verstening te verminderen en vergroening toe te voegen. In dit kader is in 2024 het bloemenproject opgestart en dit wordt in 2025 uitgevoerd. Dit project houdt in dat een zadenmengsel van inheemse kruiden wordt verstrekt aan de inwoners van de gemeente Echt-Susteren om meer foerageergebieden te creëren voor insecten. Hiernaast is eind 2024 het uitvoeringsbeleid geveltuinen vastgesteld. Inwoners kunnen geveltuinen aanvragen op gemeentelijke grond. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de biodiversiteit in bebouwd gebied en aan een gezonde groene leefomgeving. Ook is een samenwerking opgestart met Stichting Steenbreek, een landelijke kennis- en netwerkorganisatie die ondersteuning biedt bij het duurzaam vergroenen van onze leefomgeving.

Naast het versterken van een groene gezonde leefomgeving is er ook aandacht voor het behouden en versterken van onze bos- en natuurgebieden. Zo is in 2024 gestart met het project Habitatherstel Haeselaarsbroek. In dit project wordt circa 5 hectare natuur hersteld in het Haeselaarsbroek voor de boomkikker en de gewone bronlibel. Met de maatregelen wordt ingestoken op systeemherstel op relatief grote schaal waardoor een robuust en klimaatbestendig gebied met unieke plekken ontstaat waar-

binnen de doelsoorten zich kunnen uitbreiden. De gemeente Echt-Susteren werkt hierbij samen met provincie Limburg, waterschap Limburg en Bosgroep Zuid-Nederland.

Om de gemeente te ondersteunen bij het bereiken van alle ambities is een nieuwe stichting opgericht met brede doelstellingen op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid. Die nieuwe Stichting 'Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren' (NLES) is sinds kwartaal 1 2024 actief en werkte sinds kwartaal 2 aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma. Aan dit uitvoeringsprogramma zijn voor 2025 nog 10 nieuwe projecten toegevoegd.

Duurzaamheid

Energievisie

In 2024 heeft een duurzaamheidspeiling onder onze inwoners plaatsgevonden om inzicht te krijgen in het kennisniveau van onze inwoners op verschillende duurzaamheidsonderwerpen. Deze inzichten worden meegenomen in de energievisie die in 2025 wordt opgesteld.

Regionale Energiestrategie Noord en Midden Limburg (RES NML)

In 2024 is de definitieve regeling Centrumregeling aan de raad ter besluitvorming voorgelegd en is de nieuwe bijdrage aan de RES NML bepaald. Inmiddels wordt samengewerkt aan de aanpak van thema's rondom isoleren, netcongestie en kennisdeling. In 2025 krijgt de energievisie RES NML vorm.

Ontzorging inwoners

In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen voor het ontzorgingstraject gericht op de ondersteuning van inwoners bij het verduurzamen van hun woning. Vanaf medio 2024 is de uitvoering van dit traject van start gegaan. Het traject biedt begeleiding gedurende het gehele verduurzamingsproces, van bewustwording tot en met de nazorg op de uitgevoerde maatregelen. Klantgerichtheid en maatwerk vormen hierbij kernprincipes.

De dienstverlening binnen het ontzorgingstraject wordt voortdurend afgestemd op de behoeften van inwoners en waar nodig uitgebreid. Het traject kenmerkt zich als een dynamisch proces, waarbij een integrale aanpak wordt gehanteerd. In de brede projectgroep zijn onder andere woningcorporaties en de energiecoöperatie vertegenwoordigd. Daarnaast wordt binnen de projectgroep, in samenwerking met de beleidsdomeinen maatschappelijk, sociaal en ruimtelijk, afstemming gezocht over communicatie, het aanbod van diensten en andere relevante aspecten.

Bedrijventerreinen

Voor een effectieve verduurzaming van bedrijventerreinen is het van belang de organisatiegraad binnen deze terreinen te versterken. Dit biedt ondernemers de mogelijkheid om gezamenlijk grote maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Op bedrijventerrein De Wolfskoul is in 2024 een ondernemersvereniging opgericht, en de verwachting is dat andere bedrijventerreinen in de komende jaren zullen volgen.

De urgentie is het hoogst op bedrijventerrein De Berk III, waar bedrijven vanwege beperkingen in grootverbruiksaansluitingen niet op het elektriciteitsnet kunnen worden aangesloten. Als gemeente streven we ernaar bedrijven te stimuleren in hun verduurzamingsinspanningen en te zorgen voor een optimale ruimtelijke ordening, waarbij bedrijven op de juiste locatie worden gevestigd. Dit vereist een sterke organisatie onder ondernemers en een efficiënte benutting van de bestaande netcapaciteit en contractuele leveringscapaciteit.

Een mogelijke oplossing is de oprichting van een energyhub. In 2025 zet de gemeente zich actief in om processen te faciliteren die ondernemers ondersteunen bij hun organisatiegraad en de realisatie van energyhubs. De uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt bij de ondernemers zelf.

Duurzame opwek

Naast de stimulering van duurzame opwek bij particulieren en bedrijven heeft de gemeente ook ingezet op de realisatie van 5 zonneparken in het buitengebied. Na de opening van het eerste zonnepark in Berkelaar in 2023 zijn in 2024 zonneparken gerealiseerd in Putbroek en St Joost. In 2025 koersen we verder op de realisatie van de resterende 2 zonneparken.

Woningbouw
In de voorbereidingen van de nieuwe wijk Louerveld is duurzaamheid een belangrijk thema. In 2024 is onderzocht of en op welke manier er een collectieve energievoorziening voor deze wijk gerealiseerd kan worden. In 2025 wordt een keuze gemaakt over de best mogelijk optie waarbij gekeken wordt naar een combinatie van energiematching, zonnepanelen en batterij(en).

Programma 4: Onderwijs
Onderwijshuisvesting

Connect College
Naar aanleiding van het IHP (Integraal Huisvestingsplan) is voor de renovatie van de locatie van het Connect College aan de Populierlaan door de gemeenteraad op 16 december 2020 een subsidieregeling vastgesteld en een krediet gevoteerd van € 2.264.500. Met de renovatie zou in de loop van 2021 gestart worden. Bij de uitwerking van het renovatieplan constateerde het schoolbestuur echter dat het gebouw niet zo goed was geïsoleerd dan aanvankelijk was aangenomen. Het onverkort uitvoeren van de renovatieplannen zou kunnen leiden tot een desinvestering, wanneer nadien verduurzamingsmaatregelen getroffen zouden moeten worden. Het schoolbestuur heeft voor de verduurzaming van het gebouw een aangepast plan ingediend, waarvan de kosten zijn begroot op ruim € 9,7 miljoen en vervolgens bij het rijk een subsidie aangevraagd voor het verbeteren van het binnenklimaat en het doorvoeren van verduurzamingsmaatregelen. Het rijk heeft op 30 november 2023 een subsidie verleend van ruim € 5,8 miljoen. In 2024 heeft er overleg met het schoolbestuur plaatsgevonden over de verdeling van de resterende kosten, en het beschikbaar stellen van een gedeelte van het schoolterrein, gelegen aan de Populierlaan, om daar woningbouw te realiseren. In december 2024 het schoolbestuur de aanvraag tot subsidie bij de gemeente ingediend. Het schoolbestuur is volop bezig met de voorbereidingen. Op basis van de planning van het schoolbestuur zal eind 2025 gestart worden met de werkzaamheden.

Taalschool de Driepas
Omdat de bestuursovereenkomst met Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA), aangaande het asielzoekerscentrum (AZC), met ingang van 1 januari 2021 met 10 jaar is verlengd, is samen met het schoolbestuur, basisschool De Driepas en Buurthuis St. Joost een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om de leerlingen van het asielzoekerscentrum c.q. de Taalschool onder te brengen in het schoolgebouw aan de Mispelstraat, daar waar mogelijk in samenwerking met het buurthuis. Dit houdt verband met de slechte bouwkundige staat van het huidige houten gebouw van de Taalschool dat gelegen is op het terrein van het AZC. In 2023 is gewerkt aan de uitwerking van het plan. In 2024 heeft besluitvorming plaatsgevonden. Start van de werkzaamheden is voorzien in het voorjaar van 2025. Voor de huisvesting van de leerlingen van het AZC heeft de gemeente een zogenaamde OHBA (onderwijshuisvestingbudgetten asielzoekers) vergoeding ontvangen van € 942.649. Aanvullende middelen komen vanuit het meerjareninvesteringsplan voor het onderwijs.

Integraal Huisvestingsplan (IHP)
Momenteel is het opstellen van een IHP niet verplicht en heeft het geen juridische status. De in het IHP opgenomen (toekomst)plannen kunnen niet door het schoolbestuur worden afgedwongen. Er is echter een wijziging van de onderwijswetten in voorbereiding waarbij het IHP wel een juridische status gaat krijgen. Dit houdt in dat er voldoende financiële middelen in de meerjarenbegroting (4 jaar) worden opgenomen om te voorzien in de in het IHP voor deze periode opgenomen plannen. Daarnaast zal er ook duidelijkheid komen over de bekostiging van renovatie (en verduurzaming) van schoolgebouwen, als een volwaardig alternatief voor nieuwbouw. De wetswijziging is voorzien in 2026.

In 2025 gaat de gemeente samen met schoolbesturen en kinderopvangpartners aan de slag met het opstellen van een nieuw IHP om te komen tot een financieel kader en planning voor alle schoolgebouwen. In dit IHP zal specifiek aandacht uitgaan naar verduurzamingsopgaven, onderwijskundige ontwikkelingen binnen kinderopvang en onderwijs, en een duurzame koppeling met het meerjarenonderhoudsplan van de scholen. Besluitvorming over het IHP door de gemeenteraad is eind 2025 voorzien.

Onderwijsachterstandenbeleid

Voorschoolse educatie in de asielopvang

Op 1 augustus 2022 is gestart met een pilot waarbij in de ochtenden voorschoolse educatie (het peuterprogramma) wordt aangeboden aan de kinderen die woonachtig zijn op het asielzoekerscentrum verzorgt door Stichting Kinderopvang Echt-Susteren - Maasgouw (SKEM). De pilot is afgelopen op 1 augustus 2024. In verband met het zeer lage aantal peuters in het AZC is besloten om de peuters deel te laten nemen aan het reguliere VVE programma op locaties van SKEM. De voortgang wordt periodiek gemonitord.

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer schoolbezoek

In 2023 is besloten het leerlingenvervoer op te dragen aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Omnibuzz, samen met de gemeenten Roermond, Weert, Nederweert, Maasgouw en Roerdalen. De GR Omnibuzz voert het wmo vervoer uit voor 30 Limburgse gemeenten en voor enkele gemeenten ook het jeugdwetvervoer. Met aanvang van schooljaar 2024-2025 is Omnibuzz gestart met het uitvoeren van het leerlingenvervoer.

Gymvervoer

Na schooljaar 2023-2024 liep het contract met de huidige vervoerder voor het gymvervoer af. In 2024 heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden, en vanaf augustus 2024 wordt het gymvervoer uitgevoerd door de Vier Gewesten. Zij organiseren wekelijks vervoer naar gymzalen in de gemeente Echt-Susteren voor een 7-tal scholen.

Programma 5: Cultuur en sport

Sport- en beweegbeleid 2025-2030

In 2024 is gestart met de ontwikkeling van het nieuwe sport- en beweegbeleid voor de periode 2025-2030. Het beleid is tot stand gekomen in samenspraak met sportverenigingen, beweegaanbieders en maatschappelijke partners om goed aan te sluiten op de praktijk. Het nieuwe sport- en beweegbeleid biedt een sterke visie op het bevorderen van een gezonde en actieve levensstijl voor alle inwoners en legt de focus op de organisatie van sport en bewegen. Er zijn vijf kernambities geformuleerd die richting geven aan de uitvoering. Sport wordt daarbij zowel als doel op zich en als middel ingezet om bredere maatschappelijke doelen te bereiken, zoals gezondheid en sociale samenhang. Naast de beleidsmatige uitgangspunten wordt begin 2025 het uitvoeringsprogramma sport en bewegen 2025-2030 opgesteld, waarin concrete acties en doelstellingen zijn opgenomen.

Verenigingsondersteuning

Verenigingsondersteuning wordt steeds belangrijker. Verenigingen staan onder druk door afnemend vrijwilligersaanbod, vergrijzing en financiële uitdagingen. Vanaf 2025 is verenigingsondersteuning ondergebracht bij uitvoeringsorganisatie Menswel. In 2024 is gestart met de ontwikkeling van een nieuw verenigingsondersteuningsbeleid. Dit beleid wordt begin 2025 vastgesteld en vormt daarmee de basis voor de ondersteuning van sport- en cultuurverenigingen in de periode 2025-2030. Het doel is om verenigingen te versterken, zodat ze hun maatschappelijke rol kunnen blijven vervullen en bijdragen aan een actieve en gezonde gemeenschap. De ondersteuning wordt geboden in drie lagen: aanbodgericht, vraaggericht en impactgericht. Dit varieert van basisdiensten tot maatwerkbegeleiding met een sterke focus op duurzame maatschappelijke effecten. De ondersteuning wordt uitgevoerd binnen het bredere Sport- en Beweegbeleid van Echt-Susteren en richt zich op actuele thema's die verenigingen helpen toekomstbestendig te worden.

Parkmanagement

In 2011 is de strategische visie Leisurepark de Bandert vastgesteld. De visie geeft richting aan de ontwikkeling van het park en benoemde ambities, uitdagingen en kansen. De afgelopen jaren is vooral geïnvesteerd in de fysieke ontwikkeling van het park, zoals het moderniseren en toevoegen van voorzieningen en infrastructuur. In 2025 start de parkmanager (0,5 fte) van uitvoeringsorganisatie Menswel met de volgende stap: de sociale en organisatorische ontwikkeling van het park. Dit betekent investeren in samenwerking, programmabeheer, productinnovatie, gezamenlijk aanbod en branding. Het Huis voor

de Sport Limburg heeft in 2024 samen met alle stakeholders een plan van aanpak voor parkmanagement opgesteld en begin 2025 hebben de partijen een intentieovereenkomst voor de uitvoering ondertekend.

Vanaf 2025 wordt het plan van aanpak uitgevoerd in een tweejarige pilot. In deze periode werken de stakeholders aan de gezamenlijke doelen en de verdere ontwikkeling van parkmanagement. De pilot biedt daarmee de kans om het model in de praktijk te brengen en te verbeteren. Daarbij wordt onderzocht hoe de succesvolle onderdelen toepasbaar zijn op andere sportlocaties binnen de gemeente. De financiering van de pilot komt uit de middelen van de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Bij een succesvolle pilot is mogelijk aanvullend budget nodig om parkmanagement structureel te borgen.

Evaluatie huur- en exploitatieovereenkomst binnensport

De beheer- en exploitatieovereenkomst binnensportaccommodaties liep af op 31 december 2024. In 2024 is de samenwerking geëvalueerd en hebben beide partijen de wens uitgesproken om de samenwerking na 2024 te continueren. Juridisch onderzoek heeft uitgewezen dat verlenging van de bestaande overeenkomst niet mogelijk is. Dit soort overheidsopdrachten is aanbestedingsplichtig. Tegelijkertijd is een aanbesteding niet nodig als de gemeente een verticale samenwerking aangaat met de uitvoeringsorganisatie Menswel. Om de continuïteit te waarborgen is er voor 2025 een tijdelijke overbruggingsovereenkomst afgesloten. Hiermee zijn het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties in 2025 geborgd en kan de gemeente toewerken naar een verticale samenwerking vanaf 2026. Medio 2025 wordt de uitwerking van de verticale samenwerking ter consultatie aan de raad voorgelegd en kan deze haar wensen en bedenkingen kenbaar maken.

Padel

Padel is een snelgroeiende racketsport die in Nederland nog steeds aan populariteit wint. In 2022 gaven twee tennisverenigingen tijdens een inventarisatie aan dat zij, met ondersteuning van de gemeente, padelbanen op hun sportaccommodaties wilden ontwikkelen. De gemeenteraad stelde hiervoor budgetten beschikbaar, mits de verenigingen zelf 50% van de investeringskosten bijdragen door huur aan de gemeente te betalen. De verenigingen zijn in 2023 en 2024 actief aan de slag gegaan met de realisatie van de padelbanen, waarbij ze ondersteuning kregen van een adviesbureau en de gemeente. Tennisvereniging Rosus heeft de padelbanen in 2024 gerealiseerd, en Tennisclub Echt verwacht de banen begin 2025 in gebruik te nemen. De verenigingen hebben van de gemeente subsidie ontvangen voor de realisatie van de padelbanen, met de verplichting om ook gebruik te maken van de landelijke subsidieregeling Stimulering Bouw en Onderhoud Sportaccommodaties (BOSA). Bij de subsidievaststelling in 2025 wordt de ontvangen BOSA-subsidie afgetrokken van de gemeentelijke subsidie. Het deel van het subsidievoorschot dat hiermee wordt gecorrigeerd, moet door de verenigingen worden terugbetaald aan de gemeente.

Bibliotheekwerk

In het kader van de wettelijke zorgplicht is de gemeente een huurovereenkomst aangegaan voor het pand aan de Bovenste straat 9 in Echt. Met als doel daar vóór 2026 een nieuwe, volwaardige en toekomstbestendige bibliotheek te realiseren.

Programma 6: Sociaal domein

Participatiewet / Minimabeleid

Westrom

Het traject tot oprichting van een nieuwe gezamenlijke entiteit voor de uitvoering van de Participatiewet in de regio Midden-Limburg is begin 2023 stopgezet door de gemeenten Roerdalen, Maasgouw en Roermond. Omdat de toekomst van Westrom nauw verweven was met de totstandkoming van deze nieuwe entiteit, heeft het dagelijks bestuur van Westrom zich naar aanleiding van bovengenoemde ontwikkeling beraden en aan de algemeen directeur de opdracht gegeven om nieuwe scenario's te ontwikkelen voor de toekomst van Westrom.
Het dagelijks bestuur (DB) heeft de voorkeur uitgesproken voor de verdere uitwerking van het scenario waarin de gemeente Roermond het werkbedrijf door laat groeien naar een volgende fase in de toekomst en volledig verantwoordelijk wordt voor de bedrijfsvoering van Westrom.

Op 1 juli 2024 heeft het DB van Westrom ingestemd met het behaalde onderhandelingsresultaat en besloten aan het algemeen bestuur (AB) te adviseren om dit vast te stellen alsmede om een voorgenomen besluit te nemen tot de overdracht van de uitvoeringsorganisatie van Westrom aan de gemeente Roermond onder de afgesproken financiële voorwaarden. Op 1 juli 2024 heeft het AB dit advies overgenomen. Vanwege het meerjarig strategische karakter van het voorgenomen besluit heeft het AB het voorgenomen besluit voor zienswijze voorgelegd aan de raden van de aan Westrom deelnemende gemeenten.
Op 20 november 2024 heeft de definitieve besluitvorming door het AB plaatsgevonden tot de overdracht van de uitvoeringsorganisatie aan de gemeente Roermond per 1 januari 2025.

Mensontwikkelbedrijf Echt-Susteren
Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van diverse wetten op het gebied van het bevorderen van de re-integratie en participatie van burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door de decentralisatie krijgt de gemeente steeds meer taken en verantwoordelijkheden. Die ontwikkeling biedt de gemeente meer kansen en mogelijkheden maar ook meer verplichtingen die voortvloeien uit de wetgeving in het sociaal domein. Deze uitdaging ligt er al sinds de invoering van de Participatiewet maar wordt door het wetvoorstel “Participatiewet in Balans” nog belangrijker.
In Echt-Susteren wordt de uitvoering van de participatie en re-integratie vooral belegd bij externe partijen zoals Westrom. In de eigen organisatie zijn weinig eigen projecten om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een (betaalde) baan/vrijwilligerswerk te helpen.

Naar aanleiding van de ontwikkelingen op landelijk niveau en de toekomst rondom Westrom is onderzocht, of de huidige werkwijze van het plaatsen van mensen bij een externe partij nog voldoende toereikend en efficiënt is, of lokaal participatie en re-integratie voor een bepaalde doelgroep organiseren wenselijker en doeltreffender is.

In het voormalig schoolgebouw op de Slek wordt een Mensontwikkelbedrijf gevestigd. Het gebouw moet technisch worden aangepast om aan de benodigde ontwikkelingen te voldoen. Deze aanpassing wordt begin 2025 uitgevoerd, waarna officieel gestart wordt.

Het Mensontwikkelbedrijf heeft als belangrijkste focus het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners die moeite hebben met het vinden van werk. Deelnemers worden begeleid door onze eigen jobcoaches en klantregisseurs van Servicecentrum MER, om hun arbeidsvaardigheden te verbeteren en hun inzetbaarheid te vergroten. Bij het MOB staat de mens centraal, waarbij werk wordt gezien als meer dan alleen een bron van inkomen. Werk biedt onafhankelijkheid, structuur, sociale contacten en draagt bij aan het persoonlijke welzijn van de deelnemers.
Het MOB biedt een breed scala aan activiteiten en projecten die gericht zijn op het ontwikkelen van kennis, ervaring en vaardigheden. Het uitgangspunt is ‘Voor de gemeente, door de gemeente’, waarbij de lokale gemeenschap actief wordt betrokken bij de uitvoering van de projecten. De deelnemers worden uitgedaagd en ondersteund om hun werkvermogen te herontdekken en zich verder te ontwikkelen richting een duurzame arbeidsmarktpositie.

Herontwerp Arbeidsmarktregio Midden-Limburg (AMR ML)
Binnen de 35 arbeidsmarktregio’s spannen publieke en private organisaties, zoals UWV, gemeenten, werkgeversorganisaties, vakbonden, SBB en onderwijs- en opleidingsinstellingen, zich in om mensen te begeleiden naar passend werk of (arbeidsmarktgerichte) scholing. In de arbeidsmarktdienstverlening spelen daarnaast organisaties als sociaal ontwikkelbedrijven, brancheorganisaties, uitzendbureaus en re-integratiebureaus een belangrijke rol. Samen vormen al deze organisaties de arbeidsmarktinfrastructuur. Er zijn kansen in de samenwerking tussen partijen om de dienstverlening aan mensen te verbeteren.
Er worden acties ondernomen op vier samenhangende maatregelen:

1. Het creëren van één regionaal loket: het Werkcentrum;
2. het versterken van het van-werk-naar-werk-stelsel;

3. het meer centraal zetten van de ondersteuningsbehoefte;
4. het structureel borgen van een gezamenlijke publiek-private governance.

Op 11 september 2024 is door de samenwerkende partners in de Arbeidsmarktregio Midden-Limburg de strategische agenda Midden-Limburg ondertekend. De partners zijn gezamenlijk tot een gedeelde visie gekomen die richting geeft aan de samenwerking, het beleid en de uitvoering voor de (middel-) lange termijn.

In de arbeidsmarktregio Midden-Limburg komt één gezamenlijk regionaal loket: het Werkcentrum Midden-Limburg. Werkzoekenden, werkenden en werkgevers kunnen bij het Werkcentrum Midden-Limburg terecht voor vragen over werk, volgende loopbaanstappen, (arbeidsmarktgerichte) scholing en personeelsvraagstukken. 2025 zal fungeren als een transitiejaar waarna de verwachting is dat het Werkcentrum Midden-Limburg per 1 januari 2026 van start gaat.

Sociaal boekhouder
Een speerpunt in het armoedebeleid is het voorkomen dat mensen in armoede geraken en zorgen voor een betere toegankelijkheid van voorzieningen en regelingen. In 2024 heeft de sociaal boekhouder een hoog bereik gehad onder de inwoners, inzicht en overzicht geboden in de bureaucratische complexiteit van vele inkomensregelingen, en een leemte gevuld in de huidige dienstverlening van de gemeente. Dit alles is ten goede gekomen van de dienstverlening van de gemeente. In 2025 vindt een verdere doorontwikkeling plaats op deze functie.

Jeugd

Transformatieopgaves jeugd(zorg)
Er is landelijk, regionaal en lokaal veel aandacht voor een noodzakelijke transformatie van de jeugdzorg. Doelen, opgaves en prioriteiten zijn vastgelegd in de landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028, het Beleidskader Sociaal Domein Midden-Limburg-Oost en de Regiovisie Jeugd en Gezin (deze laatste twee zijn door gemeenteraden vastgesteld). Het doel is om meer jeugdigen laagdrempelig en vrijtoegankelijk te ondersteunen in hun eigen leefomgeving, waarbij de inzet van specialistische zorg waar mogelijk wordt voorkomen.

Op basis van voorlopige cijfers lijkt er sprake te zijn van een lichte daling van het aantal jeugdigen die gebruik maken van een vorm van jeugdzorg. Desondanks nemen de uitgaven voor gemeenten toe. Dit heeft onder andere te maken met stijgende kostprijzen, waar gemeenten beperkt tot geen invloed op hebben. Ook wordt er relatief langer gebruik gemaakt van duurdere/zwaardere zorg, bijvoorbeeld omdat er zich vaker situaties voordoen waar veiligheidsvraagstukken een rol spelen. Hier is niet één verklaring voor te geven en Echt-Susteren is hier niet uniek in. Dit legt wel een steeds grotere druk op partners in de hele keten.

Om zorg van goede kwaliteit betaalbaar en tijdig beschikbaar te houden, is het nodig om te zorgen dat ondersteuningsvragen zoveel mogelijk beantwoord worden binnen een sterke sociale basis van onze gemeente. Zo is er ook in 2024 nauw samengewerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin, jongerenwerk (Menswel en XL Group), onderwijs, huisartsen en andere ketenpartners. Op basis van signalen uit de praktijk en onder andere de regionale gezondheidsmonitor wordt op casusniveau vormgegeven aan een effectieve samenwerking, maar prioriteren partners samen ook de meest urgente thema's in de onderlinge samenwerking. Regionaal is in 2024 ook gestart met een project om te komen tot een sterkere samenhang/samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.

Tevens is gestart met projecten om de inzet van informele steun in onze gemeente voor jeugdigen te stimuleren en zo bij te dragen aan de kracht van de lokale sociale basis. Denk hierbij aan Steunouder, de ketenaanpak Kansrijke Start, inzet van burgervoogden en het breed uitrollen van de JIM-methodiek (Jouw Ingebrachte Mentor). Al deze acties hebben gemeen dat er gezocht wordt naar informele alternatieven voor professionele zorgverleners in het netwerk van gezinnen.

Om meer inzicht en samenwerking te realiseren bij verwijzingen naar specialistische zorg vanuit niet-gemeentelijke verwijzers (met name huisartsen en Gecertificeerde Instellingen), is in 2024 gestart met een project waarbij een gedragsdeskundige vanuit de gemeente het inhoudelijke gesprek voert over verwijzingen die via deze route tot stand komen. Dit als aanvulling op de toenemende positieve inzet van Praktijkondersteuners Jeugd (van het CJG) in huisartsenpraktijken.

Het landelijke advies van een deskundigencommissie over de voortgang van de Hervormingsagenda Jeugd laat zien dat, hoewel er stappen worden gezet, er nog veel moet gebeuren. Op dit moment wordt er nog gesproken over de beoogde besparingen en het bijbehorende financiële kader voor gemeenten komende jaren. Om het tij te keren van toenemende kosten voor specialistische hulp en om meer jeugdigen laagdrempelig te ondersteunen, moeten gemeenten blijven investeren in voorliggende voorzieningen en samenwerkingspartners die het fundament vormen van de sociale basis. Op korte termijn betekent dat mogelijk extra uitgaven die zich komende jaren inhoudelijk en financieel vertalen in positieve resultaten.

Regionale samenwerking
In toenemende mate werken gemeenten samen bij het realiseren van nieuwe projecten, maar ook bij de organisatie van het jeugdhulplandschap. Om een robuuste regio te vormen, zijn in 2024 voorbereidingen gestart voor een toetreding tot de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord (MGR). Voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang was dit al het geval, maar voor jeugd en WMO nog niet. In 2025 wordt dit verder voorbereid en zal dit ter besluitvorming aan gemeenteraden in Noord- en Midden-Limburg worden voorgelegd. Met de nieuwe inkoopprocedure voor ambulante jeugdhulp en wonen, zijn per 1 januari 2026 alle contracten op minimaal de schaal van Midden-Limburg georganiseerd. Deze vormen van samenwerking zijn allemaal gericht op efficiëntere bedrijfsvoering, uniforme afspraken tussen gemeenten en minder administratieve lasten voor zorgaanbieders.

Jongerenparticipatie
Het is belangrijk om jeugdigen te betrekken bij ontwikkelingen in de gemeente en hun participatie te stimuleren. Het inzetten van jongerenparticipatie is een investering van de gemeente: het levert een sterk gevoel van (lokale) democratie op en een actieve burger voor de langere termijn.

Op basis van een behoefteonderzoek (waarbij ook dialoogsessies met jongeren hebben plaatsgevonden) en ervaringen van andere gemeenten is in 2024 een pilot project gestart waarbij door een extern projectleider een aanpak op het gebied van jongerenparticipatie in Echt-Susteren wordt vormgegeven. Vanuit deze aanpak zullen komende tijd voorstellen worden uitgewerkt die de participatie van jongeren in de gemeente vergroten.

Wmo

Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)
Maatschappelijke ontwikkelingen zoals de energiecrisis, de inflatie, huisvestingsproblemen, kansen ongelijkheid, toenemende mantelzorg ondersteuning, eenzaamheid, uitgestelde zorg/ondersteuning, personele problematiek zorgen voor toenemende druk en onzekerheid. Deze maatschappelijke ontwikkelingen leiden ertoe dat persoonlijke vraagstukken op een aantal levensgebieden versterkt worden en dat de draagkracht van verschillende mensen onder druk staat. De onzekerheden over het eigen leven en de toekomst zijn toegenomen. Kwetsbaarheden op het gebied van armoede in algemene zin en mentaal welbevinden komen nadrukkelijker aan de oppervlakte. Dat uit zich onder andere in een toename van het aantal crisissen en het aantal incidenten en klachten. Het aantal informatie en adviesvragen en de complexiteit van hulpvragen is hierdoor in de afgelopen jaren toegenomen. De dienst- en hulpverlening van het AMW-ML is laagdrempelig en gratis toegankelijk zonder indicatie.

Volksgezondheid

TeamFIT
TeamFIT is de werkwijze waarmee JOGG (jongeren op gezond gewicht) zich inzet voor gezondere sportlocaties en -evenementen, buurtlocaties, dagattracties en gemeente- en provinciehuizen. Dit ge-

beurt door onder andere het voedingsaanbod gezonder te maken. Daarnaast is er aandacht voor de thema's rookvrij en verantwoord alcoholgebruik binnen de sportomgeving. De JOGG-regisseur wordt hierin bijgestaan door de JOGG-Teamfit coach. De Teamfit coaches adviseren verenigingen kosteloos en helpen met het opstellen van een actieplan, zodat elke locatie passende ondersteuning krijgt. Wanneer de aanpassingen uit het actieplan zijn doorgevoerd ontvangen verenigingen de officiële TeamFIT badge. Om de badge daadwerkelijk te ontvangen vindt een externe beoordeling plaats.
Eind 2024 zijn alle sportverenigingen aangeschreven en naar aanleiding daarvan hebben de eerste 2 verenigingen zich gemeld. R.K.V.V. Slekkerboys is aan de slag gegaan met gezonde tussendoortjes, een betere presentatie en het aanbieden van fruit tijdens wedstrijddagen en heeft inmiddels de topprestatiebadge gehaald.

Groenteboxjes programma
In maart 2024 is gestart met het Groenteboxjes programma op 9 kinderdagverblijven binnen Echt-Susteren met in totaal 240 deelnemers. Het doel van het Groenteboxjes programma is het verbeteren van de kennis over groente en het verhogen van de groenteconsumptie bij kinderen van twee tot vier jaar. Het programma geeft pedagogisch medewerkers en ouders praktische handvatten om groente op een leuke en speelse manier als tussendoortje te integreren in het dagelijkse ritme van kinderen in de leeftijd van twee tot vier jaar, op het kinderdagverblijf en thuis.
Binnen dit programma krijgen kinderen, gedurende drie maanden, elke dag verschillende soorten groenten aangeboden op het kinderdagverblijf en worden ze beloond voor het eten ervan. Uit onderzoek van de Universiteit van Maastricht is gebleken dat het groenteboxje bewezen effectief is: na drie maanden is de kennis over groente bij kinderen verbeterd en hun groenteconsumptie verhoogd. Het programma liep tot 14 juni 2024 en wordt (bij voldoende belangstelling) voortgezet in 2025.

Schoolfruit
In september 2024 hebben 7 van de 11 basisscholen in de gemeente Echt-Susteren zich ingeschreven voor het EU-schoolfruit. Van de 4 scholen die zich niet hebben ingeschreven zijn er 2 scholen die al structureel schoolfruit aanbieden aan hun leerlingen. In totaal bieden binnen de gemeente dus 9 van de 11 basisscholen fruit aan hun leerlingen, ten opzichte van 4 scholen in het voorgaande jaar.

OKO (middelengebruik)
OKO staat voor Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en is geïnspireerd op het IJslands Preventiemodel. De aanpak richt zich op het voorkomen van alcohol-, drugs- en tabaksgebruik door jongeren, een hoofdthema uit het Lokaal Preventieakkoord Echt-Susteren. Met OKO werkt iedereen in de gemeente samen aan het vormen van een positieve leefomgeving voor jongeren. Dit gebeurt in de volgende 4 omgevingen: thuis, school, in de vriendenkring en in de vrije tijd. Het richt zich op zowel beschermende factoren als risicofactoren. Eind 2024 is er een plan van aanpak gemaakt voor de verdere implementatie van OKO Echt-Susteren waarbij eerst gericht is op draagvlak, partnerschap en inspiratie door zowel intern als extern met betrokkenen (beleidsmedewerkers, ouders, onderwijs, jongeren etc.) het gesprek aan te gaan. Vervolgens wordt ingezet op concrete aanleidingen en het versterken van de omgevingsfactoren.

Buurt- en speelplekken
In 2024 is het nieuwe beleid rondom buurt- en speelplekken vastgesteld. Hierin ligt de focus niet alleen meer op spelen, maar op spelen, ontmoeten, sporten en bewegen. Het zijn plekken die bijdragen aan sociale cohesie in de buurt en die aanzetten tot bewegen en een gezonde leefstijl. Een ander kernpunt van het nieuwe beleid is het versterken van eigenaarschap van inwoners die zelf verantwoordelijk worden voor de realisatie en het beheer van buurt- en speelplekken. Dit komt onder andere tot uiting in een drietal inwonersinitiatieven in Echt.

Programma 7: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
Ruimtelijke ordening
In 2024 zijn relatief veel bestemmingsplanprocedures gevoerd, doordat veel initiatiefnemers hun bestemmingsplan vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 hebben ingediend. Deze piek is inmiddels afgenomen. De wetgever heeft voorzien in de mogelijkheid om in ieder geval in

2025 nog te kunnen werken met TAM-omgevingsplannen (Tijdelijke Alternatieve Maatregel), die vergelijkbaar zijn met de oude bestemmingsplannen. In de praktijk wordt echter veelal gewerkt met vergunningprocedures (buitenplanse omgevingsplan activiteit: BOPA), die op een later moment in het Omgevingsplan worden verwerkt. Daarnaast is ervaring opgedaan met het nieuwe proces voor de beoordeling van ruimtelijke projecten, het Initiatievenproces. Dit proces wordt voortdurend geëvalueerd en waar nodig geoptimaliseerd.
In 2024 zijn de voorbereidingen gecontinueerd voor de Omgevingsvisie 2040 voor de gehele gemeente Echt-Susteren. De Omgevingsvisie beschrijft hoe inwoners van de gemeente Echt-Susteren willen wonen, werken en recreëren en hoe er wordt omgegaan met maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, woningbouw, de energietransitie, het klimaat en het vestigen van bedrijven. Er is een proces gestart met een inventarisatie van bestaand beleid, doelen en ambities die door de gemeente, provincie en het Rijk zijn vastgesteld. In 2024 is de 'Koers' van de Omgevingsvisie vastgesteld: welke doelen en keuzes zijn nodig om de ambities en opgaves voor de gemeente te realiseren. Vervolgens is de concept Omgevingsvisie opgesteld. Dit concept is in verschillende sessies besproken met onze ketenpartners. Daarnaast heeft er op 31 oktober 2024 een gemeentebrede sessie plaatsgevonden waarbij geïnteresseerde inwoners vragen konden stellen over het concept. De ontwerp Omgevingsvisie gaat begin 2025 in procedure en zal naar verwachting in het derde kwartaal van 2025 worden aangeboden aan de gemeenteraad voor vaststelling. Vervolgens wordt eind 2025 gestart met het opstellen van een (pilot) Omgevingsplan.

Volkshuisvesting

Het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid volgt de Structuurvisie Wonen M-L 2022-2025 en wordt op termijn vervangen door een Volkshuisvestingsprogramma, conform de aankomende Wet versterking regie volkshuisvesting. Dit programma bepaalt de woningbouwopgave en richt zich onder andere op wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid. Er wordt geïnvesteerd in energiezuinige, toekomstbestendige woningen en sociale cohesie.
Door de groei van senioren ligt de nadruk op grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met lift en flexibele wooneenheden nabij voorzieningen. Daarnaast blijft de vraag naar betaalbare woningen voor starters en jongeren stijgen. In samenwerking met woningcorporaties en andere partijen wordt ingezet op het realiseren van de ambities. Binnen de gemeente Echt-Susteren wordt ingezet op de transformatie van bestaande detailhandel en ander vastgoed naar woonruimte. Dit draagt bij aan een aantrekkelijke en leefbare omgeving en speelt in op de vraag naar geschikte woningen. Duurzaamheid en levensloopbestendigheid blijven hierbij belangrijke randvoorwaarden.
In Limburg is binnen de Woondeal met elkaar afgesproken om tot en met 2030 ten minste 26.550 woningen te bouwen, met een uitbreiding van 20.000 extra woningen, die onderdeel zijn van een aanvullende ambitie. Volgens het coalitieakkoord streeft de gemeente Echt-Susteren ernaar om in de periode 2022-2026 ten minste 500 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad of in aanbouw te hebben, met focus op Susteren en Echt. De gemeente stuurt aan op lokale en bovenlokale woonbehoeften en staan open voor innovatieve initiatieven die bijdragen aan een divers woningaanbod.
De gemeente blijft de voortgang nauwlettend monitoren en spelen waar nodig in op veranderende woonbehoeften en marktontwikkelingen. Zo wordt gewerkt aan het woongenot voor onze inwoners.

Kern	Plan	Aantal woningen	Geplande start bouw/gereed
Echt			
	Bocage	215	120 gereed
	Apollo / Stoba-locatie	47	In uitvoering
	Centrum Echt transformatie (detailhandel)	40	Start bouw -enkele gereed
	Prinses Beatrixstraat	8	Bouw is gereed
	Diepstraat	3	Onderzoek
	Connect College	25	Planvoorbereiding gestart
Koningsbosch			
	Klooster en tuin	45	Bestemmingsplan en exploitatieplan vastgesteld
	Egmondhof	20	In uitvoering
Sint Joost			
	Weijenpasweg (RvR)	6	Bestemmingsplan vastgesteld,

Kern	Plan	Aantal woningen	Geplande start bouw/gereed
			beroep Raad van State ingediend.
Mariahoop			
	Vlaskuilseweg - Kerkweg	14	Onherroepelijk bestemmingsplan, processen aanvraag omgevings-vergunning en verkoop lopen.
Nieuwstadt			
	Op de Losplaats	7	Planvoorbereiding
	Susterderweg Holikiday	23	In uitvoering
Pey			
	Chatelainplein (vml. Jan Linders)	8	Bouw is gereed
	Chatelainplein 1	30	Bouw is gestart medio 2025
	Heerweg (20 jongerenwoningen + 2 grondgebonden woningen)	22	Omgevingsplan in voorbereiding
Susteren			
	Reinoudhof	7	In uitvoering
	Willibrordusplein	21	In uitvoering
	Louerveld	167	Omgevingsplan in voorbereiding
	Heidestraat	20	Onderzoek/vooroverleg plan
	Swentiboldstraat 2	10	Onherroepelijke omgevingsvergun-ning
	Molenveldweg 6	6	Onherroepelijk bestemmingsplan
	Stationstraat 19	3	Bouw gestart
	Mariaveld (zorgwoningen)	36	Voorlopig ontwerp
Roosteren			
	Kasteel ter Borchstraat	16	Onherroepelijk bestemmingsplan, aanvraag omgevingsvergunning ingediend
Totaal gereed 2024			
	Totaal gereed gemelde woningen		2024: 76 woningen gereed gemeld

Programma 8: Omgevingsrecht

Vergunningaanvragen

Binnen het programma Omgevingsrecht stond 2024 voor de MER Omgevingsdienst in het teken van de afhandeling van een piek aan vergunningaanvragen die in december 2023 zijn ingediend, net voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Als gevolg van deze piek, de gewijzigde wet- en regelgeving en nieuwe processen (zoals het Initiatievenproces) stonden afhandelingstermijnen en dienstverlening onder druk. Toch is de klanttevredenheid nog altijd ruim voldoende en boven het landelijk gemiddelde. Nu de Wabo-piek is afgehandeld ligt de focus voor de komende tijd meer op evaluatie en doorontwikkeling van processen en dienstverlening.
Daarnaast is in 2024 verdere uitwerking gegeven aan het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP). Dit betekent dat alle omgevingsdiensten in Nederland moeten voldoen aan de vastgestelde robuustheidscriteria. Daarbij was vooral de aandacht gericht op de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN). In 2024 is de keuze gemaakt om de RUD LN om te vormen naar een Omgevingsdienst die voldoet aan de landelijke robuustheidscirteria voor de milieu uitvoeringstaken. De noodzakelijke maatregelen worden door een projectteam in de eerste helft van 2025 uitgewerkt in een bedrijfsplan, zodat de nieuwe robuuste RUD LN, zoals door de Minister bepaald, in 2026 gereed is

Programma 9: Economische zaken en grondexploitaties

Regionale samenwerking

Samen met partners in de regio pakt SML (Samenwerking Midden Limburg) de kansen en uitdagingen op die er liggen om de regio te versterken. Het samenwerkingsverband kent 6 werkvelden: economie, energie, ruimte, mobiliteit, recreatie en toerisme, ruimte en wonen. In de werkvelden ontmoeten ambtenaren en bestuurders van de 7 gemeenten elkaar, wisselen informatie uit, stemmen beleid af en ontwikkelen samen plannen voor de regio. In september 2024 is tijdens het Netwerk Beraad SML besloten de

bestuurlijke overleggen voor Economie en Recreatie & Toerisme evenals Wonen en Ruimte te combineren.
In 2024 is de Regio Deal Midden-Limburg (5e tranche) officieel gesloten met de ondertekening van het samenwerkingsconvenant door de Rijksoverheid, provincie Limburg en Regio Midden-Limburg. De Regio Deal brengt overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen samen om te werken aan een sterkere regio. Met een investering van 40 miljoen euro, gefinancierd door het Rijk, provincie Limburg en de zeven Midden-Limburgse gemeenten, wordt ingezet op leefbaarheid, klimaat & landschap, economie, onderwijs & arbeidsmarkt en regionale samenwerking. De eerste projecten starten in 2025. De deal stimuleert een krachtige samenwerking en duurzame groei voor de hele regio.

Bedrijventerrein Wolfskoul

Op bedrijventerrein De Wolfskoul in Susteren is een ondernemersvereniging opgericht om samenwerking tussen ondernemers en de gemeente Echt-Susteren te versterken. Naast de geplande vernieuwing staan ook veiligheid, verduurzaming en netcongestie op de agenda.

Ten aanzien van veiligheid vond er eind 2024 een integrale controle plaats op het terrein, uitgevoerd door de gemeente, politie en andere instanties. Dit gebeurde naar aanleiding van signalen over verdachte activiteiten, waaronder drugsvondsten. Ondernemers waarderen de inzet, die bijdraagt aan een veiliger bedrijventerrein.

Ontwikkeling bedrijventerrein De Berk III

De gemeente is actief bezig met de verdere planvorming en uitvoering van De Berk III. Dit nieuwe terrein, aansluitend op het bestaande bedrijventerrein, is bedoeld om circa 45 kavels beschikbaar te stellen voor midden- en kleinbedrijven (MKB), met een gemiddelde kavelgrootte van ongeveer 2.500 m². De totale netto uitgeefbare grond beslaat circa 12,9 hectare.

Duurzaamheid speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van De Berk III. De voorbereiding voor de BREEAM-NL Gebied-certificering op het niveau van 'Very Good' (3 sterren) voor dit bedrijventerrein is gestart. Dit onderstreept de ambitie om een duurzaam en omgevingsbewust bedrijventerrein te realiseren. Belanghebbenden en geïnteresseerden worden via informatieavonden en nieuwsbrieven op de hoogte gehouden van de voortgang.

Uitbreiding bedrijventerrein De Loop West

Op bedrijventerrein De Loop West is in 2024 gestart met de bouw van een nieuw distributiecentrum, ontwikkeld door projectontwikkelaar Intospace. Het centrum beslaat een oppervlakte van circa 100.000 m² en wordt gerealiseerd in fases. De ontwikkeling maakt deel uit van de uitbreidingsplannen voor De Loop West, waarbij duurzaamheid en efficiëntie centraal staan. De komst van het distributiecentrum draagt bij aan economische groei en werkgelegenheid in de regio. Naar verwachting zal het project in 2025 worden afgerond.

Business Park Midden-Limburg

Het bovenregionale Businesspark Midden-Limburg is bijna volledig ontwikkeld. Met een totale oppervlakte van circa 40 hectare biedt het terrein grootschalige ruimte voor regionale, nationale en internationale (logistieke) ondernemingen. De ontwikkeling wordt gerealiseerd door Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). Momenteel is er nog slechts één kavel te koop. Zodra deze is verkocht, is het bedrijventerrein volledig gerealiseerd en afgerond.

Bedrijventerrein ‘t Vonderen

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) is gestart met de voorbereiding voor de realisatie van een nieuw bedrijventerrein in de driehoek tussen A2, A73 en de N276. Onderdeel van deze voorbereiding zijn de grondverwerving en de planvorming. De verwachting is dat in 2025 een plan voor dit gebied in procedure gebracht wordt.

3. Rekeningsaldo 2024

Programmaverantwoording

2024

3. Toelichting analyse rekeningsaldo 2024

Programma	Omschrijving	Positief	Negatief
Bevolking en bestuur	Lasten en baten secretarieleges	€ 66.300	
	Pensioenverplichtingen aan (oud-)wethouders		€ 1.002.000
Openbare orde en veiligheid		€ -	€ -
Beheer openbare ruimte	Wegen	€ 82.000	
	Hogere personeelskosten gedekt door voorziening afval	€ 184.000	
	Hogere personeelskosten gedekt door voorziening riolering	€ 149.000	
Onderwijs		€ -	€ -
Cultuur en sport	Markten		€ 53.000
	Onderhoud div accommodaties cultuur en sport	€ 57.000	
Sociaal domein	Resultaat jeugdhulp		€ 137.200
	Sociaal domein algemeen	€ 141.300	
	Resultaat participatie	€ 392.000	
	Uitvoeringskosten samenwerkingsverbanden	€ 187.700	
	Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne	€ 524.500	
	Resultaat inburgering	€ 607.100	
	Resultaat beschermd wonen	€ 313.400	
	Resultaat algemeen jeugdbeleid	€ 166.400	
	Verenigingsgebouwen, jeugd- en gemeenschapshuizen	€ 101.400	
	Onderhoud div accommodaties sociaal domein	€ 121.000	
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Woonwagens	€ 66.200	
Omgevingsrecht	Opbrengst omgevingsrecht leges		€ 452.000
	Bijdrage MER OD	€ 767.000	
	Reserve SC MER OD niet ingezet		€ 251.000
Economische zaken en Grondexploitaties	Landschapsbescherming	€ 80.000	
	Pachtzaken	€ 84.000	
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene uitkering (AU)	€ 315.000	
	AU lasten en baten voorgaande jaren		€ 118.000
	AU deelfonds participatie en overige posten	€ 122.000	
	Lasten heffingen en invordering gemeentelijk belastingen	€ 120.300	
	OZB woningen en niet-woningen		€ 60.000

Programma	Omschrijving	Positief	Negatief
	Forensenbelasting	€ 69.000	
Overhead	Personeel		€ 436.000
	Automatisering	€ 87.000	
	Nieuwe markt diversen	€ 73.000	
	Lease vervoermiddelen	€ 190.000	
Diversen	Kapitaallasten - afschrijvingen	€ 688.000	
	Reserve afschrijvingslasten investeringen		€ 170.800
	Treasury - rente	€ 205.000	
	Administratieve rente		€ 118.000
	Diversen	€ 94.722	
		€ 6.054.322	**€ 2.798.000**
Afwijkingen < € 50.000			
Bevolking en bestuur	Bestuursapparaat		€ 28.000
	Bestuurlijke samenwerking - contributies		€ 22.000
Openbare orde en veiligheid	Veiligheidsregio	€ 22.500	
	Veiligheidsbeleid		€ 29.300
	Rampenbestrijding		€ 36.000
	Begraafplaatsen en kosten dodenschouw		€ 35.600
Beheer openbare ruimte	Parkeervoorziening Visserweert	€ 30.000	
	Openbare verlichting	€ 39.000	
	Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	€ 33.000	
	Groenstructuurplan	€ 29.000	
	Gladheidsbestrijding	€ 17.000	
	Nadeelcompensatie		€ 22.400
	Duurzaamheid lasten		€ 48.000
Onderwijs	Bijdrage regionaal bureau leerplicht		€ 13.000
Cultuur en sport	Exploitatie binnensport	€ 34.000	
	SPUK sport		€ 15.000
	Activiteiten en projecten welzijn en cultuur	€ 32.000	
	Sportbeoefening	€ 41.000	
Sociaal domein	Monitoringssysteem	€ 8.900	
	Social return on investment (SROI)		€ 14.200
	MFC Roosteren	€ 9.600	
	Bijdrage onderhoud gemeenschapshui-	€ 30.600	

Programma	Omschrijving	Positief	Negatief
	zen		
	Speelvoorzieningen	€ 25.400	
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Leges ruimtelijke plannen	€ 15.700	
	Advieskosten ruimtelijke plannen	€ 32.500	
Economische zaken en Grondexploitaties	Zend en reclame masten		€ 19.000
	Eigendommen algemeen	€ 37.000	
Algemene dekkingsmiddelen	Onvoorziene lasten en reserveringen	€ 42.000	
	Mutatie voorziening belasting debiteuren		€ 45.000
	Mutatie voorziening dubieuze debiteuren		€ 42.000
Overhead	Facilitaire kosten	€ 43.000	
	Beheer buiten		€ 48.000
	Edisonweg onderhoud	€ 12.000	
		€ 534.200	**€ 417.500**
		€ 6.588.522	**€ 3.215.500**
Saldo		**€ 3.373.022**	

Programma bevolking en bestuur

Lasten en Baten secretarieleges (voordeel € 66.300)

De ontvangen leges zijn € 194.300 hoger dan geraamd. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere opbrengst reisdocumenten en reisdocumenten niet-ingezetenen. In de begroting was rekening gehouden met de zogenaamde paspoortpiek maar dit bleek achteraf te voorzichtig. Hier staat tegenover dat de lasten van de secretarieleges € 128.000 nadelig zijn omdat de uitgaven voor reisdocumenten en reisdocumenten niet-ingezetenen naar rato hoger zijn. In totaal heeft dit een positief effect van € 66.300 op het saldo.

Pensioenverplichtingen aan (oud-)wethouders (nadeel € 1.002.000)

De hoogte van de pensioenvoorziening is op basis van actuariële berekeningen bepaald. Hierbij wordt rekening gehouden met factoren zoals levensverwachting, rentestand en toekomstige uitkeringsverplichtingen. Door onder andere een daling van de rente en toevoegen van deelnemers is gebleken dat de voorziening onvoldoende was om de toekomstige verplichtingen te dekken en daarom moet de gemeente in 2024 een bedrag van € 1.002.000 storten.

Programma openbare orde en veiligheid

-

Programma Beheer Openbare Ruimte

Wegen algemeen (voordeel € 82.000)

Als gevolg van de introductie van het systeem GBI World is latentie ontstaan bij het uitvoeren van het beheerssysteem (€ 42.000). Tevens heeft een lagere aanbesteding bermen geleid tot een positief resultaat (€ 40.000).

Personeelskosten gedekt door voorziening afval (voordeel € 184.000)
In 2024 is er voor een bedrag van € 184.000 meer doorberekend naar afval, hetgeen gedekt is door de voorziening afval en een voordelig effect heeft op het rekeningsaldo 2024.

Personeelskosten gedekt door voorziening riolering (voordeel € 149.000)
In 2024 is er voor een bedrag van € 149.000 meer doorberekend naar riolering, hetgeen gedekt is door de voorziening riolering. Dit heeft een voordelig effect op het rekeningsaldo 2024.

Programma Onderwijs
-

Programma Cultuur en sport
Kermissen en markten (nadeel € 53.000)
De kosten voor elektriciteit zijn door prijsstijgingen hoger uitgevallen dan begroot en hierdoor is een nadeel van € 53.000 ontstaan.

Onderhoud diverse accommodaties cultuur en sport (voordeel € 57.000)
In 2024 is er een nieuw Meerjarig Onderhoudsplan vastgesteld (MJOP), waarbij de budgetten voor klein onderhoud zijn bijgesteld. De uitgaven voor klein onderhoud vertonen echter een niet voorspelbaar verloop, waarbij is gebleken dat in 2024 de uitgaven voor klein onderhoud lager zijn gebleken dan de beschikbare budgetten.

Programma Sociaal Domein
Resultaat jeugdhulp (nadeel € 137.200)
Het totale tekort binnen de jeugdhulp bedraagt € 137.200. De stijging van de kosten voor jeugdhulp blijft door indexaties, de instroom en complexiteit moeilijk te sturen. De stijging is vooral te zien in segment 4 ambulant individueel. Hier tellen naast de prijs per etmaal ook de aantallen jeugdigen. Binnen de jeugdbescherming en jeugdreclassering is sprake van meer uitgaven door hogere aantallen. Verder nam het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van een het landelijk transitiearrangement in 2024 verder toe.

Budget sociaal domein algemeen (voordeel € 141.300)
Binnen het taakveld sociaal domein is een bedrag geraamd voor algemene kosten binnen het sociaal domein. Vooraf is moeilijk in te schatten in hoeverre dit budget gebruikt gaat worden. Dit budget is in het kader van de 2e bestuursrapportage 2024 voor € 200.000 ingezet voor de dekking van tekorten binnen jeugdhulp en voor € 19.000 voor de dekking van kosten voor de individuele studietoeslag. Daarnaast zijn hieruit voor € 19.250 kosten gedekt ten behoeve van het project SoFi-e verheldert met data. Andere diverse uitgaven hebben betrekking op projectondersteuning, advisering en ondersteuning voor de nieuwe taakstelling Westrom, een aanpassing in Op de Slek en kerstpakketten voor vrijwilligers. Er hebben in 2024 geen grote inkooptrajecten gelopen waarvoor (externe) projectleiding noodzakelijk was.

Resultaat participatie (voordeel € 392.000)
Het totale overschot binnen participatie bedraagt € 392.000. Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. De BUIG inkomsten baseert het Rijk op daadwerkelijke bestedingen in het jaar 2022 in combinatie met de voorspellingen van het CPB over de werkloosheid en kans op bijstand. In 2024 ontving de gemeente Echt-Susteren meer BUIG dan de werkelijke uitgaven. Verder zijn de kosten binnen het minimabeleid lager dan geraamd door met namen het budget bijzondere bijstand personen <65 jaar. Binnen het participatie budget zijn de uitgaven hoger dan geraamd door hogere advieskosten en opleidingskosten en door hogere kosten voor de individuele studietoeslag.

Uitvoeringskosten samenwerkingsverbanden (voordeel € 187.700)
Binnen de regionale Samenwerking binnen Midden-Limburg hebben een aantal wijzigingen in de personele bezetting plaatsgevonden. De openstaande vacatures zijn niet direct met nieuwe medewerkers

ingevuld en er heeft geen inhuur plaatsgevonden op een aantal plekken waarvoor wel was voorzien in de begroting. Hierdoor zijn de kosten voor samenwerkingsverbanden in 2024 lager uitgekomen dan begroot.

Vluchtelingen i.v.m. noodtoestand Oekraïne (voordeel € 524.500)

Het totale overschot binnen het budget voor de opvang van Oekraïners bedraagt € 524.500. De gemeente heeft in goed overleg met Menswel Sport en COA snel en relatief eenvoudig voldoende opvangplekken kunnen realiseren. Daarom zijn kosten lager uitgevallen dan het ontvangen normbedrag.

Resultaat inburgering (voordeel € 607.100)

Het totale overschot binnen het budget voor inburgering participatie is € 607.100. Vanuit de specifieke uitkering wet inburgering 2021 ontving de gemeente voldoende middelen om de kosten mee te dekken in 2024. Kosten die niet onder de specifieke uitkering wet inburgering 2021 verantwoord mogen worden, dekt de gemeente vanuit het lokale budget.

Resultaat beschermd wonen (voordeel € 313.400)

Het totale overschot binnen het budget voor beschermd wonen bedraagt € 313.400. Op het einde van het jaar maakt de modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR) een nieuwe verdeling van het saldo op basis van de regionale begroting beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie. De gemeente ontvangt vanuit het saldo over 2024 € 228.800 meer dan geraamd. Verder zijn de uitvoeringskosten van de MGR, bijdrage aan de MER-SD en andere uitgaven lager uitgevallen (€ 84.600) dan geraamd.

Resultaat algemeen jeugdbeleid (voordeel € 166.400)

Het totale overschot binnen het budget voor algemeen jeugdbeleid is € 166.400. In de 1e bestuursrapportage 2024 is € 100.000 terug overgeheveld naar het budget voor algemeen jeugdbeleid vanuit overige gezondheidszorg. Door de komst van de specifieke uitkering GALA waren deze middelen niet meer nodig. Verder ontving de gemeente een bedrag vanuit de Gemeente Venlo als regiogemeente vanuit de specifieke uitkering IZA.

Verenigingsgebouwen, jeugd- en gemeenschapshuizen (voordeel € 101.400)

Bij de 1e bestuursrapportage 2024 is € 90.000 vanuit de integrale aanpak gebiedsaanpassing Salvatorplein Susteren bijgeraamd en een bedrag van € 30.000 voor het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van gemeenschapshuis Nieuwstadt. Vanwege latentie in de werkzaamheden is slechts € 6.500 besteed. Naast een aantal kleine onderhoudswerkzaamheden heeft in 2024 de financiële afrekening van € 11.500 plaatsgevonden van de uitbreidingswerkzaamheden aan Gemeenschapshuis de Koppel waar in 2023 de betreffende budgetten ter beschikking waren gesteld.

Onderhoud div. accommodaties sociaal domein (voordeel € 121.000)

In 2024 is er een nieuw Meerjarig Onderhoudsplan vastgesteld (MJOP), waarbij de budgetten voor klein onderhoud zijn bijgesteld. De uitgaven voor klein onderhoud vertonen echter een niet voorspelbaar verloop, waarbij is gebleken dat in 2024 de uitgaven voor klein onderhoud lager zijn gebleken dan de beschikbare budgetten.

Programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Woonwagens (voordeel € 66.200)

Vanwege andere prioriteiten zijn de beschikbaar gestelde (restant)budgetten ten behoeve van het opstellen van de (integrale) aanpak voor de woonwagenlocatie Groensebos te Sint Joost in 2024 niet besteed.

Programma omgevingsrecht

Leges omgevingsrecht (nadeel 452.000)

In 2024 zijn er meer dwangsommen opgelegd door beschikking kostenverhaal bestuursdwang, hetgeen een voordeel van € 62.000 betekent voor het rekeningsaldo. De bouwleges zijn € 495.000 lager uitge-

vallen dan begroot en er zijn in 2024 geen aanslagen opgelegd wegens omgevingsvergunningen i.v.m. brandveiligheid (€ 19.000).

Bijdrage MER OD (voordeel 767.000)
In de begroting was rekening gehouden met een fors hogere bijdrage aan de MER Omgevingsdienst (MER OD) als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Reserve SC MER OD (nadeel 251.000)
De additionele kosten als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn uitgebleven en daarom is een onttrekking aan de reserve van € 251.000 niet noodzakelijk.

Programma economische zaken en grondexploitaties

Landschapsbescherming (voordeel € 80.000)
Het positief saldo is het gevolg doordat de schuilhutten in 2024 niet zijn gerealiseerd door capaciteitsproblemen bij de leverancier.

Pachtzaken (voordeel € 84.000)
De pachtprijs is van rechtswege herzien door het pachtprijzenbesluit. De pachtprijs voor reguliere pacht is verhoogd van € 550 ha naar € 660 per ha.

Programma algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering gemeentefonds 2024 (voordeel € 315.000)
Via de decembercirculaire 2024 zijn een aantal bedragen beschikbaar gekomen die bestemd zijn voor het jaar 2024. Het gaat om een totaal bedrag van € 315.000. Omdat verwacht wordt dat de algemene uitkering 2024 te hoog is vastgesteld, is in 2025 een stelpost opgenomen van € 300.000. Waarschijnlijk wordt dit bedrag verrekend via de meicirculaire 2025.
In de gemeentebegroting 2024 is dit niet meer begrotingstechnisch verwerkt kunnen worden.

Algemene uitkering - lasten en baten voorgaande jaren (nadeel € 118.000)
In 2024 is er via de algemene uitkering een bedrag van € 88.375 ontvangen met betrekking tot voorgaande jaren, welke als incidentele baat opgenomen wordt. In de begroting was hiervoor opgenomen € 71.100. Per saldo een voordeel van € 17.275. Aan lasten voorgaande jaren is geboekt € 256.202 terwijl hiervoor geraamd was € 121.131. Een nadelig verschil van € 135.071. Het totale nadeel is derhalve € 117.796. het verschil ontstaat doordat ná de laatste begrotingswijziging nog een aantal verrekeningen voorgaande jaren hebben plaatsgevonden.

Algemene uitkering- participatie (voordeel € 122.000)
Ná de laatste begrotingswijziging heeft nog een verrekening plaatsgevonden, van de participatiebijdrage. Voor onze gemeente een bedrag van € 122.000 positief. Ook hier is gebleken is dat ná de laatste begrotingswijziging nog bedragen verrekend zijn.

Lasten heffingen en invordering gemeentelijke belastingen (voordeel € 120.000)
De bijdrage aan de BsGW is € 80.000 lager uitgevallen door een positief rekeningresultaat dat naar rato wordt teruggegeven aan de deelnemende gemeenten. Daarnaast is er een voordeel van € 30.000 ontstaan door een BTW teruggave waarmee geen rekening is gehouden in de begroting omdat de omvang pas na afloop van het boekjaar bekend is.

OZB woningen en niet woningen (nadeel € 60.000)
De baten van de ozb niet woningen waren in 2024 € 51.000 lager dan verwacht dit werd met name veroorzaakt door de lagere baten zakelijk gerechtigden. De ozb baten woningen over 2024 zijn € 9.000 lager dan geraamd.

Forensenbelasting (voordeel € 69.000)
De opbrengst van de forensenbelasting over 2024 is € 45.000 hoger dan geraamd en de baten over voorgaande jaren bedroegen € 24.000. Bij de jaarafsluiting is er sprake van een meeropbrengst ten opzichte van het geraamde van € 69.000.

Overhead
Personeelskosten (nadeel € 436.000)
De overschrijding op de overige personele lasten van € 96.000 worden met name veroorzaakt door de kosten van opleidingen. Bij de 2e bestuursrapportage 2024 was het budget omhoog bijgesteld maar dit bleek achteraf onvoldoende. Helaas zijn de kosten voor de beveiliging van medewerkers fors toegenomen dat heeft tot een overschrijding geleid.
Aan de andere kant is er minder gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor de inrichting van een thuiswerkplek waardoor het budget een overschot liet zien.

Volgens de BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden) moeten de voorzieningen met betrekking tot het verlof hoger worden opgenomen. In voorgaande jaren werd er rekening gehouden met een drempel welke vanaf 2024 is vervallen. Dit zorgt voor een incidentele storting in de voorzieningen verlofsparen en voorziening overmatig verlof van € 340.000 hetgeen een nadelig effect op het resultaat heeft.

Automatisering (voordeel € 87.000)
De budgetten voor automatisering hebben betrekking op internet, leasekosten en licentiekosten. De automatiseringskosten zijn voor een bedrag van € 87.000 lager dan begroot.

Nieuwe markt (voordeel € 73.000)
Het voordeel bij het stadhuis wordt voor een bedrag van € 140.000 veroorzaakt door lagere onderhoudskosten en minder aanschaffingen. Verder zijn de kosten voor elektriciteit, gasverbruik en verzekeringen voor een bedrag van € 67.000 hoger dan begroot.

Vervoermiddelen (voordeel € 190.000)
De leasekosten voor het wagenpark van de buitendienst zijn lager uitgevallen dan begroot hierdoor is een voordeel ontstaan van € 225.000. In verband met de verduurzaming van de vervoermiddelen is het leasebudget opgehoogd met € 200.000 maar de uitvoering is vertraagd. De kosten van belastingen en inhuren transport vallen gunstig uit, dit levert een voordeel op ten opzichte van de begroting van € 9.000. Daartegenover staan hogere kosten voor brandstof € 24.000 en onderhoud € 20.000.

Diversen
Kapitaallasten - afschrijvingen (voordeel € 688.000)
De werkelijke afschrijvingslasten 2024 (exclusief riolering) zijn € 688.000 lager dan begroot, hetgeen resulteert in een positief resultaat. De lagere afschrijvingslasten worden veroorzaakt door latentie in de uitvoering van een aantal projecten. Het benoemde voordeel van € 688.000 is exclusief € 35.100 voordeel op de afschrijvingslasten van riolering. Deze € 35.100 zijn meegenomen bij programma Beheer openbare ruimte.

Reserve afschrijvingslasten investeringen (nadeel € 170.800)
De afschrijvingslasten van een aantal investeringen worden gedekt uit de reserve afschrijvingslasten investeringen. Lagere afschrijvingslasten met betrekking tot deze investeringen betekent dat er ook een lagere inzet vanuit de reserve afschrijvingslasten investeringen nodig is, hetgeen een nadelig effect heeft op het jaarrekeningsaldo.

Treasury - rente (voordeel € 205.000)
Binnen het taakveld treasury is per saldo een voordeel behaald van € 205.000 op rente baten en lasten. Dit voordeel bestaat uit hogere ontvangsten dan begroot voor o.a. rente van banken en Enexis Holding (€ 46.000) en ontvangen rente op uitgezette kasgeldleningen (€ 123.000). Voor het afsluiten van de kasgeldleningen is in totaal € 3.000 betaald voor bemiddelingskosten, hetgeen niet was geraamd. De rentelasten 2024 waren € 23.000 lager dan begroot. Ook in de toerekening van rente aan de grondex-

ploitatiecomplexen en aan de reserves met betrekking tot de grondexploitaties is sprake van een voordelig effect, resp. € 9.000 en € 7.000.

Administratieve rente (nadeel € 118.000)

Ten aanzien van de administratieve rente wordt opgemerkt: voor de berekening van het riooltarief wordt rekening gehouden met rentelasten. Door de lage rente gedurende het jaar 2024 wordt geen rente toegerekend aan riool. Dit betekent dat ten opzichte van de begroting € 118.000 niet doorberekend wordt.

Diversen (voordeel € 94.722)

De kleinere onder- en overschrijdingen over de diverse programma's leiden tot een positief resultaat van € 94.722.

4. Auditing en control

Programmaverantwoording

2024

4. Auditing en control

4.1 Termen

Doeltreffendheid	Wordt het beoogde doel/resultaat gerealiseerd?
Doelmatigheid	Wordt het beoogde doel/resultaat met zo min mogelijk geld gerealiseerd?
Rechtmatigheid	Wordt het beoogde doel/resultaat binnen de geldende wet- en regelgeving gerealiseerd?
Getrouwheid	Geeft de verantwoording een tijdig, juist en volledig beeld?

4.2 Audithuis

In de gemeente vindt auditing plaats door diverse organen, die gezamenlijk aangeduid worden als het audithuis. De organen van het audithuis voeren onderzoeken uit naar de doeltreffendheid, doelmatigheid, rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, beleid en beheer. Ook naar de getrouwheid van de verantwoording die daarover wordt afgelegd.
Elk orgaan vindt zijn oorsprong in een specifiek juridisch kader, dat aangeeft namens welk orgaan er wat onderzocht moet worden. Dat betekent dat ieder orgaan een eigenstandige rol, bevoegdheid en verantwoordelijkheid heeft en aan een specifieke opdrachtgever rapporteert.
In onderstaande tabel wordt de opbouw van het audithuis samengevat:

Orgaan	Juridisch kader	Onderzoeksrichting	Opdrachtgever
Rekenkamer	• Artikel 182 Gemeentewet • Verordening Rekenkamer Echt-Susteren 2023 d.d. 1 juni 2023.	Doelmatigheid Doeltreffendheid Rechtmatigheid	Raad
Externe accountant	• Artikel 213 Gemeentewet • Controleverordening ex art 213 Gemeentewet d.d. 9 november 2023	Getrouwheid Rechtmatigheid	Raad
Cluster Concern (team B&O)	• Artikel 213a Gemeentewet • Verordening ex art 213a Gemeentewet Echt-Susteren d.d. 9 november 2023	Doelmatigheid Doeltreffendheid	College
Cluster Interne Controle (team Financien) [1)]	• Financiële Verordening ex art 212 Gemeentewet Echt-Susteren d.d. 9 november 2023	Getrouwheid Rechtmatigheid	Management

[1)] vanaf 1 juli 2017 is interne controle ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Servicecentrum MER

De organen van het audithuis rapporteren in de eerste plaats aan hun respectievelijke opdrachtgever, maar uiteindelijk staan zij allen ten dienste van de gemeente Echt-Susteren als geheel en van de continue verbetering van de gemeente in de brede zin.

In de volgende subparagrafen wordt ingegaan op de onderzoeken die door, namens of in samenwerking met organen van het audithuis zijn uitgevoerd in 2024.

4.2.1 Rekenkamer

Volgens artikel 182 van de Gemeentewet onderzoekt de rekenkamer de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur.
Op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer het wetsontwerp “versterking decentrale rekenkamers” goedgekeurd. Bepaald werd dat elke gemeente per 1 januari 2023 een onafhankelijke rekenkamer diende te hebben. Er gold een overgangsjaar tot het einde van 2023.
De gemeenteraad van Echt-Susteren koos voor een zelfstandige lokale rekenkamer. De “Verordening rekenkamer Echt-Susteren 2023” werd op 1 juni 2023 vastgesteld, waarin is vastgelegd dat de rekenkamer bestaat uit één lid met daarnaast een klankbordgroep bestaande uit één ver-

tegenwoordiger per raadsfractie. De voormalige rekenkamercommissie hield daarmee op te bestaan. Op 28 september 2023 werd de heer S.H.M. Strous benoemd als lid van de rekenkamer.

In 2024 heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar het woonbeleid en de implementatie daarvan binnen de gemeente Echt-Susteren. De aanleiding voor dit onderzoek zijn vragen die rezen over de totstandkoming en uitvoering van de prestatieafspraken met de wooncorporaties. Met het opstellen van een woonvisie en het maken van prestatieafspraken vult de gemeente haar woonbeleid in en kan zij invloed uitoefenen op de woningcorporaties en andere partijen, zoals projectontwikkelaars en zorginstellingen. Daarnaast geeft de gemeente ook op andere terreinen invulling aan het woonbeleid, zoals voor speciale doelgroepen, bijvoorbeeld voor mensen die zorg behoeven, statushouders, arbeidsmigranten en woonwagenbewoners.
De doelstelling van het onderzoek is het beoordelen van de doeltreffendheid van het woonbeleid.
Met doeltreffendheid wordt bedoeld: de mate waarin de gewenste prestaties en de beoogde maatschappelijke effecten en gestelde doelen van het beleid daadwerkelijk worden behaald. Het resultaat van het onderzoek levert gegevens op, die de uitvoering van het beleid helder maken en verschillen tussen beleid en uitvoering inzichtelijk maken. Het rapport is in juli 2024 opgeleverd.

Het rapport presenteert de volgende conclusies:

1. De doeltreffendheid van het woonbeleid is aanwijsbaar op een groot aantal onderdelen van het woonbeleid. Op enkele onderdelen is de doeltreffendheid niet aantoonbaar.
2. De doeltreffendheid van de prestatieafspraken is op gekwantificeerde afspraken duidelijk aanwijsbaar. De doeltreffendheid op afspraken met een kwalitatief doel is niet aantoonbaar, omdat de afspraken niet specifiek en meetbaar zijn geformuleerd en er niet overal een tijdsplanning is aangegeven.
3. De raad ervaart de rol van kaderstellend orgaan te weinig, terwijl die rol er feitelijk wel is: De gemeenteraad stelt via raadsbesluiten beleid vast.
4. De raad kan haar controlerende rol niet voor 100% vervullen, omdat de verantwoording op onderdelen niet correspondeert met de vastgestelde plannen.
5. De raad heeft voldoende mogelijkheden om haar volksvertegenwoordigende rol in te vullen.

Artikel 185a Gemeentewet bepaalt dat: "'Het college zendt de raad jaarlijks een overzicht van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven."

Aan de voorstellen uit het rapport wordt invulling gegeven door:

a. De raad wil op de juiste wijze invulling geven aan haar kaderstellende en controlerende rol, maar heeft daarvoor gerichte informatiedeling nodig. Deels gebeurt dit nu via de P&C-cyclus (begroting en jaarrekening), gericht op de financiële en kwantitatieve planning en verantwoording. Daarnaast zijn de laatste jaren regelmatig informatiebijeenkomsten voor de commissie en de raad georganiseerd. Het college wil dit laatste structureel regelen en eens per jaar een informatieavond organiseren. Doel van dit structurele overleg is dan om de raad uitgebreid te informeren over de volkshuisvestelijke opgave en de doelstellingen van beleid hierin.

b. De gemeenteraad is uitgenodigd om aan te sluiten bij de commissie Maatschappij, waar de cijfers van de woonzorganalyse gepresenteerd zijn. Deze manier van informatiedeling aan de voorkant van een beleidsproces bij toekomstige ontwikkelingen/opgaves zal geborgd worden.

c. Aan de gemeenteraad is tijdens een raadsconferentie inzake het woonbeleid (2025) voorgesteld om een raadswerkgroep Volkshuisvesting te formeren. Op deze manier kan de gemeenteraad geïnformeerd worden, meedenken en input leveren op de huidige en toekomstige opgaven ten aanzien van volkshuisvesting. Dit voorstel werd positief ontvangen door de gemeenteraad.

d. Het rapport beschrijft dat de doeltreffendheid van de prestatieafspraken op gekwantificeerde afspraken duidelijk aanwijsbaar is, maar de doeltreffendheid op afspraken met een kwalitatief doel niet aantoonbaar is. Dit, omdat de afspraken niet specifiek en meetbaar zijn geformuleerd en er niet overal een tijdsplanning is aangegeven. Aan deze conclusie / aanbeveling is al grotendeels invulling gegeven bij de opstelling van de prestatieafspraken 2024. Ook wordt graag gehoor gegeven aan de benoemde aanbeveling om bij de opstelling van de prestatieafspraken 2025 de kwalitatieve doelen zo concreet mogelijk te omschrijven, zodat ze op een goede manier beoordeeld kunnen worden. Ook wordt de verantwoordelijkheid van de uitvoerende partij(en) per prestatieafspraak duidelijk gedefinieerd.

e. In de prestatieafspraken 2025 is afgesproken dat gemeente en corporaties verschillende indicatoren in kaart brengen om integraal naar de diverse thema's te kijken, zowel terugkijkend naar de ontwikkeling, als vooruitkijkend door middel van een prognose. Op basis hiervan wordt bepaald wat dit concreet betekent voor de gewenste ontwikkeling, bijsturingen toekomstige concrete prestatieafspraken. We ontwikkelen dit door naar een rapportage en dashboard welke we jaarlijks actualiseren. Dit geeft ons de informatie om te bepalen op welke (volkshuisvestelijke) onderdelen we willen/moeten inzetten/ bijsturen.

4.2.2 Externe accountant

Volgens artikel 213 van de Gemeentewet wijst de raad een of meer accountants aan belast met de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen. De accountant controleert dus, in opdracht van de raad, de jaarrekening en verstrekt een verklaring waarin hij een oordeel geeft over het getrouwe beeld (en de rechtmatigheid van de Sisa-bijlage).

Controleprotocol 2024

De raad geeft in een controleprotocol aan binnen welke kaders de controle door de accountant moet plaatsvinden. Het controleprotocol 2024 is vastgesteld in de raadsvergadering van 13 maart 2025.

Aanwijzing accountant 2023-2026

De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen, alsmede het Servicecentrum MER, hebben een gezamenlijke aanbesteding gedaan voor de uitvoering van de accountantsdiensten 2023-2026. Overeenkomstig het vigerende inkoopbeleid heeft de beoordelingscommissie de Europese aanbestedingsprocedure gevolgd. Op 1 juni 2023 heeft de gemeenteraad besloten om het accountantskantoor RSM Netherlands Accountants N.V. aan te wijzen als accountant voor de controle van de jaarrekeningen 2023, 2024, 2025 en 2026, met optionele verlenging van maximaal 4 jaar.

Interimcontrole: Managementletter 2024

In de Managementletter (ML) 2024 geeft de accountant de uitkomsten van zijn interimcontrole weer. De interimcontrole is in de eerste plaats gericht op de beheersorganisatie. Daarom is de managementletter ook gericht aan het college van burgemeester en wethouders en aan het management. Zij worden hierdoor in de gelegenheid gesteld om waar nodig bij te sturen op de beheersorganisatie, zodat de kans op fouten in de jaarrekening zo klein mogelijk is.

RSM werkt met de kleuren rood-oranje-groen bij de opmerkingen. Rood heeft direct aandacht nodig, oranje betreft een aandachtspunt op de middellange termijn en groen betreft een adviespunt om de administratieve organisatie verder te verbeteren. Deze informatie is bedoeld voor de directie en het college. De accountant heeft op een aantal punten ingezoomd:

Externe ontwikkelingen:

- de inhuur van zelfstandigen;
- implementatie cybersecurity (NIS2).

Interne ontwikkelingen:

- IT-beheersmaatregelen;
- Interne controle Jeugdzorg;
- beheersing van aanbestedingen.

De ML is besproken met de accountantscommissie op 10 februari 2025.

Eindejaarscontrole: Rapport van bevindingen en controleverklaringen

In het Rapport van bevindingen geeft de accountant de uitkomsten van zijn eindejaarscontrole weer. Hij vermeldt dat de in de programmarekening 2024 opgenomen balans en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave laten zien van de financiële positie en het resultaat van de gemeente Echt-Susteren. En ook dat het jaarverslag 2024 en de jaarrekening 2024 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording zijn ingericht.

4.2.3 Uitgevoerde onderzoeken

Door artikel 213a Gemeentewet en de daaruit voortvloeiende Verordening ex art 213a Gemeentewet Echt-Susteren d.d. 9 november 2023 moet het college periodiek onderzoek doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. Deze onderzoeken zijn in 2024 intern uitgevoerd door derden, in samenwerking met of gecoördineerd door subcluster control of door derden.
Het subcluster control was in 2024 gepositioneerd als stafonderdeel onder directe aansturing van de gemeentesecretaris/algemeen directeur. De subcluster control kan zich in zijn rol echter volledig onafhankelijk opstellen, waardoor voldoende objectiviteit is gewaarborgd.

In 2024 zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd die naar hun aard en/of inhoud gelabeld kunnen worden als onderzoeken vanwege artikel 213a Gemeentewet en de Verordening ex art 213a Gemeentewet Echt-Susteren, en dus (direct of indirect) gericht waren op de doelmatigheid en/of doeltreffendheid. De belangrijkste daarvan worden hierna kort toegelicht.

Onderzoeksresultaten BTW-labelling en mengpercentage

In 2024 is een fiscaal onderzoek opgestart. Het gaat om onderzoek naar de BTW-labelling en het mengpercentage BTW 2023. De onderzoeken zijn afgerond en de rapporten zijn ingediend bij de belastingdienst. De belastingdienst heeft de rapporten zonder opmerkingen vastgesteld.

Vennootschapsbelasting

In 2024 heeft de voorlopige aangifte plaatsgevonden van de vennootschapsbelasting over 2022. De aangifte over 2023 wordt naar verwachting medio 2025 afgerond. De aangiftes worden verzorgd door een externe fiscalist. Definitieve vaststelling van de aangiftes kan nog een paar jaar duren.

Tax Control Framework

In 2024 heeft een fiscale nulmeting plaatsgevonden naar aanleiding van onder meer de fiscale ontwikkelingen op het gebied van horizontaal toezicht. De bestaande convenanten zijn door de Belastingdienst landelijk opgezegd in 2022 en 2023 waarna in afstemming met de Belastingdienst nieuwe convenanten doorontwikkeling horizontaal toezicht worden gesloten. Hiervoor moet de organisatie aantoonbaar fiscaal in control zijn. In het overleg met de Belastingdienst d.d. 23 mei 2024 heeft de Belastingdienst haar verwachtingen in relatie tot het Tax Control Framework (de fiscale beheersing) uitgesproken. Afgesproken is om de Belastingdienst mee te nemen in de fiscale ontwikkelingen bij de gemeenten en SC MER.
In het 2e en 3e kwartaal 2024 heeft het SC MER samen met de gemeenten en een extern fiscaal adviesbureau een fiscale nulmeting uitgevoerd. Daarmee is de fiscale positie van het SC MER en de gemeenten procesmatig in kaart gebracht. Het in kaart brengen van de fiscale processen en werkwijzen is uitgevoerd middels het opstellen van een fiscale risicomatrix. Op basis hiervan zijn de in de praktijk meest relevante fiscale onderwerpen beoordeeld en is inzichtelijk gemaakt in hoeverre het SC MER en gemeenten (reeds) ‘in control’ zijn. Ook is in kaart gebracht waar nog risico’s worden gelopen en optimalisaties mogelijk zijn. Met ‘in control’ wordt bedoeld dat de organisaties in voldoende mate de fiscale processen vastleggen, uitvoeren en controleren. Op deze

manier wordt de kans op materiële fouten in de administratie en/of aangiften geminimaliseerd. De nulmeting is uitgevoerd voor de loonheffingen, btw / bcf en vennootschapsbelasting.

Onderzoek gesloten Beurzen

In 2021 is het onderzoek gestart naar het zogenaamde “gesloten Beurzen” principe. Het onderzoek kent een langere doorlooptijd en bevindt zich in een afrondende fase. Het onderzoek richt zich op:

- inzicht geven in de echte apparaatskosten van Servicecentrum MER en in de verdeling daarvan over de deelnemende gemeenten;
- inzicht geven in mogelijke marktwerking als gevolg van leveringen door de deelnemende gemeenten aan Servicecentrum MER, en de juridische, financieel-administratieve en fiscale consequenties daarvan.

Telefonisch bereikbaarheidsonderzoek

In mei/juni 2024 is een telefonisch bereikbaarheidsonderzoek uitgevoerd om inzicht te krijgen in hoe goed de gemeente Echt-Susteren telefonisch bereikbaar is. De resultaten van dit onderzoek hebben concrete verbeterpunten opgeleverd. Deze verbeterpunten worden in 2025 doorgevoerd in de organisatie. Eind 2025 wordt opnieuw een telefonisch bereikbaarheidsonderzoek uitgevoerd om te kijken of de verbeteringen ook leiden tot betere resultaten.

0-meting onder inwoners

In mei/juni 2024 is een 0-meting onder onze inwoners uitgevoerd. Deze 0-meting laat zien waar onze inwoners vinden dat de dienstverlening van de gemeente Echt-Susteren al goed gaat en waar deze nog verbeterd moet worden. Dit is noodzakelijk om passende dienstverlening te kunnen bieden aan de inwoners. De resultaten van de 0-meting geven concreet aan welke processen/producten verbeterd moeten worden. Hier wordt in 2025 mee gestart.

Onderzoek bemensing KCC

In 2024 is onderzoek gedaan naar de structurele functies binnen het KCC. Hieruit bleek dat enkele cruciale rollen zoals coördinator front office en toezichthouder adresonderzoeken BRP, niet structureel belegd waren. Dit had impact op de continuïteit en borging van de werkzaamheden. Op basis van deze uitkomsten zijn deze functies vast opgenomen in de formatie.

Media-onderzoek

De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om haar inwoners zo goed mogelijk te informeren. Daarvoor is een aantal kanalen beschikbaar. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gemeentelijke website, de gemeentelijke social media kanalen of de gemeentelijke pagina’s in ‘t Waekblaad. Om te achterhalen welke onderwerpen via welke kanalen de voorkeur hebben voor inwoners, heeft de gemeente een mediaonderzoek uitgevoerd. Dit gebeurt, sinds 2019, eens in de vijf jaar. Het onafhankelijk onderzoeksbureau Etil heeft het onderzoek begeleid en geanalyseerd. Op basis van de resultaten is een eerste aanzet gemaakt voor een gewijzigd publicatiebeleid, met het oog op vaststelling in 2025. De belangrijkste punten die aan bod komen om beter aan te sluiten bij de inwoners, zijn:

- Online first:
  Dit betekent het direct online (website, Facebook) publiceren van nieuwsberichten op het moment dat de nieuwswaarde het grootst is. Dit kan meermaals per dag. Op deze wijze blijven publicaties actueel en relevant. Daarna kunnen offline kanalen worden ingezet die ‘slechts’ wekelijks verschijnen, zoals bijvoorbeeld ’t Waekblaad.
- Digitale nieuwsbrief:
  In 2025 verschijnt de eerste overkoepelende digitale nieuwsbrief. Daarin komt een overzicht van reeds gepubliceerde berichten. Dit kanaal biedt mogelijkheden om in de toekomst nog gerichter informatie te verspreiden.
- Verdiepende verhalen:
  Deze verhalen geven inwoners een verdiepend kijkje in belangrijke thema’s en projecten binnen de gemeente.

De resultaten van het mediaonderzoek zijn via een raadsinformatiebrief in mei 2024 met de gemeenteraad gedeeld én via de gemeentelijke kanalen bij de inwoners bekendgemaakt.

Onderzoek BOR

Om conform het coalitieakkoord 2022-2026 een aantal onderhoudstaken weer in eigen beheer te gaan uitvoeren, heeft er in 2023 een onderzoek plaatsgevonden naar de inrichting van team Beheer Openbare Ruimte. Het onderzoeksrapport heeft in 2024 geleid naar de implementatiefase van gebiedsgericht werken. Een herinrichting van het cluster buitendienst heeft hierbij centraal gestaan waarbij zowel formatie, materieel als werkprocessen de primaire veranderingselementen zijn geweest. Ook de komende jaren zullen in het teken staan van een verder professionalisering van het gebiedsgericht werken.

Renovatie gemeentehuis

De gemeente Echt-Susteren is momenteel bezig met de voorbereidingen om haar gemeentehuis te renoveren en te verduurzamen. Het hoofddoel van het project is een toekomstbestendig gebouw op het gebied van duurzaamheid, beheer & onderhoud, Arbo & inrichting. Hierbij wordt er een efficiënte, veilige, gezonde en prettige werkomgeving voor medewerkers en bezoekers gecreëerd en integraal samenwerken gestimuleerd. Dit alles voor een toekomstbestendige, professionele en optimale dienstverlening voor onze burgers, bezoekers en bedrijven. Daarnaast zijn faciliteiten als huisvesting en ICT-voorzieningen een belangrijk onderdeel van aantrekkelijk werkgeverschap en dus van belang bij het behouden en aantrekken van goed personeel op de huidige krappe arbeidsmarkt.

Werkplekconcept

Voor de totstandkoming van een duurzaam en toekomstgericht gemeentehuis zijn in 2024 verschillende onderzoeken uitgevoerd door een extern gespecialiseerd bureau. Deze onderzoeken omvatten een enquête onder alle medewerkers, een meting van de bezettingsgraad en bijeenkomsten met medewerkers. De verkregen input uit deze onderzoeken vormt de basis voor het bureau dat advies geeft over het toekomstige werkplekconcept. De verzamelde wensen en behoeften zijn samengevoegd en vertaald naar een werkplekconcept voor Echt-Susteren. Dit concept is gericht op activiteiten-gebaseerd werken met flexibele werkplekken in transparante teamzones. Op basis van dit concept en bijbehorende uitgangspunten heeft een interieurarchitect een voorlopig ontwerp gemaakt. Dit ontwerp is in de tweede helft van 2024 gedeeld met alle interne betrokkenen en om feedback gevraagd. Naar aanleiding van de feedback is het ontwerp waar nodig aangepast en geoptimaliseerd.

Integriteitstraject:

In 2024 is gestart met (de voorbereiding van) een integriteitstraject. De bestaande gedragscodes van de gemeente Echt-Susteren zijn verouderd (2007) en veelal onbekend bij medewerkers, college en gemeenteraad. De roep om transparantie en ethisch handelen wordt steeds luider, zeker binnen overheidsorganisaties. Er is alom een brede behoefte aan meer duidelijkheid en strakkere richtlijnen. De gemeente staat daarmee voor de uitdaging het onderwerp integriteit binnen de organisatie naar een hoger niveau te tillen. Voor de begeleiding en ondersteuning van dit traject is de samenwerking opgezocht met een gespecialiseerde partij. Aan de basis van het integriteitstraject ligt een organisatiebrede integriteitsmeting die in 2025 zal plaatsvinden. Door deze meting uit te voeren binnen de totale gemeentelijke organisatie worden inzichten vanuit meerdere lagen samengebracht. Het doel van de meting is om een helder beeld te krijgen van hoe integriteit wordt beleefd binnen alle lagen van de organisatie, van de ambtenaren tot het college en de gemeenteraad. De uitkomst dient vervolgens als uitgangspunt voor gerichte interventies en beleidsaanpassingen.

Procesverbetering met Lean

Met de methodiek van Lean leiden we medewerkers op om in processen te denken. De dienstverlening voor onze inwoners en bedrijven moet zo veel mogelijk waarde opleveren. Daarnaast kunnen medewerkers verspillingen uit de processen halen, zodat ze meer werkplezier ervaren. Zowel klant- als medewerkerswaarde leiden er uiteindelijk toe dat we een goede, duurzame organisatie zijn.
Het continu verbeteren is en blijft een belangrijk speerpunt van de organisatie. Onze medewerkers volgen LEAN trainingen om onze medewerkers op te leiden tot Green Belt om verbetertrajecten te kunnen begeleiden. Daarnaast maken medewerkers kennis met Lean in White Belt training en leren ze hier te

begrijpen wat een proces is. Een kleine groep is in opleiding voor de Black Belt. Deze medewerkers zijn de sparringpartner voor het MT op het gebied van processen. En ze coachen de Green Belts in de verbetertrajecten die ze begeleiden.

Procesmanagement

Vanuit de procesverbetering bestaat er een noodzaak om onze processen vast te leggen. Op deze manier kunnen verbeteringen in de beschrijving gestandaardiseerd en geborgd worden, zodat er continuïteit van het proces én de verbetering komt. Onze processen worden vastgelegd in het systeem Engage. Alle medewerkers kunnen de goedgekeurde processen raadplegen. Met het vastleggen van processen kunnen meerdere doelen voor onze organisatie verwezenlijkt worden. Zo ligt de kennis van medewerkers vast in de procesbeschrijving. Hiermee wordt de kwetsbaarheid verminderd als medewerker niet meer werkzaam zijn voor onze organisatie. Ook is het voor nieuwe medewerkers wenselijk als ze het proces kunnen raadplegen, zodat ze de activiteiten succesvol kunnen uitvoeren.

Afronding OOM-positiebepaling

Ter afronding van de MER-brede Overheidsontwikkelmodel (OOM-)positiebepaling is op basis van de aanbevelingen hieruit ingezet op versterking van de organisatie overstijgende samenwerking in MER-verband. Zo is een gezamenlijk MER-breed programma dienstverlening ontwikkeld, is de planning en control cyclus van Servicecentrum MER heringericht (zodat gemeenten vanaf de start betrokken worden) en zijn er verbeteringen gerealiseerd in de afstemming over bedrijfsvoering. Daarnaast ontmoeten de managementteams van de vier MER-organisaties elkaar regelmatig om gezamenlijke thema's over bedrijfsvoering te bespreken en onderling af te stemmen over toekomstige ontwikkelingen. Op deze manier wordt steeds meer invulling gegeven aan 'Samenwerking in partnerschap'.

Gegevensveiligheid (informatiebeveiliging en privacy)

De term Gegevensveiligheid is de verzamelnaam voor informatiebeveiliging en privacy. Bij beide onderwerpen moeten de MER organisaties minimaal voldoen aan wettelijke verplichtingen. Het gaat hier met name om de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en de Wpg (Wet politiegegevens). De gemeente heeft hierbij een zorgplicht naar burgers, ondernemers en medewerkers. In onze aanpak staat risicobeheersing centraal en niet het uitsluiten van ieder laatste risico. Vanuit informatiebeveiliging kijken we vooral naar organisatie- of bestuurlijke risico's, terwijl het bij privacy vooral gaat om het beheersen van risico's voor burgers en medewerkers.

De regie op gegevensveiligheid en de invulling van de gegevensveiligheid adviesrollen zijn belegd bij SC MER. Vanuit SC MER worden uitvoeringsprojecten op gebied van gegevensveiligheid geïnitieerd en uitgevoerd, die zijn gericht op bewustwording van medewerkers, verbetering van organisatorische maatregelen in de processen van de organisatieteams en de doorontwikkeling van de technische maatregelen in de ICT omgeving. Aan de hand van kwartaalrapportages houden management, directie en bestuur vinger aan de pols bij de voortgang van gegevensveiligheid projecten en activiteiten.
In 2024 is het bewustwordingsprogramma voortgezet en zijn voorbereidingen getroffen voor nieuwe verplichtingen en aandachtsgebieden vanuit de EU Verordening Kunstmatige Intelligentie en de komst van NIS2/de Cyberbeveiligingswet in 2025. De samenwerking tussen de vier MER organisaties op het gebied van gegevensveiligheid is sterk toegenomen, waardoor het plan van aanpak voor de komende 3 jaar volledig integraal in de MER samenwerking is opgezet. Op technisch gebied hebben we door AI gedreven detectie en monitoring systemen in gebruik genomen om onze weerbaarheid tegen cyberaanvallen te vergroten.

In 2024 hebben zich beveiligingsincidenten en datalekken voorgedaan, waaronder gerichte cyberaanvallen op de gemeente, maar de impact hiervan is zeer beperkt geweest door technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen. Er zijn verder twee opvallende trends zichtbaar: we hebben een grote toename gezien van pogingen tot CEO-fraude (een aanvaller doet zich voor als gemeentesecretaris of bestuurder om zodoende bij ambtenaren gevoelige informatie of een spoedbetaling te verkrijgen) en Business Email Compromise aanvallen (een partnerorganisatie is gehackt en van daaruit worden

kwaadaardige bestanden verstuurd naar onze medewerkers). We hebben dit jaar veel aandacht besteed aan het herkennen van deze aanvallen, waardoor deze geen impact hebben gehad.

ENSIA

De gemeente heeft verantwoording afgelegd over informatiebeveiliging door ENSIA. ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. Dit is een verplichte audit- en verantwoordingssystematiek die moet worden gevolgd voor het horizontaal toezicht (van de raad op het college) en het verticaal toezicht (van het Rijk en landelijke toezichthouders). Het college verklaart in control te zijn. Een onafhankelijke audit over deze verklaring laat zien dat die verklaring juist is. Uit de evaluatie over 2024 komt naar voren dat de restrisico's acceptabel zijn. Verbeterpunten bestaan met name op het gebied van het naleven en borgen van kwaliteitseisen. Dit is ook gerapporteerd aan de betreffende landelijke toezichthouders.

5. Financiële positie

Programmaverantwoording

2024

5. Financiële positie

Het hoofdstuk financiële positie is geen verplicht hoofdstuk volgens het Besluit verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit hoofdstuk is een samenvatting van de belangrijkste posten uit de jaarrekening.

De inkomsten van in 2024 zijn € 133,5 miljoen. Veruit het grootste deel ontvangen we van het Rijk Hieronder staan de belangrijkste inkomsten vermeld. De post overige inkomsten bevat onder anderen de onttrekking vanuit de reserves, huren en pachten.

Inkomsten (x € 1 miljoen)	Rekening 2024
Inkomsten vanuit het Rijk	
Algemene uitkering (incl. deelfondsen)	€ 71,8
Bijstandsuitkeringen	€ 8,1
Lokale heffingen	
Onroerende zaakbelastingen	€ 8,0
Afvalstoffenheffing	€ 3,5
Rioolrechten	€ 4,7
Leges	€ 2,6
Overige heffingen	€ 0,9
Overige inkomsten	
Dividend/rente	€ 1,1
Economische zaken en grondexploitaties	€ 3,4
Overige inkomsten (incl. reserves)	€ 28,5
Totaal	**€ 133,5**

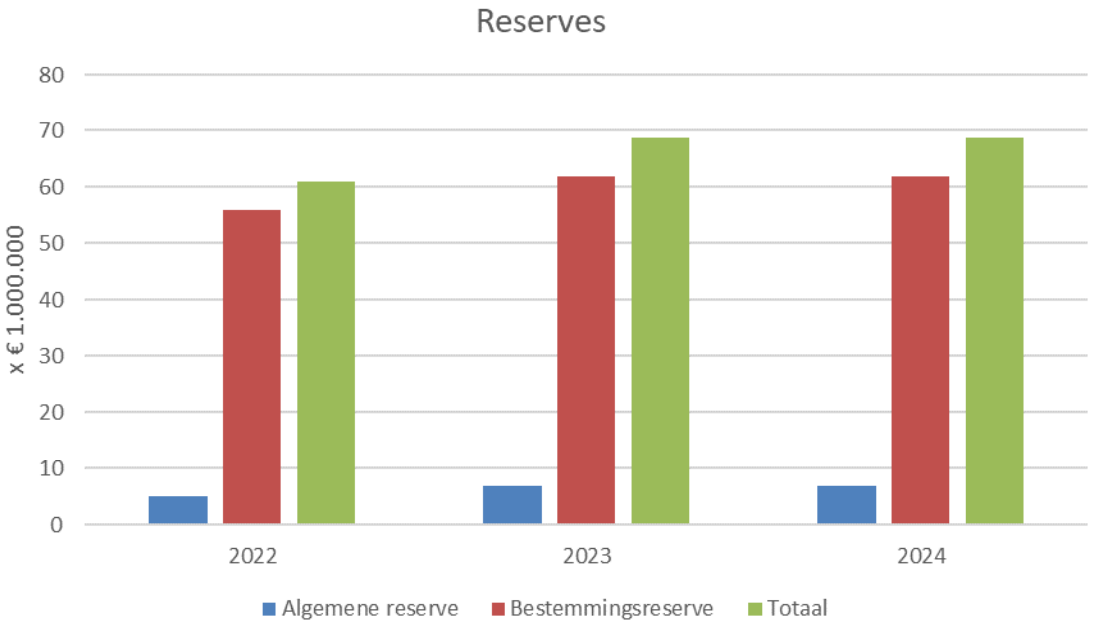
De uitgaven per programma zien er als volgt uit. Hierbij is ook inzichtelijke gemaakt hoeveel we als gemeente per inwoner per programma uitgeven. Het saldo van de jaarrekening 2024 is € 3.373.022 is positief.

Uitgaven (x € 1 miljoen)	Rekening 2024	Per inwoner
Bevolking en Bestuur	€ 10,1	€ 314
Openbare orde en veiligheid	€ 3,6	€ 112
Beheer openbare ruimte	€ 18,1	€ 560
Onderwijs	€ 2,4	€ 73
Cultuur & Sport	€ 5,7	€ 176
Sociaal Domein	€ 53,8	€ 1.667
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 1,5	€ 48
Omgevingsrecht	€ 4,5	€ 139
Economische Zaken en grondexploitaties	€ 10,6	€ 327
Algemene dekkingsmiddelen	€ 10,5	€ 324
Overhead	€ 9,9	€ 290
Totaal	**€ 130,1**	

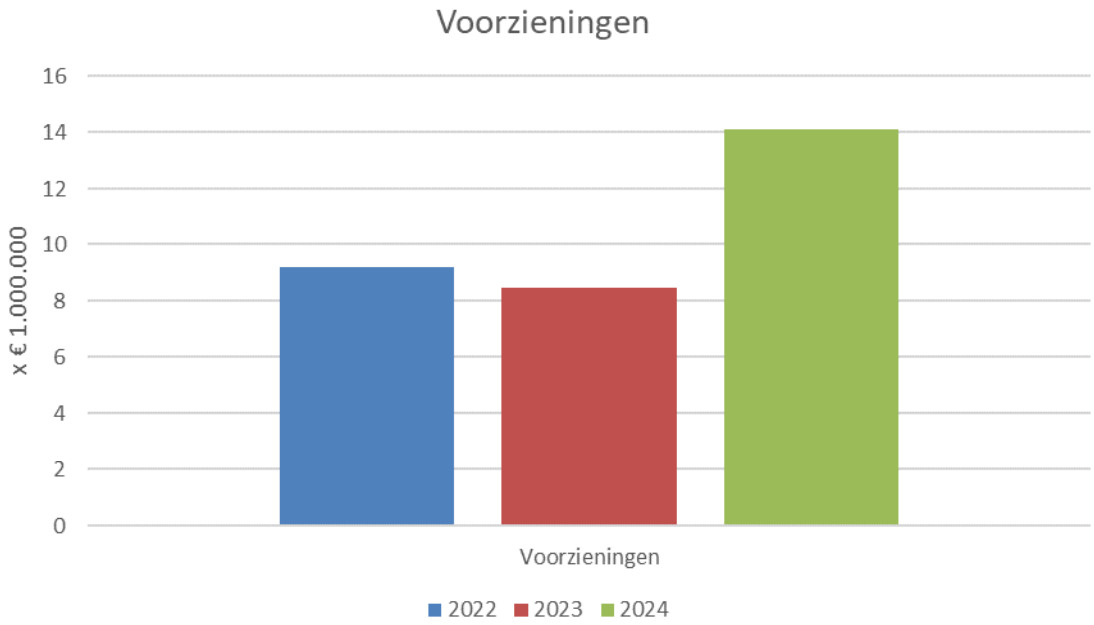
Het totaaloverzicht van baten en lasten van alle programma's staat in onderstaande tabel. Dit is een samenvatting van de jaarrekening 2024. Het resultaat zonder de mutaties van de reserves is € 1.087.531.

Jaarrekening 2024 Baten en lasten	Primitieve begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	100.314.828	120.680.995	116.419.060
Baten	101.830.051	117.807.764	117.506.591
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	-1.515.223	2.873.231	-1.087.531
Storting reserves	3.452.360	13.167.522	13.674.502
Onttrekking reserves	1.937.137	16.040.753	15.959.994
Mutaties van de reserves	-900.290	-2.873.231	-2.285.491
Totaal lasten	103.767.188	133.848.517	130.093.563
Totaal baten	103.767.188	133.848.517	133.466.585
Gerealiseerde resultaat	0	0	-3.373.022

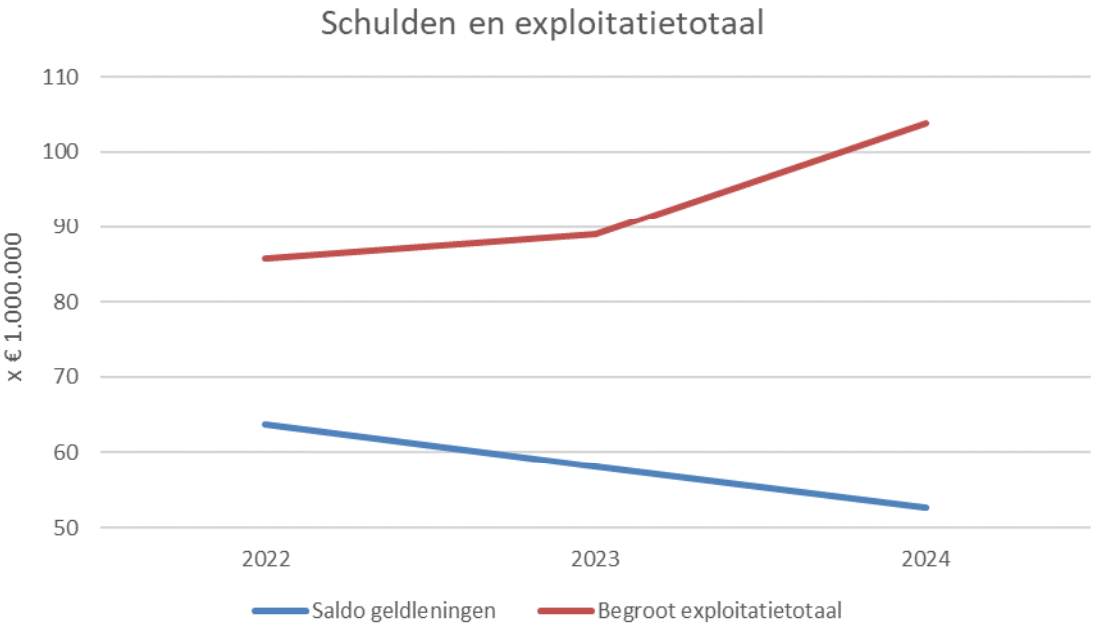
Hieronder een overzicht van de reserves. De reserves van de gemeente zijn ongeveer gelijk gebleven aan vorig jaar.

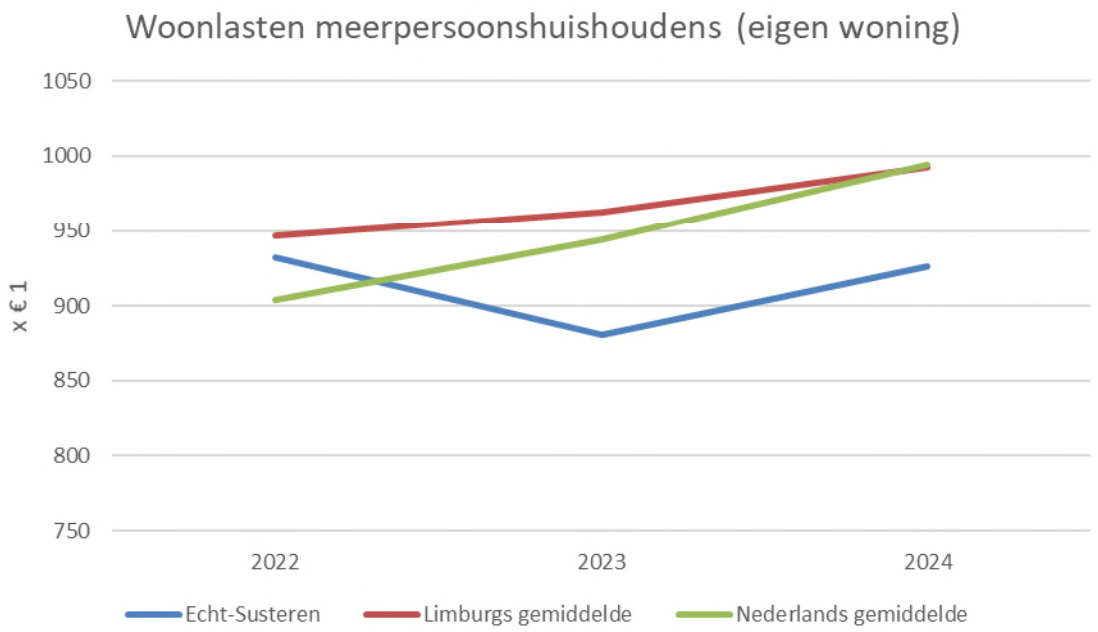
In het volgende overzicht staat het verloop van de voorzieningen. Er zijn in de gemeente voorzieningen opgenomen voor onder andere afvalverwijdering en -verwerking, riolering en diversen soorten onderhoud.

Ondanks dat het begroot exploitatietotaal jaarlijks stijgt, daalt het saldo van de geldleningen.

Hoe doen we het dan als gemeente ten opzichte van andere gemeenten? Onderstaande grafiek geeft aan wat de woonlasten zijn van de gemeente ten opzichte het Limburgse en Nederlandse gemiddelde. Het gaat om de cijfers van een meerpersoonshuishouden met eigen woning (bron: Coelo Atlas). Hieruit blijkt dat de gemeente niet alleen onder het Limburgse gemiddelde zit voor de lokale lastendruk maar nu ook onder het Nederlands gemiddelde.

Op 31 december 2024 stonden 32.270 ingeschreven in onze gemeente. De verdeling per kern is als volgt:

Kern	Aantal inwoners
Susteren	7.072
Dieteren	882
Roosteren	1.538
Echt	7.795
Maria Hoop	1.351
Peij	7.308
Nieuwstadt	3.301
Sint Joost	1.399
Koningsbosch	1.678
	32.270

6. Aanwending post onvoorzien

Programmaverantwoording

2024

6. Aanwending post onvoorzien

Overzicht post onvoorziene uitgaven 2024		
Primitieve begroting	**€**	**103.500**
2e bestuursrapportage 2024: Vrijvallen ongebruikt saldo	- €	53.500
2e bestuursrapportage 2024: Vervanging ambtsketen	- €	8.000
Saldo 31 december 2024	**€**	**42.000**

7. Programma's

Programmaverantwoording

2024

Programma 1
Bevolking en bestuur

7.1 Bevolking en bestuur

Doelstelling van dit programma:

- Een optimale dienstverlening aan de inwoner waarbij uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taken die de gemeente uitvoert;
- Het betrekken van de inwoner bij het gemeentelijk beleid en beleidsvoornemens;
- Het aanbieden van betrouwbare vraag-, gebieds- en zaakgerichte transparante dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten voor de klant;
- Een eigentijdse, open en transparante vorm van besturen om de majeure taken en uitdagingen die in het verschiet liggen, uit te voeren;
- Als bestuur een betrouwbare samenwerkingspartner vormen, die afspraken nakomt en helder communiceert, zowel richting inwoners als gemeenteraad;
- Hoogste aandacht voor integriteit, zowel in de contacten met inwoners, verenigingen en bedrijven, als richting de eigen organisatie;
- Samen met onze maatschappelijke partners werken aan de gemeente die Echt-Susteren wil zijn, namelijk het 'Smalste stukje Nederland', waar het goed wonen, werken en recreëren is.

Reikwijdte

Het programma bevolking en bestuur omvat de volgende producten:

1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad)
2. Bestuur (college)
3. Verkiezingen
4. Burgerlijke stand
5. Basisregistratie personen (incl. reisdocumenten niet-ingezetenen)
6. Doorontwikkeling (e-)dienstverlening

Verbonden partijen

- Servicecentrum MER
- Inkoopcentrum Zuid

Reserves en voorzieningen

- Reserve verkiezingen
- Voorziening pensioenverplichting bestuurders

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Beheerregeling Basisregistratie Personen (BRP)
- Beheerregeling waardedocumenten
- Informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten
- Inspraakverordening 2004
- Privacyreglement BRP
- Privacyreglement curatele administratie
- Privacyreglement gezag-administratie
- Privacyreglement registratie rijbewijzen
- Privacyreglement uitsluiting kiesrecht
- Privacyreglement verklaringen over gedrag
- Rechtspositieregeling voor babs (Buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand) van de gemeente Echt-Susteren
- Verordening raadscommissies Echt-Susteren 2018
- Verordening op de rekenkamer 2023
- Verordening op het onderzoeksrecht van de raad
- Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden
- Reglement burgerlijke stand
- Reglement van orde raad Echt-Susteren 2020
- Tarieventabel leges 2024
- Uitvoeringshandboek bij het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten
- Verordening accountantscommissie gemeente Echt-Susteren 2014
- Verordening BRP
- Verordening commissie bezwaarschriften 2014
- Verordening elektronische kennisgeving
- Verordening fractieondersteuning 2022
- Verordening functioneringsgesprekken burgemeester
- Verordening tot toekenning gemeentelijke onderscheidingen
- Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2023
- Verordening werkgeverscommissie griffie 2013

7.1 Bevolking en bestuur

1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad)			
	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
De uitgaven voor het functioneren van de gemeenteraad worden in een afzonderlijke begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.	763.774	775.785	837.144
Totaal	**763.774**	**775.785**	**837.144**

2. Bestuur (college)

Portefeuillehouder(s)
Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

Wat wilden we bereiken?

- Transparante beleidsvoering.
- Toegankelijke informatiekanalen voor inwoners, ondernemers, bezoekers en gemeenteraadsleden.
- Gemeente aantrekkelijker maken voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Cittaslow

- Interne & externe bewustwording over Cittaslow-filosofie.
- Intensievere samenwerking met organisaties en overheden die passen binnen de Cittaslow-filosofie.
- Positionering Nieuwstadt en Echt-Susteren op de Europese kaart.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Gemeenteraad actief geïnformeerd via raadsinformatiebrieven, raadsconferenties en andersoortige raadsinformatiebijeenkomsten en schriftelijke vragen (art. 33) tijdig beantwoord. • Participatietechnieken toegepast zoals het betrekken van verschillende platformen (onder meer klankbordgroepen, dorpsraden, ondernemersverenigingen en waar mogelijk inwoners) bij besluitvorming. • Een zo groot mogelijke groep inwoners, bedrijven en bezoekers bereikt op toegankelijke wijze door: ◦ De inzet van zowel offline als online communicatiekanalen en dit te optimaliseren op basis van recent mediaonderzoek; ◦ Communicatie-uitingen en communicatiemiddelen zo veel mogelijk af te stemmen op de uiteenlopende doelgroepen (denk aan video's, het gericht inzetten van advertenties via social media en het gebruik van illustraties en animaties voor het vereenvoudigen van boodschappen); ◦ Te communiceren via online platformen die voldoen aan de verplichte toegankelijkheidseisen; ◦ Het actief monitoren van de social-media-kanalen (actieve webcare) om de interactie met inwoners te vergroten. • In het belang van toeristen, inwoners en ondernemers is gewerkt aan overkoepelende strategische kaders met een missie, visie en bijpassende kernwaarden VITA (verbinding, identiteit, toekomstbestendigheid en ambitie). Deze zijn gebaseerd op het gedachtegoed van Cittaslow en ondersteunt bij het maken van strategische keuzes om zo inwoners, ondernemers en bezoekers	Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
beter en consistenter van dienst te zijn. • Meer en efficiënter gebruik gemaakt van marketingtools.	
Cittaslow	
Draagvlak voor Cittaslow • De gemeente heeft zich, als voorzitter van Cittaslow Nederland, actief ingezet voor het revitaliseren van het Nederlandse Cittaslow-netwerk. Er is een dagelijks bestuur opgericht en een volledig nieuwe vergaderstructuur opgezet. • De gemeente heeft zich ingezet om de banden met de buurgemeenten (verder) te versterken en deze samenwerking zichtbaar te maken. Het project 'Grenzeloos Verwonderen' is opgestart en wordt in 2025 opgeleverd. • Intern wordt VITA, de kernwaarden van de gemeente die gebaseerd zijn op de Cittaslow-filosofie, verder vormgegeven. Daardoor blijft het draagvlak voor het gedachtegoed van Cittaslow groeien. VITA (en daarmee Cittaslow) krijgt een steeds prominentere plek binnen de organisatie en de beleidsvoering en wordt ongemerkt toegepast binnen uitingen van Het Smalste Stukje Nederland. **Internationale organisaties en samenwerking** • De samenwerking binnen en deelname aan (het jaarlijkse treffen van) de arbeitsgemeinschaft "Neustadt in Europa" (samenkomst van alle 39 "Nieuwsteden" van Europa) is gecontinueerd. In opmaat naar 2027 wanneer dit evenement in Nieuwstadt in Echt-Susteren plaatsvindt, zijn al diverse voorbereidingen getroffen. • Ondernemers hebben wederom met steun en facilitering van de gemeente met een aantal lokale streekproducten (zoals worst, kaas, bieren en stroop) deelgenomen aan de Kunigundenmarkt, een adventmarkt in Neustadt an der Weinstraße. De gemeente heeft hen daarbij voorzien van promotiemateriaal van Het Smalste Stukje Nederland. • Veelvuldig is er contact geweest met de partnerstad, op bestuurlijk en ambtelijk vlak. Een bestuurlijke en ambtelijke delegatie heeft het grootse Fest der Demokratie aldaar bijgewoond. Ook is er ambtelijk een presentatie over Echt-Susteren verzorgd in Neustadt, teneinde de bekendheid te vergroten en de betrekkingen tussen de inwoners van beide gemeenten te versterken	

3. Verkiezingen **Portefeuillehouder(s)** **Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels**
Wat wilden we bereiken?
• Goed georganiseerde verkiezingen.
Cittaslow
• Politieke participatie van inwoners.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Organisatie verkiezing voor de leden van het Europees Parlement op 6 juni 2024. • Gekozen voor centrale stemopneming (CSO). • Tellen volgens een gestandaardiseerde telmethode op basis van een stapsgewijze aanpak.	2024
Cittaslow	

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzet eigen ambtenaren, collega's van het Servicecentrum MER en burgerleden op de stembureaus. • In elke kern minstens één stembureau aanwezig. • Toegankelijkheid voor alle stembureaus binnen de gemeente.	2024

4. Burgerlijke stand Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
• Een optimale dienstverlening van de burgerlijke stand.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Kwalitatief goede en tijdige dienstverlening van de burgerlijke stand. • eDiensten beschikbaar voor het online opvragen van stukken van de burgerlijke stand. • Aangifte overlijden voor uitvaartondernemers via eHerkenning. • Geboorteaangifte voor geboortes in onze gemeente via DigiD.	Continu

5. Basisregistratie personen (inclusief reisdocumenten niet-ingezetenen) Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
• Optimaal beheer van de gegevens in de BRP (Basisregistratie personen).

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Een juiste inrichting, werking en beveiliging van de basisregistratie personen volgens de daarvoor bepalende regelgeving. • Uitbreiding eDiensten op het gebied van burgerzaken. • Inrichting van diverse beveiligingsmaatregelen en de overige aspecten van het aanvraag- en uitgifteproces reisdocumenten volgens de daarvoor bepalende regelgeving. • Deelname aan het lokaal overleg, flexteam en de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). • Met een goed resultaat afgeronde zelfevaluatie volgens de Wet basisregistratie personen en de zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten.	Continu

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
• Inzicht in de telefonische bereikbaarheid van de gemeente en de callcenters van het Servicecentrum MER en de verbeterpunten. • Inzicht in wat de inwoners vinden van onze huidige dienstverlening en daardoor ook Inzicht in de gemeentelijke processen/producten waarvan de inwoner aangegeven heeft dat ze verbeterd moeten worden. • De dienstverlening aan inwoners verbeterd. • Een ambassadeursgroep dienstverlening opgericht bestaande uit medewerkers van de gemeente. • Collega's bewust gemaakt van het hebben van dienstverlenings DNA en wat dat betekent in

hun dagelijkse werk. • Het oprichten van een regiegroep dienstverlening door de vier organisaties samen. Hierin participeren de Programmamanagers Dienstverlening van de drie gemeenten, maar ook een vertegenwoordiging vanuit het Sociaal Domein en de Omgevingsdienst van het Servicecentrum MER. Deze regiegroep heeft de eerste aanzet voor een gezamenlijk Programma Dienstverlening opgesteld, gericht op de bedrijfsvoeringskant van dienstverlening (wet- en regelgeving, aanschaf systemen/applicaties etc.). • Aansluiten bij procesoptimalisaties, zodat de dienstverlening verbetert. • 'Heldere taal' krijgt opnieuw een impuls. Op die manier maken we correspondentie vanuit de gemeente begrijpelijker. • De aanschaf van een nieuw klantgeleidingssysteem (hiermee maakt de inwoner afspraken op de website). • Het Programma Dienstverlening krijgt een steeds prominentere rol in de organisatie.
Cittaslow
• (Digitale) dienstverlening en – toegankelijkheid die voldoen aan de wettelijke eisen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	**Wanneer gerealiseerd?**
• Een telefonisch bereikbaarheidsonderzoek uitgevoerd.	Juni 2024
• Een 0-meting onder de inwoners uitgevoerd.	Juli 2024
• Het coachen van de medewerkers telefonie op gesprekstechnieken.	Continu
• Het volgen van gastvrijheidstrainingen door de gastvrouwen.	Mei 2025
• Het samenstellen van een nieuw geboortepakket voor onze nieuwste en jongste inwoners.	Continu
• Het sturen door het management op het afhandelen van terugbelnotities.	Continu
• Monitoren of het welkomstpakket nog aansluit op de wensen van nieuwe inwoners (door middel van een enquête).	Continu
• Structurele interactieve sessies met de ambassadeursgroep over het onderwerp dienstverlening. De ambassadeursgroep volgt ook trainingen op het gebied van gastvrijheid en dienstverlening.	Continu
• Het proces Reisdocumenten Niet Ingezetenen (Nederlanders woonachtig in het buitenland) geoptimaliseerd.	Continu
• Aansluiten in interne werkoverleggen om te kijken waar we de dienstverlening en het dienstverlenings DNA kunnen verbeteren.	Continu
• Het Programma Dienstverlening is betrokken bij de verbouwing van het gemeentehuis, zodat de dienstverlening aan de inwoners gewaarborgd blijft.	Continu
• Het organiseren van structurele bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers. Tijdens deze bijeenkomsten maken ze kennis met het Programma Dienstverlening en elkaar.	Continu
• Het klantgeleidingssysteem van Q-matic wordt vervangen door het klantgeleidingssysteem van JCC.	Juni 2025
• Gestart met het opstellen van een gezamenlijk programma dienstverlening (Maasgouw, Roerdalen, Echt-Susteren en het Servicecentrum MER). In dit programma wordt vastgelegd dat ontwikkeling en implementatie van gemeente overstijgende opgaven in één keer geschiedt. Denk hierbij aan bijvoorbeeld wet- en regelgeving. Dat scheelt tijd en geld. De financiering hiervan loopt via de begroting van het Servicecentrum MER.	Augustus 2024
• Er is regie gevoerd op de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening door uitvoeringsorganisaties aan onze klanten op basis van de door de gemeente gestelde kwaliteitsnormen;	Continu
• Er is zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau geïnvesteerd in een goede samenwerking en afstemming met uitvoeringsorganisaties.	Continu
Cittaslow	

7.1 Bevolking en bestuur

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Gebruik van ICT in de ontwikkeling van interactieve diensten voor de inwoners en de toeristen	
• Monitoring of de gemeentelijke website en apps voldoen aan de eisen van de web-richtlijnen/DigiToegankelijk (WCAG 2.1, Niveau AA);	Continu
In MER-verband:	
• De digitale toegankelijkheid is geoptimaliseerd;	Continu
• Binnen de samenwerking zijn projectleiders aangewezen om de Wet open over-heid (Woo), Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Wet digitale overheid (Wdo) te implementeren voor alle vier de organisaties.	December 2024

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Wettelijke indicatoren					
De wettelijke indicatoren behorende bij dit programma staan vermeld in de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarrekening.					

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begro-ting 2024	Bijgestelde begro-ting 2024	Rekening 2024
Lasten	8.394.477	8.818.461	10.112.239
Baten	939.083	773.083	997.422
Saldo van baten en lasten	**7.455.394**	**8.045.378**	**9.114.818**
Storting reserves	16.000	16.000	16.000
Onttrekking reserves	14.000	14.000	14.000
Mutatie van de reserves	**2.000**	**2.000**	**2.000**
Geraamde resultaat	**7.457.394**	**8.047.378**	**9.116.818**

7.1 Bevolking en bestuur

7.2 Openbare orde en veiligheid

7.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling van dit programma:

Een veilige leefomgeving voor de inwoner.

Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 met bijbehorend uitvoeringsplan is vastgesteld. In de periode 2023-2026 wordt uitvoering gegeven aan de going concern taken en de volgende speerpunten:

- Casuïstiek Zorg en Veiligheid
- Ondermijning
- Digitale Veiligheid

Reikwijdte

Het programma Openbare orde en veiligheid omvat de volgende producten:

1. Bijzondere wetten
2. Integraal veiligheidsbeleid
3. Rampenbestrijding

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Antidiscriminatievoorziening Limburg
- Bureau Halt

Reserves en voorzieningen

Geen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)
- Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Beleidsplan Politie eenheid Limburg
- Beleidsregel aanpak overlast
- BIBOB-beleid
- Brandbeveiligingsverordening 2012
- Coffeeshopbeleid
- Convenant geïntegreerde aanpak georganiseerde misdaad
- Damoclesbeleid (bestuurlijke aanpak overtreding Opiumwet)
- Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas
- Regionaal Crisisplan
- Dekkingsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord
- Evenementenbeleid
- Horecaconvenant
- Integraal veiligheidsbeleid
- Jaarplan Veiligheidshuis
- Jaarplan buurtbemiddeling
- Opleidings- en oefenactiviteitenplan
- Procesbeschrijving Tijdelijk Huisverbod
- Prostitutiebeleid
- Repressief brandweerorganisatieplan
- Uitvoeringsplan Burgernet

7.2 Openbare orde en veiligheid

1. Bijzondere wetten Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
• Een veilige omgeving zonder overlast en gevaar voor de omgeving. Geen illegale praktijken en het beperken van risico's. • Bestuurlijke aanpak van overtredingen van de Opiumwet (naast de strafrechtelijke aanpak).

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzetten van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). Naar aanleiding van het in 2024 aangescherpte Bibob-beleid worden aanzienlijk meer vergunningaanvragen getoetst op basis van de wet Bibob. • In 2016 is het Damoclesbeleid Echt-Susteren aangescherpt. Bij overtredingen van de Opiumwet wordt niet meer gewaarschuwd maar wordt bij zowel woningen als lokalen direct gesloten. Deze bestuursrechtelijke maatregelen worden bij alle overtredingen van de Opiumwet uitgevoerd.	Continu

2. Integraal veiligheidsbeleid Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
• Verbeteren aanpak casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid. • Aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit • Vergroten weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie, burgers en bedrijven tegen cybercriminaliteit. • Een veilige omgeving door het verminderen van overlast en tegengaan van criminaliteit.
Cittaslow
• Betrokkenheid inwoners bij een leefbare en veilige woonomgeving.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Persoonsgerichte aanpak via het Veiligheidshuis en het Vangnetoverleg. • Interventies door de inzet van de Wet verplichte GGZ en de Wet tijdelijk huisverbod. • Consequente afstemming, zowel bestuurlijk als ambtelijk, tussen zorg en veiligheid over beleid en casuïstiek. • Verstevigen van de aanpak door handhavingsacties door het Flexteam. • Bibob-screening van exploitatie-, alcoholwet-, omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties. • Behandelen van casussen in het Lokaal Overleg over de bestuurlijke aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. • Vergroten bewustwording ambtenaren/bestuurders, ondernemers en bewoners over mogelijke bedreigingen of het signaleren van ondermijning. • Thematische aanpak van ondermijning met bijzondere aandacht voor risico's van jonge aanwas. • Intensivering preventievoorlichting, inclusief meldings- en aangiftebereidheid. • Inzet op risicobewustzijn en 'veilig gedrag' medewerkers door trainingen en bewustzijnstrajecten. • De crisisorganisatie inzetbaar bij het wegvallen van middelen (stroomuitval/uitval ICT). De crisisorganisatie is daarmee een belangrijk onderdeel van het te ontwikkelen continuïteitsmanagement en integraal continuïteitsplan. • Ontwikkeling preventie- en respons aanpak online aangejaagde ordeverstoring. • Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. • Preventieactiviteiten via bewonersavonden om woninginbraken tegen te gaan.	Continu

7.2 Openbare orde en veiligheid

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzet buurtpreventieteams. • Inzet burgernet. • Verbeteren toezicht openbare ruimte (structurele borging informatie-uitwisseling BOA's en politie). • Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. • Buurtbemiddeling. • JOES (Jongerenoverleg Echt-Susteren) door dit zes-wekelijkse overleg wordt de aanpak van jongerenoverlast tegengegaan. Hinderlijke-, overlastgevende- en criminele jeugdgroepen worden aangepakt. • Voortzetting van het Keurmerk Veilig Ondernemen De Berk. • Toezicht op naleven van exploitatie-, Drank- en Horeca-, en evenementenvergunningen. • Infrastructurele verkeersmaatregelen, voorlichting en educatie en handhaving om de verkeersveiligheid te verhogen. • Aanpak polarisatie en radicalisering door preventie, samenwerking en integrale interventies bij concrete casussen.	
Cittaslow	
• Ondersteunen, stimuleren en (op maat) faciliteren van de buurtpreventie-teams.	Continu

3.Rampenbestrijding Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
• Preparatie op crises. • Een volledig opgeleide en beoefende rampbestrijdingsorganisatie.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Naast de blijvende verbetering van de crisisorganisatie specifieke aandacht voor preparatie op hoogwater, droogte, digitale ontwrichting en stroomuitval. • Uitvoeren van het opleiding- en oefenplan. Alle sleutelfiguren hebben geoefend en indien noodzakelijke een opleiding gevolgd. • Het kunnen blijven communiceren met inwoners en ondernemers tijdens een grootschalige, langdurige stroomuitval is van wezenlijk belang. In 2024 zijn de eerste initiatieven genomen om te komen tot een (crisis)communicatiestructuur met bijbehorende faciliteiten.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Wettelijke indicatoren					
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren van 12-17 jaar	Bureau Halt	11	<7	11
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,6	<0,5	1,1
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,7	<4	3
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,3	<2	0,9

7.2 Openbare orde en veiligheid

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,2	<4	3
Eigen indicatoren					
Bibob-toetsen	Percentage naar aanleiding van beleidsuitgangspunten. O.a. afhankelijk van aangevraagde (risico)vergunningen.	Eigen bron	100% (19 toetsen)	100%	100% (24 toetsen)
Opiumwet	Percentage bestuursrechtelijke maatregelen uitgevoerd n.a.v. overtredingen O.a. afhankelijk van de door de politie geconstateerde overtredingen.	Eigen bron/politie	100% (10 maatregelen)	100%	100% (27 maatregelen)
Vermogenscriminaliteit	Aantal veelvoorkomende	Politie	196	200	178
Sociale overlast	Totaal incidenten	Politie	486	420	379
Rapportcijfer veiligheid	Veiligheid van de buurt	Veiligheidsmonitor 2021-2022[1)]		7,5	
Crisisbeheersing bevolkingszorg	Aantal oefeningen	Eigen bron	2	1	2
Crisisbeheersing sleutelfiguren	Aantal oefeningen	Eigen bron	16	10	15
Bevolkingszorg	Aantal opleidingen	Eigen bron	16	10	15

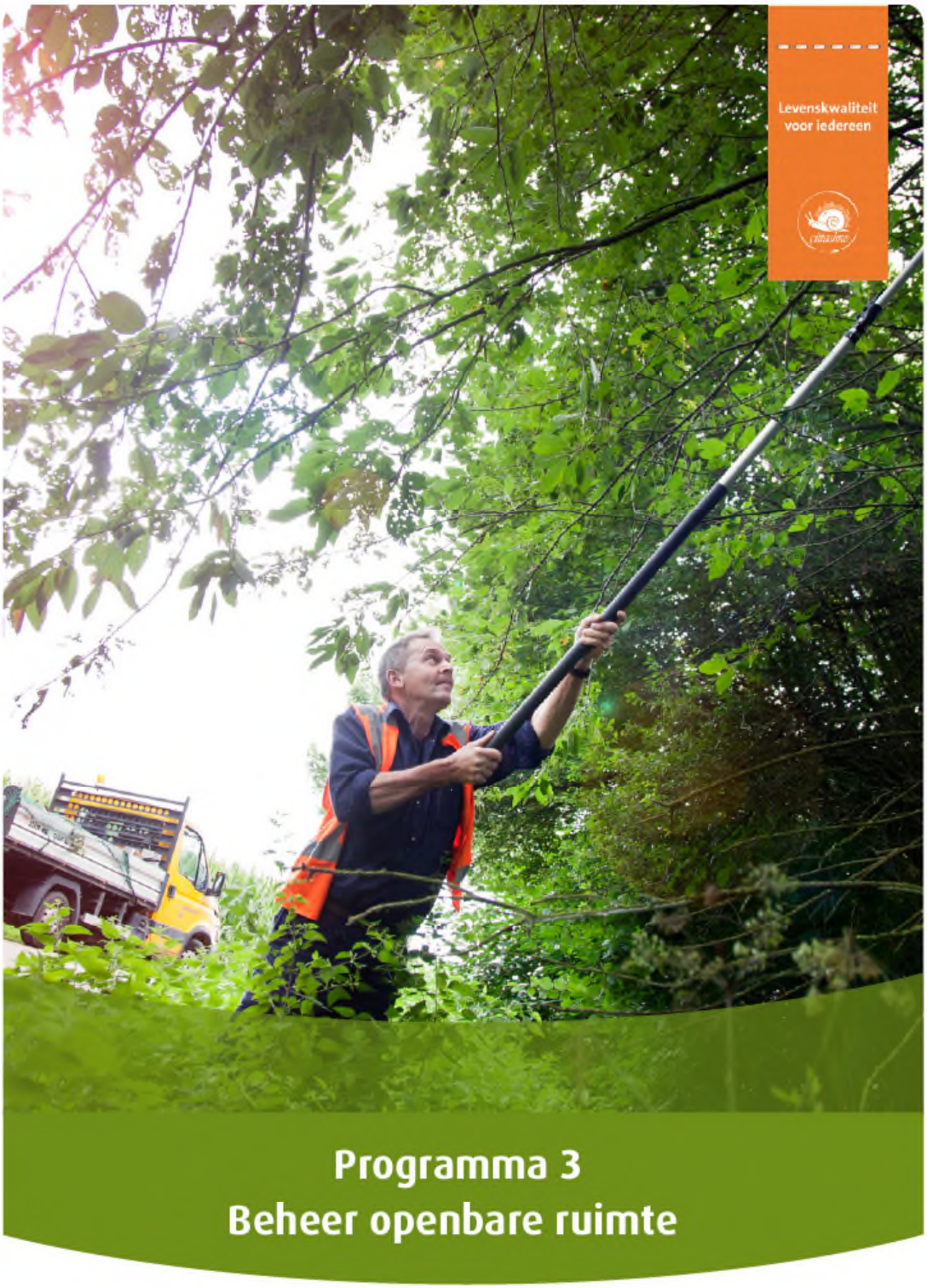
[1)] Bron Veiligheidsmonitor 2021-2022. Deze monitor wordt één keer in de vier jaar uitgevoerd. Voor de rekening 2024 zijn geen nieuwe gegevens beschikbaar.

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	3.353.132	3.504.324	3.610.171
Baten	91.744	91.744	172.435
Saldo van baten en lasten	**3.261.388**	**3.412.580**	**3.437.735**
Storting reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	0	0	0
Mutatie van de reserves	0	0	0
Geraamde resultaat	**3.261.388**	**3.412.580**	**3.437.735**

7.2 Openbare orde en veiligheid

7.3 Beheer openbare ruimte

7.3 Beheer openbare ruimte

Doelstelling van dit programma:

- Aanleggen, beheren, onderhouden en reinigen van boven- en ondergronds areaal in de openbare ruimte.
- Beheer van gemeentelijke accommodaties.
- Optimaliseren van de inzameling en verwerking van afval- en grondstoffen.
- Verkeersveilige wegen bij gladheid door winterse omstandigheden.

Reikwijdte

Het programma beheer openbare ruimte omvat de volgende producten:

1. Wegen
2. Riolering en waterhuishouding
3. Verkeer
4. Openbaar groen (inclusief begraafplaatsen)
5. Natuur en landschap
6. Openbare verlichting
7. Civieltechnische kunstwerken
8. Gladheidsbestrijding
9. Rioolheffing
10. Afvalverwijdering en -verwerking
11. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
12. Duurzaamheid

Verbonden partijen

- Reinigingsdienst Maasland (RDM)
- Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette
- Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL)
- Ons Waardevol Cultuur Landschap (OnsWCL)
- Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek (RWM)

Reserves en voorzieningen

- Reserve duurzaamheid
- Reserve parkeerplaatsen
- Reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf
- Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen
- Voorziening vervangen bruggen Vloedgraaf
- Voorziening wegen
- Voorziening riolering
- Voorziening afvalverwijdering en –verwerking

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)
- Beheerverordening gemeentelijke begraaf-plaatsen 2014
- Nadere regels begraafplaatsen 2020
- Verordening op de heffing en invordering rege-lende tarieven wegens dienstverlening aan derden
- Nota kostentoerekening 2024
- Openbare verlichting: Beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2028
- Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025 Ont-wikkelen met kwaliteit
- Regeling kwijtschelding gemeentelijke belas-tingen
- Handboek Openbare Ruimte (HORES)

<u>Groen</u>:

- Bomennota Echt-Susteren 2024-2034
- APV
- Nota groenstructuren 2008
- Waardevolle bomenlijst 2008
- Beleid aanpak hondenpoepoverlast 2021-2025
- Nota Regie op Groen 2016
- Groenbeheerplan
- IBOR (integraal beheer openbare ruimte) be-leidsnotitie openbare ruimte

<u>Riolering en Water</u>:

- Waterketenplan 2022-2026;
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026
- Verordening op de heffing en invordering riool-

7.3 Beheer openbare ruimte

<u>Huishoudelijk afval</u>
- Afvalstoffenverordening Echt-Susteren 2019
- Het uitvoeringsbesluit op de afvalstoffenverordening 2016
- Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2024
- Van afval naar grondstof (VANG)
- Regionaal uitvoeringsplan *Westelijke Mijnstreek* van afval naar grondstof 2022-2025

<u>Verkeer</u>:
- Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025

<u>Wegen</u>:
- Wegbeheerplan 2022-2026
- Meerjarig Investeringsplan 2025-2028 (onderdeel van deze begroting)
- Civieltechnische kunstwerken: Plan civieltechnische kunstwerken 2022-2026

heffing
- Hemelwaterverordening 2024
- Verordening aansluitvoorwaarden riolering 2003

<u>Gladheidsbestrijding:</u>
- Gladheidbestrijdingsplan

<u>Gemeentelijke Gebouwen:</u>
- Gebouwbeheernota 2024-2032
- Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) 2024-2032

<u>Duurzaamheid</u>:
- Energievisie en uitvoeringsprogramma 2022-2026
- Transitievisie Warmte en Uitvoeringsprogramma 2022-2030
- Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren
- Beleidskader laadinfrastructuur 2021-2030

7.3 Beheer openbare ruimte

1. Wegen Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Goede kwaliteit van de openbare ruimte. • Maximale oprekking levensduur van verharding tegen minimale kosten. • Waarborg veilig gebruik van de wegen. • Uitbreiding areaal waar nodig.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Een acceptabel kwaliteitsniveau van de inrichting in de openbare ruimte	
• Beheer en onderhoud uitgevoerd aan de verhardingen volgens het principe 'schoon, heel en veilig'. Onderhoud is uitgevoerd op kwaliteitsniveau 'basis' voor zowel de wegen binnen de bebouwde kom als ook de wegen buiten de bebouwde kom, conform geldende Wegbeheernota 2022-2026 vastgesteld raadsvergadering 18 januari 2023. In de Wegbeheernota staat niet specifiek welke wegen in welk jaar moeten worden onderhouden. Na de winterperiode heeft een visuele inspectie plaatsgevonden en aan de hand daarvan is bepaald welke wegen en verhardingen zijn onderhouden in 2024.	Continu
• Wegen doelmatig beheren en onderhouden enerzijds door een totale herinrichting van woonwijken (wegen, riool, groen en openbare verlichting) en anderzijds door op het juiste moment planmatig, duurzame onderhoudsmaatregelen uit te voeren. Tijdens de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden zijn - wanneer nodig - kleine verkeerstechnische aanpassingen meegenomen. De recreatieve routes die door een knooppuntensysteem zijn ontsloten voor fietsers (inclusief ATB-route), wandelaars, ruiters en menners zijn op een niveau beheerd en onderhouden.	Continu
• Realisatie van verschillende woningbouw plannen leidt tot uitbreiding van het wegennet en daardoor uitbreiding van het areaal.	
• Aanpassingen, omvormen en aanleg nieuwe wegen in de openbare ruimte leiden er toe dat het areaal wordt uitgebreid.	Continu Continu

2. Riolering en waterhuishouding Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Waterkwaliteit volgens de wettelijke eisen. • Integrale rioleringszorg en minder overstorten volgens Kader Richtlijn Water (KRW). • Scheiding waterstromen naar schoon en vuil ter voorkoming van vervuiling en verdroging. Tevens een betere beheersing van afvalwater. • Vermindering van wateroverlast en verdroging in de leefomgeving en ondergrond. • Goede afwatering, met name in het buitengebied, zonder wateroverlast en/of schade.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Bescherming van de waterkwaliteit	

7.3 Beheer openbare ruimte

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Doelstellingen uit het vastgestelde Gemeentelijk Riolering Plan (GRP 2022-2026) invullen: • Waarborgen van de doelmatige inzameling en transport van afvalwater binnen de gemeentegrenzen, onder andere ter bescherming van de volksgezondheid. • Inzamelen en verwerken van afstromend hemelwater met een zo beperkt mogelijke overlast voor de inwoners. • Minimaliseren van vervuiling van grondwater en oppervlaktewater. • Structureel onderhoud uitvoeren. • Door preventieve en curatieve maatregelen het bestaande stelsel van vuil- en regenwaterriolen en randvoorzieningen onderhouden, zoals: - Reinigen van kolken - Repareren van aansluitleidingen - Reinigen en inspecteren van riolen - Maaien van hemelwaterbuffers - Onderhouden van rioolgemalen • Uitvoeren van de opgenomen investeringen in het Meerjarig Investeringsplan, aanleg hemelwatervoorzieningen en rioolvervangingen. • Verhard oppervlak afkoppelen van de riolering en de rioolwaterberging vergroten (bijvoorbeeld bij integrale wegreconstructies) ter bevordering van helder en schoon oppervlaktewater. • Bij nieuwbouw en herinrichting van gebieden/wijken hemelwater waar mogelijk lokaal infiltreren. • Indien niet mogelijk wordt het hemelwater gescheiden van het afvalwater ingezameld en op een centrale plek in de bodem geïnfiltreerd via wadi's (bufferings- en infiltratievoorzieningen) of infiltratieriolen. • Alleen als lokaal of centraal infiltreren niet mogelijk is, wordt hemelwater lokaal, tijdelijk geborgen voordat het via een (verbeterd) gescheiden systeem geloosd wordt op het oppervlaktewater of de riolering. • Hanteren van de gemeentelijke stimuleringsregeling voor inwoners en bedrijven voor het afkoppelen van het verhard oppervlak van privé terreinen. Bijkomende voordelen zijn een fraaiere en groenere leefomgeving en een verkoelend effect in de zomer. Inwoners en bedrijven kunnen volgens het principe op=op gebruik maken van de stimuleringsregeling. • Optimaliseren van de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater. • Treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de verlaging van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. • Opschonen en maaien van zaksloten en (watervoerende) greppels. • Opstellen van een hemelwaterstructuurplan voor de kern Echt. • Opstellen en aanbesteden van een raamovereenkomst voor het onderhoud van het gemeentelijke riool.	Continu Kwartaal 1,2 en 3

3. Verkeer Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Toename van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer. • Duidelijke structuur en bijbehorende inrichting van de wegen. • Verhoging van de leefbaarheid.

7.3 Beheer openbare ruimte

- Optimale verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers.
- Optimalisatie in het faciliteren en reguleren van fiets parkeren.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Verkeers- en vervoersbeleid optimaal uitvoeren	
• Uitvoeren van de maatregelen uit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2016- 2025 (GVVP) met het geactualiseerde uitvoeringsprogramma (2020-2025).	Continu
• Vervolg aanleg wegenstructuur centrumgebied Echt (programma centrum Echt) met als onderdeel de turborotonde Zuiderpoort-Sint Janskamp-Aasterbergerweg.	Kwartaal 2
• Afwaarderen Peutenweg van 50km/u naar 30km/u.	
• Herinrichting Gebroekerstraat.	
• Aanpak snelheid Echterstraat & Sint Joosterweg	Kwartaal 1
• Aanpak snelheid Hoogstraat Echt	
• Aanpak snelheid Slekkerstraat Echt	
• Saneren van overbodige verkeersborden.	
• Onderhouden en vernieuwen van belijning en markeringen in de kernen.	
• Monitoren en in kaart brengen van verkeerssituaties.	Continu
• Naar aanleiding van eigen constateringen of na meldingen van inwoners zijn verkeersknelpunten onderzocht, gemonitord en waar mogelijk verbeterd.	
• Samenwerking met (regio)gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat over de doorstroming en bereikbaarheid tijdens calamiteiten, wegwerkzaamheden en evenementen.	
Langzame verkeersroutes optimaliseren	
• Verbeteren van de positie van voetgangers en fietsers in de Gebroekerstraat in Echt.	
• Verbeteren van de fietsoversteek N276-Pissumerweg Susteren in samenwerking met de provincie Limburg.	Kwartaal 2
• Verbeteren verkeersveiligheid schoolomgevingen.	
• Overleggen met inwoners, ondernemers en politie/handhaving tijdens het verkeersspreekuur.	
• Voortzetten van het verkeersveiligheidsconvenant met alle basisscholen en het voortgezet onderwijs.	Continu
• Voortzetten van de cursus ”regels in het verkeer” voor ouderen.	
• Aandacht voor de aanpak van hard racen binnen de gemeenten.	
• Uitvoeren van overige verkeerseducatie projecten zoals fietsverlichting, BOB-campagne, rij “MONO”, smiley’s, doortrappen 60+, enz.	Kwartaal 1
• De 13 basisscholen hebben een verkeersveiligheidslabel behaald en de gemeente heeft twee keer per jaar structureel overleg met deze scholen.	Continu 2024
Fietsenstalling bij overstappunten reguleren	
• Reguleren van het fiets parkeren bij NS-station Echt met handhaving en verwijderen fietswrakken.	2024
	Kwartaal 3

4. Openbaar groen	**Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen**
Wat wilden we bereiken?	
Cittaslow	

7.3 Beheer openbare ruimte

Herstel/verwezenlijking van een groene ruimte met kwaliteit
• Kwaliteit- en onderhoud voor het openbaar groen op een basisniveau. • Duurzaam en circulair onderhoud van het openbaar groen. • Een aangenaam leefklimaat voor inwoners en bezoekers. • Beheersbare overlast van invasieve exoten. • Ruimere biodiversiteit. • Geactualiseerde bomennota met transparant toetsingskader. • Veilig bomenareaal. • Goede en bereikbare voorzieningen in relatie tot het hondenbeleid. • Bestendig beheer van groenvoorzieningen in relatie tot de Wet Natuurbescherming / Omgevingswet. • Een groene, openbare ruimte met kwaliteit en functie. • Een groene leefomgeving waarin inwoners zich prettig voelen. • Minimale overlast eikenprocessierups. • Klimaat adaptieve inrichting. • Communicatie onderwerpen groen, natuur en landschap. • Optimaal beheer gemeentelijke begraafplaatsadministratie.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
• Planmatig onderhoud aan openbaar groen is uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit en frequentie aan de hand van een groenonderhoudscontract. Het openbaar groen wordt op onderdelen binnen de bebouwde kom op niveau B (basis) en buiten de bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden en volgens de kwaliteitsmeetlat (KOR) van het CROW beoordeeld.	Continu
• Gestart met uitvoering van groenonderhoud in eigen beheer binnen vooraf vastgestelde locaties om op een natuurlijke wijze een kwaliteitsverhoging te behalen.	Continu
• Afhankelijk van het type onkruid en de locatie, is gekozen voor het bestrijden van onkruid door inzet van duurzame technieken zoals hete lucht, borstelen en branden.	
• Door een betere plantkeuze (soort dat sneller gesloten is en aanplant met een grotere plantdichtheid) is bij de (her)inrichting en inboet van plantsoenen rekening gehouden met het wettelijk verbod (sinds 2017) op chemische onkruidbestrijding en waardoor het beheer vergemakkelijkt wordt.	
• Door betere groeiplaatsverbetering, betere plantkeuze en het omvormen van monoculturen naar een gemengde laanbeplanting wordt geanticipeerd op de veranderende klimatologische omstandigheden.	Kwartaal 1 en 4
• Uitvoering gegeven aan, of voorbereidingen getroffen voor renovatie van wijk- en buurtgroen conform het groenbeheerplan 2019-2023.	
• NEN-meting uitgevoerd in Echt-Noord om de staat van de beplanting en bomen inzichtelijk te maken en meer grip te krijgen op de onderhouds- en vervangingskosten. Deze informatie wordt als input gebruikt voor het nog nieuwe op te stellen groenbeheerplan medio 2025.	Continu Kwartaal 4
• Vrijgekomen materialen zoals bladval is als bodemverbeteraar toegepast. Binnen de pilot met Wageningen universiteit is bladafval omgezet naar bokashi en beschikbaar gesteld voor agrarisch gebruik (bodemverbetering).	
• Inzet en aanschaf van machines op accu voor uitvoering van het groenonderhoud, voornamelijk bij het gebiedsteam Echt.	
• Maximaal rekening gehouden met de functievervulling en het gewenste gebruik bij de (her)inrichting van het openbaar groen. Hierbij is uitgegaan van de principes zoals opgenomen in de kadernota groen. Bij herinrichting wordt met betrokken bewoners afgestemd hoe het betreffende (groen)gebied kan voorzien/bijdragen in de wensen en behoeften van de buurt of wijk. De groenfuncties die in de nota “Regie op groen (2016)” worden onderscheiden zijn: structurerend groen, maatschappelijk groen, functioneel groen en natuurlijk groen.	Kwartaal 3 Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor het beheersen en bestrijden van invasieve exoten. Uitvoering van maatregelen staat gepland voor 2025.	
• Bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen is verder uitgewerkt en het onderhoudscontract bermen is hier op aangepast.	Kwartaal 4
• Plan van aanpak is opgesteld ter bevordering en verbetering biodiversiteit intensieve gazons binnen bebouwde kom. Start uitvoering heeft eind 2024 plaatsgevonden zoals bijvoorbeeld op de Clarastraat in Peij.	Continu
• De nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 7 maart 2024. Actualisering bomenlijst en aanpassing APV is in voorbereiding en oplevering is voorzien voor 2025.	Kwartaal 4
• Het uitvoeren van een veiligheidsinspectie ofwel VTA (Visual Tree Assessment) is integraal opgenomen in het reguliere boomonderhoudscontract waarbij tijdens iedere snoeironde deze doorlopend worden geïnspecteerd.	Kwartaal 2
• Het planmatig uitvoeren van het onderhoud aan het gemeentelijk bomenbestand is volgens planning uitgevoerd.	
• Conform de Wet Natuurbescherming (Wnb) is aan de hand van bestaande natuurwaardenkaarten en vastgestelde gedragscodes invulling gegeven aan deze wettelijke verantwoordelijkheid.	Continu
• Een aantal hondenuitlaatvoorzieningen zijn aangepast naar aanleiding van de uitkomsten uit de evaluatie 2023.	
• Groenvoorzieningen zijn planmatig gerenoveerd/heringericht op basis van de vastgestelde kaders zoals beschreven in de kadernota groen. Een voorbeeld is de herinrichting van en verbetering van de groene structuur Nieuwe Markt in Echt.	
• De jaarlijkse boomfeestdag is begin 2024 gehouden op de Nonnehoaf in Echt. Met boomfeestdag worden kinderen op een educatieve en speelse wijze in aanraking gebracht met het belang van natuur.	Kwartaal 4 Kwartaal 4
• De jaarlijkse natuurwerkdag heeft plaatsgevonden in samenwerking met Scoutinggroep Jeanne d'Arc en is uitgevoerd in Park in de Mehre Susteren.	
• Het bestrijden van de eikenprocessierups is in 2024 middels een bestrijdingsronde uitgevoerd. De ervaringen qua overlastmeldingen door inwoners was mede hierdoor zeer beperkt.	Kwartaal 1
• In de Olmstraat is de gemeente gestart om deze straat klimaat adaptief in te richten, onder andere aan de hand van de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Realisatie hiervan is afgerond. Bij toekomstige inrichtingen is een integrale klimaat adaptieve benadering de standaard norm.	November Continu
• Het verbeteren van communicatie uitingen over onderwerpen groen, natuur en landschap. Dit komt tot uitdrukking op onze website, social media en weekblad. De doorontwikkeling van communicatie is middels een integrale aanpak verder uitgewerkt.	Kwartaal 4
• De begraafplaatsadministratie is verbeterd en ondergebracht in een SaaS (Software as a Service) omgeving waarbij het gehele interne werkproces en vindbaarheid van gegevens is verbeterd.	Continu
	Kwartaal 1

5. Natuur en landschap	Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?	
Cittaslow	

7.3 Beheer openbare ruimte

- Duidelijk onderscheiden landschapstypen.
- Rode ontwikkelingen (woningbouw, bedrijfsontwikkelingen) en grijze ontwikkelingen (infrastructurele projecten) zijn landschappelijke goed ingepast of groencompensatie heeft elders plaatsgevonden.
- Soortenbescherming (o.a. dassen, amfibieën en vleermuizen).
- Grensoverschrijdende projecten van natuur en landschap en recreatief medegebruik.
- Meer en beter resultaat door samenwerking.
- Gevarieerd landschap met karakteristieke kleine landschapselementen.
- Soortenrijke natuur en landschappen.
- Structuurversterking van het landschap

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
• Bij planvorming en -beoordeling voor landschappelijke inpassingen van diverse ontwikkelingen in het buitengebied, is rekening gehouden met het landschapstype waarin de ontwikkeling plaatsvindt.	Continu
• Voor diverse ontwikkelingen (bedrijven, agrarisch, wonen) in het buitengebied zijn op basis van het Gemeentelijk Kwaliteitsmenu en de structuurvisie landschappelijke inpassingsplannen opgesteld die de instemming hebben gekregen van gemeente en de omgevingscommissie.	Continu
• Door de gemeente is de wettelijke en bovenwettelijke natuurcompensatie voor het planologisch regelen van een uitbreiding van VDL Nedcar en de A2 verbreding verwerkt in een plankaart Projectenkaart Swentibold. Voor de realisatie van enkele van deze projecten wordt gebruik gemaakt van de Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren (NLES). Deze nieuwe stichting is sinds kwartaal 1 van 2024 actief en werkt sinds kwartaal 2 van 2024 aan het voor 2024 vastgestelde uitvoeringsprogramma.	Continu
• Bij de realisatie van bedrijventerrein de Berk III is rekening gehouden met de aanwezige flora en fauna en zijn daarvoor gepaste maatregelen getroffen.	Continu
• Voor de bescherming van dassen en amfibieën zijn de gemeentelijke faunavoorzieningen beheerd en in stand gehouden, hiervoor zijn de voorzieningen geïnspecteerd en heeft onderhoud of reparatie plaatsgevonden. Voor de aanleg van de A2 wordt door de aannemer maatregelen getroffen om de in het traject aangetroffen dassen te verplaatsen.	Continu
• Er is uitvoering gegeven aan enkele projecten van de projectenlijst van de structuurvisie ‘Ontwikkelen met kwaliteit’ op het gebied van onder andere natuur, landschap en recreatief medegebruik. Het gaat hierbij om: een verbindingszone als onderdeel van de ecologische ladder, ecologisch bermbeheer, Buurt- en speelplekprojecten Echt en Buurt- en speelplek Delweide Nieuwstadt.	Kwartaal 4
• De laanstructuren in het buitengebied zijn versterkt ten behoeve van vleermuizen en ter versterking van de landschappelijke kwaliteit. Hierbij is gekozen voor een divers assortiment aan inlandse bomen om monoculturen te verzwakken en de biodiversiteit te bevorderen.	Kwartaal 4
• Aan Veiligheidsregio Limburg Noord, in samenwerking met Grenspark Maas Swalm Nette is een Interreg-subsidie beschikt voor het project natuurbrandmanagement. Dit project, dat zich richt op internationale samenwerking op het gebied van natuurbrandbeheersing, is in kwartaal 4 gestart en loopt tot december 2027.	2024-2027
• In de samenwerkingsovereenkomst Landschapsschakels Swentibold wordt samengewerkt met Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) en Natuurmonumenten. In verband met de benodigde optimalisatie en uitbreiding van het WML puttenveld voor drinkwaterproductie bij Nieuwstadt, ontstaan in het zogenaamde gebied ‘vlaaipunt’ tussen de Susterderweg en de spoorlijn, en kansen voor natuurontwikkeling is een inrichtingsplan opgesteld en is de vergunning voor de inrichting verleent. Realisatie gaat in 2025 plaatsvinden.	2024-2025
• Voor de exploitatie van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen heeft Bosgroep	

7.3 Beheer openbare ruimte

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Zuid Nederland in opdracht van de gemeente de rol van beheerder vervuld. Ter voorkoming van verdere bodemverzuring is op actieve bosverjonging ingezet middels aanplant van rijkstrooisel soorten en klimaatbestendige soorten zoals hazelaar, ratelpopulier, esdoorn, haagbeuk, boswilg en linde. Op basis van de Beheervisie 2022-2032 wordt het beheer uitgevoerd. Dit betrof met name dunningen, pioniersbestrijding en verjonging. In Haeselaarsbroek en Kranenbroek vond beheer plaats door middel van schapenbegrazing.	Continu
• De Provincie Limburg heeft de inrichting van regionale steunpunten landschapsbeheer gefaciliteerd. De gemeente heeft samen met Bosgroep Zuid-Nederland en een steunpunt van het Limburgs Landschap een natuurwerkdag georganiseerd. Uit deze dag is een hakhoutbrigade ontstaan die regelmatig beheer uitvoert in de bosgebieden van gemeente Echt-Susteren	2024
• Er is gestart met het project Habitatherstel Haeselaarsbroek. In dit project wordt circa 5 hectare natuur hersteld in het Haeselaarsbroek voor de boomkikker en de gewone bronlibel. Met de maatregelen wordt ingestoken op systeemherstel op relatief grote schaal waardoor een robuust en klimaatbestendig gebied met unieke gradiënten ontstaat waarbinnen de doelsoorten zich kunnen uitbreiden. De gemeente Echt-Susteren werkt hierbij samen met Provincie Limburg, Waterschap Limburg en Bosgroep Zuid-Nederland.	Kwartaal 3 en 4 2024 - 2025
Bescherming van de biodiversiteit	
• Met het oog op de bevordering van de biodiversiteit heeft de gemeente volgens het gestelde in de Kadernota Groen bij renovatie of nieuwe inrichting nadrukkelijk rekening gehouden met het toe te passen beplantingsassortiment en de wijze van inrichten en beheren.	Continu
• Het Bloemenproject is in 2024 opgestart en wordt in 2025 uitgevoerd. Dit project houdt in dat een zadenmengsel van inheemse kruiden wordt verstrekt aan de inwoners van de gemeente Echt-Susteren om meer foerageergebieden te creëren voor insecten.	Kwartaal 4
• Eind 2024 is het uitvoeringsbeleid geveltuinen vastgesteld. Vanaf 2025 kunnen inwoners geveltuinen aanvragen op gemeentelijke grond. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de biodiversiteit in bebouwd gebied en aan een gezonde groene leefomgeving.	Kwartaal 4
• Een samenwerking is opgestart met Stichting Steenbreek, een landelijke kennis- en netwerkorganisatie die ondersteuning biedt bij het duurzaam vergroenen van onze leefomgeving	Kwartaal 3
• Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen heeft de gemeente een bermbeheerplan. Op basis van dit plan is bijvoorbeeld minder intensief gemaaid en werd na monitoring het moment van maaien bepaald. Verder werd ook hoger gemaaid waardoor bladrozetten werden gespaard en planten sneller teruggroeiden en insecten meer overlevingskansen hadden.	Continu

6. Openbare verlichting	**Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. K.A.P. Leurs**
Wat wilden we bereiken?	
Cittaslow	
• Veilig gevoel voor de inwoners in de openbare ruimte, bij het invallen van en tijdens de duisternis en een verkeersveilige omgeving. • Geen overbodige verlichting in de openbare ruimte	

7.3 Beheer openbare ruimte

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Verminderen uitstraling verlichting in de openbare ruimte • Uitvoering gegeven aan de doelstellingen vastgelegd in het Beleidsplan Openbare Verlichting 2024 tot en met 2028, waardoor een adequaat verlichtingsniveau is ontstaan dat doelmatig en efficiënt beheerd wordt. • Het vervangen van armaturen ouder dan 20 jaar door nieuwe armaturen met LED lichtbronnen. De LED verlichting wordt waar mogelijk in de nachtelijke uren gedimd waardoor energie wordt bespaard en ook in de nachtelijke uren een gelijkmatig verlichtingsniveau in de straten is. • De opwaardering van openbare verlichting op plaatsen waar het verlichtingsniveau onvoldoende was. • Uitvoering gegeven aan het beleid ten aanzien van de openbare ruimte, bij duisternis te beschermen, volgens het motto: Licht waar het moet, donker waar het kan. • Terughoudend geweest bij het verlichten van wegen in het buitengebied, in het belang van het dierlijke nachtleven. • Binnen de bebouwde kom plaatsen van openbare verlichting met LED lichtbronnen die in de nachtelijke uren gedimd worden, vanwege energiebesparing. • De uitrol vanuit het verledden is verder doorgezet. Het vervangingsprogramma LED-verlichting 2020 t/m 2024 is verder uitgerold. • 95% van het areaal is uitgevoerd in energiezuinige LED-verlichting.	2024

7. Civieltechnische kunstwerken **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. K.A.P. Leurs**
Civiele kunstwerken zijn bouwwerken die gemaakt zijn van metselwerk, beton, hout, staal of kunststof. Bijvoorbeeld bruggen.
Wat wilden we bereiken?
• Optimale levensduur en onderhoudstoestand van civieltechnische kunstwerken tegen zo laag mogelijke kosten. • Wijziging areaal civieltechnische kunstwerken waar nodig (kunstwerken verdwijnen of worden toegevoegd).

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Volgens het vigerende uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026 is op het juiste moment doelmatig en planmatig onderhoud uitgevoerd aan de civieltechnische kunstwerken.	Continu
• De civieltechnische kunstwerken waar in 2024 onderhoud aan is uitgevoerd, zijn afgestemd met overige civiel- en cultuurtechnische werkzaamheden van de gemeente, het waterschap, ProRail en provincie Limburg.	Continu
• Een veilig gebruik van de kunstwerken is zo goed mogelijk gewaarborgd.	
• In 2024 is onderhoud uitgevoerd aan de civieltechnische kunstwerken: • Kleinschalig onderhoud en schoonmaakwerkzaamheden diverse kunstwerken en duikers. • 2 voetgangersbruggen natuurgebied De Doort zijn vernieuwd. • Bestaande brug en duiker Ursulineplein zijn opgeknapt en schoongemaakt.	2024
• Afronding realisatie van 3 nieuwe Civieltechnische Kunstwerken als onderdeel van het programma centrum Echt.	2024

7.3 Beheer openbare ruimte

8. Gladheidsbestrijding Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
• Verkeersveilige wegen onder winterse omstandigheden.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Bestrijden van gladheid door RWM volgens het gemeentelijke gladheidsbestrijdingsplan en op basis van vastgestelde prioriteiten. • Jaarlijks vaststellen van het uitvoeringsplan gladheidsbestrijding en informatieverstrekking aan de inwoners via de gemeentelijke internetpagina, social media en 't Waekblaad. • Vanuit milieuoogpunt en duurzaamheid niet méér strooien dan noodzakelijk.	Gedurende gladheidsperiodes Continu

9. Rioolheffing Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Volledige dekking van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling, het transport en het verwerken van afval- en hemelwater.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Het heffen van een directe belasting van de eigenaar van het object via BsGW. • Verzenden van de aanslagen 2024 met als dagtekening februari 2024. • Opleggen van het vastrecht. In januari 2023 is door de raad een Gemeentelijk Riolering Plan (GRP) vastgesteld voor de jaren 2022-2026. Hierin is opgenomen hoe het tarief zich verder ontwikkelt. In de periode 2023-2026 gaat de rioolheffing met 3,5% per jaar stijgen. De in het GRP genoemde stijging voor de volgende jaren wordt jaarlijks bekeken en via de begroting vastgesteld. Voor 2024 is de heffing met 3.5% verhoogd conform het GRP.	Februari 2024

10. Afvalverwijdering en verwerking Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Voldoen aan wettelijke taken en gemeentelijk beleid. • Een duurzame en moderne afvalinzameling. • Een duurzaam scheidingsgedrag.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Beleid huishoudelijk afval uitvoeren	Continu
• Inzamelen van grondstoffen zoals gft, papier, textiel, glas, metalen, kringloopgoederen en PMD is een wettelijke plicht en wordt doorgezet in 2025.	
• Uitvoeren en doorzetten van het duurzaam gemeentelijk beleid Van Afval Naar Grondstoffen (VANG) 2021-2025.	
• Continuering afvalinzameling als medeaandeelhouder van RWM.	2024
• Restafval- en GFT-verwerking door Attero opnieuw aanbesteed.	2024
• Overeenkomst inzameling OPK (oud papier en karton) verlengd.	Continu
• Verbetering samenwerking tussen gemeente en handhaving, en met externe par-	

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
tijen zoals woningbouwverenigingen. **VANG en flankerende maatregelen uitvoeren** Informeren, monitoren en corrigeren op gebied van: • Promoten van juiste wijze van afvalscheiding. • Samenwerken met verschillende vrijwilligers organisaties burgerinitiatieven; zoals met de doelgroep Zappers. • Enthousiasmeren en participeren van inwoners bij de inzameling van textiel, papier en andere afvalstromen via lokale verenigingen en bedrijven. • Samenwerken met andere gemeenten. • Machinaal vegen van wegen/goten en het beheer van een gedeeld milieupark door de Gemeenschappelijke regeling met RDM (Reinigingsdienst Maasland). **Monitoren gedrag en ontwikkelingen** • Monitoren ingezamelde grondstoffen en restafval. • Monitoren ontwikkeling zwerfvuil en dumpingen. • Communicatie over het juist scheiden van afval.	Continu Continu

11. Afvalstoffenheffing Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Dekking van de kosten verbonden aan het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Heffen van een directe belasting van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van het perceel waarvoor volgens de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval bestaat.	Februari 2024
• Het actueel houden van het containerbestand van alle aansluitingen afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten en de daaraan gekoppelde gebruikers en een actuele geredigeerde belastingverordening voeren.	Continu
• Verlenen van kwijtschelding voor het vaste tarief aan belastingplichtigen met een uiterst laag inkomen en buitengewoon hoge lasten. Automatische kwijtschelding wordt verleend aan belastingplichtigen (met een bijstandsuitkering of AOW uitkering) die de laatste drie jaar volledige kwijtschelding hebben ontvangen. Ook is er een vereenvoudigde aanvraagprocedure voor klanten met een bijstandsuitkering (Participatiewet) die niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding.	Kwijtschelding wordt verleend in de periode na de aanslagoplegging

12. Duurzaamheid Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Echt-Susteren energieneutraal in 2040 • Regionale samenwerking in Noord- en Midden-Limburg • Reductie aardgasgebruik in wijken • Ontwikkeling vijf zonneparken • Duurzame woningen en gebouwen • Duurzaam gemeentelijk vastgoed • Duurzame bedrijven (-terreinen) • Duurzaam maatschappelijk vastgoed (geen gemeentelijk eigendom) • Duurzame mobiliteit

7.3 Beheer openbare ruimte

- Duurzame buitensportaccommodaties
- Maximaal inzet van subsidies
- Elektriciteitsneutraal Leisurepark In de Bandert
- Bevordering van biodiversiteit en klimaat-adaptatie bij inrichting en beheer

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Echt-Susteren energieneutraal in 2040	
• Met als uitgangspunt de Energievisie met uitvoeringsprogramma 2022-2026 is gewerkt aan het bereiken van de stip op de horizon: plannen voor energieneutraliteit gereed in 2040.	Continu
• Op basis van de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) is (extra) capaciteit voor duurzaamheid beschikbaar gekomen om invulling te geven aan het uitvoeringsprogramma 2022-2026.	
• Echt-Susteren Energie is de lokale energiecorporatie van en voor inwoners. Door het stimuleren en realiseren van energiebesparing en het bevorderen van de opwekking van duurzame energie zijn ze een partner voor de gemeente in het bereiken van bovenstaande gemeentelijke doelstelling.	
Regionale samenwerking in Noord- en Midden-Limburg	
• Samen met de regio Noord- en Midden-Limburg is samengewerkt aan de uitvoering van de Regionale Energie Strategie 1.0 (opgaven gericht op energiebesparing, duurzame opwekking van elektriciteit, het stap voor stap aardgasvrij worden en energieopslag en transport).	Continu
• In deze samenwerking is gewerkt aan een gezamenlijke ontzorgingsaanpak voor het isoleren van woningen en het tegengaan van energiearmoede. Door de specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie voor het isoleren van woningen in de labelklassen D, E, F en G kan de gemeente een aantal woningen verduurzamen. Het uitvoeringsprogramma is in 2025 gereed.	2024-2029
Reductie aardgasgebruik in wijken	
• In de Transitievisie Warmte (2022) is de ambitie vastgesteld om in 2030 20% minder aardgas te verbruiken. Deze doelstelling is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met vijf programmalijnen: communicatie en bewustwording, persoonlijk advies, totale ontzorging, faciliteren van initiatieven en overige projecten, waaronder de jaarlijkse monitoring van aardgasreductie.	2021-2030
• Daarnaast is in 2024 een lokale ontzorgingsaanpak ontwikkelden in gang gezet voor het verduurzamen van huur/koopwoningen, inclusief woningen met label A, B en C. Dit gaat verder dan de regionale isolatieaanpak, waarvoor het Rijk via de SPUK Lokale Aanpak Isolatie middelen beschikbaar stelt. De lokale en regionale aanpak vullen elkaar aan.	2024-2029
Ontwikkeling vijf zonneparken	
• De afgelopen jaren is gewerkt aan een pilot die heeft geresulteerd in de realisatie van 3 zonneparken. (Groensebos, Hoeve De Ruif en Putbroekerbosweg). Door de stijging van de prijzen in grondstoffen, transport en arbeid, de hoge energieprijzen en de negatieve prijsontwikkeling van de SDE zijn de marktomstandigheden uitdagender geworden voor het ontwikkelen van de laatste twee zonneparken. Ondanks deze uitdagende marktomstandigheden staan de zonneparken Dominicusweg en Bosserheide gepland voor ontwikkeling in 2025-2026.	2023-2025 2025-2026
Duurzame woningen en gebouwen	
• Bewustwording en communicatie is een rode draad in de gemeentelijke aanpak. Er is samengewerkt met de energiecoöperatie Echt-Susteren Energie voor bewustwording, energiebesparing en kleinschalige energieopwekking	Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Er zijn prestatieafspraken vastgelegd met de woningcoöperaties voor o.a. door het aanpakken van de energie labels E, F en G.	2024
• Daarnaast is in 2024 het ontzorgingsprogramma (Gids duurzaamheid) gestart. Het gaat hierbij om eigen woningen en huurwoningen. De ontzorging betreft maatregelen die men zelf kan nemen tot en met de meer ingrijpende verduurzamingsmaatregelen aan de woning. In de ontzorging wordt ook het inventariseren van subsidiemogelijkheden, de aanvraag ervan en de nazorg meegenomen.	Continu
Duurzaam gemeentelijk vastgoed	
• Bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is steeds de afweging gemaakt of investeringen ook duurzaam ingevuld kunnen worden. Afhankelijk van de investeringskosten, de terugverdientijden en beschikbaar budget is sturing gegeven aan de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. De intentie is waar mogelijk bij vervangingsonderhoud verduurzaming toe te passen. Een mooi voorbeeld hiervan is MFC Roosteren. Dit MFC deelt het dak met de voormalige basisschool in Roosteren. Met de verkoop van dit gebouwdeel was een natuurlijk moment aangebroken om het afgesplitste gemeenschapshuis te verduurzamen. Door het gepland onderhoud te combineren met verduurzaming wordt de accommodatie (nagenoeg) geheel aardgasvrij. Het project is in 2024 afgerond. Er zijn lucht/ lucht warmtepompen, PV-panelen en LBK kasten geplaatst.	Continu 2024
• Bij renovatie van het gemeentehuis worden op de oudbouw extra panelen geplaatst. Dit was gepland voor 2024/2025, maar wordt nu integraal meegenomen in de totale verbouwing.	2026
Duurzame bedrijven (-terreinen)	
• De Regionale Uitvoeringsdienst voert in opdracht van de gemeente toezicht en handhaving uit bij bedrijven met een verbruik > 50.000 kWh of > 25.000 m^3 gas, op verduurzaming van het energiegebruik. Naast het regulier milieutoezicht worden ondernemers bij controles geïnformeerd over verduurzamingsstappen en het voldoen aan wettelijke bepalingen waaronder het verplichte energielabel C voor kantoorgebouwen.	Continu
• Vanuit de landelijke overheid is de wens om regionale steunpunten in te richten ten behoeve van de verduurzaming van (bestaande) en nieuwe bedrijventerreinen. Met een aantal partijen is een samenwerking gestart om de organisatiegraad op bedrijventerreinen te verhogen en om te bekijken op welke bedrijventerreinen een smart-energyhub haalbaar is. Twee bedrijventerreinen komen hiervoor in aanmerking: de Wolfskoul en de Berk.	2024-2027
Duurzaam maatschappelijk vastgoed (geen gemeentelijk eigendom)	
• Voor de verduurzaming van de basisscholen en de school voor voortgezet onderwijs wordt verwezen naar de tekst bij het product Onderwijshuisvesting van het Programma Onderwijs.	2024
Duurzame mobiliteit	
• Er is invulling geven aan het beleid laadinfrastructuur 2021-2030 door het proactief faciliteren van openbare laad-voorzieningen in samenwerking met partner Vattenfall. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding voor het vervangen van het gehele wagenpark (elektrische varianten) van de buitendienst	Continu
• Daarnaast is er een enquête uitgezet voor alle aspecten rondom het gebruik van elektrische dienstauto's en fietsen. De verwerking van de resultaten wordt in 2025 vormgegeven.	
Duurzame buitensportaccommodaties	

7.3 Beheer openbare ruimte

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Bij aanleg en het beheer van buitensportaccommodaties wordt rekening gehouden met duurzaamheid en circulariteit. In 2024 zijn alle buitensport accommodaties verled. Er wordt géén gebruik gemaakt van chemische middelen en alle te gebruiken materialen zijn vervangen door elektrische. Er wordt gebruik gemaakt van een robot maaier. Daarnaast loopt een aanbesteding om 4 parken te voorzien van robotmaaiers. Bij de inrichting wordt gebruik gemaakt van kantplanken en natuurlijke infiltratie kunstgrasvelden	2024
Maximaal inzet van subsidies De gemeente maakt waar mogelijk gebruik van subsidieregelingen waaronder:	
• DuMaVa: Voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed, o.a. MFC Roosteren (is gerealiseerd) en de renovatie van de oudbouw van het gemeentehuis.	2024-2026
• CDOKE: vanuit deze regeling is extra capaciteit ingezet voor het opstellen en uitvoeren van het duurzaamheidsprogramma.	Continu
• Aanpak Isolatie (NIP): Het uitvoeringsprogramma is in regionaal verband (RES) opgestart. Uitvoering start in 2025	Continu
• PES subsidie: Deze subsidie is gericht op het professionaliseren van de energiecoöperatie.	t/m 2025
Elektriciteitsneutraal Leisurepark In de Bandert	
• Na de grote verduurzamingsmaatregelen op het park in voorgaande jaren is in 2024 onderzocht wordt of met het plaatsen van een batterij het Leisurepark In de Bandert zelfvoorzienend kan worden gemaakt. In dit onderzoek wordt het nog te ontwikkelen lokale bedrijventerrein Berk III meegenomen. De verwachting is dat het onderzoek in 2025 wordt afgerond.	2024-2027
Bevordering van biodiversiteit en klimaatadaptatie bij inrichting en beheer	
• Klimaatverandering en ruimtelijke ontwikkelingen zetten natuur, biodiversiteit en leefbaarheid onder druk. Daarom is bij ruimtelijke plannen actief ingezet op biodiversiteitsbevordering, klimaatadaptatie en leefbaarheid. Concreet betekent dit onder andere waterbuffering, infiltratie en de aanplant van gebiedseigen groen voor schaduw en natuurontwikkeling. In projecten zoals De Berk III en Louerveld zijn deze principes geïntegreerd in de gebiedsinrichting.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Wettelijke indicatoren					
Omvang huishoudelijk restafval	Kilogram per inwoner	CBS	83,8	92	n.n.b.
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	Klimaatmonitor	21,2%	21,2%	n.n.b.

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	16.124.554	17.838.888	17.504.241
Baten	9.455.410	10.127.252	10.553.898
Saldo van baten en lasten	**6.669.144**	**7.711.636**	**6.950.343**
Storting reserves	0	681.036	574.719

7.3 Beheer openbare ruimte

x € 1.000	Primitieve begro-ting 2024	Bijgestelde begro-ting 2024	Rekening 2024
Onttrekking reserves	0	18.925	139.165
Mutatie van de reserves	0	662.111	435.554
Geraamde resultaat	**6.669.144**	**8.373.747**	**7.385.897**

7.3 Beheer openbare ruimte

Levenskwaliteit
voor iedereen
Programma 4
Onderwijs

7.4 Onderwijs

Doelstelling van dit programma:	
• Gelijke kansen op onderwijs voor jongeren uit de gemeente Echt-Susteren en de regio. • Een breed onderwijsaanbod passend bij de vraag en gehuisvest in bijdetijdse schoolgebouwen. • Een goed leef- en vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven. • Een goede positie op de arbeidsmarkt voor de inwoners van de gemeente.	
Reikwijdte	
Het programma Onderwijs omvat de volgende producten: 1. Openbaar basisonderwijs 2. Onderwijshuisvesting 3. Onderwijszorg 4. Aanvullend lokaal beleid 5. Kinderopvang	
Verbonden partijen	
Geen	
Reserves en voorzieningen	
• Reserve onderwijsachterstandenbeleid	
Gemeentelijke wet- en regelgeving	
• Subsidieregeling peuterprogramma gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening materiële en financiële gelijkstelling gemeente Echt-Susteren 2012	• Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Echt-Susteren 2015

7.4 Onderwijs

1. Openbaar basisonderwijs Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
• Een voldoende aantal scholen voor openbaar basisonderwijs, verspreid over de gemeente, welke kwalitatief voldoet aan de hedendaagse eisen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Toezicht gehouden op het openbaar onderwijs door 2 keer te overleggen met de Stichting Kindante over de jaarstukken en de gang van zaken.	Continu

2. Onderwijshuisvesting Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
• Adequate huisvesting voor de in de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs, rekening houdende met onderwijskundige, maatschappelijke, demografische en bouwkundige ontwikkelingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Gymnastiekruimten beschikbaar gesteld in de gemeentelijke binnensportaccommodaties aan de scholen voor het bewegingsonderwijs. • De renovatie en verduurzaming van het Connect College voorbereid. • Verdere uitwerking gegeven aan de plannen tot aanpassing van het schoolgebouw van basisschool De Driepas aan de Mispelstraat (Echt-Noord), voor de huisvesting van de leerlingen van de Taalschool. De aanpassing van het schoolgebouw vindt plaats samen en in samenhang met de aanpassing van het Buurthuis St. Joris. De start van de werkzaamheden in het schoolgebouw is in het voorjaar van 2025 voorzien. • In overleg getreden met de schoolbesturen om te komen tot een nieuw duurzaam meerjarig integraal huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs.	Continu

3. Onderwijszorg Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
Onderwijsachterstanden • Vroegtijdige signalering en bestrijding van onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij peuters. *Onderwijsbegeleiding basisscholen* • Een kwalitatieve verbetering bij scholen op thema's van onderwijs & zorg waar de gemeente een wettelijke zorgplicht, dan wel een gedeelde verantwoordelijkheid heeft. *Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).* • Alle (leerplichtige) kinderen gaan naar school en verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma HAVO, VWO, MBO niveau 2 of hoger. • Er is Passend Onderwijs voor het kind uit Echt–Susteren.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?

7.4 Onderwijs

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Onderwijsachterstanden In overleg met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties is: • Inzet van een Flexteam NT2 gecontinueerd op basisschool De Driepas) aan leerlingen met een achterstand in de Nederlandse taal (inclusief kinderen van statushouders, nieuwkomers en kinderen van arbeidsmigranten). • Voorschoolse educatie aangeboden in kindercentra aan peuters met een geïndiceerde achterstand in de Nederlandse taal (zie verder product 5. Kinderopvang); • Met schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, JGZ (Jeugd Gezondheidszorg) en CJG (Centrum Jeugd en Gezin) de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) geëvalueerd en verder doorontwikkeld.	Continu
Onderwijsbegeleiding basisscholen Subsidie verleend ten behoeve van alle basisscholen voor een of meerdere activiteiten/projecten in het kader van: • Het voorkomen van schooluitval. • Het voorkomen en verminderen van taalachterstand. • Taalontwikkeling. • Een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie. • Bieden van passend onderwijs, en het bevorderen van kansengelijkheid • Kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs en cultuureducatie/sportstimulering basisonderwijs. • Wetenschap & technologie in de klas. • Gezonde voeding, gezonde leefstijl. • Het inlopen van achterstanden als gevolg van de coronacrisis (Nationaal Programma Onderwijs, schooljaren 2021-2022 t/m 2024-2025). De beleidsthema's en activiteiten worden voorafgaande aan het schooljaar in overleg met de schoolbesturen bepaald.	Continu
Leerplicht- en kwalificatieplicht/Doorstroompunt (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). De uitvoering van de Leerplichtwet en de RMC-taken zijn vanaf 2012 ondergebracht bij de afdeling Sociale Zaken van gemeente Roermond. Daarbij zijn: • Structureel (evaluatie) gesprekken gevoerd met leerplichtambtenaren en het Samenwerkingsverband (SWV). • In overleg met Leerplicht gehandhaafd daar waar preventieve en curatieve acties niet tot het gewenste resultaat leidden. • Leerling gegevens geregistreerd. • Voorlichting gegeven aan scholen, ouders en jongeren. • Jongerenwerk ingezet in het primair- en voortgezet onderwijs en het MBO. • Toegeleid naar hulp of zorg daar waar nodig. • Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ingevoerd. • Methodiek 'ontschotten en verbinden' ingevoerd. • Deelgenomen aan actietafels 'Thuiszitters', 'de Maatwerkalliantie' en 'Kwetsbare jongeren'.	Continu

4. Aanvullend lokaal beleid Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
• Bevordering of verbetering op aanvullende terreinen van het onderwijs, dan wel het wegnemen van belemmeringen.

7.4 Onderwijs

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Het vervoer van de leerlingen van de basisscholen Angela, De Violier, De Driepas, en De Horst uit Echt, Maria Goretti uit St. Joost, Op De Slek uit Slek en De Bolleberg uit Maria Hoop naar de diverse sportaccommodaties in onze gemeente georganiseerd. • Het desgevraagd ondersteuning van onderwijsprojecten, waaronder bijvoorbeeld: *Buurtaal en internationalisering* • Voor deelname aan basisschoolprojecten/initiatieven in het kader van en het versterken van buurttalen of het opzetten van een grensoverschrijdend schoolpartnerschap zijn geen aanvragen ontvangen. *Kinderkrant Os Blaedje* • Voor basisschoolkinderen in Echt-Susteren van groep 5 t/m 8 in de leeftijdscategorie 8 t/m 14 jaar. Dit om lezen en schrijven te bevorderen, en daarmee preventief een bijdrage te leveren aan het hopelijk tegengaan van achterstand. • Nationaal programma onderwijs: Projecten gesubsidieerd voor het inlopen van de tijdens de coronacrisis opgelopen leerachterstanden binnen de hiervoor van het rijk ontvangen specifieke uitkering: - Knooppuntenoverleg 0-4 jaar - Aanpak preventieve dyslexie basisonderwijs - Bezoek jongerenwerker groep 8 basisonderwijs - Jongereninformatiepunt (JIP) voortgezet onderwijs	Continu

5. Kinderopvang Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
• Goede, veilige en toegankelijke kinderopvang.
Cittaslow
Dat peuters: • in contact komen met leeftijdsgenoten; • zich ontwikkelen op met name de taal- en sociale vaardigheden als voorbereiding op het basisonderwijs; En dat: • (dreigende) taal- en ontwikkelingsachterstanden tijdig worden gesignaleerd en doelgericht worden aangepakt.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Toezicht gehouden op de kwaliteit van de kinderopvang (kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang) door de GGD (in opdracht van de gemeente) • Resultaten van de inspecties op www.landelijkregisterkinderopvang.nl gepubliceerd.	Continu
Cittaslow	
• Peuteropvang georganiseerd op meerdere locaties verspreid over de gemeente met subsidie van de gemeente, waar peuters vanaf 2 jaar, gedurende 2 dagdelen per week (3 tot 4 uur per dagdeel), een kwalitatief goed peuterprogramma hebben aangeboden gekregen, uitgevoerd door gekwalificeerd en geschoold personeel. • Extra aanbod aangeboden aan peuters met een taal- en ontwikkelingsachterstand (Voor- en vroegschoolse educatie: VVE). Deze VVE-geïndiceerde peuters namen	Continu

7.4 Onderwijs

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
16 uur per week (gedurende 3 of 4 dagdelen) deel aan het peuterprogramma.	

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Wettelijke indicatoren					
Leerplicht absoluut verzuim	Aantal leerlingen per 1.000 inwoners. Leerlingen 5-18 jaar.	DUO	13,8[1]	4	Nog niet gepubliceerd
Leerplicht relatief verzuim	Aantal leerlingen per 1.000 inwoners. Leerlingen 5-18 jaar.	DUO	19	20	Nog niet gepubliceerd
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)	Percentage van deelnemers aan het VO en MBO onderwijs.	Ingrado	2,3%	1,5%	Nog niet gepubliceerd

[1] Door een nieuw registratiesysteem zijn cijfers niet meer een-op-een te vergelijken met voorgaande schooljaren. Kinderen die absoluut verzuimen zijn eerder in beeld, o.a. door een betere koppeling met het BRP. Dit zijn echter niet altijd problematische situaties, maar zij worden wel eerder geregistreerd. De hoge realisatie 2023 t.o.v. begroting 2024 geeft dus een vertekend beeld. Dit is ook opgenomen in het meest recente jaarverslag (2023) van Leerplicht DSP die de gemeenteraad heeft ontvangen.

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	2.171.963	2.839.116	2.052.970
Baten	639.449	909.308	763.132
Saldo van baten en lasten	**1.532.514**	**1.929.808**	**1.289.837**
Storting reserves	0	200.000	300.955
Onttrekking reserves	0	60.423	174.945
Mutatie van de reserves	0	**139.577**	**126.010**
Geraamde resultaat	**1.532.514**	**2.069.385**	**1.415.847**

Levenskwaliteit
voor iedereen
Programma 5
Cultuur en sport

7.5 Cultuur en sport

Doelstelling van dit programma:

- Cultuur en sport: Samen op een podium.
- Cultuur en sport dragen bij aan een attractief en leefbaar Echt-Susteren. Cultuur en sport bieden mogelijkheden voor ontplooiing en ontmoeting en dragen bij aan actieve participatie van inwoners in de maatschappij.
- Cultuur geeft aan mensen de mogelijkheid om zich te uiten, creativiteit te ontwikkelen, zich te organiseren en actief te zijn. Dat kan op verschillende terreinen zoals muziek, dans en dramatische expressie. Alle inwoners moeten de mogelijkheid hebben om cultuur te beleven. Kinderen moeten ook in aanraking komen met cultuur, dit wordt gestimuleerd door cultuureducatie met kwaliteit (inclusief muziekonderwijs).
- Doorontwikkeling Cultuurhuis Edith Stein.
- Daarnaast nemen inwoners deel aan recreatieve en culturele activiteiten. Dit draagt bij aan talentontwikkeling.
- Doorontwikkeling park In de Bandert

Reikwijdte

Het programma Cultuur en Sport omvat de volgende producten:

1. Bibliotheek
2. Cultuureducatie
3. Muziekonderwijs
4. Museum
5. Verenigingen en activiteiten
6. Monumentenzorg
7. Kerkgenootschappen
8. Sportstimulering en -ondersteuning
9. Binnensportaccommodaties
10. Buitensportaccommodaties
11. Kermissen en markten

Verbonden partijen

Geen

Reserves en voorzieningen

- Reserve welzijn en cultuur
- Reserve grootschalige evenementen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Omgevingsvisie
- Samenwerkingsconvenant Huis voor de Sport Limburg
- Notitie Parkmanagement In de Bandert
- Huur- en uitvoeringsovereenkomst Menswel
- Sportbedrijf over binnensportaccommodaties
- Ingebruikgevingsovereenkomst Albertzaal Roosteren
- Huurovereenkomst buitensportaccommodaties
- Privatiseringsovereenkomsten buitensportaccommodaties
- Regeling zelfwerkzaamheid buitensportaccommodaties
- Standaardinrichting buitensportaccommodaties
- Conditiecatalogus onderhoud sportparken gemeente Echt-Susteren
- Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024
- Projectplan DOEN Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024
- Projectplan Cultuurregio Noord-Limburg 2021-2024
- Lokale Kerkenvisie
- Algemene subsidieverordening Gemeente Echt-Susteren
- Specifieke, werksoort gerelateerde subsidieregelingen
- Subsidieverordening investeringskosten sociaal-culturele en sportaccommodaties
- Sportakkoord Echt-Susteren 2.0
- Preventieakkoord Echt-Susteren
- Plan van aanpak brede SPUK
- Werkplan Stichting Menswel 2024

7.5 Cultuur en sport

1. Bibliotheek Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
Een bibliotheekvoorziening waarbij: • Media kunnen worden ingezien en geleend. • Objectieve en betrouwbare informatie en kennis kan worden verkregen voor baan, beroep, studie, gezondheid, vrijetijdsbesteding, etc. • Inwoners kunnen leren om te gaan met internet & social media (b.v. cursussen Klik & Tik, Digi-sterker, Zoek Werk en project Taalmaatje). • Inwoners terecht kunnen met vragen over hoe ze de websites van de overheid kunnen gebruiken (IDO). • Nieuwkomers, anderstaligen en laaggeschoolde inwoners worden geholpen bij het leren van de Nederlandse taal en bij het inburgeren (Taalpunt).

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Stichting De Domijnen heeft georganiseerd en/of geëxploiteerd: • Een openbare bibliotheek aan de Bovenste straat 11 te Echt; • Schoolbibliotheken in diverse (11) basisscholen in onze gemeente; • Cursussen basisvaardigheden (Klik & Tik, Digisterker, Digivitaler). Begin 2023 is de nieuwe bibliotheekvisie aangenomen "Van collectie naar connectie". In de visie is de bibliotheek ingericht langs drie lijnen: 1. Bibliotheek als 3e (t)huis. De plek om te verblijven om tijdschriften te lezen, gebruik te maken van werkplekken, te lenen, deel te nemen aan activiteiten. De activiteiten bestaan o.a. uit: • Landelijke campagnes (Nationale Voorleesdagen, Boekenweek, Kinderjury, Boekstartdag, Kinderboekenweek en Nederland Leest); • Maandelijkse voorleeshalfuurtje + Maandelijkse voorleeshalfuurtjes in het dialect (i.s.m. Veldeke); • Domijnenverkenners (leesbevordering voor 8- t/m 12-jarigen); • Een leesclub voor volwassenen; • Het handwerkcafé. 2. Doorlopende leer- en leeslijn • 11 dBos-locaties (de Bibliotheek op school); • BoekStart in de kinderopvang. 3. Sociaal Domein • Spreekuren Informatiepunt Digitale Overheid (IDO); • Cursussen basisvaardigheden; • Taalspreekuren.	Continu

2. Cultuureducatie Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
• Toename van het aantal kinderen dat binnen schooltijd deelneemt aan cultuureducatie-activiteiten en verbetering van de kwaliteit van de activiteiten.
Cittaslow
• Het behoud van lokale festiviteiten en culturele evenementen.

7.5 Cultuur en sport

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Lokaal invulling gegeven aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit met als doel goede cultuureducatie voor elk kind. • Samen met betrokken partijen uitvoering gegeven aan projectplan DOEN Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024. • Eén cultuureducatieprogramma voor het lokale basisonderwijs ontwikkeld. • Muziekonderwijs in het leerplan en het programma cultuureducatie verankerd. • Scholen gestimuleerd om het landelijke beschikbaar gestelde budget voor cultuureducatie voor dit doel optimaal te benutten en externe subsidiebronnen op het gebied van cultuureducatie aan te spreken. • Koppeling gelegd tussen gemeentelijke bijdrage culturele basisvorming en de besteding van hiervoor genoemde rijksgelden door het vastleggen in een subsidieregeling. • Het (lokale) cultuureducatie-aanbod goed zichtbaar gemaakt en hierin samenhang gecreëerd.	Continu
Cittaslow	
Waardering en behoud culturele lokale evenementen • Bestaand subsidiebeleid voortgezet dat gericht is op ondersteuning van vrijwilligersorganisaties. • Combinatiefunctionarissen ingezet in de kernen van onze gemeente die de verbinding tussen vrije tijd, sport, cultuur, gezondheid en zorg leggen. • Gemeenschapshuizen en (sport)accommodaties gefaciliteerd. • Een impuls gegeven aan actieve cultuurparticipatie van de inwoners door gebruik te maken van de multifunctionele culturele functie van het Cultuurhuis Edith Stein. • De organisatie van grootschalige culturele evenementen hebben gezorgd voor een groot publieksbereik.	Continu

3. Muziekonderwijs Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
• Behoud en toename van het aantal cursisten BASE (algemene muzikale vorming) en stabilisering en toename van het aantal deelnemers aan de cursus Instrumentopleidingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Aan Stichting CultuurPerron een subsidie verleend voor het verzorgen van muziekonderwijs in de gemeente Echt-Susteren. • De voortgang van het muziekonderwijs periodiek besproken met Stichting CultuurPerron. Met de plaatselijke harmonieën en fanfares overleg gevoerd over ontwikkelingen en trends. • Ingestemd met verhoging van de cursustarieven door CultuurPerron. • Muziekonderwijs (20 weken cyclus) aangeboden aan de basisscholen door Stichting CultuurPerron. • Uitbreiding van het aantal groepen dat deelneemt aan de 20 weken cyclus. • In de Klankbordgroep Harmonieën en Fanfares Echt-Susteren in gesprek over perspectieven en initiatieven voor de toekomst.	Continu

4. Museum Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
• Instandhouding van het Museum.

7.5 Cultuur en sport

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Aan Stichting Museum van de Vrouw een subsidie verleend voor de instandhouding van het Museum in het Cultuurhuis Edith Stein aan de Plats in Echt. • Aan overleggen deelgenomen ter bevordering van de samenwerking tussen de gebruikers van het pand. • De depotruimte in het Connect College in gebruik genomen. • Periodiek overleg gevoerd met het bestuur van het museum over de voortgang van de activiteiten van het museum. • Museum betrokken bij (de organisatie van) lokale cultuureducatie-activiteiten.	Continu

5. Verenigingen en activiteiten **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. K.A.P. Leurs** **Wethouder drs. P.H.J. Pustjens**
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Een vitaal verenigingsleven en leefbaarheid in de kleine kernen. • Een hoog aantal verenigingen per 1.000 inwoners.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
• Uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord en Plan van aanpak regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2024–2026 (Brede SPUK). • Verenigingsondersteuner ingezet om verenigingen te helpen bij verenigingsvraagstukken en te ondersteunen om vitaler te worden. • Verenigingen actief betrokken bij sportstimulering en cultuurparticipatie. • Ondersteuning gegeven aan verenigingen bij duurzaamheids- en samenwerkingsvraagstukken. • Het Steunpunt Vrijwilligers heeft vrijwiligers en verenigingen geadviseerd en bemiddeld tussen vraag en aanbod. • Informatiesessies georganiseerd voor verenigingen rond actuele thema's en verenigingen geïnformeerd over lokale, provinciale en landelijke ontwikkelingen. • Afstemming en kennisuitwisseling met lokale, regionale en landelijke partners op het gebied van sport en cultuur. • Aula Connect College beschikbaar gesteld voor grootschalige evenementen. • Afstemming gezocht met Euregionale partners op het gebied van sport en cultuur. • Initiatieven in het kader van herdenken en vieren van 80 jaar vrijheid ondersteund. • Sport- en cultuurkampioenen gehuldigd tijdens het Oetblinkersgala in Cultuurhuis Edith Stein. • Een actief subsidie-, sportstimulerings- en verenigingsondersteuningsbeleid gevoerd. • Combinatiefuntionarissen ingezet voor sportstimulerings- en cultuureducatieprojecten en lokale organisaties hier actief bij betrokken. • De subsidieregeling voor sportverenigingen geactualiseerd en de zelfwerkzaamheidsregeling voor buitensportverenigingen opgenomen. • Subsidies verleend aan verenigingen voor activiteiten, evenementen en investeringen in verduurzaming, aanpassing en onderhoud van accommodaties. • Subsidies verleend aan sportverenigingen om ze eenmalig gedeeltelijk te compenseren voor de gestegen energiekosten middels de specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen (SPUK NEAS).	Continu

6. Monumentenzorg Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Behoud van historische panden. • Instandhouding van het cultureel erfgoed en versterking van de cultuurhistorische waarden in de omgeving.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden • Bij gebiedsontwikkelingen is aandacht gegeven aan leegstaande monumentale panden en zijn mogelijkheden besproken om deze te renoveren en te herbestemmen. • De instandhouding van monumentale kerkgebouwen is ondersteund met behulp van het verstrekken van een subsidie voor restauratie- en/of onderhoudskosten. • De gemeentelijke archeologische (verwachtings)waardenkaart geactualiseerd. • Advies/ondersteuning geboden voor restauratie en onderhoud van de 68 binnen de gemeente aangewezen objecten tot rijksmonument. • Aandacht gegeven aan positionering cultureel erfgoed binnen de gemeentelijke organisatie. • Overleg gevoerd met de lokale cultuurhistorische verenigingen met als doel periodiek afstemming te zoeken over de zorg en de aandacht voor cultureel erfgoed en deze zorg binnen de gemeentelijke organisatie beter te positioneren. • Overleg gevoerd met de Stichting Vleugels der Vrijheid en de abt van de cisterciënzer-abdij over de restauratie van de Bunker te Lilbosch. • Het kunstwerk 'ECHT' gerealiseerd in het centrum van Echt in een project met leerlingen van het Connect College. • Kunt in de openbare ruimte geinventariseerd en activiteiten van de Stichting Beeldentuin Suëstra gefaciliteerd/ondersteund. • Kunst in de openbare ruimte onder de aandacht gebracht via de website van 'het Smalste stukje Nederland'. • Aandacht gehad voor het dialect als streektaal onder meer door ondersteuning van de activiteiten van het Hoes veur 't Limburgs. • Actief deelgenomen aan het regionaal overleg cultureel erfgoed Midden-Limburg.	Continu

7. Kerkgenootschappen Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
• De instandhouding van kerkgebouwen en de ondersteuning van geloofsgemeenschappen in de verschillende parochies in de gemeente met betrekking tot hun sociaal maatschappelijke functie.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Sociaal-maatschappelijke activiteiten gesubsidieerd op basis van de gemeentelijke subsidieregelingen. • Vergoeding verstrekt aan parochiebesturen voor aanstralen van kerken. • Een Kerkenvisie opgeleverd (een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen) en aangeboden aan de kerkbesturen en besproken in de raadsconferentie.	Continu

8. Sportstimulering- en ondersteuning Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat wilden we bereiken?
• Een ontwikkelingsgericht, toekomstbestending sportbeleid in goede samenspraak met betrokken partijen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Een actief subsidie-, sportstimulerings- en verenigingsondersteuningsbeleid gevoerd. • In samenwerking met sport- en beweegaanbieders, beheerders en exploitanten, scholen, maatschappelijke, zorg- en welzijnsorganisaties en het kernteam Sport en Preventie is het Sport- en Beweegbeleid 2025-2030 ontwikkeld. • In samenwerking met de (sport)aanbieders op park In de Bandert een plan van aanpak voor parkmanagement ontwikkeld. • Een lokaal kennis- en nieuwsplatform opgezet, dat sportverenigingen helpt om eenvoudig informatie en tools voor verenigingsbeheer te vinden. • Een zoek en boek platform opgezet, waarop inwoners en sportaanbieders informatie kunnen vinden en aanbieden en activiteiten kunnen boeken. • Op verzoek van het ministerie met het primair onderwijs afspraken gemaakt om de inzet van combinatiefunctionarissen voor bewegingsonderwijs af te bouwen en in te zetten voor de doelen van het Sportakkoord. • Het schooljudo-project met de deelnemers geëvalueerd en afspraken gemaakt om deze goed onderbouwde jeugdinterventie op de basisscholen te continueren. • De mogelijkheden onderzocht om lokale topsporttalenten te ondersteunen vanuit een topsporttalentfonds Echt-Susteren. • De sport-, cultuur- en muziekkampioenen gehuldigd tijdens het Ech-Zösterse Oetblinkers Gala. • De stichting Bijzonder in Beweging ondersteund bij de instandhouding van sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking. • Deelgenomen aan het samenwerkingsverband aangepast sporten Iedereen Kan Sporten Midden-Limburg (IKS). • De initiatiefnemers van een nieuw internationaal jeugdvoetbaltoernooi ondersteund. • Landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen nauwlettend gevolgd. • Het uitvoeringsbudget Lokaal Sportakkoord ingezet voor de ondersteuning van lokale sport- en beweeginitiatieven. • Oktober sportmaand geïnitieerd met diverse activiteiten zoals de Sportsafari om kinderen kennis te laten maken met verschillende sporten. • Combinatiefunctionarissen ingezet voor sportstimulering en cultuurparticipatie, coördinatie sport en preventie en parkmanagement met behulp van de Brede Regeling Combinatiefuncties 2023-2026 (BRC). • Bestuurlijk en ambtelijk deelgenomen aan het regionaal sportoverleg Midden-Limburg en lokale afstemming tussen de MER-gemeenten. • Namens de regio Midden-Limburg als bestuurlijk ambassadeur deelgenomen aan overleggen Platform Zuid-Nederland van de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG). • Deelgenomen aan landelijke monitoring van het Sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties.	Continu

7.5 Cultuur en sport

9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat wilden we bereiken?
• Goede sportvoorzieningen met accent op kwaliteit, multifunctionaliteit en duurzaamheid.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering gegeven aan de met stichting Menswel Sport gesloten meerjarige overeenkomst 2017-2024 voor het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties. • De samenwerking met de stichting Menswel Sport geëvalueerd en onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de samenwerking binnen het huidige juridische kader te continueren. Voor het jaar 2025 een overbruggingsovereenkomst met de stichting afgesloten. • Technisch onderzoek gedaan naar en overleg met gebruikers en beheerders over akoestische maatregelen (2025) in twee sporthallen. • (Groot) onderhoud aan de buitensportvelden en vervanging en reparaties van veldinstallaties en -voorzieningen. • Milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen gebruikt bij het onderhoud van buitensportaccommodaties. • Subsidies verleend voor de realisatie van in totaal zes padelbanen en twee all weather tennisbanen bij twee tennisverenigingen en de uitvoeringsprojecten intensief begeleid. • Afronding van de verledding van de buitensportaccommodaties door de realisatie van de laatste tranche LED-sportveldverlichting. • Ondersteuning geboden aan sportverenigingen bij de verduurzaming van sportaccommodaties. • Ondersteuning geboden aan sportverenigingen bij de landelijke subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA).	Continu

11. Kermissen en markten Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat wilden we bereiken?
• Een kermistraditie in zoveel mogelijk kernen, een hoog amusementsgehalte van de kermissen en faciliteiten voor evenementen. • Weekmarkten in Echt en Susteren en losse standplaatsen in diverse kernen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering gegeven aan de vastgestelde Beleidsnotitie kermisbeleid in de gemeente Echt-Susteren. • Kermisactiviteiten ondersteund in zoveel mogelijk kernen in financiële en organisatorische zin. • Acquisitie gepleegd (o.a. via advertenties in het vakblad) om nieuwe standhouders aan te trekken. • Overleg gevoerd met de bestaande standhouders om een zo breed mogelijk aanbod op de markten te realiseren waardoor de aantrekkelijkheid voor publiek en klanten wordt vergroot. • Geschikte marktpleinen in stand gehouden en voorzien van de noodzakelijke nutsvoorzieningen.	Continu

7.5 Cultuur en sport

Professionele instellingen	verleende subsidie 2024 in €	Programma
Stichting Menswel Werkplan 2024	1.325.525	5 en 6
Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg	536.424	6
AMW-ML voor Casemanagement tijdelijk huisverbod	15.000	2
Stichting CultuurPerron	111.558	5
De Domijnen	524.927	5
Slachtofferhulp Nederland	11.836	6
Museum van de Vrouw	150.400	5
Centrum voor Jeugd en Gezin	1.447.560	6
SGL/Buddyzorg	3.179	6
Stichting Menswel /open inloop	60.333	6
Stichting Zuyderland/inloop GGZ	23.046	6
Mutsaersstichting: uitvoering continuïteitsplan	367.755	6
Totaal	4.577.543	

Overige instellingen	verleende subsidie 2024 in €	Programma
Stichting Bijzonder in beweging	1.630	5
Kunstgroep Swentibold Susteren	1.100	5
Stichting 4 mei herdenking	1.100	5
Stichting De Kunstkring Echt	4.730	5
Stichting Op vleugels der vrijheid	1.100	5
Stichting Orgelkring Echt-Susteren	1.650	5
Stichting Sociaal Kultureel Centrum D'n Hook	13.343	5
Stichting Kunst- en Cultuurraad Echt-Susteren	10.000	5
Stichting Culturele Kring Echt	8.800	5
Stichting Kreaktiviteiten	8.025	5
Muziekfederatie de Maasgouw	1.813	5
Sportvereniging NOAV Zwemmen	12.130	5
Stichting Kruisen en Kapellen in het land van Echt	3.530	5
Stichting Limburgse Veteranendag	385	5
Kultkefee Echt	2.200	5
Stichting S.O.L.2	24.252	5
Stichting KinderKookSchool Echt-Susteren	23.850	6
Stichting (On) beperkt 4 life	4.235	6
Stichting Hart voor Echt-Susteren	16.500	5
Toon Hermans Huis Sittard	5.500	6
Toon Hermans Huis Roermond	5.500	6
De ver. 'de smalste tuin(en) van Limburg'	2.750	6
De Koepel Seniorenverenigingen	54.890	6
Stichting Leefbaarheid Echt-Susteren/Wensauto	29.293	6
Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstslachtoffers	275	6
Stichting Kindermedia Midden-Limburg	6.962	5
Huis voor de Kunsten Limburg/Hoes veur 't Limburgs	3.200	5
Stichting Voedselbank Midden-Limburg	5.500	6
Stichting Kledingbank Limburg	11.000	6
Stichting Beeldentuin Suëstra	1.650	5
Gebrook aan Taofel	1.500	5
Stichting Koppelpop	2.200	5
Stichting Kaizen Tournament Pey-Echt	2.200	5
Wandelsportvereniging Echt (avondvierdaagse)	1.375	5
Tennisclub Echt (Rollers Smashing)	2.750	5
Tour- en Wielerclub Echt (ATB Toertocht)	500	5
EVV Echt (onderhoud voetbalvelden)	43.643	5
Sportclub Susteren (onderhoud voetbalvelden)	56.366	5
Conventus Maria-Hoop-Koningsbosch '03 (onderhoud voetbalvelden)	36.226	5
Stichting Horeca Centrum Echt	2.750	5
Stichting Bombarie Basilika	1.250	5
Stichting Echt Feesten (Echt zomerfeesten)	20.000	5

7.5 Cultuur en sport

Stichting Echt Feesten (Echter Vastelaoves spektakel)	2.750	5
Totaal	**438.773**	

Subsidie plafond separate verordeningen	**Bedrag in €**
1. Vrijwilligersorganisaties cultuur	**138.795,36**
natuur- en cultuurhistorisch	4.625,50
toneelverenigingen	1.815
zang, hafabra, schutterijen	111.386
Oranjevieringen	4.135,20
culturele vorming basisscholen	10.648,66
evenementen (jaarlijks)	6.185
2. Vrijwilligersorganisaties maatschappelijk	**85.958**
EHBO verenigingen	2.541
informele zorginstellingen	10.194
ouderenverenigingen	32.395
vrouwenorganisaties	3.463
contactbladen	2.891
basiswaardering	28.700
kerncontactgroepen	5.775
3. Vrijwilligersorganisaties sport	**273.193**
4. Jeugd- en jongerenorganisaties	**66.510**
5. Speeltuinorganisaties	**106.250**
6. Parochiebesturen	**29.469**
7. Plafond éénmalige evenementen en incidentele activiteiten	**12.000**
Eenmalige evenementen	3.905
Incidentele activiteiten	10.965
8. Innovatieve activiteiten	**21.838**
9. Kermissen	**12.925**
10. Onderwijsbegeleiding primair onderwijs	**30.143**
11. Plafond investeringskosten sociaal- culturele- en sport accommodaties	**62.500**
Subsidieverordening investeringskosten sociaal- culturele- en sportaccommodaties 2018	

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Wettelijke indicatoren					
Niet-sporters	Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	Gezondheidsmonitor* volwassenen en ouderen, GGD'en, CBS en RIVM.	52,2%	52,2%	52,2%

** De gezondheidsmonitor wordt sinds 2012 elke vier jaar uitgevoerd. In 2022 is er vanwege de coronapandemie een extra gezondheidsmonitor uitgevoerd. Bovenstaande indicatoren komen uit de meest recent gepubliceerde gezondheidsmonitor (2022). De cijfers van de gezondheidsmonitor 2024 komen half juni 2025 beschikbaar.*

7.5 Cultuur en sport

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begro-ting 2024	Bijgestelde begro-ting 2024	Rekening 2024
Lasten	4.657.674	5.512.903	5.190.554
Baten	504.761	960.264	978.292
Saldo van baten en lasten	**4.152.913**	**4.552.639**	**4.212.262**
Storting reserves	0	500.000	500.000
Onttrekking reserves	25.000	25.000	25.000
Mutatie van de reserves	**-25.000**	**475.000**	**475.000**
Geraamde resultaat	**4.127.913**	**5.027.639**	**4.687.262**

7.5 Cultuur en sport

Levenskwaliteit
voor iedereen
Programma 6
Sociaal domein

7.6 Sociaal domein

Doelstelling van dit programma:

'Meedoen', dat is de kortst mogelijke samenvatting van het maatschappelijke doel van dit begrotingsprogramma. Het meedoen geldt voor iedereen, jong en oud, ongeacht zijn maatschappelijke of economische positie, ongeacht of iemand beperkingen ondervindt of niet. De gemeente wil dat mogelijk maken door ruimte te bieden aan het particuliere initiatief om elkaar te ondersteunen. Als mensen en hun omgeving dit niet zelf kunnen, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid om deze ondersteuning te organiseren of te faciliteren.
Beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding voor de onder dit programma behorende producten gebeuren door de gemeentelijke organisatie.
De uitvoering van diverse werkzaamheden is voor een groot deel uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Servicecentrum MER afdeling Sociaal Domein, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de plaatselijke welzijnsinstelling (Stichting Menswel), het Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg en diverse lokaal en regionaal opererende instellingen. In lokaal en regionaal verband zijn afspraken gemaakt over de instandhouding van maatschappelijke voorzieningen en het versterken van de sociale basis.

Speciale aandacht in het beleid gaat uit naar:
- Jeugd en jongeren (of jeugd tot 23 jaar)
- Senioren 65+
- Inwoners met minimum inkomen
- Inwoners met een kwetsbaarheid en of beperking.

Reikwijdte

Het programma Sociaal domein omvat de volgende producten:
1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen
2. Minimabeleid
3. Maatschappelijk werk
4. Opbouwwerk/Samenlevingsopbouw
5. Jeugd
6. Wet maatschappelijke ondersteuning
7. Maatwerkvoorzieningen
8. Inburgeringsbeleid
9. Ouderenbeleid
10. Volksgezondheid
11. Leerlingenvervoer

Verbonden partijen

- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)
- Servicecentrum MER
- Omnibuzz
- Westrom

Reserves en voorzieningen

- Reserve inkomensvoorzieningen, re-integratie en sociale werkvoorziening
- Reserve investeringssubsidies welzijn
- Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Reserve algemeen jeugdbeleid
- Reserve jeugdhulp
- Reserve SC MER sociaal domein
- Reserve integrale aanpak en huisvesting statushouders
- Reserve opvang vluchtelingen
- Reserve beschermd wonen
- Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015
- Beleidsplan schuldhulpverlening 2021 - 2025
- Debiteurenprotocol
- Convenanten en afspraken met de regiogemeenten over AMW-ML
- Gemeentelijke Nota Gezondheidsbeleid
- Plan van aanpak GALA/SPUK 2024-2026
- Beleidskader Sociaal Domein Midden-Limburg

• Armoedebeleid gemeente Echt – Susteren 2020-2025 • Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Nadere regels re-integratie Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening gunning door toekenning uitsluitend recht • Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Echt-Susteren 2019 • Beleidsregel studietoeslag gemeente Echt-Susteren 2022 • Verordening tegenprestatie Participatiewet 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening Wet Kinderopvang gemeente Echt-Susteren 2006 • Uitgangspuntennotitie Arbeidsmarkttoeleiding van de doelgroep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt 2020 en verder	Oost 2020-2028 • Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Echt-Susteren 2020 • Nadere regels jeugdhulp Echt-Susteren • Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 • Regiovisie Jeugd en Gezin Midden Limburg Oost (MLO), koersdocument 2023- 2028 • Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 • Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 • Diverse gebiedsvisies • Beleid gemeenschapshuizen • Buurt- en speelplekken van de toekomst 2024-2034 • Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 • Verordening leerlingenvervoer gemeente Echt-Susteren • Regiovisie Meedoen en Wonen 2022-2026 • Samenwerkingsovereenkomst Woonkans Noord- en Midden-Limburg • Algemene subsidieverordening • Verordening Adviesraad Sociaal Domein gemeente Echt-Susteren 2024

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen Portefeuillehouder(s) **Wethouder drs. G.H.C. Frische**
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Begeleiding (waar mogelijk) naar regulier werk van iedereen met arbeidsvermogen. • Stappen op de participatieladder door uitkeringsgerechtigden en hun partners. • Banen Wet Sociale Werkvoorziening voor mensen met een beperking, binnen de door het Rijk opgelegde taakstelling. • Duurzame arbeidsplaatsen Social Return. • Lage inkomens ondersteunen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	**Wanneer gerealiseerd?**
Cittaslow	
• Uitvoering gegeven aan de Participatiewet en IOAW/IOAZ. • Het beperken van instroom geoptimaliseerd door een uitgebreide toets op het recht op uitkering, in eerste instantie digitaal. • Instroom in zijn algemeenheid en dat van jongeren specifiek voorkomen door samenwerking met onderwijs en andere partners zoals het Werkgeverservicepunt (WSP). • Specifieke aandacht gehad voor de doelgroep statushouders en inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. • Uitkeringsgerechtigden ondersteund om te komen tot een goede uitstroom naar (parttime) werk onder andere door alfabetiseringstrajecten, begeleidingsprojecten richting vrijwilligerswerk en dagbesteding. • Perspectief op werk met o.a. inzetten Individuele Plaatsing en Steun trajecten, welke zich richt op mensen met een psychische aandoening. • Werkgeversservicepunt (WSP) doorontwikkeld. • Breed offensief geïmplementeerd om meer mensen met een beperking aan een	Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
baan te helpen en aan het werk te houden. • Het gemaakte beleid gemonitord. • Leerwerkloket doorontwikkeld. • Mensen met verwachting op doorstroom binnen een jaar (re-integratiepositie 4, 5 en 6) naar werk bemiddeld. • Re-integratie bewerkstelligd bij mensen met de verwachting van een langere doorstroomtijd (re-integratiepositie 3). • Tot participatie gestimuleerd wanneer regulier werk niet mogelijk is vanwege bijvoorbeeld psychische problematiek of ernstige lichamelijke beperkingen (re-integratiepositie 1 en 2). • Maatwerkvoorzieningen ontwikkeld en aangeboden aan specifieke doelgroepen met beperkingen. • Uitvoering gegeven aan de Wet Taaleis: cliënten die niet het vereiste taalniveau hebben, krijgen de verplichting om dit niveau te halen. • De uitkering verlaagd bij onvoldoende inspanning. • Uitvoering gegeven aan de tegenprestatie. • Meer werkplekken gegenereerd voor de doelgroep van de Participatiewet via aansluiting bij het regionale Werkgeversloket en de inzet van specifieke maatregelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid (jobcoach jongeren). • Gebruik gemaakt van inburgeringstrajecten als instrument bij statushouders. • Mensen begeleid met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. • Sectorspecifieke leerwerk arrangementen gesloten met kansrijke sectoren (groen en zorg).Het niveau van de leerwerktrajecten afgestemd op de doelgroep (onderkant arbeidsmarkt) MBO niveau 1 en 2. • Duale trajecten voor statushouders aangeboden (inburgering en beroepsopleiding gecombineerd). • Inkomensondersteuning aangeboden daar waar mensen niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. • Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm in staat gesteld te participeren in de maatschappij.	

2. Minimabeleid Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
• Uitval, eenzaamheid of uitsluiting door de inkomenssituatie voorkomen.
Cittaslow
• Armoedebestrijding.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Ingezet op het armoedebeleid. Het bestaande minimabeleid versterkt door integraal in te zetten op armoedebeleid. De mogelijkheden voor minima zijn onder de aandacht gebracht. • Uitvoering gegeven aan uitvoeringsplan schuldhulpverlening. • Uitvoering gegeven aan uitvoeringsplan laaggeletterdheid en armoedebeleid. • Uitvoering gegeven aan de VoorzieningenWijzer. • Een sociaal boekhouder ingezet.	Continu
Cittaslow	

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Het armoedebeleid uitgevoerd, doorontwikkeld en herijkt, onder andere door middel van armoedegesprekstafels met inwoners en maatschappelijke partijen. • Optimale schuldhulpverlening georganiseerd. Hiervoor is onder andere: • Voorlichting gegeven om gedragsverandering te bewerkstellingen; • Ingezet op vroegsignalering van schulden; • De dienstverlening blijvend geëvalueerd; • De dienstverlening van de schuldhulpverlener verbeterd; • Ontwikkelingen op het gebied van schuldhulpverlening gevolgd. • Samengewerkt met Kredietbank Limburg ten behoeve van de saneringskredieten. • Inzet van de Voedsel- en Kledingbank geoptimaliseerd: • De dienstverlening van de Voedselbank breder onder de aandacht gebracht bij inwoners en professionele instellingen; • Gezinnen met kinderen persoonlijk geïnformeerd over de mogelijkheden van de Kledingbank. • Kinderkledingdagen georganiseerd bij de Kledingbank. • Het Kindpakket en de verjaardagsvouchers ingezet. • Ingezet op het versterken van het netwerk, het maatschappelijk middenveld. • Ingezet op duidelijke communicatie over lage inkomensregelingen. • Deelgenomen aan de Benchmark Armoede & Schulden.	Continu

3. Maatschappelijk werk Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Een samenleving waar inwoners naar vermogen zo lang mogelijk kunnen meedoen en zelf de regie over hun leven voeren.
Cittaslow
• Vermindering discriminatie.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (AMW-ML) subsidie verleend voor de uitvoering van de volgende taken: • Het geven van informatie en advies; • Invullen onderdeel gemeentelijk basisaanbod; • Doorverwijzen; • Ondersteunen van kwetsbare inwoners bij zelfredzaamheid en participatie- • Hulpverleningstrajecten; • Crisishulpverlening (24/7) bereikbaarheidsdienst voor Midden-Limburg (het 'er-op-af-team');Hulpverlening vanuit ketenzorg en multidisciplinaire teams (verbonden aan gemeentelijke en regionale ketenpartners); • Meldpunt zorgwekkend gedrag; • Briefadres dak- en thuislozen Echt-Susteren;	Continu
Cittaslow	
Gediscrimineerde minderheden • Aangesloten bij het Meldpunt Discriminatie.	Continu

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Leefbare dorpen • Centrale ontmoetingsplekken

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Leefbaarheid en voorzieningenniveau	
Leefbare dorpen • In 2024 is de laatste informele fase van het participatietraject voor de Omgevingsvisie afgerond. • Op basis van de gebiedsvisies Pey, Nieuwstadt en Roosteren zijn diverse projecten en infrastructuur uitgevoerd. • De lokale sociale basis en de sociale wijkteams zijn doorontwikkeld en versterkt. • Er is een inclusie opdracht geformuleerd en vastgesteld. *Centrale ontmoetingsplekken* • Planmatig onderhoud aan gemeenschapshuizen en MFC's is uitgevoerd ten laste van de voorziening onderhoud gemeenschapshuizen. • Gemeenschapshuizen en MFC's hebben een spilfunctie voor de kernen voor verenigingsactiviteiten en activiteiten in het kader van participatie, zorg en service. In 2024 is nader onderzocht op welke wijze deze toekomstbestendig gemaakt kunnen worden. • De gemeenschapshuizen zijn in stand gehouden en waar nodig aangepast om te voldoen aan behoeften als gevolg van maatschappelijke en demografische veranderingen. De doelgroep senioren neemt toe en daarmee een verschuiving in de aard van activiteiten van recreatie en ontmoeting naar serviceverlening, ondersteuning en zorg. Gebruiksmogelijkheden, toegankelijkheid, verblijfsmogelijkheden blijven permanente aandachtspunten. • Om te kunnen starten met een MFC in Susteren heeft de gemeente de Harmoniezaal gekocht. De Stichting MFC Susteren verzorgt het beheer en de exploitatie. Samen met de stichting en gebruikers is een plan in voorbereiding om op de locatie van de Harmoniezaal een volledig nieuw MFC te bouwen. • Voor de vervanging van de semipermanente lokalen van Buurthuis St. Joris, de verduurzaming van het permanente deel van St. Joris en de aanpassing van OBS De Driepas is het ontwerp afgrond en heeft eind 2024 de aanbesteding plaatsgevonden. • In 2024 is onderzocht of Jeugdhuis Pius X, de Banderthof en Menswel gehuisvest worden in een nieuwe gezamenlijke accommodatie. Dat blijkt niet haalbaar. Als alternatief wordt de Banderthof verduurzaamd en is SOL 2 begonnen met het aanpassen van ruimten voor een verhuizing naar de Banderthof. • Voor Oos Heem is in nauw overleg met de gemeenschap tijdelijk een nieuw bestuur gevormd voor het beheer en de exploitatie. Het nieuwe bestuur ontwikkelt, onder begeleiding van de gemeente, een plan voor de aanpassing van Oos Heem, inclusief het plaatsen van een permanente barvoorziening.	2024 2024

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• In Nieuwstadt is samen met het stichtingsbestuur en gebruikers van het Gemeinsjapshoes een onderzoek verricht naar een toekomstbestendig MFC, inclusief een locatieonderzoek. De voorkeur gaat uit naar gedeeltelijke nieuwbouw op de huidige locatie. • Voor alle gemeenschapshuizen geldt dat de gemeente positief staat ten opzichte van cofinanciering van duurzaamheidsinitiatieven. Daarom zijn en worden actief en in goed overleg met de verschillende gemeenschapshuizen, op basis van nieuwe meerjarenonderhoudsplannen de mogelijkheden onderzocht om te komen tot verdere verduurzaming van de accommodaties. • In de kern Echt is een project in ontwikkeling om de aula van het Connect College geschikt te maken voor grotere culturele voorstellingen.	

5. Jeugd Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
• Meer inzicht en grip op jeugdproblematiek en verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp, ook gelet op de landelijke Hervormingsagenda Jeugd en regiovisie Jeugd en Gezin Midden-Limburg Oost. • Inzicht in en grip op verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp. • Verbinding onderwijs en zorg. Daarbij inzet voorliggende ondersteuning voor preventie, tijdige signalering en ondersteuning om hulpverlening te voorkomen. • Goede kwaliteit gespecialiseerde jeugdhulp die ook tijdig beschikbaar is en wordt afgeschaald zodra dat kan.
Cittaslow
• Een gezond en veilig leefklimaat voor onze jongeren, waarbij zij zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige inwoners.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Jeugdigen en gezinnen in een vroeg stadium en nabij ondersteund. • Domein-overstijgend, preventief en integraal samengewerkt (o.a. gezondheid, veiligheid en onderwijs, WMO en Participatie). • Preventieprojecten en pilots gefinancierd die bijdragen aan gemeentelijke doelen. • Bestaande aanbod aan jeugd- en jongerenwerk en jongerencoaching gecontinueerd. • Ketenpartners gestimuleerd om problematiek breed (over de domeinen heen) te bekijken. • Extra aandacht gegeven aan de doelgroep 16 – 27 jarigen en hen tijdige ondersteuning geboden vanuit een laagdrempelige toegankelijke plek. • Data structureel gebruikt om objectief en feitelijk ontwikkelingen te zien en op basis daarvan gesprekken aangegaan met verwijzers en zorgaanbieders. • Het voorliggende veld breed ingezet met diverse projecten en producten: ◦ Pilot ‘met minder kaders naar meerderjarigheid (18-/18+). ◦ Inzet GroupXL bij complexe multi-systeemproblematiek. ◦ Inzet Praktijkondersteuner Jeugd (POH-J) bij Huisartsen. ◦ Inzet Regionaal Expertteam (RET). ◦ Inzet Beschermingsplein. ◦ Inzet Humanitas voor begeleide omgangsregeling bij echtscheiding. • Jongerenwerk (Menswel) en GroupXL ingezet in het primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO) en middelbaar beroepsonderwijs. • Vincent van Gogh preventie ingezet in het PO en VO. • Knooppuntenoverleg gevoerd voor de leeftijdscategorieën 0-4 jaar en 4-12 jaar.	Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Het project 'preventie dyslexie' ingezet op basisscholen in samenwerking met logopedisten. • Intensief samengewerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), zowel lokaal als regionaal, door aan te sluiten bij team-overleggen, kwartaalgesprekken te voeren en af te stemmen over casuïstiek. • Geïnvesteerd in de samenwerking met huisartsen en andere niet-gemeentelijke verwijzers, o.a. via Praktijkondersteuners Huisartsen Jeugd en een gedragsdeskundige die op dit thema actief is (als pilot). • Scholen geïnformeerd over nieuwe (landelijke, regionale en lokale) ontwikkelingen. • Gestart met een verkenning naar de samenhang tussen onderwijs en jeugdhulp in Midden-Limburg. • (Boven)regionaal jeugdzorg ingekocht daar waar het efficiency en effectiviteit bevorderd. • Nieuwe inkoopprocedure voor ambulante jeugdhulp en wonen opgestart. • Contractgesprekken gevoerd met aanbieders.	
Cittaslow	
Ondersteunen gezinsleven en zwangerschap • Uitvoering gegeven aan de ketenaanpak Kansrijke Start (o.a. middels Centering-Zorg, Voorzorg, Nu Niet Zwanger). • Inzet van steunouders gestimuleerd. • Jongeren- en speelvoorzieningen in stand gehouden. • Subsidies verstrekt aan speeltuinorganisaties (stichtingen) voor het ontwikkelen en in stand houden van georganiseerde, openbare speeltuinen. • Subsidie verstrekt aan de stichting KinderKOOKschool voor het ontwikkelen en uitvoeren van lesprogramma's gezond leren koken t.b.v. basisscholen. • Uitvoering gegeven aan het beleidskader sociaal domein en aan een integrale verordening Wmo-Jeugd. • Jongerenparticipatie gestimuleerd door het opstarten van een 2-jarige pilot. • Tijdige, passende en kwalitatief goede hulp aan en ondersteuning van jeugdigen en gezinnen ingezet.	Continu

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen) Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Een inclusieve samenleving, iedereen kan meedoen. • Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg. • Transformatie binnen het sociaal domein. • Transformatie samen met andere partners

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Een inclusieve samenleving, iedereen kan meedoen. • Zorggedragen voor de inrichting en instandhouding van algemene en/of collectieve voorzieningen samen met de inwoners, gericht op ondersteuningsvragen, rekening houdend met de eigen kracht van inwoners, de Wmo-taken en met als uitgangspunt vraag gestuurd in plaats van aanbodgericht. *Onderwerp: leefbaarheid in de kernen/wijken* • Impulsen gegeven aan de leefbaarheid door het verbeteren van de bestaande so-	Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
ciale cohesie (onder andere door een breed en kwalitatief hoogstaand verenigingsleven en toegankelijke gemeenschapsaccommodaties). • Zorggedragen voor een adequaat voorzieningenniveau en geïnvesteerd in het versterken van de sociale basis voor kwetsbare inwoners; • Uitvoering gegeven aan het plan van aanpak Doorontwikkeling Sociaal Domein; • Woonzorganalyse uitgevoerd. • Wijksteunpunten in stand gehouden, waarbij de behoefte van de betreffende kern leidend is geweest; • Vormgegeven aan de leefbaarheidsprojecten uit de gebiedsvisies. • Voor de herinrichting van de wegen, trottoirs en groenvakken in Pey-Dorp is een participatietraject gevolgd, zodat de plannen kunnen rekenen op een zo groot mogelijk draagvlak; • Bewoners geïnformeerd via diverse kanalen over de toegang, de ontwikkelingen en het voorzieningenaanbod van het sociale domein; • Welzijnsorganisatie Menswel gefaciliteerd om deze organisatie mogelijkheden te geven verder zorg te dragen voor directe gratis onafhankelijke cliëntondersteuning; • Deelgenomen aan de ontwikkeling van de flexibele maatschappelijke opvang en draagt bij aan de lokale aanpak om dak- en thuisloosheid te voorkomen. *Onderwerp: mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk* • Het steunpunt mantelzorg van Menswel, de sterke lokale betrokkenheid op het terrein van mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk ondersteund; • Het jaarlijks mantelzorgcompliment verstrekt aan de mantelzorgers die met hun zorgvrager voldoen aan de voorwaarden; • Menswel gefaciliteerd bij het invullen van respijtzorg en uitbouwen netwerk; • Menswel gefaciliteerd bij het verder uitbouwen van de voorziening vrijwilligers vacaturebank. • Activiteiten georganiseerd om de vrijwilligers en mantelzorgers een steuntje in de rug te geven en de waardering en dankbaarheid van de overheid kenbaar te maken (b.v. waarderingsavond voor mantelzorgers); *Onderwerp: bevorderen toegankelijkheid* • De toegankelijkheid verbeterd van de fysieke openbare ruimte en gemeenschapsvoorzieningen in de kernen met gebruikmaking van de inventarisaties van knelpunten door de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein. *Onderwerp: maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.* • De lokale aanpak complexe problematiek versterkt in samenwerking met Wmo en bemoeizorg en preventie. *Onderwerp: ondersteuning burgerinitiatieven sociaal domein* • De subsidieregeling innovatieve activiteiten toegepast, ter ondersteuning van vernieuwende ideeën en arrangementen in het sociale domein. **Effectieve toegang tot medische diensten** • Initiatieven ondernomen om de samenwerking tussen eerstelijnsvoorzieningen in de kernen te bevorderen. • Uitvoering gegeven aan het plan van aanpak doorontwikkeling sociaal domein, de sociale wijkteams zijn hierbij een belangrijk instrument gebleken. **Transformatie binnen het sociaal domein** • De basisvoorzieningen versterkt in de kernen van de gemeente.	

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Het sociale wijkteam doorontwikkeld. • De eigen kracht en het samenwerken van bewoners en bewonersinitiatieven vergroot om duurdere zorg en ondersteuning zoveel mogelijk te voorkomen. Het beschikbaar stellen van laagdrempelige algemene voorzieningen of specifieke maatwerkvoorzieningen. • Huiskamer activiteiten aangeboden in diverse kernen van onze gemeente. • Intensieve samenwerking opgezocht in het sociale domein om zo de onderwerpen; Wmo, Jeugd, en Participatie waar mogelijk te combineren en uit deze integratie weer nieuwe mogelijkheden te ontdekken. • Activiteiten ondersteund die tot doel hebben bewustwording en toepassen van een gezonde leefstijl voor diverse doelgroepen (budget koken, hygiëne, gezond leren eten, etc.). • Activiteiten ondersteund voor de kwetsbare inwoner met (meervoudige) complexe problematiek. • Het vangnet complexe problematiek ondergebracht bij het servicecentrum-MER om een gecoördineerde aanpak uit te voeren ter voorkoming van escalatie van problematiek en zorg te dragen voor passende ondersteuning van de inwoner die dit nodig heeft. **Transformatie samen met andere partners** • Kansrijke burgerinitiatieven ondersteund. • Verkennende gesprekken in MER verband gevoerd inzake het versterken van de mantelzorgondersteuning. • De KinderKOOKschool ondersteund bij het realiseren van kooklessen in brede zin voor basisschoolleerlingen. • Goede voorwaarden gecreëerd voor inwoners die tijdelijk in maatschappelijke opvang of beschermd wonen verblijven, zoals woonmogelijkheden, participatiemogelijkheden, langdurige zorg en ondersteuning in de thuissituatie. • Lokale huisvesting gerealiseerd door inrichting van een locatie beschermd wonen (MET ggz). • Lokale huisvesting gerealiseerd door inrichting van een trajecthuis voor de taken maatschappelijke opvang (Moveoo). • Het maatjesproject voor kwetsbare inwoners van Levanto ondergebracht in een samenwerking met Stichting Menswel.	

7. Wet maatschappelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen) Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Continu uitvoering nieuwe taken Wmo.
Cittaslow
• Inwoners die meer bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht. • Integratie van inwoners met een beperking.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Processen geëvalueerd en bijgesteld; • Vraagstukken gezamenlijk op Midden-Limburg Oost-niveau opgepakt en vanuit een integrale benadering Wmo, Jeugd en Participatie beoordeeld.	Continu
Cittaslow	

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Processen geëvalueerd en bijgesteld; • Vraagstukken gezamenlijk op Midden-Limburg Oost-niveau opgepakt en vanuit een integrale benadering Wmo, Jeugd en Participatie beoordeeld.	Continu
• De vraag naar maatwerkvoorzieningen verminderd, dan wel zolang mogelijk uitgesteld onder andere door het versterken van de sociale basis en voorliggende voorzieningen; • Inwoners gestimuleerd om eerst op eigen kracht of via hun sociale netwerk (buren, familie en kennissen) hun problemen op te lossen; • Inwoners met een beperking ondersteund om hen te laten participeren en ervoor te zorgen dat de uitgaven binnen het beschikbare budget blijven door inwoners gebruik te laten maken van voorliggende algemene voorzieningen zoals huiskamerprojecten, klussendienst en vervoersvoorzieningen door vrijwilligers; • Maatwerkvoorzieningen (zoals hulpmiddelen, individuele begeleiding of groepsbegeleiding) verstrekt; • Initiatieven ondersteund die gericht zijn op het stimuleren van een juiste en reële beeldvorming over mensen met een beperking bij inwoners; • De openbare ruimte toegankelijk(er) gemaakt voor mensen met een beperking.	Continu

8. Inburgeringsbeleid **Portefeuillehouder(s)** **Wethouder drs. G.H.C. Frische**
Wat wilden we bereiken?
• Realisatie van de taakstelling voor het huisvesten van vreemdelingen (asielzoekers) met een verblijfsvergunning (statushouders). • Uitvoering van de Inburgeringswet (WI2021). • Ondersteuning waar noodzakelijk van etnische minderheden bij hun integratieplicht.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Structureel overlegd met corporaties, het Servicecentrum MER en gemeente; • Afspraken gemaakt met corporaties over toewijzingscriteria voor statushouders; • Afstemming met provincie en regio over aanpak en mogelijkheden; • Afstemming met Centraal Orgaan opvang asielopvang (COA) m.b.t. realisatie taakstelling door hervestiging van vluchtelingen; • Afspraken gemaakt met woningcorporaties voor het leveren van woningen voor de taakstelling huisvesting statushouders; • Wettelijke taken, voortvloeiend uit de WI2021, doorontwikkeld en uitgevoerd; • Uitvoering en kwaliteit gemonitord van de uitvoering van de wet bij MER uitvoeringsorganisatie; • Inzet van de module arbeidsmarkt en participatie (MAP) door Vluchteling aan Zet; • Subsidie verleend voor Inzet van juridische dienstverlening door Vluchtelingenwerk Nederland • Regionaal afstemmingsoverleg met Arbeidsmarktregio Midden-Limburg denktank, 't Gilde Onderwijs en Gilde Educatie BV; • Geëvalueerd uitrol onderwijsroute Gilde en B1- en Z route, in samenwerking met de AMR ML denktank. • Inzet van ondersteuning en maatschappelijke en woonbegeleiding van statushouders, samen met stichting Menswel; • Begeleiding door XLGroup geëvalueerd en voortgezet; • Pilot "zachte landing' uitgerold 2024-2025 periodiek geëvalueerd;	Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzet van ondersteuning en begeleiding vanuit Menswel; (taalmaatjesproject, samenspraak, woonbegeleiding • Inzet Community of Practices (CoP) vanuit Divosa is ten einde en wordt geen gevolg gegeven. • In samenwerking met Vluchtelingenwerk Nederland aanvullende taalles gegeven. • In samenwerking met Stichting Menswel Sport uitvoering gegeven aan Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO)	

9. Ouderenbeleid Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Zelfstandig functionerende senioren in de eigen gemeenschap.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Organisaties voor ouderenzorg gefaciliteerd d.m.v. subsidiering en andere vormen van ondersteuning, waaronder passende huisvestingsmogelijkheden. Onder meer de volgende voorzieningen zijn gesubsidieerd: • Meer bewegen voor ouderen (MBVO)-activiteiten • Ouderenadvisering • Huiskamerprojecten • Vitaliteitsbijeenkomsten	Continu

10. Volksgezondheid Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
• Gezonde inwoners
Cittaslow
• Een bewuste en gezonde levensstijl van de inwoners.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• De gezondheidsdienst (GGD) in stand gehouden. • Informatiemateriaal t.a.v. gezond leven gepubliceerd. • Kook- en eetactiviteiten gefaciliteerd zoals het lesprogramma van de Kinderkookschool, KinderKookFeestjes, Samen koken-samen eten voor (kwetsbare) inwoners, soep in de buurtkamer in Susteren en Echt-Noord. • Activiteiten Jeugdgezondheidszorg (zie product Jeugd).	Continu
Cittaslow	

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering gegeven aan de doelstellingen van het Plan van aanpak regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2024-2026 (GALA). • Ingezet op preventie vanuit verschillende beleidsdisciplines, zoals Wmo, mantelzorg en vrijwilligersondersteuning, subsidies en sportbeleid. • Geïnvesteerd in sportfaciliteiten, sporthallen en het zwembad om het voor inwoners mogelijk te maken dicht bij huis te sporten en recreëren. • Uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord. • Uitvoering gegeven aan het Lokaal Preventie Akkoord Echt-Susteren. • De gecombineerde leefstijlinterventie HealthyLIFE (onderdeel van het LPA) gecontinueerd. • De implementatie van de JOGG-aanpak (Gezonde jeugd - Gezonde toekomst) in Echt-Susteren gecontinueerd.	Continu

11. Leerlingenvervoer Portefeuillehouder(s) Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat wilden we bereiken?
• Passend vervoer voor leerlingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Leerlingenvervoer opnieuw aanbesteedt en toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz vanaf schooljaar 2024-2025. • Uitvoering gegeven aan het leerlingenvervoer volgens vastgesteld beleid, waarbij zo veel mogelijk de zelfredzaamheid en de eigen mogelijkheden van de leerlingen optimaal worden benut.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Wettelijke indicatoren					
Jongeren met een delict voor de rechter	Percentage 12 t/m 21 jarigen	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	1%	1%	Nog niet bekend
Kinderen in uitkeringsgezinnen	Percentage kinderen tot 18 jaar	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	5%	5%	Nog niet bekend
Netto Arbeidsparticipatie	Percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	GMSD	68,7%	68%	Nog niet bekend
Werkloze jongeren	Percentage 16 t/m 22 jarigen	Verwey-Jonker Instituut – Kinderen in Tel	Nog niet bekend	-	Nog niet bekend

7.6 Sociaal domein

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	198,9	250	198,3
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	GMSD	206,4	160	Nog niet bekend
Jongeren met jeugd-hulp	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	14,5%	12%	12,9%[1]
Jongeren met jeugd-bescherming	Percentage van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,4%	1,4%	1,4%
Jongeren met jeugdre-classering	Percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,4%	0,2%	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	890	850	830

[1] Voorlopige cijfers o.b.v. 1e halfjaar 2024 (CBS)

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begro-ting 2024	Bijgestelde begro-ting 2024	Rekening 2024
Lasten	44.309.787	56.343.971	53.257.139
Baten	26.699.444	34.196.234	33.949.253
Saldo van baten en lasten	**17.610.343**	**22.147.737**	**19.307.886**
Storting reserves	151.901	551.344	551.344
Onttrekking reserves	10.500	548.249	613.154
Mutatie van de reserves	**141.401**	**3.095**	**-61.810**
Geraamde resultaat	**17.751.744**	**22.150.832**	**19.246.076**

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Doelstelling van dit programma:
Bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling van het grondgebied van de gemeente Echt-Susteren voor het creëren en stimuleren van een aantrekkelijke landelijke gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het (samen) opstellen van beleid en plannen voor het stimuleren van de leefbaarheid in de diverse kernen, van het behoud en herstel van waarden in het landelijk gebied, van bedrijvigheid en van woningbouw (kwantitatief en kwalitatief).
Reikwijdte
Het programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting omvat de volgende producten: 1. Ruimtelijke plannen 2. Volkshuisvesting
Verbonden partijen
Geen
Reserves en voorzieningen
• Reserve stedenbouwkundige adviezen • Reserve kwaliteitsfonds • Reserve regionale woonvisie
Gemeentelijke wet- en regelgeving

• Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025. • Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 • Diverse gebiedsvisies • (tijdelijk) Omgevingsplan van de gemeente Echt-Susteren (bestaande uit de bruidsschat en geldende bestemmingsplannen/Initieel Omgevingsplan) • Beleidsnotities met betrekking tot thema's als inwoning en mantelzorg, aan huis verbonden beroepen en bedrijven, bed&breakfast, Huisvesting 'shortstay'- arbeidsmigranten	• Waterketenplan • Kadernota Regie op Groen • Verordening nadeelcompensatie Echt-Susteren 2023 • Verordening Omgevingscommissie MER 2022 • Verordening starterslening gemeente Echt-Susteren 2020 • Verzwaard adviesrecht • Delegatiebesluit • Erfgoedverordening

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
• Een fysieke leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is, met ruimte voor initiatief en oog voor ruimtelijke kwaliteit. • Adequate uitvoering van de Omgevingswet.
Cittaslow
• Een toekomstvisie en ruimtelijke kaders die zijn ontwikkeld in samenspraak met onze inwoners. • Bescherming van het uiterlijk aanzien en verbetering van de kwaliteit van de omgeving. • Leefbare kernen en burgerparticipatie. • Functioneel hergebruik van vrijkomende agrarische percelen/opstallen. • Handhaving van vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Algemene bestemmingsplannen en Nota's:	
• Initieel Omgevingsplan Echt-Susteren	11-12-2024
Projectgerelateerde bestemmingsplannen/TAM-omgevingsplannen:	
• Bestemmingsplan Molenveldweg 6 Susteren	7-3-2024
• Bestemmingsplan Visserweert 58 Roosteren	2-3-2024
• Bestemmingsplan Kasteel Ter Borchstraat Roosteren	24-4-2024
• Bestemmingsplan Sint Janswal 2 Nieuwstadt	24-4-2024
• Bestemmingsplan Molenweg ong. Koningsbosch	24-4-2024
• Bestemmingsplan Ruimte voor ruimte Weijenpasweg Sint Joost	24-4-2024
• Bestemmingsplan Louerstraat ong. Susteren	24-4-2024
• Bestemmingsplan Molenweg 34a Koningsbosch	24-4-2024
• Bestemmingsplan woningbouw Vlaskuilseweg Maria Hoop	24-4-2024
• Bestemmingsplan Abdij Lilbosch	30-5-2024
• Bestemmingsplan Swaantjes- en Zandweg	30-5-2024
• Bestemmingsplan Kempstraat ong. Roosteren	30-5-2024
• Bestemmingsplan Bellekeweg 5 Echt	3-7-2024
• Bestemmingsplan Tracébesluit A2	3-7-2024
• Bestemmingsplan wandelverbinding Rode Beek	26-9-2024
• Bestemmingsplan Hommelweg 1a Susteren	26-9-2024
• Bestemmingsplan Pater Sangersbrug Roosteren	11-12-2024
Beoordeling ruimtelijke initiatieven:	
• In 2024 zijn in totaal 17 bestemmingsplannen vastgesteld. Dit hoge aantal komt doordat veel initiatiefnemers, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, er voor hebben gekozen om hun bestemmingsplan vóór 1 januari 2024 in te dienen, zodat dit nog volgens de oude wetgeving kon worden behandeld. Deze plannen zijn uiteindelijk in de loop van 2024 vastgesteld.	Continu
• In 2024 zijn in totaal 250 verzoeken (initiatiefverzoeken, adviesverzoeken en informatieverzoeken) behandeld. Dit komt overeen met het geraamde aantal van 250.	
• Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op basis van de uitgevoerde voorbereidende acties en opleidingen, alsmede vastgesteld beleid en verordeningen, zijn de eerste aanvragen en initiatieven volgens de nieuwe regelgeving en opgestelde procesbeschrijvingen behandeld. Het bekend worden met de nieuwe	

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
rijks wet- en regelgeving en processen en een intensiever controleproces van de provincie heeft in 2024 extra tijd gekost. • In 2024 zijn de voorbereidingen voor vaststelling van het Initieel Omgevingsplan voortgezet en uiteindelijk is dit plan op 11 december 2024 vastgesteld. Daarmee zijn alle voormalige bestemmingsplannen geïntegreerd in één omgevingsplan, zijn planregels geharmoniseerd en zijn verleende omgevingsvergunningen verwerkt. Hierdoor beschikken wij over een actueel planologisch kader, als aanzet voor het Definitieve Omgevingsplan. • In 2024 zijn de voorbereidingen gecontinueerd voor de Omgevingsvisie 2040 voor de gehele gemeente Echt-Susteren. De Omgevingsvisie beschrijft hoe we in de gemeente Echt-Susteren willen wonen, werken en recreëren en hoe we omgaan met maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, woningbouw, de energietransitie, het klimaat en het vestigen van bedrijven. We zijn het proces gestart met een inventarisatie van bestaand beleid, doelen en ambities die door de gemeente, provincie en het Rijk zijn vastgesteld. Dit is samengevoegd in een inventarisatiedocument, dat is gebruikt als vertrekpunt voor onze Omgevingsvisie. Daarna is via een digitale enquête en verschillende fysieke bijeenkomsten opgehaald wat mensen belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente. Die input heeft geleid tot 'de Stip op de Horizon'. De Stip beschrijft wat voor een gemeente we in 2040 willen zijn. De volgende stap van het proces was het bepalen van de 'Koers': welke doelen en keuzes zijn nodig om de Stip op de Horizon te bereiken. Hiervoor zijn tussen september en oktober in iedere kern van de gemeente bijeenkomsten georganiseerd. Begin 2024 heeft een gemeentebrede werksessie plaatsgevonden ten behoeve van de koers. Ook vinden we het belangrijk om van jongeren te vernemen hoe zij de toekomst van de gemeente zien. Daarom zijn zij in 2023 betrokken via een kidscollege en een project met het Connect College waarvan de afsluiting van het leerlingendebat begin 2024 plaatsvond.	
Cittaslow	
Plan gemeentelijke veerkracht • Bij de totstandkoming en de uitvoering van onze visie, beleid en ruimtelijke plannen worden verenigingen, bedrijfsleven en inwoners zo optimaal mogelijk betrokken, onder andere via voorlichtings- en inspraakavonden. Daarbij is ook bijzondere aandacht voor de vele geïnstitutionaliseerde overleggremia die in onze gemeente functioneren, zoals de dorpsraden, de ondernemersverenigingen, het participatieplatform en diverse belangengroeperingen. • Een speciale rol komt toe aan de leden van de gemeenteraad. De raadsleden staan in nauw contact met de inwoners en zijn diep geworteld in de samenleving. Zij geven bij uitstek inhoud aan hun rol als volksvertegenwoordiger. Op deze wijze is optimaal inhoud gegeven aan het opstellen en uitvoeren van beleid voor en door de inwoners van onze gemeente. • Voorafgaand aan de invoering van de omgevingswet is voor de gemeente Echt-Susteren reeds beleid opgesteld ten aanzien van participatie bij ruimtelijke initiatieven. Bij ruimtelijke initiatieven die niet passen binnen het bestemmingsplan/omgevingsplan is de omgevingsdialoog de norm, hetgeen inhoudt dat van initiatiefnemers wordt verwacht dat zij de omgeving (afhankelijk van de aard van het initiatief) informeren over en/of betrekken bij de uitwerking van plannen. **Verbetering uiterlijk aanzien gemeente** • Bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven/bouwplannen is rekening gehouden met algemene regels, planregels in het Omgevingsplan, specifieke verordeningen en welstandscriteria; • Bij ruimtelijke initiatieven waarop het Gemeentelijk Kwaliteitsmenu van toepassing	Continu Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
is, zijn voorwaarden gesteld over landschappelijke inpassing en in voorkomende gevallen is het leveren van een extra kwaliteitsbijdrage (in natura of een geldelijke bijdrage in het kwaliteitsfonds) als voorwaarde gesteld voor medewerking.	
Leefbaarheid • Door in beleid en planvorming aandacht te schenken aan een breed spectrum van leefbaarheidsthema's (veiligheid, maatschappelijke betrokkenheid, groenvoorzieningen etc.) is mede zorg gedragen voor een goede leefbaarheid in met name de kleinere kernen.	Continu
Nieuwe bestemmingen in geldende plannen voor bebouwing van voormalig agrarisch terrein • Ruimtelijke initiatieven waarbij sprake is van herbestemming en/of functioneel hergebruik van agrarische bedrijfslocaties zijn vanuit een positieve grondhouding benaderd.	Continu
• Binnen de ruimtelijke kaders van Structuurvisie en het omgevingsplan is het behoud van de agrarische gebruiksmogelijkheden en bescherming van aanwezige natuur- en landschapswaarden gewaarborgd.	
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden • Overeenkomstig de Structuurvisie 2012-2025 (en in het bijzonder de daarin opgenomen lijst van te ontwikkelen locaties en projecten) worden initiatieven tot herbestemming van zogenaamde 'rotte plekken' en herontwikkellocaties, die een bijdrage leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, positief benaderd.	Continu

2. Volkshuisvesting Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Een evenwichtig woningbouwprogramma waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten. • Het optimaal benutten van de aan de gemeente op basis van de in de structuurvisie Wonen 2022-2025 toegekende bouwvolumes. • Het in balans brengen van de planvoorraad met de actuele woonbehoeften. • Een adequaat woningaanbod voor verschillende doelgroepen van de lokale woningbouwmarkt. • Faciliteren van voldoende en passende (shortstay) woonmogelijkheden voor internationale werknemers. • Het huisvesten van de statushouders, op basis van de taakstelling die het ministerie halfjaarlijks aan de gemeente toewijst. • Passende huisvesting in een passend woonklimaat voor kwetsbare doelgroepen en senioren. • Voldoende geschikte en betaalbare woningen voor mensen met een smalle beurs. • Starters op de lokale woningmarkt door een aanvullende lening de mogelijkheid bieden tot het verwerven van hun eerste woning. • Voldoende standplaatsen en woonwagens voor de doelgroep woonwagenbewoners.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Woningbouwbeleid • Hanteren van de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025. In deze structuurvisie staat de groeiende behoefte aan de juiste woning centraal. Dat betekent dat er ambitie is voor - en ruimte wordt gegeven aan - nieuwe plannen die passen	2024

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
bij de kwalitatieve vraag, met aandacht voor aanpassing van plannen die niet (meer) passen bij een actuele behoefte.	
• Facilitering van woningbouwprojecten gericht op de doelgroepen ouderen, starters en jongeren.	Continu
• Regionale samenwerking en afstemming in het kader van woningbouwprojecten.	Continu
• Starters op de woningmarkt de mogelijkheid hebben de mogelijkheid gehad een aanvullende door gemeente en provincie gefinancierde starterslening aan te vragen.	Continu
• Het huisvesten van statushouders op basis van de halfjaarlijkse taakstellingen van het Rijk.	Continu
• Woningcorporaties en hulpverleningsinstanties zijn gefaciliteerd in het ontwikkelen van huisvesting voor kwetsbare doelgroepen.	Continu
• Met de woningcorporaties Nester en ZOwonen en hun huurdersbelangenvereniging zijn lokale prestatieafspraken opgesteld over beschikbaarheid en betaalbaarheid van huurwoningen, leefbaarheid en integrale veiligheid van wijken en verduurzaming van hun woningvoorraad.	Continu
• In 2024 zijn 76 woningen gerealiseerd, volgens de gereed meldingen in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In de Structuurvisie Wonen is het beleid van de provincie opgenomen, inhoudende dat de focus ligt op toevoeging van kwalitatief de juiste plannen op de juiste plek. Er is aandacht geweest voor dynamisch voorraadbeheer.	2024
• Binnen de gemeente Echt-Susteren is behoefte aan grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met een lift en woningen voor starters en jongeren. Bij het realiseren van nieuwbouw zijn deze woningtypes het uitgangspunt geweest. Dit geldt ook bij het aanpakken van “rotte plekken”. Levensloopbestendige woningen of starterswoningen hebben prioriteit.	Continu
Doelgroepenbeleid	
• In 2024 is gewerkt aan plannen voor de voorbereiding en realisatie van woningen voor de verschillende doelgroepen. Realisatie gaat grotendeels in 2026 en 2027 plaatsvinden.	2024
• In 2024 is een uitvraag voor een actueel woningbehoefteonderzoek gedaan. Het onderzoek is begin 2025 opgeleverd en fungeert als een van de bouwstenen voor de opstelling van een volkshuisvestingsprogramma.	2024
Huisvesting specifieke doelgroepen	
• Uitvoering van het vastgestelde beleid voor de huisvesting van internationale werknemers, daar waar het kwantitatieve aspecten betreft (aantal bewoners, minimale oppervlakte, parkeervoorzieningen e.d.). Gemeente Echt-Susteren neemt - met inachtneming van de voorwaarden zoals in het beleid zijn opgenomen - een positieve grondhouding aan ten aanzien van initiatieven voor de huisvesting van internationale werknemers. In 2024 is gewerkt aan een actualisatie van dit beleid, met daarin extra sturingsmogelijkheden vanuit de Wet goed verhuurderschap. Vaststelling van de actualisatie is voorzien in 2025.	Continu 2024
• Met de woningcorporaties Nester en ZOwonen zijn afspraken gemaakt over de huisvesting van statushouders. De taakstelling wisselt per jaar. Voor 2024 bedroeg de taakstelling 65 personen. Daarnaast lag er nog een resterende taakstelling van 8 personen uit 2023. Er zijn 33 personen door ZOwonen en 39 personen door Nester gehuisvest. In 2024 zijn dus 72 statushouders gehuisvest. De achterstand van 2023 is daarmee ingelopen. De nog te realiseren taakstelling resterend uit 2024 van 1 statushouder is in het eerste kwartaal 2025 gerealiseerd.	2024
• Een groeiend deel van de huurders van sociale huurwoningen behoort tot de	

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
kwetsbare doelgroepen. Dit zijn mensen die op meerdere vlakken worden ondersteund; woonbegeleiding, hulpverlening en begeleiding vanuit het sociaal maatschappelijk domein. Door uitvoering te geven aan het regionale convenant tussen gemeente, woningcorporaties en hulpverleningsinstanties en Woonkans voor de toewijzing van woningen is de benodigde hulpverlening geregeld.	Continu
• Prestatieafspraken gemaakt met de woningcorporaties en hun huurdersorganisaties over betaalbaarheid en beschikbaarheid van woningen, zodat ook deze inwoners aan een woning worden geholpen. Hierin zijn ook maatschappelijke afspraken opgenomen, zodat voor alle inwoners een optimaal resultaat wordt bereikt.	2024
• Het aantal aanvragen van de Starterslening nam licht toe tot 25 in 2024. Dit komt mede door de stijgende rente. Mensen die op zoek zijn naar een koopwoning kunnen hierdoor over het algemeen minder hypotheek krijgen en zijn sneller geneigd het verschil te financieren met de Starterslening. Er zijn geen betalingsachterstanden. De gemeente Echt-Susteren draagt er zorg voor dat er voldoende gemeentelijke financiële middelen (25% cofinanciering) beschikbaar blijven om de aanvragen en de daarmee gemoeide financiering van startersleningen te kunnen blijven faciliteren. De provincie heeft haar aandeel in de financiering van de startersleningen (75%) verlengd. De gemeente blijft het provinciaal beleid volgen. De Verordening startersleningen Gemeente Echt-Susteren voorziet erin dat provinciale wijzigingen in bedragen worden gevolgd.	2024
• Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn 45 woonwagenstandplaatsen, waarvan de verhuur in beheer is bij de woningcorporaties.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Wettelijke indicatoren					
Nieuw gebouwde woningen[1]	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	0,008	0,008	0,005
Demografische druk	Het aantal personen onder de 20 en ouder dan 65 jaar per 100 personen tussen de 20 en 65 jaar.	Waar staat je gemeente?	78,7%	77%	80,4%
Eigen indicatoren					
Totaal aantal woningen		Waar staat je gemeente?	15.066	15.191	15.142
Totaal aantal huurwoningen		Waar staat je gemeente?	4.369	4.385	Nog niet bekend

Toelichting

[1] Het aantal nieuw gebouwde woningen is volgens de wettelijke berekening gebaseerd op het aantal per 1000 woningen, dit betekent dat er volgens de Basisregistratie adressen en gebouwen in 2024 feitelijk 76 woningen zijn toegevoegd.

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	1.180.694	1.590.682	1.525.006
Baten	127.909	247.909	289.111
Saldo van baten en lasten	**1.052.785**	**1.342.773**	**1.235.895**
Storting reserves	0	15.375	15.375
Onttrekking reserves	0	25.000	19.313
Mutatie van de reserves	0	**-9.625**	**-3.938**
Geraamde resultaat	**1.052.785**	**1.333.148**	**1.231.956**

Programma 8
Omgevingsrecht

7.8 Omgevingsrecht

Doelstelling van dit programma:

Beperking van overlast en het waarborgen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en de veiligheid door:

- Het verlenen van vergunningen en ontheffingen
- Het houden van toezicht op naleving van regels
- Het afdwingen (waar nodig) van de naleving ervan

Reikwijdte

Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten:

1. Vergunningverlening
2. Toezicht
3. Handhaving
4. Milieu

Verbonden partijen

- Servicecentrum MER
- Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord

Reserves en voorzieningen

- Reserve SC MER OD

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Bomennota Echt-Susteren
- Bouwverordening Echt-Susteren
- Beleidsnotitie Kermisbeleid
- (tijdelijk) Omgevingsplan van de gemeente Echt-Susteren (bestaande uit de bruidsschat en geldende bestemmingsplannen/Initieel Omgevingsplan)
- Beleidsplan Omgevingsrecht
- Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan Echt-Susteren
- Kadernota handhavingsbeleid
- Nota bodembeheer
- VTH beleidsplan
- Verordening uitvoering en handhaving Echt-Susteren
- Verordening nadeelcompensatie Echt-Susteren 2023
- Verordening marktgelden
- Verordening naamgeving en nummering
- Verordening op de heffing en invordering van leges
- Verordening Omgevingscommissie MER 2022
- Erfgoedverordening gemeente Echt-Susteren 2023
- Wegsleepverordening

7.8 Omgevingsrecht

1. Vergunningverlening Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
• Een adequate uitvoering van de wettelijke uitvoeringstaken van ruimtelijke ordening, bouw en milieu en bijzondere wetten.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• In 2024 lag het aantal behandelde aanvragen en meldingen hoger dan geraamd. In totaal zijn 697 Wabo- en Omgevingswet-vergunningen verleend, op een raming van 620. Dit was vooral een gevolg van de zogenoemde 'december 2023-piek'. Met het oog op de per 1 januari 2024 in werking getreden Omgevingswet hebben veel burgers en bedrijven ervoor gekozen om vóór deze inwerkingtreding nog snel een aanvraag te doen. Deze grote hoeveelheid aanvragen en de invoering van de nieuwe wetgeving hebben tot ver in 2024 de hoge werkdruk bepaald bij het team vergunningverlening. • Als gevolg van het grote aantal complexe en omvangrijke bouwplannen waren ook de legesinkomsten in 2024 hoog. Uiteindelijk is € 1.700.453 aan legesinkomsten gerealiseerd, op een raming van € 2.100.000. Deze raming was gebaseerd op voorgaande jaren, maar omdat vooraf bekend was dat dit zeer ambitieus was is hier bij het ramen ook een stelpost tegenover gezet.	Continu

2. Toezicht Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
• Adequaat gemeentelijk toezicht met weloverwogen inzet van verdere sanctiemiddelen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Via gerichte bouwcontroles is getoetst of bouwwerken volgens de verleende vergunning zijn gerealiseerd, waarbij de nadruk ligt op het waarborgen van de constructieve veiligheid. Het bouwtoezicht lag stevig boven raming, in lijn met de aanhoudende opleving in de bouwsector en de hoge aantallen verleende vergunningen van de afgelopen jaren. • Er zijn op basis van een planning, volgens het uitvoeringsprogramma, onder regie van de RUD Limburg Noord, integrale bedrijfscontroles uitgevoerd (milieutoezicht). De controleplanning is volledig gehaald. • Er zijn controles uitgevoerd op het gebied van brandveiligheid bij gevoelige objecten (zorginstellingen, scholen, horeca, kantoren, bedrijfshallen) en bij evenementen. Ingediende klachten/meldingen zijn tijdig afgehandeld. In 2024 lag het aantal objectgerichte klachten (dit zijn klachten over (vermeend) illegaal bouwen of milieuoverlast van bedrijven) rond de raming en wat lager dan in 2023. De boa-klachten (afval, stoken, parkeren/verkeer, dierenoverlast, etc.) lagen in 2024 rond de geraamde aantallen. Deze klachten worden opgepakt gedurende het reguliere toezicht van de boa's en zijn om die reden hieronder niet uitgesplitst. Er heeft gebiedsgericht toezicht in de openbare ruimte plaatsgevonden door boa's op de thema's en accenten zoals door de gemeente was gewenst en vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2024.	Continu

3. Handhaving Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
• Adequate handhaving van het omgevingsrecht.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Inzet van het handhavingsinstrumentarium bij geconstateerde overtredingen van wet- en regelgeving. Daarbij is een stijging waarneembaar van het aantal handhavingsbesluiten. • Vanuit de Omgevingsdienst is geparticipeerd in projecten en acties in het kader van de aanpak Ondermijning (woningsluitingen door hennepteelt, flexteaminzet). • Vanuit het project Keurmerk Veilig Ondernemen zijn controles en daaruit voortvloeiende handhavingsacties opgepakt op industrieterrein De Berk. • Specifiek accent was ook in 2024 weer de handhaving op onjuist aangeboden huishoudelijk afval.	Continu

4. Milieu Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
• Een verantwoorde milieuhygiënische omgeving, gebaseerd op landelijk vastgestelde normen en waarden.
Cittaslow
• Een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de wettelijke eisen. • Naleving van wettelijke eisen, sanering van verkeerslawaai en vermindering van geluidsoverlast.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Beoordeling van onderzoeken en advisering over bodem, geluid, externe veiligheid, archeologie, groen/ecologie in het kader van ruimtelijke plannen en projecten, vergunningverlening, toezicht en handhaving.	Continu
Cittaslow	
Bescherming luchtkwaliteit • Het aspect luchtkwaliteit heeft onderdeel uitgemaakt van de afweging bij nieuwe initiatieven/bedrijfsvestigingen en ook het milieutoezicht op bestaande bedrijven. **Vermindering geluidsoverlast** • Door toetsing van ruimtelijke plannen/ontwikkelingen aan de normstelling uit de Wet geluidhinder is zorggedragen voor naleving van de regelgeving over geluid. • Waar nodig en mogelijk is uitvoering gegeven aan saneringsprogramma's met gebruikmaking van landelijke subsidies. • Waar mogelijk en nodig zijn geluidsreducerende maatregelen (bijvoorbeeld geluid reducerend asfalt) toegepast bij gemeentelijke werken en initiatieven.	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Wettelijke indicatoren					
Geen					

7.8 Omgevingsrecht

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	3.871.795	5.261.685	4.498.512
Baten	958.508	2.274.663	1.823.635
Saldo van baten en lasten	**2.913.287**	**2.987.022**	**2.674.876**
Storting reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	80.000	341.000	90.170
Mutatie van de reserves	**-80.000**	**-341.000**	**-90.170**
Geraamde resultaat	**2.833.287**	**2.646.022**	**2.584.706**

7.8 Omgevingsrecht

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

Doelstelling van dit programma:

- Het bedrijfsleven op economisch, recreatief en toeristisch gebied te stimuleren en faciliteren om te investeren in werkgelegenheid, met oog voor een goede balans met mens en omgeving.
- Het stimuleren van maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen.
- Bevorderen van een goed ondernemersklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven.
- Bevorderen van een goede economische structuur en werkgelegenheid op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente.

Reikwijdte

Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten:

1. Beheer en exploitatie van eigendommen
2. Plattelandsvernieuwing
3. Recreatie en toerisme
4. Werkgelegenheid en economie
5. Grondexploitaties

Verbonden partijen

- Visit Zuid-Limburg
- NV Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
- Bocage commanditaire vennootschap
- Euregio Rijn-Maas-Noord
- Euromosa

Reserves en voorzieningen

- Algemene Reserve Grondbedrijf
- Reserve Regiofonds
- Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid
- Reserve deelneming GEM Bocage CV
- Reserve deelneming GEM Bocage beheer BV
- Reserve kwaliteitsverbeterende projecten buitengebied
- Reserve samenwerkingsovereenkomst Industriepark Swentibold
- Reserve winst grondexploitaties
- Reserve gebiedsvisies
- Reserve majeure projecten
- Reserve regiodeal
- Voorziening verliezen grondexploitaties
- Voorziening voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Nota grondbeleid gemeente Echt-Susteren
- Nota Kostentoerekening 2024
- Structuurvisie Gemeente Echt-Susteren 2022-2025 (en actualisatiebesluiten)
- Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving.
- Telecommunicatieverordening gemeente Echt-Susteren 2010
- Verordening op de heffing en de invordering van precariobelasting Echt-Susteren 2024
- Verordening Regiofonds Midden-Limburg
- Verordening op de heffing en invordering van toeristenbelasting 2024
- Winkeltijdenverordening Echt-Susteren 2013
- Erfgoedverordening Echt-Susteren 2023
- Kadernota Regie op Groen 2016
- Meerjarenperspectief grondexploitaties en ontwikkellocaties

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

1. Beheer en exploitatie van eigendommen Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
• Strategische inzet van gemeentelijke eigendommen voor realisatie van ruimtelijke doelen/grondexploitaties. • Verbetering van de landbouwstructuur. • Verkoop van overhoeken.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Ter verwerving van benodigde percelen voor gemeentelijke doelen zoals natuurcompensaties rondom Nieuwstadt, het lokaal bedrijventerrein De Berk III en bedrijventerrein het Vonderen heeft de gemeente Echt-Susteren eigen landbouwgronden ingezet. • Onder andere via de pachtuitgifte van de geliberaliseerde pacht heeft de gemeente gewerkt aan de versterking van de landbouwstructuur. • De verzoeken zoals ingediend in 2024 tot aankoop van overhoeken zijn afgewikkeld dan wel nog in behandeling. Uitgangspunt daarbij was dat verzoeken tot aankoop van overhoeken minimaal zijn gehonoreerd, mede in verband met de benodigde gronden voor de enorme energieopgave van de komende jaren (uitbreiding stroomnetwerk met kasten tot op wijkniveau).	Continu

2. Plattelandsvernieuwing Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. ing. H.M.J. Meuwissen Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat wilden we bereiken?
• Een duurzaam en gevarieerd platteland. • Meer en beter resultaat door samenwerking.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Met en door partijen zoals Rijkswaterstaat, provincie en Waterschap Limburg is en wordt gewerkt aan de realisatie van natuurprojecten. Voorbeelden zijn de (boven)wettelijke natuurcompensatie zoals vastgelegd bij het vaststellen van het Provinciaal inpassingsplan (pip) voor van de ontwikkelingen VDL Nedcar en A2 verbreding.	Continu
• Met de uitwerking van het Limburgs Programma Landelijk Gebied heeft de provincie Limburg in 2023 een gebiedsprogramma voor het landelijke gebied ingeleverd bij het Rijk. Een belangrijk programma voor de kwaliteit van de Limburgse natuur en leefbaarheid, maar ook voor een gezond en toekomstbestendig agrarisch ondernemersklimaat. Gemeente Echt-Susteren had voorgesteld om natuur- en waterdoelstellingen te prioriteren in het gebied bij Bos en Broek, IJzerenbosch en Körbusch. Op 13 september 2024 is door het kabinet besloten om te stoppen met het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Voor het koplopersproject Haeselaarsbroek wordt onderzocht of dit mogelijk als onderdeel van de Regio Deal Midden-Limburg kan worden uitgevoerd.	Continu
• In de structuurvisie Ontwikkelen met kwaliteit worden 6 landschapstypen onderscheiden. De gemeente heeft inrichtings- en beheermaatregelen uitgevoerd om de specifieke kenmerken van de verschillende landschapstypen te benadrukken. Bij nieuwe ontwikkelingen is meer nadrukkelijk rekening gehouden met de consequenties voor landschap en cultuurhistorische waarden.	Continu
• In 2024 is gewerkt aan de omgevingsvisie. Daarin komt de benadering vanuit de specifieke landschapstypen terug en zijn ambities vastgelegd zoals bijvoorbeeld het	Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
sturen naar een groene gezonde leefomgeving. • Omdat de projecten en doelstellingen van stichting Landschapspark Susteren (LPS) nagenoeg allemaal gerealiseerd zijn, heeft het bestuur van deze stichting de stichting LPS opgeheven. Parallel hieraan is een nieuwe, aan de gemeente gelieerde stichting opgericht met brede doelstellingen op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid. Die nieuwe Stichting 'Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren' (NLES) is sinds kwartaal 1 2024 actief en werkte sinds kwartaal 2 aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma.	2024
• Ter bevordering van de variatie en soortenrijkdom beheert Stichting Haverland het Voedselbos Haverland in Susteren-Heide. Stichting Haverland is hiervoor een beheerovereenkomst aangegaan met de gemeente. Het voedselbos is geleidelijk gerealiseerd door gedeeltelijke omvorming van het bestaande bosgebied Slekkerhout (totale uiteindelijke omvang circa 6 ha). Stichting Haverland heeft ook in Nieuwstadt (noordrand Funkelweide) een voedselbosproject in beheer. Samen met de basisschool en geïnteresseerde omwonenden heeft het project in 2024 verder gestalte gekregen.	Continu
• De deelname aan de gemeenschappelijke regeling van het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette is voortgezet. Er is een project gestart gericht op natuurbrandmanagement.	Continu
• Via de grensoverschrijdende samenwerking Rivierenpark Maasvallei is invulling gegeven aan kansen op het gebied van natuur, cultuurhistorie, landschap en recreatie die in dit gebied liggen door de ontwikkeling van de Grensmaas.	Continu
• De jarenlange samenwerking met stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap (ons WCL) is voortgezet. Samen met stichting Ons WCL is gewerkt aan planvorming voor de programmalijn landschap en klimaatadaptatie van de Regiodeal Midden-Limburg.	Continu

3. Recreatie en toerisme Portefeuillehouder(s) Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Een duidelijke gemeentelijke visie en identiteit van Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL). • Een bij de gemeente passend pakket aan toeristisch-recreatieve voorzieningen met name op het gebied van ontspanning, cultureel erfgoed, gastronomie en bezinning. • Een uitnodigend toeristisch beleid en kwaliteit betreffende overnachtingsmogelijkheden. • Betere bekendheid van streekproducten. • Een goed aanbod van (toeristische) routes met aandacht voor de waarden van Cittaslow en een inhoudelijk geborgde informatievoorziening over deze routes. • Bewustzijn van de waarden van Cittaslow bij andere organisaties. • Goed bereikbare en ontsloten toeristische voorzieningen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	
Toeristisch beleid	
• Echt-Susteren is, met haar variëteit aan verblijfsaccommodaties verspreid over de hele gemeente, gepositioneerd als aantrekkelijke uitvalsbasis voor de regio, inclusief de Belgische en Duitse grensstreek. Er worden op regelmatige basis gesprekken gevoerd met (nieuwe) toeristische ondernemers. Op deze manier is gewerkt aan een stimulering van de toename van het aantal overnachtingen.	Continu
• De overnachtingsaccommodaties zijn regelmatig voorzien van beachflags, gad-	Continu

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
gets, flyers, folders, routes en kaarten waarmee zij hun gasten informeren over de toeristisch-recreatieve mogelijkheden binnen en buiten Echt-Susteren. Regelmatig volgen bijbestellingen van routeproducten. Dit is een blijvend onderdeel van toeristische promotie in algemene zin.	
• Daarnaast heeft een groep ondernemers zich gepresenteerd met streekproducten en met promotiemateriaal van HSSNL tijdens de jaarlijkse Kunigundenmarkt in Neustadt an der Weinstraße.	2024
• Om de recreatieve mogelijkheden in Echt-Susteren te promoten (met name ook voor eigen inwoners) is de Beleeffietsdag nieuw leven ingeblazen. Deze heeft succesvol plaatsgevonden op de internationale Cittaslow Sunday (de laatste zondag van september) en krijgt een vervolg in 2025.	2024
Beschikbaarheid 'slow' routes	
• Er is een vector (gedenkplaatje) geplaatst bij het kanon in Susteren, als onderdeel van de Europese Liberation Route.	2024
• De werkgroep kleiwaren heeft de plannen rondom een themaroute verder uitgewerkt. Daarbij wordt het terrein van De Valk, het centrumgebied Echt en het buitengebied van Gebroek betrokken. Er is een originele klei-kiep-lorry geplaatst nabij de turborotonde in Echt. Ook zijn er tientallen nieuwe informatieborden in de vorm van dakpannen geplaatst op plekken die herinneren aan de voormalige dakpannenfabriek en de grondstof klei die in de nabijheid werd afgegraven en vervoerd naar de fabriek. Dakpannenwandeling Echt is gereed voor opening in het voorjaar van 2025.	2024
• De werkgroep Grenzeloos Verwonderen heeft een nieuwe fietslus uitgewerkt als uitbreiding van de Bezinningsfietsroute en de Route Vol Verwondering van Visit Zuid-Limburg. De nieuwe route loopt door de gemeenten Echt-Susteren, Sittard-Geleen, Selfkant (Duitsland) en Maaseik (België) en is in samenwerking met de gemeenten en Visit Zuid-Limburg vormgegeven. De opening volgt in het voorjaar van 2025.	2024
Toeristische infrastructuur	
• De bestaande fiets-, wandel-, ruiter- en mountainbikeroutes worden goed onderhouden en waar nodig uitgebreid en verbeterd. Signalering van tekortkomingen en verbeteringen, gevolgd door korte actielijnen met interne en externe partijen die de voorzieningen in het veld plaatsen en onderhouden, vormen hierbij een sleutelfactor om actuele en kwalitatieve routestructuren te waarborgen.	Continu
• Bij de ontwikkelingen en ingrepen rondom het Rivierpark Maasvallei staat het recreatief gebruik centraal. Samen met de andere Maasgemeenten tussen Maastricht en Maasgouw, de provincie Limburg en natuurorganisaties is in 2024 wederom gewerkt aan onder andere het gratis toegankelijk maken van de veerponten en het initiëren van een roulerend uitkijkpunt aan de Maas. Het mobiele uitkijkpunt is in 2024 gerealiseerd en gereed voor plaatsing in Echt-Susteren in het voorjaar van 2025.	2024
• Folders en kaarten van HSSNL zijn wederom ruimschoots verspreid, waaronder de bestaande en nieuwe ommetjes, de drielanden fiets- en wandelroute en de pocketmap en niet te vergeten de combikaart met daarop alle fiets- en wandelknooppunten en de bijzondere routes die ook door onze gemeente lopen, zoals het Pieterpad. Voor deze route is de gemeente in gesprek met de organisatie over een route door onze gemeente.	2024
Aanwezigheid van actieve organisaties	
• Het Smalste Stukje Nederland heeft nog steeds een prominente plek met	

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
infobrochures, kaarten, routes en gadgets binnen de Visit-vestiging (voormalig VVV) aan de Bovenste straat in Echt als onderdeel van bibliotheek De Domijnen.	Continu
• De samenwerking met heemkundeverenigingen en stadsgidsen heeft een structureel karakter. Zij denken mee in het verbeteren van routes en de informatievoorziening onderweg en hebben actieve inbreng geleverd in o.a. de werkgroep 'dakpannenwandeling Echt' en Liberation Route Europe met een aftakking van deze WO2-route door onze gemeente.	Continu
• De samenwerking met lokale ondernemers wordt waar mogelijk opgezocht om de producten uit de streek van HSSNL op de kaart te zetten. We hebben als gemeente een informatiestand bemand op de inspiratiedag van Livar ter ere van hun jubileum en diverse streekproducenten hebben een rol vervuld tijdens de vernieuwde Beleeffietsdag.	Continu
Gastvrijheid	
• Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL) wordt continu gepromoot.	
• Er is uitvoering geven aan het meerjarenplan toerisme en recreatie 2022-2024. Daarin wordt ingegaan op het toeristisch-recreatieve aanbod van de gemeente, worden cijfers gepresenteerd over omzet en overnachtingen, trends en ontwikkelingen, wordt de samenwerking met andere partijen benoemd en worden de accenten voor 2022-2024 gezet. Er is een nieuw jaarplan opgesteld voor 2025.	Continu 2024
• In het kader van verbreding van Het Smalste Stukje Nederland is een onderzoek uitgevoerd naar de behoeftes, ervaringen en wensen van toeristische bezoekers van Het Smalste Stukje Nederland in relatie tot de Cittaslow-filosofie (waarbij nadruk ligt op kwaliteit van leven en balans). Dit onderzoek bouwt voort op het bestaande onderzoek van de meerwaarde van HSSNL voor inwoners. De uitkomsten van het vervolgonderzoek worden meegenomen bij de strategische invulling van Het Smalste Stukje Nederland, om te komen tot een (nog) krachtigere positionering.	2024

4. Werkgelegenheid en economie Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische Wethouder drs. K.A.P. Leurs Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat wilden we bereiken?
Cittaslow
• Een sterk economisch ondernemersklimaat en behoud en groei van werkgelegenheid. • Een compact, levendig, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum van Echt en Susteren. • Een goed vestigingsklimaat voor de (startende) ondernemers. • Een voldoende, kwalitatief goed, gedifferentieerd en toekomstbestendig bedrijventerreinenaanbod.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Cittaslow	

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Versterking economisch ondernemersklimaat en lokale werkgelegenheid	
• De gemeente neemt deel aan het Samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML). Doel is gezamenlijk het bedrijfsleven te stimuleren en ondersteunen, alsmede afstemming en uitvoering van beleid op het gebied van werklocaties in de regio;	Continu
• Regiodeal Midden-Limburg (5e tranche): met het Rijk en de Provincie Limburg is in SML-verband een convenant aangegaan met als doel de structurele versterking van de volgende thema's: o Economie, onderwijs en arbeidsmarkt o Leefbaarheid o Klimaatadaptatie en Landschap	2024-2027
• Het bezoeken van bedrijven en onderhouden van contacten met belanghebbende binnen de gemeente Echt-Susteren;	Continu
• Facilitering van ondernemers binnen de gemeente Echt-Susteren bij nieuwe vestiging, uitbreiding of verplaatsing;	Continu
• Intensiveren van contacten en voeren van periodieke overleggen met ondernemers- en winkeliersverenigingen en de ondernemersverenigingen van bedrijventerreinen;	Continu
• Promoten en uitvoering geven aan uitgifte van de lokale cadeaubon;	2024
• Uitvoering gegeven aan het Programma Centrum Echt, op het gebied van: o diverse infrastructurele werken, te weten Sint Janskamp, Aasterbergerweg, rotonde Palmbrugweg-Zuiderpoort, nieuwe ontsluitingsweg richting Ursulinenplein, turborotonde Zuiderpoort, Ursulinenplein; o faciliteren realisatie van De Pannenfabriek; o planvorming voor de opwaardering van de Plats en omgeving; o plannen voor de transformatie van met name het gebied Bovenste straat-zuid/Gelrestraat; o faciliteren realisatie van woningbouw op de Apollo/Stoba locatie; o realisatie van de herinrichting parkeerplaats Graaf; o uitvoering geven aan de met de provincie afgesloten 1e en 2e Samenwerkingsagenda Kwaliteit Limburgse Centra; o een betere positionering van het centrum van Echt; o Ondersteuning geven aan een ondernemersvereniging voor het centrum van Echt.	2024
• Planvorming hotelaccommodatie de Poort van Echt;	2024
• Begeleiden van bedrijven bij verduurzaming, onder andere met ondersteuning van de Ontwikkelingsmaatschappij Midden Limburg (OML) ;	Continu
• Promoten van de gemeente Echt-Susteren als gebied waar het aangenaam verblijven en winkelen is;	Continu
• Horecabedrijven ondersteunen bij eventuele structurele uitbreiding van terrassen (binnen de kaders).	
• Advisering over vestiging- en ontwikkelingsmogelijkheden binnen de gemeente Echt-Susteren;	2024
• Als aandeelhouder en strategisch partner participatie in OML;	Continu
• Grondverwerving en planvorming gemeentelijke grondexploitatie uitbreiding de Berk III. In 2024 is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Begin 2025 gold hetzelfde voor het exploitatieplan;	Continu 2024
• De projectontwikkelaar is gestart met de uitvoering van de eerste fase van uitbreiding bedrijventerrein De Loop-West;	2024
• OML is in samenwerking met de gemeente aan de slag met de planvorming en grondverwerving voor bedrijventerrein het Vonderen;	2024

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

5. Grondexploitaties Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Een aanbod van bedrijfs- en woningbouwkavels dat aansluit op de vraag uit de markt.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Uitvoering geven aan grondexploitatieprojecten zoals omschreven in onderstaande tabel. De projecten worden nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Omdat deze vaak samenhang vertonen met overige ruimtelijke projecten, wordt hieronder de volledige projectenlijst getoond.	Zie onderstaande tabel.

De belangrijkste doelstellingen en richtinggevende principes voor onze gemeente zijn vastgelegd in de gemeentelijke structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit'. Door deel C 'Sturing en uitvoering' en bijlage 7 van deze visie wordt voor een deel concreet invulling gegeven aan de toekomstvisie van onze gemeente. Onderstaande projecten zijn volgens de projectenlijst 'Speerpunten stedelijk gebied' zoals opgenomen in (bijlage 7 van) de structuurvisie 2012-2025. Voor wat betreft de bijbehorende overzichtskaart van onderstaande projecten verwijzen wij u naar de projectenkaart van deze structuurvisie. Daarnaast is een aantal projecten in onderstaande tabel opgenomen welke niet als zodanig in de structuurvisie zijn opgenomen ('Overige stedelijke ontwikkelingen').

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied		Project-fase				Kern						prioriteit (laag/midden/ hoog)
			I	V	U	A		2024	2025	2026	2027	2028	
1.	Programma Centrum Echt						Echt						hoog
2.	De Valk/foodmarkt	initiatief derden					Echt						hoog
3.	Voormalige LTS Echt	gereed					Echt						gereed
4.	Herstructurering woningbouwloc. Pr. Bernardstraat/ de Graaf	gereed					Echt						gereed
5.	Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat						Echt						gereed
6.	Bocage						Echt						hoog
7.	Locatie voormalig schoolgebouw Heerweg (fase 1 gereed, fase 2 en 3)	initiatief derden					Echt						hoog
8.	Locatie hoek Heerweg - Kerkveldsweg-Oost (gesaneerd in 2016)						Echt						gereed
9.	Bloemenhof (voormalige dakpannenfabriek Cuypers)						Echt						gereed
10.	Apollo-locatie Bovenste straat zuid	initiatief derden					Echt						hoog
10a.	Apollo-locatie Hoffakker 5	initiatief derden initiatief derden					Echt						hoog
11.	Expo	initiatief derden					Echt						n.v.t.
12.	Clarastraat (Kern Pey, onderdeel Biej Oalders)	gereed					Pey						gereed
13.	't Thaal	gereed					Pey						gereed
14	Weijenpasweg	initiatief derden					St Joost						hoog

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied		Project-fase				Kern						prioriteit (laag/midden/ hoog)
15	Op de Baant						St. Joost						gereed
16	Centrum St Joost (zie DOP St, Joost nr. OVS30)	gereed					St. Joost						gereed
17.	Verbouw en nieuwbouw Kloosterhoeve	gereed					St. Joost						gereed
18.	Brugweg Ruimte-voor-Ruimte	gereed					Pey						gereed
19	Sterrendael (vml.Star Potato)						Slek						gereed
20	Vlaskuilseweg-Kerkweg Maria Hoop (café-zaal Wolters)						Maria Hoop						hoog
21.	Schellaertstraat (valt onder nr. 20)						Maria Hoop						n.v.t.
22.	Diergaarderstraat/Schellaertstraat (valt onder 20)						Maria Hoop						n.v.t.
23.	Molenweg	initiatief derden					Konings-bosch						laag
24.	Kloostercomplex Koningsbosch (initiatief derden)	initiatief derden					Konings-bosch						hoog
25.	Klooster Koningsbosch	initiatief derden					Konings-bosch						hoog
26.	Verlengde Karel V-straat						Konings-bosch						hoog
27.	Herstructurering hofje Karel V-straat	gereed					Konings-bosch						gereed
28.	Koningsplein Koningsbosch	afgelast					Konings-bosch						gereed
29.	Op den Driessen						Konings-bosch						laag
30.	Zorglocatie Mariaveld/ Hospice Susteren (hospice = gereed)	gereed					Susteren						gereed
31.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Rein-oudhal, Kompenie)	gereed					Susteren						gereed
32.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Majoor Evansschool/ gezinsvervangend tehuis), (Maj. Evansschool = gereed)	gereed					Susteren						gereed
33.	Winkelhart Susteren						Susteren						hoog
34.	Oude Rijksweg Noord	gereed					Susteren						gereed
35.	Louerveld						Susteren						hoog
36.	Koppelveld						Dieteren						laag
37	Vleutstraat	gereed					Dieteren						gereed
38	Kerkstraat Dieteren						Dieteren						laag
39	Steenakker Roosteren						Rooster-en						laag
40	Hoogveld Roosteren						Rooster-en						laag
41	Hoeffaert Roosteren						Rooster-en						laag
42.	Hoekstraat Roosteren	gereed					Rooster-en						gereed
43	Bronnenberg						Nieuw-stadt						laag
44	Herstructurering schoollocatie burg. Wille-meschool	ja					Nieuw-stadt						gereed
45	Kloppend hart Nieuwstadt						Nieuw-stadt						hoog
46	Aan de Losplaats Nieuwstadt	initiatief derden					Nieuw-stadt						midden

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied		Project-fase				Kern						prioriteit (laag/midden/ hoog)
47	Witham	gereed					Nieuw-stadt						gereed
48a	Krekelzank / Nieuwbouw basisschool Burg. Willeme	gereed					Nieuw-stadt						gereed
48b	Woningbouw vm. locatie tenniscompl. Nieuwstadt (voortvloeisel project 48a)	gereed					Nieuw-stadt						gereed
49.	Haverterstraat	gereed					Konings-bosch						gereed
50.	Flecken e.o.	gereed					Susteren						gereed
51	Olmstraat	gereed					Echt						gereed
52.	Herstructurering bedrijventerrein De Wolfskoul						Susteren						hoog
53.	Herstructurering bedrijventerrein Dieter-derweg						Susteren						hoog
54.	Herstructurering bedrijventerrein De Loop						Echt						midden
55 t/m 57	zie ontwikkeling diverse bedrijfslocaties						Echt						
58	Het zwembad in de Bandert	gereed											gereed
59	Toevoegen van woningen Middelsgraaf	initiatief derden					Susteren						midden
60	Uitbreiding Hommelheide	initiatief derden					Susteren						gereed
61	Locatie voormalige H. Pius X Kerk	gereed					Echt						gereed
62	A2-verbreding (zie ook OVS50)						Echt						hoog
63	Pergamijn (Pepinusbrug)	initiatief derden					Pey/ Konings-bosch						laag
55.	**Ontwikkeling diverse bedrijfslocaties**												
55	Businesspark ML (OML)						Echt						hoog
56.	Ontwikkeling In de Bandert	gereed					Echt						hoog
57	De Berk (viel onder 55,1)						Echt						laag
57b	De Berk III						Echt						hoog
OSV	**Overige stedelijke ontwikkelingen (OVS) niet in de structuurvisie opge-nomen**												
OSV20	DOP Koningsbosch (zie SV 26,27,28)	gereed					Konings-bosch						gereed
OSV30	DOP St. Joost (zie SV 15, 16,17)	gereed					St. Joost						gereed
OSV40	Gebiedsvisie Susteren (zie SV 33)						Susteren						hoog
OSV50	Gebiedsvisie A2	gereed					Echt						midden
OSV60	Gebiedsvisie Pey						Pey						hoog
OSV70	Livar Experience Centre (Zandweg 10 Maria Hoop)						Pey						hoog
OSV80	De Loop West						Echt						hoog
OSV90	Vonderen						St. Joost						hoog
OSV100	Spooremplacement Susteren						Susteren						midden
OSV110	Uitbreiding VDL Nedcar						Nieuw-stadt						laag
OSV120	Gebiedsvisie Roosteren						Rooster-en						hoog

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied		Project-fase	Kern						prioriteit (laag/midden/ hoog)

Fasering: **I** = initieren, **V** = voorbereiden, **U** = uitvoeren, **A** = afronden

'= project is gereed

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Wettelijke indicatoren					
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	LISA	47%	50,5%	51,1%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	ETIL	180	187	187
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	ETIL	719	720	735

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
Lasten	5.802.184	8.940.415	8.391.540
Baten	5.577.389	5.257.776	4.322.149
Saldo van baten en lasten	**224.795**	**3.682.639**	**4.069.391**
Storting reserves	714.510	2.452.754	2.171.617
Onttrekking reserves	181.333	1.227.818	1.468.194
Mutatie van de reserves	**533.177**	**1.224.936**	**703.424**
Geraamde resultaat	**757.972**	**4.907.575**	**4.772.815**

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

Levenskwaliteit
voor iedereen
Echt-Susteren
55
Programma 10
Algemene dekkingsmiddelen

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling van dit programma:

- Het voeren van een gezond financieel beleid, waarmee financiële risico's gemeden worden en structurele uitgaven gedekt worden met structurele inkomsten.
- Een integrale afweging tussen beschikbare middelen en gewenste bestedingen waarbij het belastingniveau op een gemiddeld niveau blijft.
- Beheersbaar blijven van financiële ontwikkelingen waarbij de raad in de positie gebracht wordt tijdig een integrale afweging te maken tussen de politieke wensen en de beschikbare middelen.
- Begrotings- en budgetdiscipline.
- Zorgen voor een solide reservepositie en een structurele buffer voor onvoorziene lasten om het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene situaties.
- Verhoging van de algemene lastendruk is aanvaardbaar onder de voorwaarde dat de lastenverhoging voor de inwoners reëel blijft.

Reikwijdte

Algemene dekkingsmiddelen omvat de volgende producten:

1. Algemene gemeentelijke belastingen
2. Algemene uitkering gemeentefonds
3. Beleggingen
4. Taxaties wet WOZ (Waardering Onroerende Zaken)

Verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Gemeenten en waterschappen (BsGW)
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Nederlandse Waterschapsbank
- Deelneming Enexis Holding N.V.

Reserves en voorzieningen

- Algemene reserve
- Reserve BTW-compensatiefonds
- Reserve personeel & Bestuur
- Reserve revolvende investeringen
- Reserve vermindering kapitaallasten
- Reserve bedrijfsvoering
- Reserve restant budgetten
- Reserve SC MER bedrijfsvoering
- Reserve afschrijvingslasten investeringen
- Voorziening overmatig verlofsaldi
- Voorziening verlofsparen

Gemeentelijke wet- en regelgeving

- Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2023
- Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de
- financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2023
- Nota afschrijvingsbeleid
- Nota reserves en voorzieningen
- Nota risicomanagement
- Nota weerstandsvermogen
- Nota verbonden partijen
- Verordening financieringsstatuut 2023
- Verordening op de heffing en invordering hondenbelasting 2024
- Verordening periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Echt-Susteren 2023
- Verordening op de heffing en invordering onroerendezaakbelastingen 2024
- Verordening op de heffing en invordering van forensenbelasting 2024
- Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren 2024
- Controleprotocol 2024

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

1. Algemene gemeentelijke belastingen en financiële positie Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Aanvaardbare financiële lastendruk voor huishoudens die op of rond het provinciale gemiddelde ligt. • Een gezonde financiële positie.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• De jaarlijkse stijging van de OZB voor woningen bedroeg in 2024 3,25% per jaar. • In 2024 was de gemiddelde lastendruk in Echt-Susteren lager dan het provinciale gemiddelde in Limburg. • Bestaande uitgaven zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. • Voor nieuw beleid is incidentele of structurele dekking gevonden in een sluitende meerjarenbegroting. • Het voeren van een strak begrotingsbeleid. Overschrijdingen van budgetten worden niet toegestaan, eventuele onvoorziene tegenvallers moeten binnen de bestaande begroting opgevangen worden. Dit betekent dat in deze gevallen keuzes gemaakt moeten worden. • Beheersen van risico's. Omdat in de gemeente een aantal omvangrijke bedrijventerreinen en grondexploitaties in ontwikkeling zijn, wordt hier goed de vinger aan de pols gehouden. Het actualiseren van deze exploitaties heeft een hoge prioriteit. Voor 2023 gelden (vanaf vaststelling) de op 3 november 2022 door de raad vastgestelde nota's risicomanagement en weerstandsvermogen. • In de begroting is een bedrag van € 103.500 geraamd voor onvoorziene uitgaven. Deze post is in de 2e bestuursrapportage 2024 met € 53.500 verlaagd. Daarnaast is er nog een beroep gedaan op de post voor de nieuwe ambtsketen. Het saldo valt vrij in deze jaarrekening.	Verordeningen zijn vastgesteld in de vergadering van 14 december 2023. Continu

2. Algemene uitkering gemeentefonds Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Een juiste weergave van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het begrotingsjaar en de daarop volgende jaren. (*Opm. De gemeente heeft zelf geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Deze wordt op Rijksniveau bepaald)*

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente. Aan de maatstaven is een gewicht gekoppeld (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor). Die drie componenten zijn aan wijzigingen onderhevig. Verwerking algemene uitkering in jaarstukken 2024 De commissie Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft bepaald dat de algemene uitkering in de jaarrekening moet aansluiten met de stand van zaken naar aanleiding van de septembercirculaire in het betreffende jaar of met de laatste betalingsspecificatie die in het boekjaar wordt ontvangen. Accressen In 2023 hebben het kabinet en de gemeenten afgesproken dat het gemeentefonds vanaf 2027 wordt geïndexeerd op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Deze volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaars (historisch) gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. De verwachting is dat de accressystematiek hierdoor minder schommelt. Daarbovenop wordt het accres verhoogd met de inflatieverwachting van het bbp. In het voorjaar van 2024 is afgesproken dat deze systematiek al vanaf dit jaar geldt. De inflatie voor 2025 valt naar verwachting wat hoger uit. Dit leidt tot een extra verhoging die structureel doorwerkt. Het volumedeel (het deel waar gemeenten de groei en andere kostenstijgingen van moeten opvangen) valt in alle jaren fractioneel lager uit. Het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssystematiek Het kabinet heeft besloten over te gaan tot het schrappen van de oploop van de opschalingskorting in combinatie met het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssystematiek in 2024. Vervroegde invoering van deze systematiek is in lijn met het advies van de Raad van State. Dit biedt gemeenten een stabiele inkomstenbron en duidelijkheid over de wijze waarop het gemeentefonds zich in de toekomst ontwikkelt. Het besluit tot het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssystematiek heeft invloed op de lopende begroting van gemeenten. Om die reden is besloten de impact hiervan volledig (2024) en deels (2025) te dempen. Ook voor 2026 tot en met 2029 vindt compensatie plaats. Deze is zodanig dat dit per saldo voor de periode 2026 tot en met 2029 resulteert in een plus van € 675 miljoen voor gemeenten.	Continu

3. Beleggingen Portefeuillehouder(s) Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat wilden we bereiken?
• Een maximaal rendement op het aandelenbezit van Enexis en de BNG. • Een veilig, betaalbaar en betrouwbaar energienetwerk.

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• Na de verkoop en splitsing van Essent waren voor de aandeelhouders de dividenden van Enexis, Attero en EPZ van belang. In 2014 zijn de aandelen van Attero verkocht. Voor de overige twee bedrijven is in 2024 over 2023 een dividend ontvangen van € 0,24 per aandeel. In totaliteit correspondeert dit met een bedrag van circa € 134.500.	mei/juni 2024
• De nettowinst van BNG Bank over 2023 bedraagt € 254 miljoen (2022: € 300 miljoen). De Algemene Vergadering heeft op 25 april 2024 ingestemd met het voorstel om 50% (2022: 50%) van de beschikbare winst na belasting en na aftrek van de compensatie voor de verschaffers van hybride kapitaal uit te keren. Het dividendpercentage van 50% is in lijn met het dividendbeleid van BNG Bank. Dit betekent een dividend van € 120 miljoen (2022: € 139 miljoen). Het dividend bedraagt € 2,16 per aandeel (2023: € 2,50). Totaal ontvangen over 2023 € 46.250.	April 2024
• Het verstrekken van een converteerbare hybride geldlening aan Enexis. De aandeelhouders geven Enexis het recht om de lening om te zetten naar aandelen als dat nodig is voor de financiële stabiliteit van Enexis. De gemeente Echt-Susteren bezit 556.200 aandelen in Enexis Holding N.V. Dit is 0,3716% van het totale aandelenkapitaal van Enexis. De totale lening door Enexis bedraagt € 500 miljoen. Het aandeel van de gemeente Echt-Susteren hierin is € 1.857.936. In 2024 is een rendement ontvangen van € 40.500.	December 2024

4. Taxaties wet WOZ (Waardering onroerende zaken)

Portefeuillehouder(s)
Wethouder drs. G.H.C. Frische

Wat wilden we bereiken?

- Een marktconforme waarde van de woningen en niet-woningen.

Wat hebben we ervoor gedaan?	Wanneer gerealiseerd?
• BsGW geeft namens de gemeente uitvoering aan de wet WOZ. De BsGW draagt zorg voor: - Het tijdig opleggen van WOZ-beschikkingen. De peildatum voor taxaties over 2024 bedroeg 1 januari 2023. - Het actualiseren en bijhouden van mutaties van alle WOZ-objecten voor een volledige en accurate WOZ administratie. - Het afhandelen van bezwaren en beroepen binnen de wettelijk gestelde termijn. - Het leveren van informatie aan het Waterschap, de belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).	Continu

Indicator	Toelichting	Bron	Realisatie 2023	Begroting 2024	Realisatie 2024
Wettelijke indicatoren					
Gemiddelde WOZ-waarde	In euro's	CBS	€ 303.000[1]	€ 303.000	€ 303.000
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In euro's	Coelo	€ 788	€ 824	€ 824
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	Coelo	€ 881	€ 926	€ 926

[1]CBS heeft de WOZ-waarde aangepast.

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat heeft het gekost?

x € 1.000	Primitieve begro-ting 2024	Bijgestelde begro-ting 2024	Rekening 2024
Lasten	2.281.963	921.666	1.426.848
Baten	56.728.629	62.861.806	63.412.704
Saldo van baten en lasten	**-54.446.666**	**-61.940.140**	**-61.985.856**
Storting reserves	154.436	8.251.013	9.044.492
Onttrekking reserves	1.626.304	13.780.338	13.416.052
Mutatie van de reserves	**-1.471.868**	**-5.529.325**	**-4.371.560**
Geraamde resultaat	**-55.918.534**	**-67.469.465**	**-66.357.417**

7.11 Overhead

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2017 wordt de overhead apart in de begroting zichtbaar gemaakt. In navolging van de begroting wordt het overzicht ook gepresenteerd in de jaarrekening.

	Primitieve begroting 2024			Jaarrekening 2024		
Overhead	**uitgaven**	**inkomsten**	**saldo**	**uitgaven**	**inkomsten**	**saldo**
Personeel	5.469.928	58.991	5.410.937	6.393.239	227.272	6.165.967
Huisvesting	1.725.382	41.734	1.683.648	1.421.489	9.892	1.411.597
Bestuur & Organisatie	456.979	7.000	449.979	392.891	7.396	385.495
Bestuursondersteuning	15.342		15.342	17.935		17.935
Beheer buiten	498.974		498.974	624.287		624.287
Totaal	**8.166.605**	**107.725**	**8.058.880**	**8.849.841**	**244.560**	**8.605.281**

Definitie overhead

De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Onder overhead zijn in deze begroting gerekend:

- Personeel: leidinggevende primair proces, medewerkers communicatie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, facilitaire zaken en managementondersteuning.
- Huisvesting: de kosten van het gemeentehuis Nieuwe Markt 55 en de gemeentewerf Edisonweg 35.
- Bestuur & Organisatie: onderzoeks- en advieskosten, fiscaliteiten, financiën en informatiebeveiliging, kosten van facilitaire zaken en ICT die niet in het Servicecentrum MER zijn ondergebracht.
- Bestuursondersteuning: advertentiekosten en kosten voorlichting en communicatie, representatie.
- Beheer buiten: kosten vervoermiddelen, garage en magazijn en dienstkleding.

8. Recapitulatie

Programmaverantwoording

2024

8.1 Recapitulatie programmarekening

Programma	Bedrag begroot primitief uitgaven	Bedrag begroot uitgaven	Bedrag werkelijk uitgaven	Bedrag begroot primitief inkomsten	Bedrag begroot inkomsten	Bedrag werkelijk inkomsten	Saldo
Bevolking en Bestuur	8.410.477	8.834.461	10.128.239	953.083	787.083	1.011.422	9.116.818
Openbare orde en veiligheid	3.353.132	3.504.324	3.610.171	91.744	91.744	172.435	3.437.735
Beheer openbare ruimte	16.124.554	18.519.924	18.078.960	9.455.410	10.146.177	10.693.063	7.385.897
Onderwijs	2.171.963	3.039.116	2.353.925	639.449	969.731	938.077	1.415.847
Cultuur & Sport	4.657.674	6.012.903	5.690.554	529.761	985.264	1.003.292	4.687.262
Sociaal Domein	44.461.688	56.895.315	53.808.483	26.709.944	34.744.483	34.562.407	19.246.076
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.180.694	1.606.057	1.540.381	127.909	272.909	308.424	1.231.956
Omgevingsrecht	3.871.795	5.261.685	4.498.512	1.038.508	2.615.663	1.913.805	2.584.706
Economische Zaken en grondexploitaties	6.516.694	11.393.169	10.563.157	5.758.722	6.485.594	5.790.343	4.772.815
Algemene dekkingsmiddelen	2.436.399	9.172.679	10.471.340	58.354.933	76.642.144	76.828.757	-66.357.417
Overhead	8.166.605	9.608.884	9.349.841	107.725	107.725	244.560	9.105.282
Resultaat	2.415.513	0		0	0		
Totaal	103.767.188	133.848.517	130.093.563	103.767.188	133.848.517	133.466.585	-3.373.022

9. Paragrafen

Programmaverantwoording

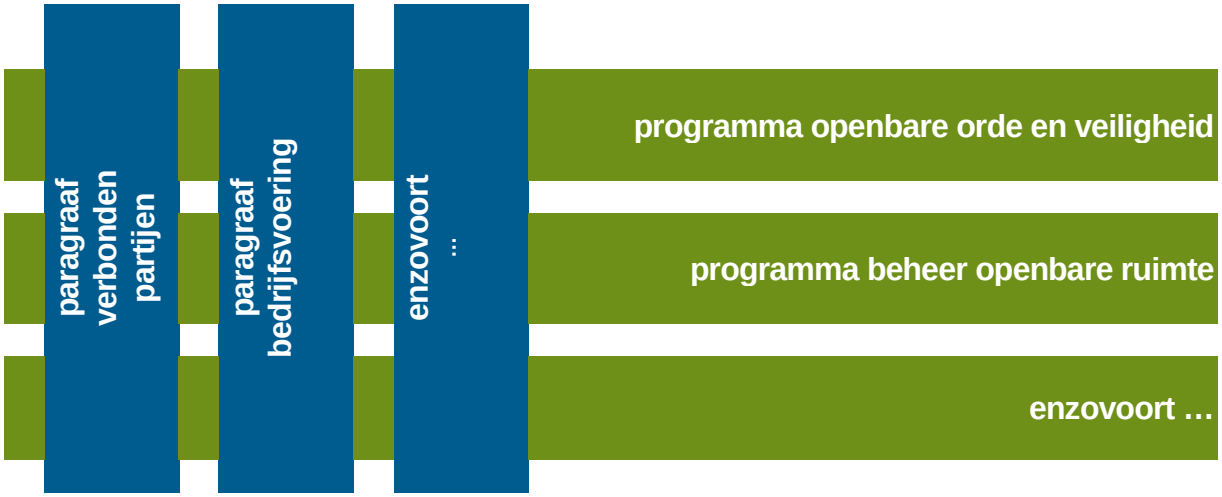
2024

9.1 Inleiding paragrafen

De paragrafen bij de begroting en de jaarstukken geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting en de jaarstukken gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Die kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is hun politieke betekenis groot, of zijn ze van belang voor de realisatie van de programma's. Over de onderwerpen van de paragrafen is veelal in de begroting, jaarstukken en andere documenten informatie te vinden, maar deze informatie is versnipperd. Vanwege het belang van de betrokken onderwerpen en het feit dat de raad in een duaal stelsel kaders stelt en controleert, is het belangrijk dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en daarvoor een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren. Daarvoor zijn de paragrafen.

De paragrafen en de programma's

Er is een relatie tussen de programma's en de paragrafen. Een vereiste is dat de paragrafen zelfstandig leesbaar zijn. Deze relatie is in het onderstaande schema weergegeven:

Er zijn volgens het BBV 7 paragrafen verplicht:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

In de jaarrekening en begroting van Echt-Susteren zijn nog 2 paragrafen toegevoegd:

- Openbaarheidsparagraaf, deze paragraaf wordt een verplichte paragraaf bij de volgende wijziging van het BBV. Hierop vooruitlopend is deze paragraaf al toegevoegd.
- Rechtmatigheid. Rapportering over de rechtmatigheid mag deel uit maken van de paragraaf bedrijfsvoering. De raad heeft met het vaststellen van de financiële verordening 212 in 2023 er voor gekozen om hiervan een aparte paragraaf te maken.

9.2 Paragraaf lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

Soorten belastingen

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. Echt-Susteren kent de volgende heffingen, op basis van door de raad vastgestelde verordeningen:
Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is:

OZB (onroerend zaak belasting)

De onroerendezaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen waarvan de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht kan worden besteed. De hoogte van de aanslagen is zowel afhankelijk van de waarde van een object, zoals die elk jaar wordt bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ), als van de door de raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.
Vanaf 1 oktober 2016 zijn WOZ-waarden van woningen verplicht openbaar. Door de gerealiseerde aansluiting van Echt-Susteren medio oktober 2017 op de landelijke voorziening (LV-WOZ) voldoet de gemeente aan deze wettelijke plicht.

Beleid:

- In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is aangegeven dat de onroerendezaakbelasting in de periode 2023-2026 met maximaal het inflatiepercentage te laten stijgen en indien mogelijk daar onder te blijven. Uitgangspunt hierbij is om op of onder het provinciaal gemiddelde te blijven.
- In de kader nota 2024 is voorgesteld om de OZB voor woningen vanaf 2024 met 3,25% te verhogen. De verhoging voor niet-woningen bedraagt 4%.
- De grondslag voor de aanslagen OZB 2024 is de, naar prijspeil 1 januari 2023, vastgestelde waarden van het onroerend goed.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting en daarmee een algemeen dekkingsmiddel.
De belasting is gebaseerd op de gedachte dat door personen die binnen de gemeentegrenzen verblijven en niet zijn ingeschreven in het BRP, maar wel gebruik maken van de (algemene) gemeentelijke voorzieningen, een bijdrage leveren aan deze algemene voorzieningen. De belasting moet dan ook worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de gemeente voor de instandhouding van die voorzieningen. De belasting wordt verschuldigd voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding en wordt geheven van degene die verblijf biedt. Deze is dan op grond van regelgeving bevoegd de belasting te verhalen op de persoon of personen die verblijf houden.

Beleid:

- Om bij de toeristenbelasting onderscheid te maken in het tarief tussen het kort verblijf van arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming (bijvoorbeeld huisvesting volgens de beleidsnotitie ‘huisvesting shortstay-arbeidsmigranten gemeente Echt-Susteren’) enerzijds en elke andere vorm van kort verblijf anderzijds, is onderscheid gemaakt in het van toepassing zijnde tarief per persoon per nacht. Het onderscheid is gebaseerd op de aard van het verblijf dat voor overnachting ter beschikking wordt gesteld. Een en ander houdt in dat verblijf door bijvoorbeeld arbeidsmigranten in verblijven met een recreatieve bestemming (of verblijven die bepaalde perioden van het jaar als zodanig worden gebruikt), belast wordt tegen het reguliere (hogere) tarief.
- De tarieven voor 2024 zijn met € 0,25 verhoogd naar € 1,75. Het tarief voor een verblijf met een niet-recreatieve bestemming is € 1,00 en is gelijk gebleven aan het tarief van 2023.

Forensenbelasting
Met ingang van 2022 is een forensenbelasting ingevoerd om zodoende de niet-ingezeten die in de gemeente een tweede woning hebben, bij te laten dragen in de algemene voorzieningen die de gemeente biedt. De eigenaar betaalt weliswaar onroerendezaakbelasting over zijn bezit, net als de ingezetene met een eigen huis in de gemeente, maar voor de niet-ingezetene wordt geen vergoeding via de algemene uitkering ontvangen. De forensenbelasting wordt direct geheven bij de niet-ingezetene die de beschikking heeft over een woonruimte. Voorwaarde voor het heffen van een forensenbelasting is dat de eigenaar geen ingezetene is, meer dan 90 dagen beschikt over de tweede woning en dat de woning gemeubileerd is. De niet-ingezetene betaald een vast bedrag per jaar.

Beleid:
De tarieven voor de forensenbelasting worden jaarlijks aangepast met het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting, voor 2024 was dit 3,25%.

Hondenbelasting
De hondenbelasting is volgens de Gemeentewet een algemene belasting. De gemeente kan kiezen voor welk beleidsdoel ze de opbrengst van deze belasting aanwendt. De gemeente heft hondenbelasting voor het houden van een hond. Het bedrag van de aanslag is afhankelijk van het aantal honden.

Beleid:
Het tarief voor de hondenbelasting werd voorheen jaarlijks verhoogd met consumentenprijs-indexcijfer (CPI). Door de economische onrust steeg de CPI voor Nederlandse begrippen naar grote hoogte. Daarom heeft de raad bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2023 besloten om af te wijken van deze lijn. Met ingang van 2023 wordt het tarief hondenbelasting aangepast met het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting, voor 2024 3,25%.

Precariobelasting
De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Vanaf 2021 geldt een nieuwe verordening precariobelasting.

Beleid:
De tarieven voor 2024 zijn niet verhoogd en gelijk gebleven aan de tarieven van 2023. De gemeenteraad heeft ermee ingestemd dat geen precariobelasting meer wordt geheven voor terrassen, omdat de gemeente het belang erkent dat terrassen de leefbaarheid van kernen vergroten en centra aantrekkelijker worden voor winkelend publiek.

Belastingen om kosten mee te verhalen: de bestemmingsheffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan een gemeentelijke zorgplicht of aan specifieke dienstverlening.
Hiertoe behoren:
Reinigingsheffingen

Afvalstoffenheffing
De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting. Op basis van de Wet milieubeheer heeft de gemeente de plicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Deze wet regelt ook dat de gemeente hiervoor afvalstoffenheffing mag heffen. De rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de afvalstoffenheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

De tarieven van de afvalstoffenheffing:
- Vastrecht per aansluiting voor een éénpersoons huishouden.
- Vastrecht per aansluiting voor een meerpersoons huishouden.
- Een variabel deel dat wordt geheven per lediging.

Reinigingsrecht
Naast de verplichte vuilinzameling bij huishoudens zamelt de gemeente ook afval in van bedrijven en instellingen. Voor deze niet-verplichte diensten kan geen afvalstoffenheffing worden geheven. De kosten voor deze dienstverlening kan de gemeente dekken uit de reinigingsrechten. De reinigingsrechten zijn een retributie. Ook voor deze belasting geldt dat de gemeente de opbrengst van de reinigingsrecht moet gebruiken voor de dekking van de kosten voor de afvalinzameling.

De tarieven van het reinigingsrecht
- Vastrecht per aansluiting.
- Een variabel deel dat wordt geheven per lediging.

Beleid:
- Bij het huidige systeem voor de inzameling van het huishoudelijke afval is gekozen voor een moderne en duurzame afvalinzameling, volgens de startnotitie Van Afval Naar Grondstoffen. Het scheidingsgedrag van de inwoners wordt maximaal gestimuleerd met een goede service en een financiële prikkel.
- De tarieven zijn 100% kostendekkend en als de inwoners het afval goed scheiden betalen zij een lagere afvalstoffenheffing dan voorheen.
- Het vastrechttarief is voor 2024 met 11,4% verhoogd ten opzichte van 2023. Het ledigingstarief is ten opzichte van 2023 verhoogd met € 2,00. Hieruit voortvloeiend wijzigen de tarieven voor het ondergronds inzamelsysteem van € 2,25 naar € 2,75 en van € 1,15 naar € 1,40.

Rioolheffing
De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. De rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de rioolheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van:
de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, ook zuivering van huishoudelijk afvalwater;
de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te bereiken.

De tarieven van de rioolheffing:
- Tarief voor eigenaren van een woning die direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering.
- Tarief voor eigenaren van een niet-woning (bijvoorbeeld een kantoor of een winkel) die is aangesloten op de gemeentelijke riolering.
- Tarief voor indirecte lozing (50%)

Beleid:
- De raad heeft op 18 januari 2023 het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2022-2026 vastgesteld. Het vertrekpunt voor het nieuwe GRP was het Waterketenplan 2021-2025. Dit plan beschrijft de gezamenlijk visie vanuit het samenwerkingsverband Waterpanel Noord met betrekking tot de toekomst van de waterketen in onze regio. Het Waterketenplan 2021-2025 geeft de ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord- en Midden-Limburg. Het GRP 2022-2026 beschrijft de invulling van die prioriteiten op lokaal niveau voor onze gemeente en bestaat uit een visie, een plan en een programma. Volgens het GRP 2022-2026 worden de tarieven voor de rioolheffing jaarlijks met 3,5% verhoogd.
- Streven is 100% kostendekkende tarieven.

Leges
De gemeente heft leges voor door haar verstrekte diensten, genoemd in de bij de legesverordening behorende tarieventabel.

De tarieventabel is onderverdeeld in drie titels:

- Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening. Onder andere: burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, verstrekkingen uit de basisregistratie personen.
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning. Onder andere: bouwvergunning, aanlegvergunning en sloopvergunning.
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn. Onder andere: horeca en organiseren evenementen.

Beleid:

- De tarieven voor de leges werden voorheen jaarlijks verhoogd met consumentenprijsindexcijfer (CPI). Door de economische onrust steeg de CPI voor Nederlandse begrippen naar grote hoogte. Daarom heeft de raad bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2023 besloten om af te wijken van deze lijn. Met ingang van 2023 worden de niet wettelijk vastgestelde legestarieven aangepast met het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting, voor 2024 3,25%.
- De Nota kostentoerekening 2024 vermeldt maximale kostendekkendheid als uitgangspunt bij de kostentoerekening. Dit betekent dat de hoogte van de tarieven (en dus de opbrengsten) zo dicht mogelijk bij de begrote kosten liggen, tenzij er aantoonbare redenen of beleidsmatige afwegingen zijn om hiervan af te wijken.

Kruissubsidiëring:
Binnen hoofdstuk 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen hoofdstuk 2 is kruissubsidiëring toegestaan en ook tussen hoofdstuk 1 en 2. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder hoofdstuk 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning uit hoofdstuk 2. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen hoofdstuk 3 kruissubsidiëring niet toegestaan.

Grafrechten

De gemeente heft lijkbezorgingsrechten voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen Annahof in Echt en Elsene in Nieuwstadt.

Beleid:
Hoewel de grafrechten van openbare begraafplaatsen niet kostendekkend zijn worden deze niet verder verhoogd. Er is duidelijk een maatschappelijke trend zichtbaar dat het aantal crematies toeneemt en het aantal begravingen afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de begraafplaatsen over minder begravingen moet worden omgeslagen, waardoor de kosten per begraving sterk stijgen. Hierdoor wordt de keuze voor een begraving of crematie om financiële redenen bijna onmogelijk. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Daarom zijn de tarieven van begravingen bevroren op het niveau van het jaar 2015.

Tarieven

Hieronder is een overzicht ingevoegd van de belangrijkste tarieven 2024 en de tariefontwikkeling ten opzichte van 2023.

Tarieven	2023	2024
OZB		
Woningen eigenaarsdeel	0,10625%	0,10980%
Niet-woningen eigenaarsdeel	0,25469%	0,25066%
Niet-woningen gebruikersdeel	0,20359%	0,20037%
Niet-woningen gebruikersdeel en eigenaarsdeel	0,45828%	0,45103%

Tarieven	2023	2024
Hondenbelasting		
1e hond	€ 45,85	€ 47,35
2e en volgende hond	€ 68,15	€ 70,35
Kennel	€ 275,05	€ 284,00
Toeristenbelasting		
Toeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,75
Kort verblijf arbeidsmigranten	€ 1,00	€ 1,00
Forensenbelasting		
WOZ-waarde:		
Tot € 75.000	€ 173,00	€ 179,00
Van € 75.000 tot € 100.000	€ 420,00	€ 434,00
Van € 100.000 tot € 150.000	€ 707,00	€ 730,00
Van € 150.000 tot € 200.000	€ 981,00	€ 1.013,00
Van € 200.000 of meer	€ 1.270,00	€ 1.311,00
Afvalstoffenheffing		
Vastrecht éénpersoons huishouden	€ 114,00	€ 127,00
Vastrecht meerpersoons huishouden	€ 175,00	€ 195,00
Variabel deel 240 liter container (per lediging)	€ 11,00	€ 11,00
Rioolheffing		
Rioolheffing	€ 278,50	€ 288,25
Indirecte lozing (50%)	€ 139,25	€ 144,10
Grafrechten (meest voorkomende tarieven)		
Begraven (personen 12 jaar en ouder)	€ 706,60	€ 706,60
Enkel graf (20 jaar)	€ 1.337,05	€ 1.337,05
Dubbel graf (20 jaar)	€ 1.828,20	€ 1.828,20

Kwijtscheldingsbeleid

Voor inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing. De kwijtscheldingsnorm is in Echt-Susteren 100% van de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm. Op 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. Deze wet biedt gemeenten de gelegenheid de vermogensnorm op te hogen. De Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren is hierop aangepast. Jaarlijks wordt de vermogensnorm opgehoogd met de algemene verhoging. Voor 2024 bedroeg deze verhoging € 2.000.
BsGW voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Ze maken hierbij gebruik van het Inlichtingenbureau (IB). Het Inlichtingenbureau toetst de gegevens van de aanvrager die nodig zijn voor eventuele kwijtschelding aan de criteria om voor kwijtschelding in aanmerking te komen.
De Gemeente Echt-Susteren verleend alleen kwijtschelding voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het belastingjaar 2024 is een bedrag van € 67.560 kwijtgescholden. Begroot was € 60.000.

Opbrengsten

	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde begroting 2024	Rekening 2024
OZB	€ 7.539.100	€ 8.015.000	€ 8.045.300	€ 7.984.800
Afvalstoffenheffing	€ 3.081.400	€ 3.685.000	€ 3.524.100	€ 3.540.300
Rioolheffing	€ 4.544.200	€ 4.637.000	€ 4.708.600	€ 4.742.100
Hondenbelasting	€ 175.900	€ 190.000	€ 179.500	€ 174.500
Toeristenbelasting	€ 416.800	€ 453.000	€ 453.000	€ 456.000
Forensenbelasting	€ 115.800	€ 75.000	€ 100.000	€ 168.500
Precariorechten	€ 3.800	€ 4.000	€ 4.000	€ 3.800
Leges	€ 2.271.000	€ 3.064.000	€ 2.887.500	€ 2.575.300
Grafrechten	€ 79.800	€ 33.000	€ 51.100	€ 66.600
Totaal	**€ 18.227.800**	**€ 20.156.000**	**€ 19.953.100**	**€ 19.711.900**

Kostendekkendheid

- Kostendekkendheid: het uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van het tarief vast te stellen met een kostenonderbouwing als basis, waarbij het Rijk een aantal grenzen heeft gesteld, waaronder een maximale kostendekkendheid van 100%.
- De hoogte van de tarieven en daarmee de kostendekkendheid van de tarieven worden in de raadsvergadering van december door de raad vastgesteld. In het hoofdstuk “Kostentoerekening” van de “Kostentoerekening tarieven 2024” staat de methode beschreven die gehanteerd wordt voor het bepalen van de kosten die inzicht geeft in de totstandkoming van de tarieven doordat beleidskeuzes zichtbaar worden vastgesteld.
- Extracomptabele berekening:
  In de tarieven van de heffingen zijn een aantal componenten extracomptabel berekend. Volgens het BBV is dit toegestaan. Het betreft:
  - een rentepercentage van 3,5% over de boekwaarden van de investeringen;
  - overhead;
  - de compensabele btw over de afschrijvingscomponent van de afschrijvingen vanaf 2003 (19% over de periode 2003-2012; 21% over 2013 en volgende jaren);
  - voor oninbare posten wordt 0,5% van de opbrengsten gerekend.

Rechten	Rekening 2024	Kosten-dekkendheid
Afvalstoffenheffing	€ 3.540.000	99,75%
Rioolheffing	€ 4.742.000	99,91%
Grafrechten	€ 66.600	28,39%
Leges	€ 1.066.200	74,64%
Totaal	**€ 9.414.800**	

Afvalstoffenheffing

Kosten taakveld	X € 1.000
Kosten taakveld	
7.3 Directe kosten	3.429
6.3 Kwijtschelding	67
Baten taakveld	
7.3 Afval (excl. Heffingen)	-532
Netto kosten	2.964
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	0
Oninbaar	16
Compensabele btw	50
Overhead	247
Totale kosten	**3.277**
Opbrengst heffingen	3.540
Bijdrage uit voorziening	-271
Totaal	**3.269**
Dekkingspercentage	**99,75%**

Rioolheffing

Kosten taakveld	X € 1.000
Kosten taakveld	
7.2 Directe kosten	2.314
Baten taakveld	
7.2 Inkomsten (excl. Heffingen)	-208
Netto kosten	2.106
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	1.991
Oninbaar	21
Compensabele btw	446
Overhead	296
Totale kosten	**4.860**
Opbrengst heffingen	4.742

Bijdrage aan voorziening	112
Totaal	**4.854**
Dekkingspercentage	**99,91%**

Grafrechten

Kosten taakveld	**X € 1.000**
Kosten taakveld	
7.5 Directe kosten	157
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	11
Overhead	67
Totale kosten	**235**
Opbrengst heffingen	67
Totaal	**67**
Dekkingspercentage	**28,39%**

Leges

	Rekening 2024	**Toegerekende kosten 2024**	**Kostendekkendheid**
Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening	860	984	87,42%
Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet [1)]	196	412	47,59%
Totaal hoofdstuk 1 en 2	**1.056**	**1.396**	**75,66%**
Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	10	33	31,05%
Totaal	**1.066**	**1.428**	**74,64%**

1) Met ingang van 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging in werking getreden. De tariefbepalingen die betrekking hebben op de omgevingswet zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van de tarieventabel. In dit hoofdstuk zijn voor 2024 bestaande tariefbepalingen gewijzigd of vervallen en nieuwe tariefbepalingen toegevoegd waardoor de tarieven volledig opnieuw zijn berekend.
Veel aanvragen zijn nog in 2023 ingediend en afgehandeld in 2024. Doordat de tarief-bepalingen van 2023 afwijken van 2024 zijn deze opbrengsten en toegerekende kosten niet meegenomen in de berekening van de kostendekkendheid 2024.

Woonlasten

Voor een beeld van de lokale lastendruk van Echt-Susteren in vergelijking met andere gemeenten worden de cijfers gebruikt die zijn ontleend aan de “Atlas van de lokale lasten 2024”.
Deze atlas wordt elk jaar door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo), een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, gepubliceerd. De Atlas geeft jaarlijks een overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen, waaraan de onderstaande tabellen zijn ontleend.

Gemiddelde woonlasten eigenaar-bewoner	Eénpersoonshuishouden 2024	Meerpersoonshuishouden 2024
Onroerendezaakbelastingen eigenaar	€ 374	€ 374
Afvalstoffenheffing	€ 161	€ 264
Rioolheffing	€ 288	€ 288
Totaal	**€ 823**	**€ 926**
Gemiddelde woonlasten vorig jaar	€ 789	€ 882
Mutatie lokale lastendruk	4,31%	4,99%

Gemiddelde woonlasten huurder	Eénpersoonshuishouden 2024	Meerpersoonshuishouden 2024
Afvalstoffenheffing	€ 161	€ 264
Totaal	**€ 161**	**€ 264**
Gemiddelde woonlasten vorig jaar	€ 146	€ 239
Mutatie lokale lastendruk	10,27%	10,46%

Woonlasten COELO Atlas 2024:

Eigenaar-bewoner	Eénpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Echt-Susteren	€ 824	€ 926	
Limburg	€ 931	€ 993	10
Nederland	€ 911	€ 994	97
Huurder	**Eénpersoons-huishouden**	**Meerpersoons-huishouden**	**Rangorde**
Echt-Susteren	€ 161	€ 264	
Limburg	€ 352	€ 412	6
Nederland	€ 362	€ 457	21

In de kolom rangorde staat welke plaats Echt-Susteren inneemt ten opzichte van het Limburgs en Nederlands gemiddelde van een meerpersoonshuishouden.

9.3 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het doel van een gemeente is om maatschappelijke doelstellingen te realiseren voor zijn klanten (inwoners, ondernemingen, maatschappelijke instellingen, andere overheden etc.). Dit geldt ook voor onze gemeente.
Bij het realiseren van deze doelstellingen loopt de gemeente risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Om zicht te krijgen op de aard, inhoud en omvang van de risico's en op de mogelijke beheersmaatregelen, wordt risicomanagement toegepast. Het gemeentelijk risicomanagement is gericht op het opsporen en ondervangen van bedreigingen die aan het realiseren van de gestelde maatschappelijke doelstellingen in de weg kunnen staan.
Verder geeft het risicomanagement inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen, (het zogenaamde weerstandsvermogen) en in de financiële buffer die de gemeente daarvoor nodig en beschikbaar heeft (de zogenaamde weerstandscapaciteit).

Beleidskader

Het huidige gemeentelijk beleid over risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in enerzijds de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 en anderzijds de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, beiden vastgesteld door de raad op 3 november 2022. Beide nota's zijn nauw met elkaar verbonden en moeten in onderlinge samenhang gelezen worden.

Beleid over risicomanagement

In de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 is voor de uitvoering van het risicomanagement gekozen voor het zgn. COSO ERM plus-model. Met behulp hiervan worden periodiek op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Dit restrisico is de grondslag voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit respectievelijk het weerstandsvermogen. Hierover wordt in de begroting en jaarrekening aan de raad gerapporteerd. Daarbij wordt ook de noodzakelijk geachte omvang van het weerstandsvermogen voorgelegd.
Het risicomanagement maakt daarmee regulier onderdeel uit van de gemeentelijke planning en controlcyclus en de berekeningen uit het risicomanagement-model geven de juiste omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aan. Er wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken en voorkomen. Ook wordt het risicobewustzijn gestimuleerd doordat in ieder op te stellen bestuurlijk behandelvoorstel (B&W-voorstel, raadsvoorstel), iedere projectfile en in iedere projectenrapportage verplicht een risicoparagraaf opgenomen moet worden.

Beleid over weerstandsvermogen

Hierna wordt kort ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor het weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit zoals deze voortvloeien uit de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022.

Bepaling weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- *Beschikbare* weerstandscapaciteit
- *Benodigde* weerstandscapaciteit

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit worden voorzieningen niet meegenomen. Voorzieningen zijn gevormd om onder meer de verrekening van toekomstige verplichtingen, waarvan de omvang en tijdstip redelijkerwijs is in te schatten, te waarborgen. Ze worden verplicht gevormd en hebben een verplichte bestedingsrichting. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen.
Een voorziening heeft de omvang van de verplichting. Uiteraard moet het financiële effect van het risico vervolgens worden uitgesloten van bepaling van de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit. Het gaat bij de weerstandscapaciteit uiteindelijk om het afdekken van risico's waarvoor *geen* voorziening is getroffen. Een vraag die gesteld kan worden, is wanneer voor een

risico een voorziening moet worden gevormd. Een voorziening moet worden getroffen bij een zekere gebeurtenis met een nog onduidelijk gevolg. Bijvoorbeeld: dat groot onderhoud moet worden gepleegd is zeker, alleen wanneer en hoeveel het exact gaat kosten is nog onduidelijk. Bij risico's is de kans dat een gebeurtenis zich voordoet *en* de mate waarin het gevolg zich voordoet onzeker.

De ***beschikbare*** weerstandscapaciteit wordt bepaald door de optelling van:
- Algemene reserves
- Onbenutte begrotingsruimte
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Post onvoorzien
- Stille reserves in de materiële vaste activa
- Stille reserves in de niet uit de balans blijkende bezittingen

Element	Onderdeel	Waarde	
		Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	Algemene reserve	€ 6.815.000	
Algemene (exploitatie) reserves	Geen		
Bestemmingsreserves	Geen		
Onvoorzien structureel[*]	Geen	-	€ 42.000
Onbenutte begrotingsruimte	Geen		
Onbenutte investeringscapaciteit	Geen		
Onbenutte belastingcapaciteit	Onroerendezaakbelasting		€ 1.805.000
Stille reserves	Nader te bepalen	p.m.	p.m.
	Weerstandscapaciteit	**€ 6.815.000**	**€ 1.847.000**
		Totaal	**€ 8.662.000**

[*] *Omvang van de post onvoorzien per 31-12-2024*

Omdat in de Nota Reserves en Voorzieningen een onder- en bovengrens is gesteld aan de algemene reserves, kan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit:
- nooit minder bedragen dan de ondergrens van de algemene reserve (zgn. minimaal beschikbare weerstandscapaciteit);
- nooit meer bedragen dan de optelsom van de bovengrens van de algemene reserve, de onbenutte ruimte in begroting en belastingcapaciteit en de stille reserves in materiële vaste activa en niet uit de balans blijkende bezittingen (zgn. maximaal beschikbare weerstandscapaciteit).

De ***benodigde*** weerstandscapaciteit is gelijk aan de optelsom van de financiële restrisico's uit het nettorisicoprofiel. Het nettorisicoprofiel is de resultante van het risicomanagementproces zoals beschreven in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022. Ter afdekking van risico's die op dit moment nog niet ingeschat zijn of kunnen worden, wordt dit bedrag vanuit het voorzichtigheidsbeginsel verhoogd met 10%. In formulevorm:

Formule 1

Benodigde weerstandscapaciteit = 1,1 x (som financiële restrisico's uit netto-risicoprofiel)

Bepaling weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- Het *relatieve* weerstandsvermogen
- Het *absolute* weerstandsvermogen

Het ***relatieve*** weerstandvermogen is het verhoudingsgetal (ratio) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, en wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 2

Relatieve weerstandsvermogen =

(beschikbare weerstandscapaciteit)
(benodigde weerstandscapaciteit)

Dit verhoudingsgetal is een maatstaf voor de mate waarin financiële restrisico's kunnen worden opgevangen ('robuustheid van de gemeentelijke financiële positie'). Voor de beoordeling van deze ratio wordt uitgegaan van de volgende tabel:

Tabel 1

Ratio	Kwalificatie
> 2	Uitstekend
1,4 < X < 2	Goed
1,0 < X < 1,4	Ruim voldoende
0,8 < X < 1,0	Voldoende
0,6 < X < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste de kwalificatie 'voldoende' moet hebben. Met andere woorden: dat de ratio tenminste 0,8 bedraagt.

Het ***absolute*** weerstandsvermogen is een door de raad vastgesteld bedrag dat als financiële buffer wordt aangehouden voor het opvangen van financiële restrisico's.
Dit bedrag moet beschikbaar zijn als weerstandscapaciteit en is in het theoretisch ideaalmodel tenminste gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit.
Maar omdat als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste 0,8 moet bedragen, volgt hieruit automatisch dat het absolute weerstandsvermogen tenminste gelijk moet zijn aan 80% van de benodigde weerstandscapaciteit. In formulevorm:

Formule 3

Absolute weerstandsvermogen = 0,8 x benodigde weerstandscapaciteit

Verder wordt vanuit het voorzichtigheidsbeginsel een normatieve ondergrens gesteld voor het absolute weerstandsvermogen. Deze normatieve ondergrens bedraagt 10% van enerzijds de Algemene Uitkering (AU) uit het gemeentefonds en deelfonds sociaal domein en anderzijds de OZB-opbrengst. Het bedrag voor de normatieve ondergrens wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 4

Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen = 0,1 x (AU + OZB-opbrengst)

Als beleidskader is gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag lager is dan de uitkomst van formule 4. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 4 vast als absolute weerstandsvermogen. Met andere woorden: het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet tenminste een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn.

Tenslotte is er ook nog een normatieve bovengrens voor het absolute weerstandsvermogen. Dit hangt samen met het feit dat er een maximum zit aan de beschikbare weerstandscapaciteit, en het absolute weerstandsvermogen nu eenmaal niet meer kan bedragen dan de maximale beschikbare weerstandscapaciteit. Het bedrag voor de normatieve bovengrens wordt berekend op basis van de volgende formule: weerstandscapaciteit

Formule 5

Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen = maximaal beschikbare weerstandscapaciteit

Als beleidskader wordt gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag hoger is dan de uitkomst van formule 5. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 5 vast als absolute weerstandsvermogen.

Berekening ondergrenzen, bovengrens, weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen per 31 december 2024

Op basis van het gestelde in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022, de Nota Weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, de uitkomsten van het risicomanagementproces per 31 december 2024 en de aan deze jaarrekening ten grondslag liggende gegevens worden de ondergrens, de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen per 31 december 2024 als volgt berekend (afgerond op duizendtallen):

Tabel 2

Weerstandscapaciteit			**Toelichting**
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 8.662.000	Op basis van de jaarrekening 2024
B	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 3.124.000	Zie formule 1: 1,1 x (som financiële restrisico's uit nettorisicoprofiel per 31 december 2024)
Weerstandsvermogen			**Toelichting**
C	Relatieve weerstandsvermogen	2,77	Zie formule 2: **A** gedeeld door **B**
D	Absolute weerstandsvermogen	€ 2.499.000	Zie formule 3: 0,8 x **B**
Ondergrenzen			**Toelichting**
E	Normatieve ondergrens relatieve weerstandsvermogen	0,80	Zie toelichting nota's.
F	Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen	€ 7.976.000	Zie formule 4: 0,1 x (AU + OZB-capaciteit), waarbij: • Algemene Uitkering 2024: € 71.777.000 (op basis van specificatie nr. 11 d.d. 22 januari 2025) • OZB-opbrengst 2024 € 7.984.800
Bovengrenzen			**Toelichting**
G	Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen	€ 11.847.000	Zie formule 5: Gelijk aan maximaal beschikbare weerstandscapaciteit, waarbij: • Bovengrens algemene reserve: € 10.000.000 (op basis Nota reserves en voorzieningen 2023); • Onbenutte belastingcapaciteit: € 1.847.000

Conclusies:

1. **C** is groter dan **E,** dus **C** voldoet aan het ondergrensvereiste (= ratio moet tenminste 0,8 bedragen);
2. De kwalificatie van **C** luidt: 'uitstekend' (zie tabel 1);
3. **D** is kleiner dan **F**, dus **D** voldoet niet aan het ondergrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet minimaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn). Het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet daarom minimaal bedrag **F** zijn;
4. **F** is kleiner dan **G** en voldoet dus aan het normatieve bovengrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen mag maximaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 5 zijn);
5. Daarom wordt het begrote absolute weerstandsvermogen per 31 december 2024 voor de rekening 2024 vastgesteld op het bedrag **F**, dus op € 7.976.000. Het saldo van de algemene reserve bedraagt op 31 december 2024 € 6.815.000. Met het beschikbare saldo van de reserve vermindering kapitaallasten (die ook tot de algemene reserve behoort) wordt ruimschoots voldaan aan de norm van het absolute weerstandsvermogen.

Opgemerkt wordt dat, op basis van de per 31 december 2024 beschikbare informatie, van sommige onderkende risico's niet precies bekend is óf en zo ja in welke mate deze een financieel restrisico kennen. Dergelijke risico's zijn dus wel in beeld en worden als zodanig bewaakt, maar zijn nog niet cijfermatig verdisconteerd in het weerstandsvermogen per 31 december 2024 voor de jaarrekening 2024.

Risico Top 10

Bij de 'Risico Top 10' wordt voor de rangvolgorde uitgegaan van het netto risico, d.w.z. het financieel restrisico dat overblijft nadat rekening is gehouden met de kans van intreden en met de genomen beheersingsmaatregelen.

Per 31 december 2024 ziet de 'Risico Top 10' er als volgt uit (afgerond op duizendtallen):

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
1	Jeugdhulp	11.000.000	10%	Sinds de gemeente in 2015 verantwoordelijk is geworden voor jeugdhulp, is veel aandacht besteed aan het goed organiseren van nieuwe taken en tegelijkertijd een verbeterslag aan te brengen. Met de komst van de nieuwe taken is tegelijkertijd een bezuinigingsslag door het Rijk doorgevoerd, met de gedachte dat jeugdhulp bij de gemeente beter en goedkoper georganiseerd zou kunnen worden. De ervaring van de afgelopen jaren laat echter zien dat de kosten oplopen en dat de budgetten die gemeenten vanuit het Rijk ontvangen ontoereikend zijn. Het risico is berekend op € 1.100.000 (10%). Voor genoemde kosten is momenteel een reserve gevorm, maar gelet op de tekorten binnen de Jeugdhulp is de reserve uitgeput. Het netto-risico bedraagt	1.100.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van in-treden	Getroffen beheersingsmaat-regelen	Netto-risico
				daarmee € 1.100.000.	
2	Berk III: voor de ontwikkeling van dit bedrijventerrein zijn gronden ver-worven en voorbe-reidingskosten gemaakt. Indien het terrein niet (geheel) of later tot ontwikkeling komt of indien niet alle gronden voor de geraamde kosten verworven kunnen worden, loopt de gemeente een risico.	In verband met geheim-houding op de financiële stukken kan hier geen bedrag ge-noemd wor-den		In de grondexploitatie is reke-ning gehouden met risico's.	450.000
3	Tegenvallende legesinkomsten omgevings-vergunningen door projecten die niet doorgaan of bezwaarproce-dures.	500.000	50%	In de begroting is een stelpost opgenomen ter hoogte van € 600.000 om tegenvallende legesinkomsten op te vangen	250.000
4	Prijsstijgingen aan-nemers en leve-ranciers. Prijsafwij-kingen zijn inherent aan de sterk stij-gende algemene kosten, tekorten op de arbeidsmarkt en energiekosten van (toe)-leveranciers	500.000	50%	Beperkte invloed op kosten en beschikbaarheid en inzetbaar-heid van derden. Om dit risico af te dekken zijn stelposten opgenomen om eventuele tegenvallers op te vangen.	250.000
5	Zorgaanbieders	500.000	50%	Net als gemeenten kampen ook zorgaanbieders met o.a. toenemende zorgkosten, ho-gere uitvoeringslasten en per-soneelstekorten. Hoewel het doorgaans lukt om de nodige hulp aan jeugdigen te borgen, zorgen deze ontwikkelingen in sommige gevallen voor druk op financiële resultaten van	250.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van in-treden	Getroffen beheersingsmaat-regelen	Netto-risico
				organisaties en daarmee ook op zorgcontinuïteit. Voor gemeenten staat de continuïteit van zorg aan jeugdigen centraal. Om die reden bestaat het risico dat gemeenten en zorgaanbieders in gesprek moeten treden over noodzakelijke investeringen om deze zorgcontinuïteit te borgen. Het is lastig om vooraf al een concrete inschatting te maken van de financiële impact, aangezien dit per situatie anders is.	
6	Vertraging realisatie aansluiting op het stroomnetwerk door nutsbedrijven kan leiden tot vertraging van diverse projecten	400.000	50%	Er vind veel afstemming plaats met nutsbedrijven Dit biedt echter geen garanties	200.000
7	Milieuschade(Waterschade, stormschade en droogteschade)	300.000	50%	Continu wordt gewerkt aan het optimaliseren van het riool- en watersysteem en het adaptief maken van de omgeving.	150.000
8	Subsidies gebiedsontwikkeling en duurzaamheid: de laatste jaren zijn voor meerdere projecten en ontwikkelingen Rijkssubsidies ontvangen (onder andere KLC1, KLC2, SBI, PES, Dumava, CDOKE, SDE). Verantwoording vindt plaats na de uitgevoerde werkzaamheden. Het risico bestaat dat de verstrekker niet akkoord gaat met de ver-	7.000.000	10%	Subsidiemanagement, tussentijdse rapportages en goede communicatie met subsidieverlener. Effectiviteit van beheersmaatregel = 90%	70.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van in-treden	Getroffen beheersingsmaat-regelen	Netto-risico
	antwoording en de eindbeschik-king lager vast-stelt.				
9	Op basis van het hoofdlijnenak-koord heeft het kabinet besloten om specifieke uitkeringen (SPUK) over te hevelen naar het gemeentefonds en daarop een korting van 10% toe te passen. De overheveling en korting zou moe-ten ingaan per 1-1-2026. Door de voorgenomen overheveling naar het gemeente-fonds zou het oormerk van de bijdrage vervallen. Gemeenten zijn vrij in de beste-dingen van het gemeentefonds en dus ook vrij in de besteding van de voormalige SPUK-middelen. In 2024 was het bedrag van alle SPUK's ongeveer € 1.200.000.	120.000	50%	Om dit risico af te dekken zijn stelposten opgenomen om eventuele tegenvallers op te vangen.	60.000
10	Bocage: grond-exploitatie	400.000	15%	Intensieve projectbewaking	60.000
	Totaal	**€ 20.720.000**			**€ 2.840.000**

Uit deze Risico Top 10 per 31 december 2024 blijkt dat:

- Het totaal netto risico van deze Top 10 (€ 2.840.000) bijna 91% vormt van de totale benodigde weer-standcapaciteit (€ 3.124.000).
- Het netto risico van het maatschappelijk domein (€ 1.350.000) bijna 48% van de totale netto risico's (€ 2.840.000) is. De overige risico's bevinden zich vooral in het ruimtelijk domein.

Omdat het totale gemeentelijke netto risicoprofiel als resultante van het risicomanagement-proces per 31 december 2024 voor een belangrijk deel voortvloeit uit projecten, wordt van alle projecten, dus ook die uit de Risico Top 10, nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel gevolgd om, als noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Dit gebeurt zowel voor het reguliere periodieke risicomanagementproces als voor de periodieke projectenrapportage.

In het voorgaande is inzicht gegeven in de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen, en is een Risico Top 10 behandeld. Via het risicomanagementproces dat deel uitmaakt van onze reguliere planning- en control cyclus wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Voor projecten geldt bovendien dat nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel wordt gevolgd om, indien noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen.
In de praktijk doen lang niet alle risico's zich daadwerkelijk voor. Toch moeten we waakzaam blijven voor de mogelijke gevolgen van al ingezet en nieuw beleid, van ontwikkelingen in de projecten en van gevolgen die voortvloeien uit opgelegd rijksbeleid, zoals bijvoorbeeld de drie decentralisaties en transities in het sociaal domein, de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de wetgeving op het terrein van de vennootschapsbelasting.

De risico's in het sociaal domein en met name jeugd is een risico wat moeilijk zelf te beheersen is. Door het uitblijven van een nieuw kabinet worden er vooralsnog door het Rijk geen extra middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast worden de gestegen kosten doorgerekend in de tarieven die de zorginstellingen bij de gemeente in rekening brengen. Complexe casussen komen ook steeds vaker voor en dit zijn langlopende trajecten waarvan de kosten vooraf moeilijk in te schatten zijn.

Financiële kengetallen en de relatie met het BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies, Gemeenten en Waterschappen (BBV) schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis-set van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen die gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarrekeningstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument voor het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder anderen financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Zoals vermeld, is de definitieve berekeningswijze vastgelegd in een ministeriële regeling en kunnen zich nog specifieke wijzigingen voor doen in onderstaande tabellen. Voor raadsleden is het van belang dat ze de betekenis van de kengetallen begrijpen en inzicht krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie is daarvoor essentieel. Daarbij is het ook relevant om inzicht te hebben in de ontwikkeling van de kengetallen over de jaren heen.

Per tabel een korte toelichting gegeven over het resultaat. Met ingang van het begrotingsjaar 2016 worden financiële kengetallen in de begroting opgenomen. De provincie heeft onderstaand overzicht gepresenteerd. Een vergelijking wordt gemaakt met het Nederlands gemiddelde van 2023. Aan de categorieën heeft de provincie geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf moet plaatsvinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal	Nederlands gemiddelde over 2023 [1]	2024	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	37,60%	25,35%	< 90%	90-130%	> 130%
2. Netto schuldquote met correc-	32,30%	29,07%	< 90%	90-130%	> 130%

Kengetal	Nederlands gemiddelde over 2023 [1]	2024	Categorie A	Categorie B	Categorie C
tie doorgeleende gelden					
3. Solvabiliteitsratio	39,10%	44,45%	> 50%	20-50%	< 20%
4. Grondexploitatie	5,60%	2,06%	< 20%	20-35%	> 35%
5. Structurele exploitatieruimte	3,30%	0,23%	> 0%	= 0	< 0%
6. Belastingcapaciteit	99,70%	93,16%	< 95%	95-105%	> 105%

[1]) Bron: www.findo.nl (databank decentrale overheden)

Geconstateerd wordt dat de uitkomsten over 2024 voor onze gemeente vijf keer in categorie A vallen en één keer in categorie B. De uitkomsten zijn in 5 categorieën gelijk aan die van het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten. Behalve in de categorie belastingcapaciteit waarin de gemeente beter scoort en in een hogere categorie zit dan het Nederlands gemiddelde.

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van een gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente. De aangetrokken geldleningen van de gemeente zorgen er voor dat de solvabiliteit niet in categorie A valt. Zoals in de financieringsparagraaf is te lezen is de schuld niet te hoog als deze wordt afgezet tegen het exploitatietotaal en blijft deze ruim onder de 100%. De aangetrokken geldleningen die nog niet zelf nodig zijn worden “geparkeerd” bij het Rijk of tijdelijk doorgeleend aan andere gemeenten. Hierdoor scoort de gemeente goed bij het kengetal “netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden” ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. De goede score bij de structurele exploitatieruimte laat zien dat de gemeente structureel voldoende ruimte heeft om structurele lasten op te vangen en dat dit aansluit bij de conservatieve begrotingspolitiek zoals deze in het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is opgenomen. De lage belastingcapaciteit sluit ook aan bij de ambitie van het college zoals in het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is opgenomen. Niet alleen blijven de woonlasten onder het Limburgs gemiddelde maar ook ruim onder het Nederlands gemiddelde.

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een aanwijzing van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers neemt de netto schuldquote af. Het beoordelen van de netto schuldquote is niet alleen afhankelijk van onderstaande gegevens. Dit moet in een breder perspectief worden gezien (denk aan stille reserves, opbrengsten uit grondexploitaties, beleggingen etc.). Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2023	Begr. 2024	Rek. 2024
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	58.170.000	52.576.000	52.576.000
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	10.157.000	15.411.000	8.997.000
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	12.662.000	7.000.000	14.431.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	10.558.000	10.302.000	10.691.000
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	36.014.000	4.613.000	28.296.000
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	556.000	60.000	485.000
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	3.344.000	2.500.000	6.740.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	110.801.000	101.830.000	117.507.000

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2023	Begr. 2024	Rek. 2024
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**27,53%**	**56,48%**	**25,35%**

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

Beoordeling
Op basis van onderstaande cijfers neemt de netto schuldquote af ten opzichte van de jaarrekening 2023. Het effect van het elimineren van de verstrekte leningen aan derden (bijvoorbeeld woningcorporaties) is slechts miniem.
Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2023	Begr. 2024	Rek. 2024
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	58.170.000	52.576.000	52.576.000
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	10.157.000	15.411.000	8.997.000
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	12.662.000	7.000.000	14.431.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	6.323.000	6.323.000	6.322.000
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	36.014.000	4.613.000	28.296.000
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	556.000	60.000	485.000
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	3.344.000	2.500.000	6.740.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	110.801.000	101.830.000	117.507.000
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**31,36%**	**60,39%**	**29,07%**

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Beoordeling
Op basis van onderstaande cijfers neemt de solvabiliteit toe. Hierbij wordt er van uitgegaan dat het eigen vermogen niet wordt aangevuld. De praktijk laat echter zien dat er telkenjare overschotten zijn op de exploitatie, waardoor het eigen vermogen toeneemt en daardoor ook de ratio. Een ratio tussen 25 en 40 wordt als solide beoordeeld. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze solvabiliteitsratio in categorie B: Tussen 20 en 50% weinig risicovol.

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2023	Begr. 2024	Rek. 2024
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	70.779.000	58.257.000	72.103.000
B	Balanstotaal	160.443.000	144.561.000	162.229.000
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**44,11%**	**40,30%**	**44,45%**

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. In artikel 38, onderdeel a, van het BBV wordt gevraagd om in de balans afzonderlijk op te nemen:

Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:
1. Niet in exploitatiegenomen bouwgronden en
2. Overige grond- en hulpstoffen.

In onderdeel b van artikel 38 wordt gevraagd om 'onderhanden werk' te vermelden, hieronder vallen ook bouwgronden in exploitatie. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (volgens artikel 17 onderdeel van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt het kengetal grondexploitatie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2023	Begr. 2024	Rek. 2024
A	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	2.975.000	1.480.000	2.418.000
B	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	110.801.000	101.830.000	117.507.000
	Grondexploitatie A/B x 100%	**2,68%**	**1,45%**	**2,06%**

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt nu het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.
Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet volgens het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

In artikel 19 onderdeel c van het BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. In artikel 19 onderdeel d wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In artikel 23 van het BBV staat dat deze gegevens ook moeten worden verstrekt voor de meerjarenraming. Deze gegevens worden ook verstrekt bij de jaarrekening (zie artikel 19 BBV).

Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om onderstaande cijfers te presenteren.

Beoordeling
Uitgaande van het provinciaal overzicht valt de structurele exploitatieruimte voor het jaar 2024 in categorie A: het minst risicovol.

	Bij jaarrekening	Rek. 2023	Begr. 2024	Rek. 2024
A	Totale structurele lasten	101.347.000	94.723.000	113.072.000
B	Totale structurele baten	106.550.000	96.407.000	113.248.000
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	16.000	-	68.000
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	156.000	308.000	166.000
E	Totale baten	105.817.080	101.830.000	117.507.000
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	**4,82%**	**1,96%**	**0,23%**

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar “t” te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2024 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 926. Het gemiddelde voor het jaar 2024 was € 994.

Beoordeling
Uitgaande van Atlas van de lokale lasten van Coelo valt onze belastingcapaciteit in categorie A lager dan 95%.

	Bij jaarrekening	Rek. 2023	Begr. 2024	Rek. 2024
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 323	€ 317	€ 374
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 279	€ 288	€ 288
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 235	€ 137	€ 264
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 837	€ 842	€ 926
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	€ 944	€ 944	€ 994

	Woonlasten t.o.v. land. gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	88,61%	89,19%	93,16%

Redelijk peil 2024

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
2. Rioolheffingen
3. Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Totaal WOZ-waarde woningen 2024	[1]	3.632.400.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2024	[2]	521.850.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2024	[3]	555.100.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2024	[4]	7.984.000
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2024	[5]	8.000
Totaal onderdekking riolering 2024	[6]	6.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2024	[7=4-5-6]	7.970.000
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2024	[8=(7/(1+2+3)*100]	0,1693%
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2024	[9=8*1,20]	0,2031%

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2024 vastgesteld op 0,1595%. Als de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het extra structurele geld dat gegenereerd kan worden door de gemeentelijke belastingen (OZB, hondenbelasting, etc.) en rechten (rioolrechten, afvalstoffenheffing en de leges) te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit kan worden berekend door de tarieven van de gemeente te vergelijken met de maximaal toegestane tarieven (wettelijke beperkingen voor verhogingen). Deze potentiële extra opbrengsten kunnen worden gerekend tot de beschikbare belastingcapaciteit. Voor bepaalde tarieven gelden wettelijke kaders en daarnaast moet worden vastgesteld of het politiek wenselijk is de tarieven te verhogen.

Soort tarief	Percentage 2024	Normtarief artikel 12	Verschil	Waarde (in mln.)	Onbenut
Eigenaren woningen	0,10980%	0,1595%	0,04970%	€ 3.632	€ 1.805.000
Eigenaren niet-woningen	0,25066%	0,1595%	-0,09116%	€ 522	€ -
Gebruikers niet-woningen	0,20037%	0,1595%	-0,04087%	€ 555	€ -
					€ 1.805.000

9.4 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Volgens artikel 212 Gemeentewet doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen.
De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud komen in de gehele begroting voor. Met onderhoud van de kapitaalgoederen gaat een groot deel van de begroting om. Een goed overzicht is daarom van belang voor een duidelijk inzicht in de financiële positie.
De raad heeft met deze paragraaf de mogelijkheid om kaders te stellen in het onderhoud en de onderhoudstoestand van de diverse vakgebieden. Het gewenste niveau van het onderhoud is recht evenredig met de noodzakelijke kosten om dit niveau te bereiken en te handhaven. Het is gewenst om het onderhoudsniveau op alle vakgebieden in evenwicht met elkaar te hebben, zodat een goede keuze gemaakt kan worden tussen wat minimaal vereist is en de kosten die nodig zijn om een hoger onderhoudsniveau te handhaven. Er is een meetlat opgesteld om te komen tot een beheervorm, die duurzaam, functioneel en veilig is en waarbij rekening wordt gehouden met de financiële kaders van de gemeentelijke begroting. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier kwaliteitsniveaus. Een belangrijk centrumgebied vereist bijvoorbeeld een hoger onderhoudsniveau.

Riolering/waterhuishouding

De gemeentelijke rioleringszorg is vastgelegd in de Wet milieubeheer. In 2016 is het waterketenplan en een bijbehorend gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2017 tot en met 2021) door de raad vastgesteld. Deze plannen zijn in het samenwerkingsverband Limburgse Peelen tot stand gekomen. In deze plannen zijn maatregelen opgenomen ter bescherming van de volksgezondheid en het verbeteren van de milieuhygiëne. Op basis van de uitgangspunten uit het waterketenplan is een doorkijk gemaakt naar de noodzakelijke ontwikkelingen op watergebied.
In het GRP 2017 tot en met 2021 is het gemeentelijke beleid over het onderhoud en de gewenste verbeteringen van het gemeentelijke rioleringsstelsel vastgelegd. Hierbij is ook een doorkijk gegeven van de gevolgen van forsere regenbuien op het stelsel.
De voorgenomen verbetermaatregelen, zoals opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan, zijn geïntegreerd in het huidige meerjareninvesteringsprogramma (MIP). Het meerjareninvesteringsprogramma loopt op schema; de uitvoering van de verbetermaatregelen ook.
Het reguliere jaarlijkse cyclisch onderhoud verloopt volgens plan en er is geen sprake van achterstallig onderhoud.
In 2021 is binnen Waterpanel Noord een nieuw Waterketenplan 2021-2025 vastgesteld waar wederom de doorkijk op watergebied gemaakt is. Met dit vertrekpunt is in 2022 is een nieuw GRP opgesteld met een looptijd van 5 jaar. Het nieuwe GRP 2022-2026 is vastgesteld in de raadsvergadering van 18 januari 2023.

Openbaar Groen

Het groenonderhoud in onze gemeente wordt uitbesteed aan marktpartijen met een ‘social return’-component op basis van de uitgangspunten schoon, heel en veilig.
De basis voor het onderhoud is vastgelegd in het Integraal Beheer Openbare Ruimte plan (IBOR) en de kwaliteitsniveaus die door de raad in 2012 zijn vastgesteld. Daarin zijn de maatregelen voor het beheer van de openbare ruimte (op basis van beeldkwaliteit) gekoppeld aan de daarvoor beschikbare budgetten. Op basis hiervan worden betreffende onderdelen binnen bebouwde kom op niveau B (basis), en buiten bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden volgens de kwaliteitsmeetlatcatalogus (KOR) van het CROW.

De gemeentelijke structuurvisie als voorloper van de nog vast te stellen Omgevingsvisie bevat de thema’s en onderwerpen van een landschapsbeleidsplan. In plaats van een actualisering van het groenstructuurplan is in 2016 de nota Regie op Groen vastgesteld. Met deze nota is een stap gezet in het voeren van regie op groen. De beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar het Groen-

beheerplan en overige sectorale beleidsplannen zoals de gemeentelijke bomennota die in 2024 door de raad is vastgesteld. Het groenbeheerplan 2019 – 2023 vormt de concrete uitwerking naar realisatie in het veld waarbij actualisering hiervan voorzien is in 2025. Daarnaast bevat het een grove meerjarenplanning voor renovatie van groen op wijk- en buurtniveau. De nota Regie op Groen heeft gevolgen voor de kwaliteitsniveaus van het beheer openbaar groen. Op beperkte schaal wordt differentiatie in de kwaliteitsniveaus aangebracht, afhankelijk van locatie, groenfunctie, budget en inzet door de gemeentelijke buitendienst als transitieontwikkeling zoals opgenomen in het coalitieakkoord 2022 - 2026. Aan de hand van het groenbeheerplan worden vervolgens de werkplannen/bestekken voor de uitvoering van onderhoud van openbaar groen, onkruidbestrijding op verhardingen, bermen en bomen opgesteld of geactualiseerd (indien nodig).

Wegen

Het beheer van wegen is het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten die gericht zijn op de verhardingen om hun functie te laten vervullen en voor de lange termijn op economisch verantwoorde wijze mobiliteit, veiligheid en kwaliteit te waarborgen.
De Wegbeheernota 2022-2026, dat in januari 2023 door de raad is vastgesteld, is hiervoor de basis. Het onderhoud laat geen achterstand zien en het vastgesteld kwaliteitsniveau basis zit nu tegen hoog aan. In de wegbeheernota is aangegeven dat met het huidige beschikbare budget, het onderhoudsniveau basis, nog gecontinueerd kan worden maar mogelijk wel kan afnemen de komende jaren. Blijvende monitoring van de kwaliteit van de wegen en verhardingen is belangrijk om waar nodig op tijd te kunnen bijsturen.
Tijdens de vaststelling van de Wegbeheernota 2022-2026 heeft de raad aangegeven dat er aanvullend budget gevraagd moet worden om het kwaliteitsniveau basis, tegen hoog aan, te kunnen blijven continueren de komende jaren. Extra budget is aangevraagd via de 1ste bestuursrapportage 2023 en Kadernota 2024 en deze extra middelen zijn toegekend.

Verkeer

Het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 zorgt voor een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente. De gemeente voldoet hiermee aan de Planwet verkeer en vervoer. Het verkeersplan fungeert enerzijds als een beleidslijn voor toekomstige plannen, anderzijds bevat het een uitvoeringsprogramma (actualisatie 2020-2025) met concrete maatregelen voor de komende jaren.
De provincie Limburg werkt op het gebied van mobiliteit samen met gemeenten (RMO/ SML Midden-Limburg). Onderdelen van het uitvoeringsprogramma kunnen via het RMO/SML mogelijk cofinanciering van de provincie ontvangen.

Civieltechnische kunstwerken

Er is gebruik gemaakt van het vigerende Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026 en dit uitvoeringsplan is tevens onderdeel van de Wegbeheernota 2022-2026 die op 18 januari 2023 door de raad is vastgesteld.
Het uitvoeringsplan is als leidraad gebruikt voor de jaarlijkse geplande onderhoudswerkzaamheden en in de meerjarenplanning, een onderdeel van het plan, staan de te nemen onderhoudsmaatregelen per kunstwerk.
Onderhoud wordt afgestemd met de overig geplande werkzaamheden van de gemeente, Waterschap, prorail en provincie. Het benodigde budget is ondergebracht bij de post voorziening wegen. Het onderhoud kunstwerken laat geen achterstand zien.

Openbare Verlichting

De kwaliteit van de openbare verlichting is van groot belang voor de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast spelen ook sfeer-, milieu- en energieaspecten een rol. Gezien de steeds verdergaande aansprakelijkheid van de gemeente is het belangrijk door een beleidsplan openbare verlichting het huidige beeld weer te geven. Uitgangspunt voor het beheer is het Beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2028. De voornaamste uitgangspunten van dit beleidsplan zijn het verder vervangen van oude armaturen en oude lichtmasten. De nieuwe armaturen worden voorzien van LED verlichting.

Gebouwen

Het beheerplan gebouwen inclusief de financiële aspecten is in 2024 geheel geactualiseerd voor de komende 10 jaar (2024-2033). Het beheerplan gebouwen is de leidraad bij alle uit te voeren onderhoudswerkzaamheden. Eventuele meevallers en tegenvallers worden binnen het beschikbare budget opgevangen. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Beheerplannen

Plannen	Vastgesteld door de raad	Nieuwe planning in raad/college	Financiële vertaling begroting en meerjarenraming
Verkeer, GVVP 2016-2025	Ja	2025	Ja
Waterketenplan 2022-2026	Nee	nvt	Ja
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026	Ja	2026	Ja
Verlichtingsplan 2024-2028	Ja	2028	Ja
Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026.	Nee	2026	Ja
Beheerplan Gebouwen 2024-2033	Ja	n.v.t.	Ja
Kadernota Regie op Groen	Nee	n.v.t.	Ja
Groenbeheerplan 2019-2023	Nee	2024	Ja
Wegbeheerplan 2022 – 2026	Ja	2026	Ja
Bomennota 2023 - 2033	Ja	2033	Ja

Naam	Rekening 2023	Begroting 2024	Bijgestelde Begroting 2024	Rekening 2024
Openbare verlichting	€ 698.576	€ 503.675	€ 545.675	€ 506.638
Beheer en onderhoud wegen[1]	€ 4.126.334	€ 5.047.791	€ 5.195.856	€ 4.465.590
Openbaar groen[1]	€ 2.324.068	€ 2.132.983	€ 3.136.325	€ 3.110.962
Verkeer	€ 376.422	€ 419.576	€ 424.069	€ 373.159
Beheer/onderhoud riolering en waterhuishouding	€ 2.567.800	€ 2.629.869	€ 2.729.869	€ 2.763.460
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 515.196	€ 218.937	€ 1.284.483	€ 152.179
Onderhoud gemeenschapshuizen	€ 136.908	€ 8.642	€ 99.628	€ 84.784

Begrotingscijfers zijn volgens het nieuwe BBV. Doorverdeelde salarissen en bijkomende kosten zijn verrekend in bovenvermelde kosten. Overige kosten die voorheen in doorverdelingen werden meegenomen, zoals kosten financiën/automatisering/personeel algemeen etc., zijn nu verantwoord onder overhead.

[1] Abusievelijk is een deel van wegen opgenomen onder Openbaar groen in het verleden, dit is hersteld vanaf 2023.

Algemeen voorbereidingskrediet

Om de uitvoering van de projecten volgens het meerjareninvesteringsplan (MIP) te kunnen realiseren is het noodzakelijk om de voorbereiding een jaar eerder te starten dan vermeld in het MIP.
Hiervoor wordt jaarlijks een algemeen voorbereidingskrediet ad € 250.000 beschikbaar gesteld voor alle kredieten die in het MIP zijn opgenomen. In het jaar dat een bepaald project in het MIP is opgenomen, worden gemaakte voorbereidingskosten overgeheveld naar het krediet voor dat project. Op dit voorbereidingskrediet wordt niet afgeschreven. Naast bovenstaande investeringen van het MIP kunnen ook in de loop van het jaar nieuwe investeringen worden voorbereid. Deze staan dan nog niet op het MIP vermeld. Ook voor deze investeringen geldt dat voorbereidingskosten worden gemaakt voordat een kredietvotering aan de raad wordt voorgelegd.
De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad binnen het genoemde voorbereidingskrediet bestedingen te doen voor het maken van voorbereidingskosten voor (nieuwe) investeringen.
Als de raad afwijzend besluit over de kredietvotering, dan moeten de gemaakte voorbereidingskosten ten laste gebracht worden van de reserve vermindering kapitaallasten. Wordt het krediet wel gevoteerd, dan worden de voorbereidingskosten overgebracht naar het gevoteerde krediet.

9.5 Financieringsparagraaf

Financieringsstatuut

De Wet Fido stelt regels voor het financieringsgedrag van de decentrale overheden, met name gaat het om regels voor het beheersen van financiële risico's, zowel op aangetrokken als op uitgezet geld en voor het beheer van de treasury. In het Financieringsstatuut is de beleidsmatige kant van de treasury-functie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstelling, richtlijnen en limieten. In december 2023 is het Financieringsstatuut gemeente Echt-Susteren herzien en vastgesteld door het college.

Kredietrisico op verstrekte leningen.

Tot 1994 werden leningen voor sociale woningbouw door de gemeente aangetrokken en verstrekt aan de woningcorporaties. Het saldo van de leningen aan de woningcorporaties bedraagt € 1.283.000 per 31 december 2024. Al deze leningen zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Vanaf 1994 trekken woningcorporaties zelf geldleningen aan die eveneens worden ondergebracht bij het WSW. De gewaarborgde geldleningen voor zorginstellingen, verenigingen en gemeenschapshuizen betreffen leningen die toegestaan zijn volgens het Financieringsstatuut. Deze zijn in 2023 volledig afbetaald, zodat het saldo € 0 bedraagt.

Samenstelling leningenportefeuille en spreiding renterisico.

Volgens de staat van de vaste leningen, behorende bij de rekening 2024 bedraagt de restant schuld, inclusief de leningen voor woningbouw, per 31 december 2024 € 52.576.000. De lasten van rente voor 2024 waren € 625.000. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt daarom 1,19%.
Het effectief percentage bedraagt 1,09%. Dit is het percentage exclusief de leningen ter financiering van de woningbouw. De hieruit voortvloeiende lasten worden van de betreffende corporaties terugontvangen. Wanneer de markt daartoe aanleiding geeft en de bepalingen in de betreffende contracten de mogelijkheid bieden, worden leningen geconverteerd waardoor ruimte ontstaat voor door de raad te formuleren nieuw beleid zonder extra belasting voor de inwoners.

Uitzetten overtollige middelen

Een gemeente mag geen middelen aantrekken en vervolgens uitzetten om inkomsten te genereren. De gemeente is verplicht om de overtollige liquide middelen te parkeren bij de schakist. Hierop is één uitzondering. Een gemeente mag de overtollige liquide middelen wel uitlenen aan ander decentrale overheden. Sinds de rente in het 2e halfjaar 2022 aan het stijgen is, is de vraag van collega gemeente groot om overtollige liquide middelen van een collega gemeente te kunnen lenen. Het mes snijdt dan aan twee kanten: De uitlenende gemeente ontvangt een hogere rente dan bij de schatkist, de lenende gemeente betaalt een lager rente dan bij de bank. Per 31 december 2024 waren geen middelen meer uitgeleend aan collega gemeenten, omdat de beschikbare middelen in het eerste kwartaal 2025 zelf nodig zijn. Het saldo bij de schatkist was € 15.540.000 groot. Bij het vorige onderwerp is aangegeven dat de vaste schuld € 52.576.000 bedraagt. De netto schuld bedraagt echter, rekening houdende met het saldo bij de schatkist en de uitgeleende gelden, € 37.032.000.

Financieringen en beleggingen en af te sluiten transacties

Binnen de marges van het contract van de integrale dienstverlening van onze rekening-courant met de BNG (kredietmaximum € 2.000.000) en de bepalingen van de wet FIDO, waarbij een kasgeldlimiet van 8,5% wordt gehanteerd van de uitgaven op de exploitatie van het betreffende begrotingsjaar € 88.901.000) is de bedrijfsvoering voor het jaar 2024 vorm gegeven.

Meerjarige liquiditeitenplanning

Voor de normale exploitatielasten wordt uitgegaan van het principe dat jaarlijkse uitgaven worden voldaan uit de jaarlijkse inkomsten. Voor een goede liquiditeitenplanning zijn twee zaken van belang, namelijk de verwachte investeringen en de renteontwikkeling op korte en op lange termijn.
Voor de investeringen wordt uitgegaan van het meerjareninvesteringsplan. De renteontwikkeling wordt dagelijks bijgehouden en per kwartaal met de portefeuillehouder financiën besproken. Als de renteontwikkeling daarvoor aanleiding geeft wordt in direct overleg met de portefeuillehouder gehandeld, om mogelijke renterisico's te beperken. Naast de investeringen wordt ook in de liquiditeitenplanning meegenomen de eventuele verkoopopbrengsten uit het grondbedrijf. Door deze aspecten regelmatig te monitoren wordt optimaal gebruik gemaakt van de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Schatkistbankieren

Het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Het wetsvoorstel verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten op grond van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan. Voor Echt-Susteren heeft het schatkistbankieren relatief weinig gevolgen. Doordat er fors geïnvesteerd wordt, moeten financiële middelen aangetrokken worden. De middelen die niet direct nodig zijn werden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist. Sinds het tweede halfjaar 2022 is de rente aan het stijgen. Dit betekent dat gemeenten ook voor de geparkeerde middelen bij de schatkist een rentevergoeding ontvangen.

In 2019 is besloten tot het aantrekken van financieringsmiddelen voor een totaalbedrag ad € 40 miljoen tegen verschillende looptijden. Voorwaarde was en is dat de rente negatief moet zijn. Ná de onzekere periode in november 2019 is de rente weer stilaan gestegen, totdat eind januari 2020 de rente voor lang geld weer begon te dalen. Op 9 maart 2020 werd de rente voor het eerst negatief en zijn toen twee lineaire geldleningen van € 10 miljoen elk aangetrokken. Een geldlening met een looptijd van 15 jaar en een rente van -/- 0,11%. De tweede geldlening met een looptijd van 20 jaar en een rente van -/- 0,02%. Per 15 oktober 2020 is de rente weer gedaald en is nog een geldlening afgesloten van € 10 miljoen met een looptijd van 20 jaar tegen een rente van -/- 0,035%. Met de aangetrokken € 30 miljoen kunnen investeringswerken en aflossingen van langlopende schuld gefinancierd worden. De middelen die niet direct nodig zijn worden "geparkeerd" bij de schatkist c.q. uitgeleend aan andere gemeenten.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) en Wet tot aanpassing van het sanctiemechanisme voor decentrale overheden van de Wet houdbare overheidsfinanciën

De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) bevat het benodigde wettelijke instrumentarium voor het bereiken en in stand houden van houdbare overheidsfinanciën. De kern van de wet is verankering van de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen. De meest in het oog springende daarvan is het bereiken van begrotingsevenwicht op middellange termijn. Met deze afspraak wordt uitdrukking gegeven aan de noodzaak van een houdbare EMU-schuld. De beheersing van het EMU-saldo is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Rijk en de decentrale overheden. De eindverantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën als geheel ligt bij het Rijk. Om deze verantwoordelijkheid in te kunnen vullen, heeft het Rijk, in het bijzonder de Minister van Financiën, de instrumenten daarvoor nodig. De inkomsten en uitgaven van de decentrale overheden staan niet onder de directe invloed van het Rijk. Het huidige artikel 6 van de Wet Hof biedt de Minister van Financiën de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen via een sanctiemechanisme. Met deze wetswijziging wordt het sanctiemechanisme vervangen door een correctiemechanisme. Met het correctiemechanisme bestaat de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen bij een dreigende, meerjarige, overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden. Het correctiemechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Het opleggen van sancties aan de decentrale overheden op grond van het correctiemechanisme is pas mogelijk als op realisatiebasis sprake is van de overschrijding van de tekortnorm.

N.B. De sanctie bestaat uit een korting op het gemeentefonds als op macroniveau de gemeenten een overschrijding van dit EMU-saldo veroorzaken. De individuele gemeente heeft daarop geen invloed.

Meerjarige ontwikkeling financiering

Om een beeld te vormen van onze gemeentelijke schuldpositie kan men werken met diverse ratio's. Vaak komen hier echter cijfers uit die van toepassing zijn voor het bedrijfsleven, maar in mindere mate geschikt zijn voor de lagere overheid. Daarom wordt gekozen voor een andere insteek om toch een oordeel te kunnen vormen over onze gemeentelijke schuldenpositie. Men kan zich de vraag stellen: wanneer is de schuld te hoog? In zijn algemeenheid kan men zeggen

dat de schuld te hoog is als deze meer bedraagt dan 150% van de exploitatie-uitgaven. Voorzichtigheid is geboden als de schuld tussen de 100% en 150% van de exploitatie-uitgaven bedraagt. Schulden nemen door de rentelasten meerjarig begrotingsruimte in. Als de rentelasten te hoog oplopen, wordt te zeer beslag gelegd op de begrotingsruimte, waardoor geen ruimte meer overblijft voor reguliere activiteiten.

In onderstaande tabel zijn opgenomen de saldo van de geldleningen per 31 december van het dienstjaar evenals de betaalde rente behorende bij deze geldleningen en de exploitatietotalen per 31 december van het dienstjaar.
In de laatste kolom wordt de verhouding weergegeven tussen de schuld en het exploitatietotaal. Geconcludeerd mag worden dat onze gemeente met een percentage schuld van 50,67% in relatie tot het exploitatie totaal voor 2024 zich in de veilige zone bevindt.

Saldo per	Saldo vaste geldleningen	Betaalde rente	Exploitatietotaal begroot	Schuld exploitatietotaal in procenten
31-12-2015	€ 48.801.828	€ 1.150.286	€ 82.672.000	59,03%
31-12-2016	€ 50.043.000	€ 1.018.045	€ 80.682.000	62,02%
31-12-2017 *)	€ 54.828.000	€ 943.000	€ 77.956.000	70,33%
31-12-2018	€ 50.801.000	€ 1.199.000	€ 73.829.000	68,81%
31-12-2019	€ 46.840.000	€ 1.111.000	€ 76.056.000	61,59%
31-12-2020	€ 62.875.000	€ 1.013.000	€ 78.267.000	80,33%
31-12-2021 **)	€ 69.387.000	€ 888.000	€ 77.073.000	90,03%
31-12-2022 ***)	€ 63.780.000	€ 796.000	€ 85.797.000	74,34%
31-12-2023 ****)	€ 58.170.000	€ 711.000	€ 88.901.000	65,43%
31-12-2024 *****)	€ 52.576.000	€ 625.000	€ 103.767.000	50,67%

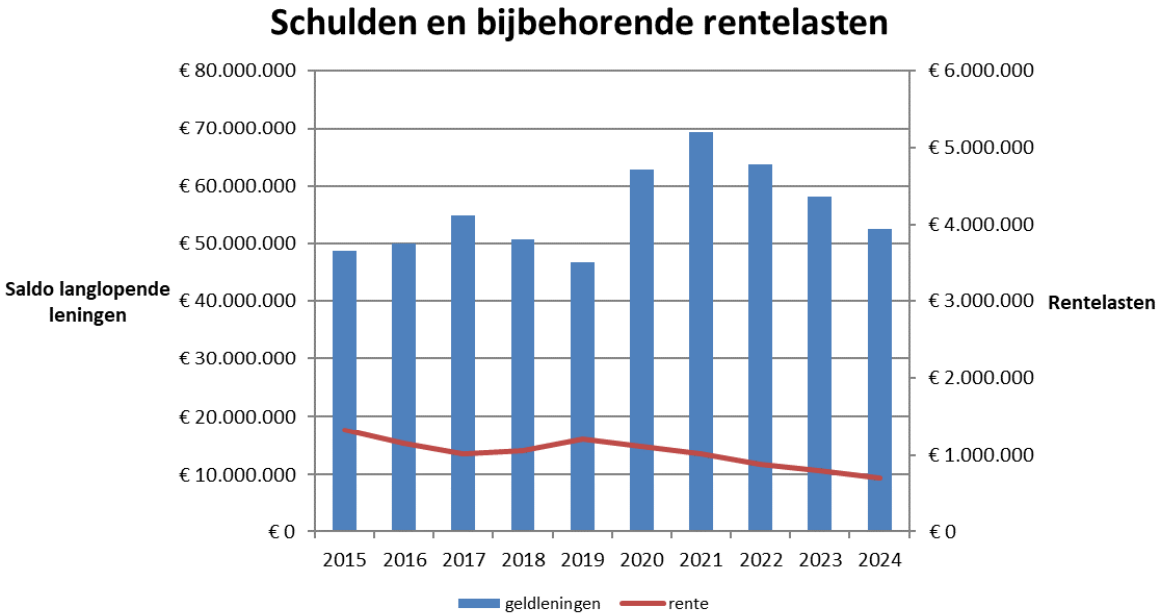
*) *De te betalen rente is in 2017 lager doordat een kasgeldlening ad € 20.000.000 is afgesloten met een negatieve rente.*

**) *Het saldo van de schuldenlast is weliswaar gestegen, maar de rentelast is gedaald. Bij de schatkist is ruim € 27 miljoen geparkeerd per 31 december 2021, waardoor per saldo de schuldenlast € 42,3 miljoen bedraagt. De schuld ten opzichte van het exploitatietotaal bedraagt dan 54,88%*

***) *Bij de schatkist is ruim € 6 miljoen geparkeerd en € 20 miljoen is uitgezet bij collega gemeenten per 31 december 2022, waardoor per saldo de schuldenlast € 37,8 miljoen bedraagt De schuld ten opzichte van het exploitatietotaal bedraagt dan 44,06%*

****) *Bij de schatkist is ruim € 9,3 miljoen geparkeerd en € 11,8 miljoen is uitgezet bij collega gemeenten per 31 december 2023, waardoor per saldo de schuldenlast € 37,1 miljoen bedraagt. De schuld ten opzichte van het exploitatietotaal bedraagt dan 41,74%*

. *****) *Bij de schatkist is ruim € 15,5 miljoen geparkeerd, waardoor per saldo de schuldenlast € 37,0 miljoen bedraagt. De schuld ten opzichte van het exploitatietotaal bedraagt dan 35,66%*

Renterisiconorm

Voor de leningen is van belang de wettelijke renterisico norm. Door deze normstelling, zijnde 20% van het begrotingstotaal aan het begin van het dienstjaar, wordt een kader gesteld om openbare lichamen tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te laten komen, dat het renterisico op grond van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren. Een verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten en baten in enig jaar. Voor de berekening van het renterisico moet modelstaat B opgesteld worden.

Modelstaat B

- Renterisico vaste schuld over het jaar 2024
- Gemeente Echt-Susteren
- Provincie Limburg

Toelichting: renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm

Modelstaat B wordt eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder gezonden. Op deze staat wordt het renterisico van de komende vier jaren gerapporteerd. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico heeft betrekking op het gehele openbare lichaam, zoals ook op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komend jaar. Voor deze jaarrekening worden de cijfers over 2024 gepresenteerd..

(Bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2024 begroot	2024 rekening
1	Renteherzieningen	€ 0	€ 0
2	Aflossingen	€ 5.594	€ 5.594
3	Renterisico 1 + 2	€ 5.594	€ 5.594
4	Renterisiconorm	€ 20.753	€ 20.753

5a = 4 > 3	Ruimte onder renterisiconorm	€ 15.159	€ 15.159
5b = 3 > 4	Overschrijding renterisiconorm		
Berekening renterisiconorm			
4a	Begrotingstotaal	€ 103.767	
4b	Percentage regeling	20%	
4 = (4a x 4b /100)	Renterisiconorm	€ 20.753	

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage.

Begrotingstotaal 2024	**€ 103.767.000**
Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet: €103.767.000 x 8,5% =	€ 8.820.000

Toelichting kasgeldlimiet

Rapportage van over- en onderschrijding van de kasgeldlimiet vindt plaats via de financieringsparagraaf bij de jaarrekening en bij de begroting. In de jaarrekening worden opgenomen de kwartaalstaten van het 1e tot en met 4e kwartaal 2024. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld, zo enigszins mogelijk ruim voorafgaand aan de derde overschrijding. In een plan van aanpak moet aangegeven worden hoe opnieuw aan de kasgeldlimiet te voldoen. Dit plan moet door Gedeputeerde Staten goedgekeurd worden. Zoals uit de kwartaalstaten (zie volgende pagina) blijkt, was er in 2024 geen sprake van een overschrijding van de kasgeldlimiet.

Renteschema

In artikel 13 van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten is opgenomen dat met ingang van het begrotingsjaar 2018 in de financieringsparagraaf inzicht moet worden gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand renteschema staan de gevraagde gegevens vermeld.

Renteschema		
De externe rentelasten over de korte en lange financiering		649.671
De externe rentebaten (idem)		- 950.633
Saldo rentelasten en baten		- 300.962
De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	463	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden doorberekend	- 27.575	
De rentebaat van doorverstrekte leningen als daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	0	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		- 27.112
Rente over eigen vermogen		+ 50.938
Rente over voorzieningen		0

Totaal rente over eigen vermogen en voorzieningen		+ 50.938
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		- 277.137
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		277.137
Renteresultaat taakveld Treasury		0

Modelstaat A

Liquiditeitspositie over het 1e tot en met en 4e kwartaal 2023

Provincie Limburg

Berekening liquiditeitspositie

Op deze staat moet eenmaal per kwartaal de gemiddelde liquiditeitspositie over het voorgaande kwartaal worden ingevuld. Het gaat hierbij om de gemiddelde liquiditeitspositie van het gehele openbare lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Schuldverhoudingen tussen de algemene dienst en bedrijven of andere takken van dienst moeten niet worden opgenomen. De staten moeten op kwartaalbasis worden verstuurd naar de toezichthouder. De staten over de kwartalen van het afgelopen jaar worden ook als onderdeel van de financieringsparagraaf in het jaarverslag over het voorgaande jaar naar de toezichthouder gezonden.

Bij het bepalen of een lening tot een korte schuld gerekend kan worden, moet rekening worden gehouden met de gehanteerde derivaten. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat van de onderliggende lening en het derivaat telt. Een lange vastrentende lening waarop een derivaat wordt afgesloten, met als gevolg een variabele (bv. 3-maands) rente, heeft een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en moet tot de korte schuld worden gerekend.

Bedragen x € 1.000

	maand	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
(1) Vlottende (korte) schuld	1	4.500	3.141	3.000	1.800
	2	3.000	3.016	1.800	1.600
	3	3.637	3.437	2.551	1.948
(2) Vlottende middelen	1	26.284	15.698	29.601	24.022
	2	18.301	19.759	25.107	20.410
	3	15.183	22.645	24.549	22.169
(3) Netto vlottende schuld (+) overschot (-)	1	-21.784	-12.557	-26.601	-22.222
	2	-15.301	-16.743	-23.307	-18.810
	3	-11.546	-17.431	-21.998	-20.221
(4) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		- 16.210	-15.577	-23.969	-20.418
(5) Kasgeldlimiet		8.820	8.820	8.820	8.820
(6a) Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		25.030	24.397	32.789	29.238
(6b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
Berekening kasgeldlimiet					
De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage (post 8).					
(7) Begrotingstotaal		103.767	103.767	103.767	103.767
(8) Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage		8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(9) Kasgeldlimiet: 7 x 8 : 100		8.820	8.820	8.820	8.820

Toelichting

Post 1: het gezamenlijk bedrag van

1. De opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar
2. De schuld in rekening-courant

3. De voor een termijn van korter dan één jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden
4. Overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld

Post 2: het gezamenlijk bedrag van

5. De contante gelden in kas
6. De tegoeden in rekening-courant
7. De overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Post 7: stand van de begroting per 1 januari van het betreffende jaar.

9.6 Paragraaf bedrijfsvoering

Taken bedrijfsvoering

Sinds 1 juli 2017 zijn uitvoerende taken op het gebied van bedrijfsvoering ondergebracht bij Servicecentrum MER. Het betreft de taakvelden financiën, Human Resource Management (HRM) en informatisering.

HRM

Organisatieontwikkeling

Om toekomstbestendige dienstverlening te kunnen borgen in de steeds sneller veranderende samenleving is flexibiliteit belangrijk. GROEI25, onze visie op organisatieontwikkeling, is gericht op een professionele organisatie op basis van continu verbeteren met aandacht voor medewerkers die integraal samenwerken in een optimale werkomgeving. De ontwikkeling van de organisatie wordt vormgegeven via een meerjarige programmatische aanpak met regelmatige bijsturing.
In 2024 lag de focus, uitgewerkt in SEIZOEN24, op de volgende onderwerpen:

- *Aandacht voor medewerkers: Het Goede Gesprek*
  Medewerker en leidinggevende hebben regelmatig gesprekken waarbij naast het takenpakket ook ontwikkeling en persoonlijke omstandigheden centraal staan. Met dit wederzijdse zicht op werk, planningen, beleving en behoeften wordt bijgedragen aan realistische planningen en goed werkgeverschap. Met behulp van een begeleidende gesprekskaart ‘IK & ECHT-SUSTEREN’ worden onderwerpen als normen en waarden, werk, competenties en gezondheid & vitaliteit besproken om optimale inzetbaarheid van medewerkers na te streven.

- *Continu verbeteren: procesmanagement*
  Onder begeleiding van de procesmanager ontwikkelen medewerkers zich verder in Lean competenties, worden procesverbeteringen inzichtelijk en verkenden leidinggevenden hoe opgedane Lean kennis goed kan worden geïmplementeerd in de organisatie. Lean opleidingen worden op vier verschillende niveaus in huis aangeboden. Dit resulteert in organisatiebrede kennis van en enthousiasme voor optimaal procesgericht werken. Een adequate procesinrichting legt de basis voor de realisatie van een toekomstbestendige flexibele organisatie.

- Professionalisering: opgavegericht werken vormgeven
  Het oppakken van organisatiebrede thema’s vraagt om integrale sturing en aanpak. Opgavegericht werken is een benadering waarbij de focus niet ligt op specifieke taken of activiteiten, maar op het bereiken van een bepaald (vaak maatschappelijk) doel of resultaat wat dan ‘de opgave’ genoemd wordt. In plaats van te werken vanuit een vastomlijnde projectmatige methode staat de opgave (vanuit de gezamenlijke doelstelling) centraal en wordt er continu gekeken naar wat er nodig is om de doelstelling van de opgave te bereiken. Leidinggevenden, programmamanagers en strategen verkenden de mogelijkheden, kansen en uitdagingen van deze werkvorm. Dit meerjarige onderwerp vindt vervolg in 2025.

- Optimaliseren werkomgeving: verbeteren huisvesting
  Gedurende het jaar 2024 is, onder externe begeleiding, onderzoek gedaan naar de wensen en mogelijkheden gericht op de renovatie van de kantooromgeving. Een moderne open inrichting die activiteiten gebaseerd werken optimaal faciliteert en integraal werken maximaal stimuleert is de inzet. Eind 2024 was er zicht op beoogde indeling, input van medewerkers, werken in teamzones, klantbehoeften. In 2025 worden de plannen verder uitgewerkt met het oog op concrete renovatie van het gemeentehuis in 2026.

Dienstverlening
In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is aangegeven dat de gemeentelijke organisatie gericht dient te zijn op een goede dienstverlening aan onder anderen onze inwoners. De behoeften van de samenleving veranderen continu. Om hierop in te kunnen spelen moet de gemeentelijke organisatie flexibel zijn. Alleen op die manier kan de dienstverlening gegarandeerd blijven en zich steeds verder blijven ontwikkelen, passend bij de behoeften van de inwoners in de gemeente Echt-Susteren. Om hier de komende jaren richting aan te geven is in 2023 het Programma Dienstverlening opgesteld. In dit programma staat beschreven hoe we de komende jaren (2023-2027) de dienstverlening steeds verder willen blijven ontwikkelen. Twee speerpunten staan hierin centraal; ken je inwoner en al onze medewerkers hebben dienstverlenings DNA. Onderzocht is wat er landelijk speelt op het gebied van dienstverlening, welke onderzoeken ingezet kunnen worden om onze inwoner beter te leren kennen en hoe het dienstverlenings DNA bij onze medewerkers kan worden vergroot. In 2024 is dit verder vorm gegeven, waarbij concrete onderzoeken (zoals een onderzoek naar de (interne) telefonische bereikbaarheid) uitgevoerd zijn onder onze inwoners en intern in onze eigen organisatie.

E-HRM: Nieuw HRM & Payroll softwarepakket
Sinds 1 januari 2023 is een E-HRM systeem in gebruik genomen. In 2024 is het systeem verder doorontwikkeld. Diverse HR processen zijn gedigitaliseerd. Dit leidt tot meer efficiency en optimalisatie van de informatievoorziening.

Cao Gemeenten 2024
In het LOGA-overleg (Landelijk Overleg Gemeentelijke Arbeidsvoorwaarden) is een akkoord bereikt voor de Cao Gemeenten 2024 - 2025. In dit akkoord is een structurele salarisverhoging afgesproken van 4,75% met ingang van 1 januari 2024 en 1,25% per 1 oktober 2024.
De structurele salarisverhogingen worden tot het pensioengevend inkomen gerekend en dit betekent dat de pensioenpremie voor de werkgever hoger is geworden.
De looptijd van deze Cao is 15 maanden (1 januari 2024 t/m 31 maart 2025).

Toekomstgericht werkgeverschap
Om blijvend te voldoen aan de maatschappelijke en bestuurlijke uitdagingen waarmee gemeenten worden geconfronteerd, is het van essentieel belang dat medewerkers optimaal worden ondersteund in hun professionele ontwikkeling. De MER Academie speelt hierin een cruciale rol.
In 2024 zijn we, met ondersteuning van de klankbordgroep Toekomstgericht Werkgeverschap (TGW), gestart met de aanschaf van een leermanagementsysteem. Dit systeem biedt medewerkers via één centraal portaal toegang tot een breed scala aan leermogelijkheden, waaronder klassikale trainingen, e-learning en op functieprofielen afgestemde onboardingprogramma's.
Door deze integrale aanpak kunnen we medewerkers vanaf hun eerste werkdag effectief begeleiden en ondersteunen in hun professionele groei.
Verder is er vanuit het TGW gestart met de inventarisatie van het werkgeversmerk en de behoeftes van de organisaties op het gebied van employer branding.
Ook heeft er in 2024 een inventarisatie plaatsgevonden met betrekking tot het aanschaffen van een recruitmentsysteem voor de MER-organisaties.

Arbeidsomstandigheden (arbo)
BHV en RI&E
Jaarlijks vinden er BHV-trainingen plaats en ontruimingsoefeningen. Ook worden jaarlijks de aandachtspunten vanuit de RI&E (risico-inventarisatie en -evaluatie) opgepakt en geactualiseerd.

Vitaliteit
Als MER-organisatie hechten we veel waarde aan het welzijn van onze medewerkers en hier willen we systematisch aandacht aan geven. De visie vanuit HR is dat systematische aandacht voor vitaliteit start met de bewustwording rondom vitaliteit en het feit dat vitaliteit gezien moet worden als een gedeelde verantwoordelijkheid van werkgever en werknemer: "It takes two to tango". Door te werken aan een gezonde werkomgeving en gezonde leefstijl, kunnen werkgevers en werknemers samen bijdragen aan een gezondere en productievere werkomgeving wat de vitaliteit bevorderd. Na de zomervakantie 2024 is er MER-breed een week van de Vitaliteit geor-

ganiseerd. Tijdens deze week is extra aandacht gegeven aan welzijn en vitaliteit door middel van diverse activiteiten, workshops en een vitale lunch.

Wangedrag en agressie
Collega's met publiekscontact worden helaas geconfronteerd met vormen van verbale agressie, orde verstorend gedrag en soms ook met bedreiging of fysiek geweld (wangedrag). Dit komt meestal onverwacht en het kan een grote impact op collega's hebben. De confrontatie met wangedrag is dan ook een arbeidsrisico, dat blijvend om aandacht en duidelijkheid vraagt. Als werkgever zetten we ons in om de risico's tijdens het werk en bij publiekscontacten te beperken. Daarom is een Protocol Aanpak wangedrag bij publiekscontact opgesteld, waarin de aanpak van wangedrag beschreven staat.
Binnen alle teams is dit protocol, de klachtenregeling en het belang hiervan besproken. Opvallend is dat er in 2024 meer 'agressiemeldingen' ontvangen zijn ten opzichte van voorgaande jaren. Door de presentatie is het nut bij iedereen duidelijk geworden van het melden van wangedrag/agressie. Medewerkers met publiekscontact hebben in 2024 agressietrainingen gehad, waarin ze leren hoe om te gaan met agressie.

Opleiden en ontwikkelen
Opleiden en ontwikkelen was in 2024 een belangrijk thema. De samenleving verandert steeds sneller en dat heeft effect op de behoeften van inwoners, verenigingen en bedrijven en dus ook op de ambtelijke organisatie van Echt-Susteren. Om als organisatie een goede dienstverlening te kunnen blijven borgen is het essentieel dat de organisatie en haar medewerkers zicht steeds door ontwikkelen. Daarbij is de arbeidsmarkt enorm in beweging en dat betekent een hoge instroom van nieuwe medewerkers, met in veel gevallen een ontwikkel behoefte. Hierop wordt ingezet door een gedifferentieerde aanpak: learning on the job en van collega's, interne trainingen en individuele externe trajecten.

Sinds 2024 worden er geen traditionele functionerings- en beoordelingsgesprekken meer gevoerd en is een andere vorm van gespreksvoering tussen medewerker en de leidinggevende ingevoerd (de 'Ik & Echt-Susteren-gesprekken' oftewel 'Het goede gesprek'). In dit gesprek staat ontwikkeling en het zo goed mogelijk benutten van ieders talent centraal. Met dit gesprek monitoren de medewerker en de leidinggevend gedurende het jaar de voortgang en behoeften van werk en ontwikkeling.

Functieboek HR21
Gemeente Echt-Susteren maakt gebruik van de functiebeschrijvingen van het functiewaarderingssysteem HR21. De beschrijvingen van de functies zijn opgenomen in een functieboek. De organisatie ontwikkelt zich continue. Dit betekent dat ook de functies mee ontwikkelen en er taken bijkomen, worden geschrapt of taken anders worden bezien. Deze ontwikkelingen kunnen consequenties hebben voor de indeling van functies in een HR21 normfunctie. Om ons functieboek actueel te houden vindt er daarom jaarlijks een onderhoudsronde plaats.

HRM-kengetallen
peildatum 31 december 2024

Leeftijdsopbouw per 31 december 2024							
	Totaal	< 25	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55-59	> 60
Totaal aantal medewerkers	170	2	24	43	47	27	27
mannen	93	0	10	24	28	15	16
vrouwen	77	2	14	19	19	12	11

Deeltijdfactor per 31 december 2024		Aantal		Percentage	
	TOTAAL	Fulltime	Parttime	Fulltime	Parttime
Totaal aantal medewerkers	**170**	**110**	**60**	**65%**	**35%**
mannen	93	81	12	48%	7%
vrouwen	77	29	48	17%	28%

Ontwikkeling gemiddeld ziekteverzuimpercentage	
2018	4,08%
2019	4,22%
2020	6,41%
2021	7,27%
2022	7,24%
2023	5,01%
2024	4,35%

Schaalbezetting per 31 december 2024		
Schaal	Aantal medewerkers	%
A	2	1%
0 t/m 3	0	0%
4 t/m 6	28	16%
7 t/m 9	62	37%
10 t/m 12	73	43%
13 en hoger	5	3%
Totaal	**170**	**100,0%**

Ontwikkeling personeelsbestand	
2019	126,53 fte
2020	126,85 fte
2021	129,47 fte
2022	132,47 fte
2023	140,53 fte
2024	157,70 fte

Indicatoren/kengetallen	
Wettelijk voorgeschreven	
Formatie fte per 1.000 inwoners	4,89 fte
Bezetting fte per 1.000 inwoners	4,77 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 402,01
Kosten externe inhuur als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	1,27%
Overhead in % van totale lasten	7,39%

Financiën

Beleids- en budgetcyclus

In 2024 zijn de volgende producten uit de Beleids- en budgetcyclus (BBC) aan de raad aangeboden:

Raad	Product
3 juli 2024	jaarrekening 2023
3 juli 2024	1e bestuursrapportage 2024
3 juli 2024	kadernota 2025

7 november 2024	begroting 2025
11 december 2024	2e bestuursrapportage 2024

Op 7 november 2024 is in de raad de bijstelling reserves en voorzieningen 2024 vastgesteld.

Accountantsdiensten

In 2023 heeft er een aanbesteding plaatsgevonden voor de accountantsdiensten. Deze aanbesteding is gezamenlijk met de andere MER-organisaties opgepakt. In 2024 heeft de eerste controle door RSM accountants plaatsgevonden. De controle heeft een lange doorlooptijd gekend maar is desondanks afgerond met een goedkeurende verklaring.

Kostentoerekening

Medewerkers van de gemeente werken ook aan investeringen en grondexploitaties. Dit betekent dat er uren maal het uurtarief worden toegerekend aan bedoelde investeringen en exploitaties. Bij elke aanpassing van de cao wordt het uurtarief opnieuw vastgesteld door het college.

Frauderisico

Het college is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten. Het college heeft in 2023 een notitie frauderisicoanalyse 2023 vastgesteld. In de komende jaren wordt verder invulling gegeven aan de frauderisicoanalyse.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat de gemeente en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft de gemeente een gedragscode opgesteld die door iedere medewerker bij indiensttreding wordt ondertekend. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via onze website en wordt (daarmee) ook gedeeld met onze externe relaties.
Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, evenals periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen, dragen bij aan het signaleren van overtredingen van controles.

Door het toepassen van alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, worden de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk gemaakt en op een adequate wijze ingeperkt.

Informatisering en automatisering

Het afgelopen jaar stond in het teken van de verdere ontwikkeling van de digitale dienstverlening en een informatievoorziening die dat mogelijk maakt. In 2024 is er meer focus gelegd op het integrale aspect van de dienstverlening bij het vormgeven aan de informatievoorziening van morgen. Naast het reguliere beheer en onderhoud is er het afgelopen jaar gefocust op het borgen van de continuïteit van de dienstverlening en de digitale weerbaarheid van de MER-ICT omgeving.

Doelstellingen 2024
Om in de toekomst goede dienstverlening te kunnen leveren, is een herkenbare en uniforme werkwijze nodig, gebaseerd op gezamenlijke principes en uitgangspunten. Door duidelijke beleidskeuzes en kaders kunnen we schaarse middelen efficiënter inzetten. Dit zorgt ervoor dat medewerkers van de vier

MER-organisaties de juiste faciliteiten en informatievoorziening hebben om hun werk efficiënter en effectiever uit te voeren.

Door integrale samenwerking tussen de verschillende disciplines binnen team Informatisering, bieden we gebruikers optimale ondersteuning bij het gebruik van informatiesystemen. Daarnaast neemt Informatisering het voortouw bij de implementatie van nieuwe technische oplossingen in de ICT-omgeving van de MER-samenwerking om de informatievoorziening van de toekomst vorm te geven.

Met meer aandacht voor het verbeteren van de efficiëntie en effectiviteit, kan Informatisering sneller en beter vragen uit de gebruikersorganisatie of nieuwe informatievraagstukken oplossen. Het uiteindelijke doel is om de inrichting van het applicatielandschap gericht te verbeteren. De continuïteit en digitale weerbaarheid van de informatievoorziening zijn gewaarborgd door een professionele werkwijze en moderne technologieën.

Gerealiseerd in 2024
Op het gebied van bereikbaarheid van medewerkers is de langverwachte nieuwe centrale telefonieomgeving gerealiseerd, inclusief vernieuwde callcenter-functionaliteit. Tegelijkertijd is het gemeenschappelijke MER-telefoniebeleid geactualiseerd. Ook hebben we blijvende aandacht besteed aan (proces)verbeteringen om te voldoen aan wet- en regelgeving zoals de Wet open overheid (Woo) en de Wet elektronische publicaties (Wep).
We hebben flink geïnvesteerd in het verbeteren van de gezamenlijke digitale infrastructuur. Diverse vervangingstrajecten zijn uitgevoerd om de continuïteit, stabiliteit en veiligheid van de ICT-infrastructuur op peil te houden. MER-breed is een nieuwe identiteits- en toegangsoplossing geïmplementeerd, waarmee de toegang tot verschillende interne en externe Software as a Service (SAAS)-applicaties beter te reguleren is.

Diverse technische projecten zijn afgerond die het fundament hebben gelegd voor het gebruik van Microsoft 365 en de nieuwe hybride kantoorwerkplek, de “werkplek van de toekomst”. De technische voorbereidingen zijn getroffen voor het gebruik van softwareoplossingen voor digitaal ondertekenen en digitaal anonimiseren. Op basis van de Common Ground-visie zijn voorbereidingen getroffen voor een betere benutting van eigen data via een centraal MER-datawarehouse.
De techniek voor gegevensuitwisselingen tussen applicaties is verbeterd. Het Verbeterprogramma Informatiebeheer is succesvol afgerond en er is een visie opgesteld voor de inzet van kunstmatige intelligentie binnen de MER-informatievoorziening. Ook is een pilottraject uitgevoerd om de mogelijkheden van robotisering voor efficiënter invullen van repeterende administratieve werkzaamheden te verkennen.

Op het gebied van cybersecurity en gegevensveiligheid hebben we voortdurend aandacht besteed aan de borging van gegevensveiligheid van de ICT-systemen binnen de MER-samenwerking. In 2024 hebben herhaaldelijk gerichte cyberaanvallen plaatsgevonden, waardoor additionele mitigerende maatregelen nodig waren. Een nieuwe centrale Mobile Device Management (MDM)-oplossing is in gebruik genomen voor beter en veiliger beheer van mobiele apparaten. Een geavanceerde Security Information and Event Management (SIEM) en Security Operations Center (SOC)-oplossing is geïmplementeerd om cyberdreigingen beter te detecteren voordat ze schade berokkenen aan de MER ICT-omgeving. Ook is een MER-brede spamfilteroplossing gerealiseerd.

De organisatie en coördinatie van de jaarlijkse ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit)-cyclus en de Wet politiegegevens (Wpg)-audit zijn voorspoedig verlopen en verder geprofessionaliseerd. Verder hebben we gefocust op de verdere inrichting van een intern controleproces voor gegevensveiligheid, het opstellen van een auditplan en de implementatie van Governance, Risk & Compliance (GRC)-tooling voor risicobeheer. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de komst van de Cyberbeveiligingswet/NIS2 en de Verordening Kunstmatige Intelligentie. In 2024 is een MER-breed programma gegevensveiligheid opgesteld waarmee de MER-organisaties de komende jaren invulling kunnen geven aan de minimale gegevensveiligheidsverplichtingen. Het bevat een integrale aanpak voor de eisen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), Wpg, Verordening Kunst-

matige Intelligentie en de vernieuwde Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) onder de Cyberbeveiligingswet/NIS2.

Door onderbezetting zijn enkele geplande activiteiten doorgeschoven naar 2025, zoals het onderzoeken van de mogelijkheden voor een mogelijke certificering van de kwaliteit van de gerealiseerde informatiebeveiligingsmaatregelen.

Juridische zaken

Juridische control en kwaliteitszorg

Naast juridische advisering aan bestuur, management en aan de ambtelijke organisatie is er doorlopend aandacht voor juridische control, kwaliteitszorg en risicomanagement. Vanuit de gemeentelijke organisatie en het Servicecentrum MER wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de juridische vraagbaak- en controlfunctie. Hierdoor kunnen juridische risico's al in de voorfase worden afgewend en schades voorkomen.

Bezwarenproces

Gelet op de ervaren inefficiënties in het bezwarenproces tussen de MER-gemeenten en het Servicecentrum MER is in 2024 een harmonisatie en uniformering van de afhandeling van het bezwaarproces doorgevoerd. In het bezwarenproces is ingezet blijven worden op pre-mediation wat in voorkomende gevallen tot een minnelijke oplossing dan wel het intrekken van het bezwaarschrift heeft geleid.

Klachtafhandeling

Bij de afhandeling van klachten over gedragingen van het bestuursorgaan en/of medewerkers onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan wordt zoveel mogelijk de minnelijke procedure toegepast omdat dit in veel gevallen tot een voor alle betrokkenen positief resultaat leidt. Voor de afhandeling van klachten over het Servicecentrum MER geldt dat de ontvangst en registratie van die klachten en ook de bewaking van de procedure in 2025 bij het Servicecentrum MER komt te liggen. De klachtenregeling van het Servicecentrum wordt in 2025 daarop aangepast. Periodiek zal er door het Servicecentrum MER een terugkoppeling worden gegeven aan de moedergemeente waarmee er zicht blijft op de aard en omvang van het aantal klachten. Daarnaast kan een klacht, respectievelijk de afwikkeling ervan, bijdragen aan verbetering van de dienstverlening.

Facilitaire Zaken

Doorontwikkeling facilitaire dienstverlening

De professionalisering en optimalisering van de facilitaire dienstverlening is in 2024 verder doorgezet. Op 15 juli 2024 is de nieuwe clusterleider Interne Diensten gestart, waarbij de cluster Facilitaire zaken, Gebouwenbeheer en Teamsecretariaat zijn samengevoegd tot één cluster: Interne Diensten.

Renovatie gemeentehuis

Met de vaststelling van de 1e bestuursrapportage 2024 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de renovatie van het gemeentehuis. Het nieuwe werkplek concept maakt deel uit van de renovatie. Gedurende 2024 is het werkplekconcept uitgewerkt om aan de wensen en behoeften van de huidige en toekomstige gebruikers van het gemeentehuis te voldoen.

Contractmanagement

Het contract van de beveiliging is in 2024 met één jaar verlengd tot en met 30 september 2025. Eind 2024/begin 2025 moet besloten worden om het contract met de bestaande partij nog één jaar te verlengen (laatste verlengingsoptie) of om het contract opnieuw aan te besteden.
Het contract van de schoonmaak en glasbewassing is in 2024 aanbesteed. De nieuwe schoonmaakpartij is per 1 september 2024 gestart met het nieuwe contract voor de duur van vier jaar met mogelijkheid tot verlenging van drie maal één jaar.
Het contract voor de elektrische auto's is verlengd met één jaar, de looptijden van de auto's eindigen in november 2025.

Project FAES (Facilitaire Academie Echt-Susteren)

In maart 2024 is een team van PSW gestart met een pilotproject in het gemeentehuis met als doel: het bevorderen van de maatschappelijke waarde en re-integratie van inwoners met een begeleidingsbehoefte door middel van het aanleren van werknemersvaardigheden en het bieden van praktijkgerichte training in facilitair en horeca.

Evenementen

In 2024 is de gebruikelijke facilitaire ondersteuning geleverd bij in- en externe evenementen.

Rechtmatigheid

Conform artikel 27 van de verordening 212 van de gemeente Echt-Susteren wordt over de rechtmatigheid gerapporteerd in de paragraaf rechtmatigheid. Deze paragraaf is verderop te vinden in dit boekwerk.

9.7 Paragraaf verbonden partijen

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vastgelegd dat de paragraaf verbonden partijen wordt opgesplitst in:
1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Stichtingen/verengingen;
3. Coöperaties/vennootschappen.
4. Overige verbonden partijen.

De betekenis van deze paragraaf is afhankelijk van de vraag of er een Nota Verbonden Partijen aanwezig is, waarin een kader stellend overzicht is opgenomen. De paragraaf verbonden partijen kan zich dan beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten er van.

Inleiding
In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenaamde 'verbonden partijen'. Dit zijn rechtspersonen waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang, als ze een zetel heeft in het bestuur, of als ze stemrecht heeft. De gemeente heeft een financieel belang, als zij geld ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement, of als financiële problemen bij de betreffende rechtspersoon verhaald kunnen worden op de gemeente.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid over verbonden partijen.
De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de gemeente Echt-Susteren wordt gevoerd.

De Nota verbonden partijen 2022 is vastgesteld in de raadsvergadering van 14 december 2022. In deze nota is het beleid over verbonden partijen geformuleerd en is meegenomen de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen die in 2022 is vastgesteld door de Eerste Kamer.

Algemeen
Bij het aangaan en continueren van samenwerking met - of deelnemingen in - verbonden partijen, is het van belang om af te wegen:
- Wat is de meest doelmatige manier om de betreffende taak uit te voeren?
- In hoeverre is gegarandeerd, dat de verbonden partij bij de taakuitvoering de resultaten realiseert die de gemeente voor ogen staan?
- Heeft de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in de taakuitvoering?

De gemeente Echt-Susteren heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente Echt-Susteren beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden over deze partijen. Een volledig overzicht van de partijen waarin de gemeente bestuurlijk en/of financieel per 31 december 2023 participeerde, treft u in deze paragraaf aan.

Samenwerking is noodzakelijk. Alle taken die de gemeente samen met anderen beter, efficiënter en effectiever kan doen dan alleen, komen daarvoor in principe in aanmerking. Alleen, hierbij moet iedere keer opnieuw de schaal in aanmerking genomen worden. Een grotere schaal biedt vaak een groter draagvlak (economisch, kennis, distributie). Daarnaast kan uiteraard in bepaalde gevallen ook nog worden gekozen voor uitbesteden.

Het niveau van samenwerking kan uiteraard ook verschillen. Samenwerking is mogelijk op gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Voor de uitvoerende taken kan men ook kiezen voor andere uitvoeringsorganisaties. Verder kan samenwerking nog worden gesplitst in verplichte en vrijwillige samenwerking. Verplichte samenwerking kent de gemeente bijvoorbeeld op het gebied 'rood-wit-blauw': brandweer, rampenbestrijding en politie.

Overzicht verbonden partijen per 31-12-2024

Nr.	Naam
A.	**Gemeenschappelijke regelingen**
1.	Veiligheidsregio Limburg-Noord
2.	Westrom
3.	Omnibuzz
4.	Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)
5.	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
6.	Reinigingsdienst Maasland
7.	Openbaar lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette
8.	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)
9.	Euregio Rijn-Maas-Noord
10	Sociaal domein Limburg-Noord
11	Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)
B	**Stichtingen / verenigingen**
1.	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing
2.	VVV Zuid-Limburg
3.	Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)
4.	Stichting Landschapspark Echt-Susteren
C	**Coöperaties / vennootschappen**
1.	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.
2.	C.V. Inkoopcentrum Zuid
3.	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4.	N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)
5.	Bocage Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
6.	Deelneming Enexis Holding N.V.
7.	CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
8.	Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
9.	Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
10.	Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek
D	**Overige verbonden partijen**
1.	Euromosa
2.	Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)
3.	Samenwerking Midden-Limburg
4.	Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (Centrumregeling RES NML)

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
Doel	De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel: De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen voor: **a)** De brandweerzorg; **b)** De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; **c)** De rampenbestrijding en crisisbeheersing; **d)** Het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; **e)** Het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; **f)** De publieke gezondheidzorg als bedoeld in de Wet publieke gezondheid.
Nut	De gemeente heeft de regie op het lokale integrale veiligheidsbeleid. Sommige veiligheidsonderwerpen zijn echter regionaal belegd omdat dit qua schaalgrootte en efficiëntie voordelen biedt. Zo zijn de Veiligheidsregio's in het leven geroepen om de crisisbeheersing en rampenbestrijding in Nederland goed te beleggen.
Noodzaak	Artikel 9 Wet veiligheidsregio's (Wvr). De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 (Veiligheidsregio Limburg-Noord), treffen een gemeenschappelijke regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio.
Effecten	De effecten van de GR (zo mogelijk objectief meetbaar); • Inventarisatie van risico's van branden, rampen en crises; • adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of op grond van de wet aangewezen gevallen en in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid;(het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al wat daarmee verband houdt en het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand) • voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; • instellen en in stand houden van een brandweer; • instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen; • voorzien in de meldkamerfunctie; • aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; • inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de Veiligheidsregio.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
	nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Vestigingsplaats	Venlo
Deelnemers	Limburgse gemeenten vanaf Echt-Susteren en noordelijker.
Bestuursstructuur	Het aantal deelnemers aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord bestaat per 31 december 2024 uit 15 gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling bestaat een bestuurscommissie GGD en een bestuurscommissie Veiligheid. De bestuurscommissies zijn adviserend aan het AB.
Financiën	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 3.925.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 8.014.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 11.268.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 47.551.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 40.725 .000
Solvabiliteit (EV / VV)	21,70%
Resultaat 2024	€ 3.716.000
Risico	De deelnemende gemeenten kunnen bij niet nakomen van financiële verplichting, door aangetrokken geldleningen of verstrekte garanties, hoofdelijk worden aangesproken (art 32). Bij uittreding uit de gemeenschappelijke regeling regelt het algemene bestuur de gevolgen hiervan. Bij opheffing wordt een liquidatieplan opgesteld met daarin de gevolgen van de deelnemende gemeenten.

2. Westrom	
Doel	Westrom heeft tot doel om mensen te integreren in de samenleving door werk. Het gaat dan om mensen die om welke reden dan ook een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt. De missie van Westrom is om deze mensen te helpen zich via werk verder te ontplooien. Dit vanuit de visie dat elk mens waarde heeft en passend werk verdient. Leidende doelstellingen voor Westrom zijn het in gezamenlijkheid uitvoeren van de re-integratie, het succesvol invullen van (beschutte) werkplekken en het ontwikkelen van medewerkers door (zo regulier mogelijk) werk. De activiteiten en werkzaamhe-

2. Westrom	
	den van Westrom zijn er op gericht om het mogelijk te maken dat mensen met een arbeidsbeperking volwaardig aan de slag kunnen. Westrom biedt daarmee ondersteuning aan hen die dit nodig hebben op weg naar een passende baan.
Nut	Westrom is de uitvoeringsorganisatie van en voor vijf gemeenten in Midden-Limburg. Er wordt intensief samengewerkt met de deelnemende gemeenten in Midden-Limburg en er vindt afstemming plaats over beleid en uitvoering. De aan de Westrom verbonden gemeenten zijn Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Noodzaak	De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Westrom voert voor de vijf gemeenten een belangrijk deel van de Participatiewet uit. Daarmee vervult Westrom als Participatiebedrijf een belangrijke rol bij het aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking (waaronder met name de Wsw-doelgroep) als ook bij het toeleiden naar regulier werk voor de bredere doelgroep van de Participatiewet en de invulling van beschut werk. Westrom heeft de kennis, ervaring en het netwerk om de kwaliteiten van mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt te vertalen naar geschikt werk met professionele begeleiding.
Effecten	Het aantal medewerkers per ultimo 2024 bij of via Westrom bedraagt 667,90 fte tegen 727,90 fte per ultimo 2023. Daarmee vervult Westrom een belangrijke maatschappelijke functie en is Westrom één van de grotere werkgevers in de regio.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Westrom is een intergemeentelijk samenwerkingsverband van 5 Midden-Limburgse gemeenten. Aan het hoofd van deze intergemeentelijke samenwerking staan een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden van het college van burgemeester en wethouders van elke deelnemende gemeente. Daarnaast zijn drie externe adviseurs aan het algemeen bestuur toegevoegd. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf afgevaardigden van het algemeen bestuur en drie externe leden, die op basis van hun deskundigheid door Westrom zijn gevraagd om zitting te nemen in het bestuur. De gemeenteraad kan de eigen leden van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Westrom krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad binnen acht weken na ontvangst van de stukken aan het dagelijks bestuur van Westrom zijn zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Het algemeen bestuur beoordeelt en bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting. Het algemeen bestuur van Westrom stelt de stukken voor 1 juli vast. Naast deze verantwoordingsplicht van een lid van het algemeen bestuur aan college en raad heeft de gemeenteraad altijd nog de mogelijkheid om op grond van de Gemeentewet het vertrouwen in de wethouder of het lid van het

2. Westrom	
	algemeen bestuur op te zeggen. Dit is het meest vergaande middel dat de gemeenteraad kan inzetten.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Per 31 december 2024 waren er de volgende deelnemers: gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
Bestuursstructuur	Er is een algemeen en dagelijks bestuur
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.669.026
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 7.176,410
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.429.542
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 2.180.750
Resultaat 2024	€ 2.507.385
Financiën	De verdeling van de gemeentelijke bijdrage vindt zijn basis in de afspraken voor de GR (de regeling baten en lasten Westrom). Vanaf de begroting 2019 worden voor de te betalen gemeentelijke bijdrage(n) aangepaste (kosten-) verdeelsleutels gehanteerd. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage(n) aan de Westrom in het negatief subsidieresultaat verrekend worden naar rato van de loonsom Sw'ers per deelnemende gemeente van het voorbije jaar. De gemeentelijke bijdrage ter bekostiging van een deel van de infrastructuur kent een andere verdeelsleutel namelijk op basis van inwoneraantal per (vaste) peildatum 31 december 2016 voor de restant huurperiode van het bedrijfspand De Hanze. De gemeentelijke bijdrage aan de Westrom bedraagt in 2024 € 230.482 De bijdrage van het ministerie die volledig wordt doorbetaald is op basis van de algemene uitkering 2024 € 3.540.811
Risico	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort binnen de Westrom. De komende jaren zal Westrom naar verwachting haar organisatie(-omvang) dienen aan te passen aan een verder afnemende Wsw-doelgroep.
Toekomst	Vanaf 2025 zal de GR Westrom GR enkel nog fungeren als formeel werkgever voor de Wsw-medewerkers. De verdere uitvoering van de Wsw is per 1 januari 2025 opgedragen aan Doon Roermond B.V. Er moet een apart besluit tot herverdeling van het eigen vermogen over de twee entiteiten Westrom GR en Doon Roermond BV - conform het onderhandelingsakkoord - genomen worden. De eindbalans van Westrom GR ultimo boekjaar 2024 wordt gesplitst in het deel dat bestemd is voor Doon Roermond B.V. en het deel dat resteert in Westrom GR. Hierbij wordt tevens besloten welke bestemming het resterend (batig) saldo van het exploitatieresultaat over boekjaar 2024 op de balans binnen Westrom GR krijgt.

3. Omnibuzz	
Doel	Omnibuzz is de organisatie die voor haar klanten (reizigers en gemeenten) het vervoer met de regiotaxi regelt. Inwoners die een beperking ondervinden m.b.t. het vervoer en het zich lokaal verplaatsen kunnen bij de gemeente een

3. Omnibuzz	
	aanvraag doen voor de regiotaxi. Omnibuzz verstrekt de vervoerspassen en verzorgt de administratieve afhandeling van het reizen. Taken*:* administratie en beheer van het klantenbestand, planning van de ritten, pasverstrekking, klachtenafhandeling, advisering aan pashouders over het op maat maken van de vervoerswensen, adviseren aan gemeenten over beleidsontwikkeling, communicatie via (nieuws)brieven aan reizigers, persberichten, veel gestelde vragen, informatiefolders, planning en control, het voeren van een financiële administratie (automatische incasso reizigers, betaling vervoerders), het opstellen van de begroting en jaarrekening, tussentijdse financiële rapportages, het doen van calculaties en controle van ritgegevens, waarborgen van kwaliteit door een bonus/malus systematiek en controle op tijdigheid van uitgevoerde ritten, het doen van klanttevredenheidsonderzoeken.
Nut	Door de samenwerking met de deelnemende gemeenten is Omnibuzz in de loop van de jaren uitgegroeid tot een organisatie die rekening houdt met de belangen van gemeenten en hun inwoners. Omdat er wordt samengewerkt met 32 gemeenten vindt er afstemming plaats over beleid en uitvoering rondom de regiotaxi. Dat biedt uniformiteit en schaalvoordelen.
Noodzaak	• Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten. • Omnibuzz heeft een groot bereik in de provincie. • Omnibuzz verzekert de klanten van een juiste uitvoering door de ervaring en deskundigheid op gebied van collectief vraagafhankelijk vervoer. • Omnibuzz neemt administratie uit handen. Zij zorgt voor controle op de ritgegevens en geeft inzicht in het gebruik en de kosten. • Omnibuzz evalueert de dienstverlening en handelt klachten af. • Omnibuzz verzorgt de coördinatie tussen de reiziger en deelnemende gemeenten.
Effecten	De GR Omnibuzz zorgt dat klanten (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten. De GR Omnibuzz werkt in overleg met de gemeenten en klanten continu aan kwaliteitsverbeteringen en beheersbaarheid van vervoersvormen. Het efficiënter organiseren van vervoer levert resultaten op duurzaamheid (minder voertuigen nodig) en zorgt dat vervoer binnen de gemeentelijke begrotingen mogelijk blijft. Dit sluit aan bij de (al ingezette) kanteling in het sociaal domein, het bevorderen van zelfredzaamheid en het zo veel als mogelijk gebruik maken van algemeen (voor iedere inwoner) toegankelijke voorzieningen (bijvoorbeeld het openbaar vervoer). Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	GR Omnibuzz is een collegeregeling in de vorm van een openbaar lichaam. Een collegeregeling wil zeggen dat de colleges van de deelnemende gemeenten de regeling hebben getroffen. Dit houdt ook in dat er geen raadsleden in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling plaats kunnen nemen. De gemeenteraad kan het eigen lid van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen.

3. Omnibuzz	
	Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. De algemene financiële en beleidsmatige kaders geven een aanwijzing over de hoogte van de eigen bijdrage, de beleidsvoornemens en de prijscompensatie. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Omnibuzz krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Niet het dagelijks bestuur maar het algemeen bestuur, waarin alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd, bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten, met uitzondering van Mook en Middelaar.
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke Regeling. Er is een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door 30 wethouders van de deelnemende gemeenten (van elke afzonderlijke gemeente is de portefeuillehouder Wmo lid van het AB). Het Dagelijks Bestuur van Omnibuzz wordt gevormd door zeven portefeuillehouders van deelnemende gemeenten (drie portefeuillehouders uit Noord-Limburg en vier uit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 3.005.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.423.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.490.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 7.608.000
Resultaat 2024	€ 631.000
Financiën	Iedere gemeente betaalt het werkelijke aantal zones die de geïndiceerde inwoners met Omnibuzz reizen. De beheerskosten worden voor 50% afgerekend op basis van het aantal pashouders en voor 50% op basis van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 810.861

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Vestigingsplaats	Statutair: Echt Locaties: Maasbracht (afdeling Omgevingsdienst), Echt (afdeling Sociaal Domein en concernstaf), St. Odiliënberg (afdeling Bedrijfsvoering)
Doel	Het algemene doel van de Gemeenschappelijke Regeling MER (werknaam: Servicecentrum MER) is een adequate uitvoering van diverse taken op het gebied van het omgevingsrecht, sociaal domein en bedrijfsvoering voor de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Nut	Binnen het Servicecentrum MER bundelen de drie gemeenten hun afzonderlijke kwantitatieve en kwalitatieve uitvoeringscapaciteit, wat hen in staat stelt de kwaliteit en klantgerichtheid van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en continuïteit te borgen en kosten te reduceren, zonder daarbij te zeer in te boeten op sturingsmogelijkheden en 'bestuurlijke nabijheid'.
Noodzaak	*Omgevingsdienst* Onderzoeken naar verschillende landelijke (milieu)incidenten en naar de kwaliteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht (met name milieuhandhaving) hebben geleid tot de introductie van landelijke kwaliteitscriteria, die zijn verankerd in de Wet Vergunning Toezicht Handhaving. Deze kwaliteitscriteria zijn gericht op zowel de kwalitatieve als kwantitatieve capaciteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht. Aangezien de MER-gemeenten individueel niet konden voldoen aan deze kwaliteitscriteria is ervoor gekozen om in de vorm van een gemeenschappelijke regeling een uitvoeringsorganisatie op te richten die dat wel kan. *Sociaal Domein* Inspelend op de complexiteit van de drie decentralisaties binnen het Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugdwet en Wmo) is er voor gekozen om de uitvoeringstaken op het gebied van zorg, ondersteuning en participatie te bundelen en onder te brengen binnen het Servicecentrum MER. Dit om daarmee voor cliënten ook integraler, efficiënter en effectiever te kunnen opereren binnen het sociaal domein. *Bedrijfsvoering* Uitgangspunt is om waar mogelijk via de samenwerking op de bedrijfsvoeringstaken financiën, human resource management (HRM), informatie & automatisering (I&A) en digitale informatievoorziening (DIV) voordelen te realiseren op het terrein van kostenbeheersing, kwaliteitsverbetering, klantgerichtheid en kwetsbaarheid/continuïteit. Dit door standaardisatie/uniformering, optimalisatie en synchronisatie van processen en systemen.
Effecten	*Algemeen* In het Uitvoeringsprogramma worden concrete resultaatafspraken vastgelegd. Over de voortgang van de resultaatafspraken wordt door het Servicecentrum MER gerapporteerd aan de opdrachtgevende gemeente. De raad wordt via het jaarverslag hierover geïnformeerd. *Omgevingsdienst* Naast het feit dat het Servicecentrum op (nagenoeg) alle punten voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria blijkt uit deze rapportages ook een hoge klanttevredenheid, en een jaarlijkse besparing op de uitvoeringskosten *Sociaal Domein* De afdeling Sociaal Domein heeft de transitietaken en de dienstverlening aan cliënten geborgd. Vanuit deze basis worden de uitvoeringstaken verder doorontwikkeld om de komende jaren de beoogde transformatie te realiseren. *Bedrijfsvoering* De uitvoering van de basale dagelijkse bedrijfsvoeringstaken in de vorm van advisering, service en beheer over Financiën, HRM, I&A en DIV is binnen deze afdeling geborgd voor zowel de drie deelnemende gemeenten als het Servicecentrum MER zelf. Ook deze afdeling moet zich nog doorontwikkelen om een transformatie van taakgericht werken naar integrale dienstverlening te realiseren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
	zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting of begrotingswijziging, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van het Servicecentrum MER geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Deelnemers	De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Bestuursstructuur	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de drie colleges van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, d.w.z. één collegelid per deelnemende gemeenten, waaronder de voorzitter.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 131.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.163.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 4.030.000
Resultaat 2024	€ -
Financiën	Door overheveling van budgetten uit de begrotingen van de deelnemende gemeenten, beschikt de MER over een eigen begroting. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 10.576.000

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling is getroffen in het belang van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van enige wettelijke bepaling of beleidsregel over de heffing en invordering van: **a.** Gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten binnen de Wet waardering onroerende zaken, zoals dit door de deelnemende gemeenten na bereikte overeenstemming daarover met het algemeen bestuur expliciet is bepaald. **b.** Waterschapsbelastingen en – als hiervan afgeleid belang – de werkzaamheden van de administratie van gegevens voor bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers. De BsGW optimaliseert het maatschappelijk rendement door de volgende doelstellingen: **1.** Minimaliseren van de uitvoeringskosten; **2.** Optimaliseren van de belastingopbrengsten; **3.** Beperken en spreiden van de risico's in de bedrijfsvoering en **4.** Optimaliseren van de kwaliteit van haar dienstverlening aan de inwoner en haar deelnemers.

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
	BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor de heffing en inning van gemeentelijke en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. Deze samenwerking betekent dat de uitvoeringstaken van de waterschapbelastingen, de gemeentelijke belastingtaken en de administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door BsGW.
Nut	De verzelfstandiging heeft als doelstelling een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en - inning.
Noodzaak	Wettelijk of op een andere manier was er geen noodzaak om toe te treden tot BsGW. Ook zelfstandig konden de taken uitgevoerd worden.
Effecten	Het onderbrengen van genoemde werkzaamheden bij BsGW heeft geleid tot aanzienlijke structurele financiële voordelen. Zie hiervoor het raadsvoorstel met de zienswijze over de jaarlijkse begroting van BsGW.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad mag jaarlijks zijn zienswijze uitspreken over de conceptbegroting van BsGW. Daarnaast formuleert de raad zelf zijn beleid over de heffingen door deze jaarlijks vast te stellen. BsGW voert dit beleid dan uit.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	BsGW is als zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011. Per 1 januari 2024 zijn het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel & Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert deelnemers in BsGW.
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (opgericht per 1 april 2011). Het bestuur van de regeling bestaat uit: **a.** Het algemeen bestuur; **b.** Het dagelijks bestuur; **c.** De voorzitter. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen en het dagelijks bestuur. In de loop van 2024 is wethouder Frische als voorzitter benoemd.
Financiën	De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. Om deze kosten over de deelnemers te verdelen, maakt BsGW gebruik van een methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan producten van dienstverlening. De verdeelsleutels voor de kosten zijn gebaseerd op de productieomvang van de deelnemers.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 2.835.000 negatief Het negatieve eigen vermogen per 31 december 2023 is ontstaan doordat de nieuwe accountant van BsGW (RSM) een endere visie heeft op de verwerkingswijze van het Ondernemings en ontwikkelplan (project OOP).
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.224.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 11.816.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 11.561.000
Resultaat 2024	€ 3.723.000
Risico	De bedrijfsvoeringsrisico's van de Gemeenschappelijke Regeling komen voor rekening van BsGW. Daarnaast zijn er risico's die voor rekening

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
	komen van de deelnemers, onder meer risico's over de eigen belasting-opbrengsten. BsGW heeft een risicoanalyse uitgevoerd op haar bedrijfs-voeringsrisico's. Voor elk van de risico's is de kans dat het zich voordoet realistisch ingeschat en de gevolgen benoemd met daarbij de omvang van de financiële impact.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 575.000

6. Reinigingsdienst Maasland	
Statutaire naam	Reinigingsdienst Maasland
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	RD Maasland verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval in de gemeenten Maasgouw, Roerdalen en Leudal. De gemeente Echt-Susteren participeert in de GR voor het onderdeel milieuparken.
Vestigingsplaats	Haelen (gemeente Leudal)
Doel	RD Maasland is een regionaal afval inzamelbedrijf dat op 14 januari 1963 is opgericht door de voormalige gemeenten Heel, Horn en Beegden. Vervol-gens is, na diverse herindelingen en uitbreiding van de samenwerkingsrege-ling het huidige werkgebied ontstaan. De deelnemende gemeenten zijn naast eigenaar ook de belangrijkste opdrachtgevers van RD Maasland. Echt-Susteren is per 1 januari 2014 toegetreden tot de Gemeenschappelijke Re-geling voor het onderdeel milieupark. Daarnaast voert RD Maasland diensten uit in opdracht van particulieren en bedrijven. RD Maasland wil zich met haar activiteiten onderscheiden van andere op de markt opererende afvalinzamelingbedrijven door: • op maatschappelijk verantwoorde (MVO) en doelmatige wijze zorg te dragen voor een duurzame verwijdering en nuttige toepassing van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen; • een verbreding van het takenpakket op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte; • actief en soepel in te spelen op nieuwe vragen vanuit de lokale overheid op het gebied van arbeidsparticipatie; • de uitvoering van de taken te realiseren tegen de laagst mogelijke kosten; • bij te dragen aan educatie en voorlichting op scholen; • samen te werken met aan gemeenten verbonden partijen, waaron-der SW-bedrijven; • voor de inwoners van haar verzorgingsgebied herkenbaar te zijn als een bedrijf dat zich inzet voor een schone leefomgeving en een hoge klanttevredenheid.
Nut	Uitvoering van artikel 10.22 van de Wet milieubeheer. Echt-Susteren neemt alléén deel aan de milieuparken voor de inzameling van het grof huishoudelijk afval. De inwoners kunnen het grof huishoudelijk afval aanleveren bij de milieuparken in Maasbracht, Montfort en Roggel. Echt-Susteren hoeft daardoor geen eigen milieupark te exploiteren en maakt op deze wijze gebruik van op korte afstand gelegen bestaande voorzienin-gen. Als lid van de GR kan Echt-Susteren indien gewenst ook gebruik maken van andere diensten van RD Maasland.

6. Reinigingsdienst Maasland	
Noodzaak	Door gebruik te maken van de bestaande milieuparken van RD Maasland is de noodzaak verbonden om deel te nemen aan de bestaande entiteit; de GR RD Maasland. Alternatieven voor de milieuparken zijn mogelijk, maar dan moet Echt-Susteren uit de GR treden. Een onderzoek in 2019 heeft uitgewezen dat de uittreedkosten een belemmering zijn voor een alternatief milieupark.
Effecten	De bijdrage Echt-Susteren bedraagt in 2024 € 387.863 en de kosten per aansluiting bedragen € . Er worden 8.350 aansluitingen toegerekend aan RD Maasland. De uiteindelijke kosten worden bepaald door de vaste en variabele kosten. De variabele kosten zijn afhankelijk van de hoeveelheid en soort grof afval dat jaarlijks wordt aangeleverd en van de poorttarieven.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	In de Gemeenschappelijke Regeling zijn op basis van artikel 4, lid 5, de bijzondere afspraken met Echt-Susteren couleur locale, in een aanhangsel opgenomen. • Het bestuur van de GR krijgt voor de uitvoering van haar taken de bevoegdheden van (beleids)uitvoerende aard. • De raad kan uit hun midden of uit het college van burgemeester en wethouders één lid aanwijzen als vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. • De externe inlichtingen – en verantwoordingsverplichtingen van het algemeen bestuur zijn in artikel 15 van de GR opgenomen. • De raad kan een zienswijze op de begroting van de GR uitbrengen en het algemeen bestuur van de GR moet hier bij de vaststelling rekening mee houden. • De raden van de deelnemende gemeenten gaan over toetreding, uittreding, wijziging en opheffing van de GR.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling RD Maasland wordt gevormd door de vertegenwoordigers uit de colleges van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door drie wethouders uit de deelnemende gemeenten. Wethouder Meuwissen is lid van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.168.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.798.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 7.748.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 7.177.000
Resultaat 2024	€ 56.591 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 387.863

7. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, Nut en Noodzaak	Het openbaar lichaam is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark tussen de Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is voornamelijk gericht op de ontwikkeling van natuur en landschap , recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen iden-

7. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette	
	titeit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en voor de bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt. Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese en nationale. Het grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers en overige partners. Het grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.
Effecten	In de periode 2023-2026 worden de actuele INTERREG projecten verder uitgevoerd en zal acquisitie gepleegd worden voor verdere grensoverschrijdende samenwerking en projecten conform de programmadoelen. Gepland is in de periode 2023-2026 zo mogelijke een nieuw project per jaar te starten. Naast de verdere uitvoering van de lopende projecten zullen de volgende reeds ontwikkelde communicatie en marketing instrumenten in 2023-2026 worden voortgezet: programma van evenementen zoals de fiets- en wandelexcursies, websites, social media, natuurwerkdag en netwerk bijeenkomsten van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 30 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	Tot het Grenspark behoren het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond en Venlo.
Bestuursstructuur	Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) met standplaats Roermond.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 36.802 negatief
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 40.187 negatief
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 138.402
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 187.219
Resultaat 2024	€ 3.384 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage 2024 bedraagt € 4.363. Grenspark MSN wordt financieel gesteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrein-Westfalen en de aan het Grenspark MSN deelnemende overheden. Dit vormt sinds 2002 de financiële basis voor de acquisitie en coördinatie van grensoverschrijdende projecten.

8. Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, nut, noodzaak	De gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord is per 1 januari 2018 van kracht. Het doel van deze regeling was en is om samen met de deelnemers: 1. de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken en 2. de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 30 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Horst aan de Maas, Venray, Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Leudal, Weert, Nederweert, Roermond, Beesel, Peel en Maas, Venlo en de provincie Limburg.
Bestuursstructuur	Het bestuur van de RUD Limburg Noord bestaat uit een algemeen en een dagelijks Bestuur. *Algemeen Bestuur* Het Algemeen Bestuur bestaat uit 16 leden, waaronder de voorzitter. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie hebben uit hun midden elk één lid en één plaatsvervangend lid aangewezen. *Dagelijks Bestuur* Het Dagelijks Bestuur is door en uit het Algemeen Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden en één plaatsvervangend lid. *De voorzitter* De voorzitter van de RUD Limburg Noord is de heer Tim Snijckers, wethouder van de gemeente Maasgouw.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 721.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.038.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.673.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 2.075.000
Resultaat 2024	€ 322.000
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 85.100.

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats	Konrad-Zuse-Ring 6, D-41179 Mönchengladbach
Doel	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de ca. 2 miljoen inwoners in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit streven door verschillende subsidieregelingen.

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Deelnemers	Van de Euregio Rijn-Maas-Noord maken tegenwoordig 29 leden deel uit. In het Nederlandse deel van de Euregio zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en de Kamer van Koophandel. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Staelen,, Geldern, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg. Met ingang van komend jaar treedt de gemeente Selfkant mogelijk toe.
Bestuursstructuur	Publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht. De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Met ingang van 2015 is burgemeester Hessels toegetreden tot het dagelijks Bestuur (als vertegenwoordiger van de regio Midden-Limburg.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage 2024 bedraagt € 10.783

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Vestigingsplaats	Venray
Doel, nut, noodzaak	Regionale samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoeizorg & preventie (B&P), dit met als doel om - De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen - De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 30 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Deelnemers	Binnen de regio Limburg-Noord, bestaande uit drie jeugdzorgregio's, werken 14 gemeenten (Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas. Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert) samen binnen de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling voor het sociaal domein (MGR). Bij de MGR zijn uitvoeringstaken op het sociaal domein van de veertien gemeenten ondergebracht. Deze uitvoeringstaken vinden plaats in twee samenwerkingsmodules. Daarnaast hebben de gemeenten op verschillende onderdelen de kassiersfunctie bij de MGR belegd, volgend uit contractuele afspraken. De samenwerkingsmodules zijn: Module 1 - Opdrachtgeven Noord-Limburg Uitvoering geven aan de inkoop, contractering, contractbeheer, contractmanagement en datamanagement in het sociaal domein Module 2 - Regionale taken BW, MO B&P Noord- en Midden-Limburg Uitvoering geven aan de regionale samenwerking beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie (BW MO B&P) door, naast de taken uit module 1, tevens procesregie, toegangscoördinatie en het financieel beheer van de regionale begroting BW MO B&P uit te voeren. De MGR voert voorts de kassiersfunctie uit voor jeugdzorg segment 1, crisiszorg en voor een aantal (boven) regionale jeugdzorg taken.
Bestuursstructuur	Het samenwerkingsverband kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en een voorzitter. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 275.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 270.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 14.296.272
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 10.701.315
Resultaat 2024	€ 354.877
Financiën	Het Sociaal Domein Limburg-Noord kent een tweetal modules waarbij de gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen slechts aan 1 module deelnemen. De gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen dragen voor 3,45% / 5,11% / 2,64% bij aan de uitvoeringskosten van module 2 en ook delen ze in het overschot op de regionale begroting BW MO B&P voor dezelfde percentages van dit overschot.

11. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
Vestigingsplaats	Maastricht
Doel	ADV Limburg is een onafhankelijke stichting die voor 27 Limburgse gemeenten de Wet op de antidiscriminatievoorzieningen uitvoert. In deze wet is geregeld dat elke gemeente een onafhankelijk meldpunt moet hebben waar burgers discriminatie kunnen melden. Het doel van deze regeling is het oprichten en het in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken: • klachtmelding en klachtbehandeling; • registratie, monitoring en (beleids)advisering • voorlichting en preventie
Nut	Mensen die discriminatie ervaren of waarnemen, kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een antidiscriminatievoorziening (ADV). In 2009 met de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) dient elke gemeente zijn bewoners toegang te bieden tot een meldpunt. Over de ontvangen meldingen dienen gemeentes jaarlijks te rapporteren aan het Rijk. Dit doet het ADV-Limburg voor ons.
Noodzaak	Artikel 1 van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen: Het college van burgemeester en wethouders biedt de ingezetenen toegang tot een antidiscriminatievoorziening.
Effecten	ADV Limburg neemt alle discriminatieregistraties en meldingen in behandeling. De klachtbehandeling houdt in dat op basis van een melding een vervolgtraject ter afhandeling wordt ingezet met als doel: • ondersteuning van slachtoffers van discriminatie; • bevorderen van zelfredzaamheid van slachtoffers van discriminatie; • signaleren van structurele patronen van discriminatie; • gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisaties die zich bedoeld of onbedoeld schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen van herhaling; • toetsen van wetgeving; • ontwikkeling van jurisprudentie. Eénmaal per jaar ontvangen de aangesloten Limburgse gemeenten een geanonimiseerde rapportage van meldingen van discriminatie. Daarnaast worden de (geanonimiseerde) meldingen uit Limburg, verwerkt in een landelijke rapportage.
Deelnemers	27 gemeenten van de provincie Limburg zijn aangesloten bij de ADV.
Bestuursstructuur	De ADV heeft een Directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,56. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 18.418

Stichtingen/verenigingen

1. Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing	
Doel	De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten [1]) bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken. Adres: de Giesel 17, 6081 PG Haelen [1]) *behalve Mook-Middelaar dat is aangesloten bij Afvalverwerking Regio Nijmegen*
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelaar
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks en een zeven leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 235.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 215.000 (prognose)
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 249.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 160.000 (prognose)
Resultaat 2024	€ 45.000 negatief (prognose)
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks € 0,30 contributie per inwoner. De gemeentelijke bijdrage over 2024 bedraagt € 9.611

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
Doel	Visit Zuid-Limburg is een zogenaamde '*intermediaire'* organisatie die als ondernemingsmissie heeft: *'Het bevorderen van het toerisme en recreatie in en náár Zuid-Limburg'*. Visit Zuid-Limburg is lid van de landelijke koepel VVV Nederland en uit dien hoofde ook verplicht om aan alle kwaliteitseisen die aan VVV's worden gesteld te voldoen. Visit Zuid-Limburg realiseert haar ondernemingsmissie door actief te zijn op de volgende taakvelden: • Adviseren en meedenken in het opstellen van de strategie • Marketing en public affairs • Partnerships & samenwerking • Destinatie merk • Kennis & inzichten verzamelen en ontsluiten • Duurzaam ondernemen bevorderen • Podium voor bezoekers bieden • Toegankelijk en inclusief stimuleren • Gastvrijheid ontwikkelen • Samenwerking landelijk en internationaal onderhouden
Rechtsvorm	Visit Zuid-Limburg is een stichting zónder winstoogmerk.
Deelnemers	Visit Zuid-Limburg heeft drie belangrijke doelgroepen waarvoor wij diensten verlenen en die Visit Zuid-Limburg mede financieren. • 16 Zuid-Limburgse gemeenten, de Midden-Limburgse gemeente

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
	Echt-Susteren en de Duitse gemeente Selfkant • Ruim 800 aangesloten partners • Inwoners & gasten
Bestuursstructuur	De gemeenten en ondernemers zijn representatief vertegenwoordigd binnen het bestuur van Visit Zuid-Limburg en in die zin dus ook continu vinger aan de pols houden over de ontwikkeling en de activiteiten van de organisatie. Het Visit bestuur bestaat uit 13 leden, waarvan zes afgevaardigden via de gemeenten/regio's, een neutrale voorzitter, een neutrale financiële inhoudsdeskundige en vijf afgevaardigden vanuit ondernemers (groeperingen). Burgemeester Hessels is adviseur van het bestuur. Hij vertegenwoordigt de regio Midden-Limburg (waarvan alleen de gemeente Echt-Susteren aangesloten is bij de Visit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen 31 maart 2023	€ 902.556
Eigen vermogen 31 maart 2024	€ 865.629 Visit Zuid-Limburg werkt met een gebroken boekjaar. De cijfers worden bepaald per 31 maart van het dienstjaar. De jaarrekening april 2023 tot en met maart 2024 is in november 2024 vastgesteld.
Vreemd vermogen 31 maart 2023	€ 1.382.327
Vreemd vermogen 31 maart 2024	€ 1.885.737
Resultaat 2024	€ 36.927 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2024 € 75.605

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatieverstrekking van en naar Enexis Holding N.V. Postadres: postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten
Rechtsvorm	De Vegal is een vereniging.
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Voorzitter van de Vegal is burgemeester Hessels.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 13.298
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 13.102
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	N.v.t.
Resultaat 2024	€ 196 negatief

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen vanaf 2024 jaarlijks € 400 contributie.

4. Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren	
Doel	De doelstelling van Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt - Susteren wordt in artikel van de statuten als volgt omschreven: • bijdragen aan uitvoering van beleid en het realiseren van projecten voor de gemeente Echt-Susteren; • in de regio Echt-Susteren (grensoverschrijdende) verbindingen te creëren tussen publieke- en private partijen, om natuur - en cultuur-historische kansen te verzilveren en de leefbaarheid en recreatie te bevorderen; • het verrichten van alle verdere handelingen, die met het voren-staande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren
Rechtsvorm	Stichting
Bestuursstructuur	De stichting heeft een vierhoofdig bestuur. Namens de gemeente zijn de wethouders Meuwissen en Pustjens afgevaardigd in het bestuur. Voorzitter is de heer Van Prooijen.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 0
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 116.759
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 0
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 35.897
Resultaat 2024	€ 13.821
Financiën	De exploitatiekosten en de budgetten voor de projecten worden gebaseerd op de uitvoeringsprogramma's. De kosten worden ten laste gebracht van de betreffende projecten.

Coöperaties/vennootschappen

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.	
Doel	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg heeft als statutaire doelstelling: • De exploitatie, verkoop, beheer en onderhoud van werklocaties; • Het ondernemen van activiteiten voor het stimuleren van economische ontwikkelingen en het bevorderen van de werkgelegenheid; • Het opzetten en onderhouden van een intermediaire dienst ter onder steuning van voornoemde doelen; • Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van registergoederen; • Het deelnemen in, het (doen) financieren van, het samenwerken met, het voeren van directie over en het verlenen van adviezen en andere dien sten aan rechtspersonen en andere ondernemingen; Het verstrekken van garanties en het geven van zekerheden conform het door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde vigerende ondernemingsplan.
Kerntaken	Met als uitgangspunt dat OML (meer)waarde creëert voor de regio en de aandeelhouders heeft zij de volgende kerntaken: • Locatie- en gebiedsontwikkeling waaronder herstructureringsprojecten en strategische verwervingen; • Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen; • Acquisitie en sales; • Advisering bij ruimtelijk-economische vraagstukken
Deelnemers	Aandeelhoudende gemeenten: 5 Aantal aandelen: 3.700 Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799), Maasgouw (533 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.080 aandelen).
Bestuursstructuur	OML BV is een onafhankelijke overheidsorganisatie met een eigen directie. De raad van commissarissen vormt het toezichthoudend orgaan op de OML BV. Het is de bedoeling dat de raad van commissarissen toezicht houdt op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de vennootschap. De Raad van Commissarissen moet ten allen tijde in het belang van het bedrijf handelen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de deelnemende gemeen-ten) vormt het hoogste orgaan van de vennootschap.
Financiën	Echt-Susteren bezit 725 aandelen van € 3.722 = € 2.697.348
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 26.196.996
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 27.499.381 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.301.303
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.185.143 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Resultaat 2024	€ 1.302.385 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Risico	De deelnemende gemeenten staan samen garant voor de lening verstrekt door de Rabobank (borgstelling naar rato van aandelenbezit).

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
Doel	Het Inkoopcentrum Zuid is een Coöperatieve Vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid. Het doel van het Inkoopcentrum Zuid bestaat uit twee pijlers.

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
	De eerste pijler is de basisdienstverlening die bestaat uit diensten die direct voor alle deelnemers beschikbaar is i.c. de aanbieding van raamcontracten, de netwerkfunctie en de digitale helpdesk. De tweede pijler betreft het in opdracht van de deelnemers verrichten van aanbestedingen, contractmanagement, advisering, het maken van een digitale inkooptoolkit op maat en het invullen van (tijdelijke) inkoopfuncties.
Deelnemers	Alle 15 Noord- en Midden Limburgse gemeenten, WML, ICT-NML, SC MER en VRLN.
Bestuursstructuur	De coöperatieve vennootschap Inkoopcentrum Zuid kent een Algemene Ledenvergadering die bestaat uit door de deelnemers aan te wijzen leden (één per deelnemer) en een uit en door de leden van Algemene Ledenvergadering gekozen Bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 570.595
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 639.704
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 71.125
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 240.330
Resultaat 2024	€ 69.109
Financiën	De lidmaatschapsbijdrage bedraagt € 7.500 per jaar, exclusief vergoedingen bij afname van diensten door de raamcontracten en kosten van rechtstreekse opdrachten. Al naar gelang de prestaties van deze C.V. ontvangt de gemeente ook geld.
Bijdrage 2024 Echt-Susteren	€ 7.531,50 (€ 7.500 bijdrage, plus 2/21e deel niet compensabele BTW)

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Deelnemers	Zie onder doel.
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).
Vestigingsplaats	Den Haag

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.721 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 4.777 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 110.819 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 123.614 miljoen
Achtergestelde schulden begin dienstjaar 2024	€ 18 miljoen
Achtergestelde schulden einde dienstjaar 2024	€ 19 miljoen
Resultaat 2024	Over 2024 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 294 miljoen (2023: € 254 miljoen).
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 21.411 aandelen met een balanswaarde van € 48.579, wat neerkomt op een zeer beperkt belang. Ieder jaar wordt door de bank dividend uitgekeerd. In overeenstemming met het beleid keert de bank dividend uit als percentage van de nettowinst, beschikbaar voor aandeelhouders, waarbij zij streeft naar een zo stabiel mogelijk uitkeringspercentage. Een dividenduitkering moet in lijn zijn met de kapitaaldoelstellingen van de bank, nu en naar verwachting in de toekomst. De voor te stellen dividenduitkering wordt jaarlijks bepaald als onderdeel van het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). Bij de jaarlijkse bepaling worden met name de (balans)ontwikkeling van BNG Bank en (verwachte) ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving in overweging genomen. De huidige kapitalisatie van de bank, zoals gereflecteerd door de leverage ratio en de solvency ratio, ligt substantieel boven de interne en externe vereisten. BNG realiseerde in 2024 een nettowinst van € 294 miljoen, een stijging van € 40 miljoen ten opzichte van het jaar ervoor. Het renteresultaat steeg tot € 536 miljoen, terwijl het resultaat financiële transacties uitkwam op € 15 miljoen negatief, wat een verbetering is ten opzichte van 2023. De stijging van het renteresultaat wordt verklaard door de groei van de leningenportefeuille en door hogere liquiditeitsopslagen in de markt voor overheden en organisaties in de publieke sector. BNG heeft een bedrag van € 18,6 miljard aan funding aangetrokken met een gemiddelde looptijd van 5,7 jaar. Dit is ongeveer € 3 miljard meer dan in 2023. Een belangrijk deel van de financiering werd aangetrokken door middel van ESG-obligaties. In totaal werd er € 7,5 miljard aan ESG-obligaties uitgegeven, hiermee is 40% van de totale obligatie-uitgifte in ESG-formaat.
Risico	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2024 kan de bank daarom niet maken.

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Doel	1. De vennootschap heeft ten doel te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. 2. De vennootschap probeert het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, en het verrichten van diensten op genoemde terreinen.
Deelnemers	De provincie Limburg en de Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Aandeelhouders zijn de provincie Limburg en in Limburg gelegen gemeenten. De gemeente Echt-Susteren is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen, die 5 leden telt.
Vestigingsplaats	Maastricht
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 206.106.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 217.814.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 393.751.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 403.411.000
Resultaat 2024	€ 11.539.000 Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen.
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 12 aandelen van € 4.538 nominaal per stuk met een balanswaarde van € 54.454, wat neerkomt op een zeer beperkt belang.
Risico	Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. De solvabiliteit (EV/TV) van WML is 35,1% per ultimo 2024. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behalve de balanswaarde van de aandelen (€ 54.454) als WML liquideert.

5. Herontwikkeling Bocage	
Doel	In het plangebied Bocage is een oude printplatenfabriek gesaneerd en een nieuw woningbouwgebied ontwikkeld voor ca. 215 -230 woningen. Het plan moet zich onderscheiden van andere plannen om de concurrentie met andere plannen in de regio te kunnen doorstaan. Daarom wordt ingezet op een plan met kwalitatief hoogwaardige woningbouw. De ontwikkeling van dit plan gebeurt in samenwerking met Hurks Groep. De concrete afspraken over deze samenwerking zijn uitgewerkt in de op 29 maart 2012 gesloten "Samenwerkingsovereenkomst Bocage in Echt". Het project wordt voor wat betreft de grondexploitatie door partijen uitgevoerd voor gezamenlijke rekening en risico in de vorm van een CV/BV structuur.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren, Hurks B.V. en Hurks participatie Echt BV.
Bestuursstructuur	Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.454.304
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.454.304
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 6.183.522
Vreemd vermogen	€ 3.544.491

5. Herontwikkeling Bocage	
einde dienstjaar 2024	
Resultaat 2024	€ 0
Financiën	Beide participanten hebben ieder € 2.727.151,50 kapitaal gestort. Dat is ruim voldoende om het project te realiseren. Dit werkkapitaal vormt (als risicodragend vermogen) de basis voor de verkrijging van het voor de planuitvoering noodzakelijke vreemd vermogen door de CV (Gemeente Echt-Susteren, Hurks participatie Echt B.V. en GEM Bocage Beheer BV). De daarvoor noodzakelijke beheershandelingen worden uiteraard uitsluitend verricht door de beherend vennoot "GEM Bocage Beheer BV" waarin zowel de gemeente als Hurks B.V. als aandeelhouder participeren.
Risico	Het voeren van de grondexploitatie is niet zonder risico. De huidige economische ontwikkelingen (met name de ontwikkeling van de energie- en bouwkosten), de situatie op de woningmarkt en de woningbehoefte, strenge eisen van de hypotheek verstrekkers en de stijging van de hypotheekrente kunnen van invloed zijn op de afzet van bouwgrond en het woningbouwprogramma, planning en looptijd van de Gebiedsontwikkeling. De bij dit project behorende financiële risico's zijn door het risicomanagement verdisconteerd in het weerstandsvermogen van de gemeente Echt-Susteren.

6. Deelneming Enexis N.V.	
Statutaire naam	Enexis N.V.
Rechtsvorm	N.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie probeert met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AVA vindt besluitvorming plaats over onder meer het jaarverslag, het dechargeren van de RvB en de RvC, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt

6. Deelneming Enexis N.V.	
	zij de leden van de RvC. Bepaalde bevoegdheden van de AVA zijn toegekend aan de Aandeelhouderscommissie (AHC).Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De leden van de AHC ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37% (na splitsing)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.320 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.538 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.140 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 6.309 miljoen
Resultaat 2024	€ 254 miljoen winst
Financiën	Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel kastroom negatief. Afgelopen jaar gaf Enexis circa € 1,5 miljoen per dag meer uit aan de energietransitie dan dat via de tarieven ontvangen werd. Net als in de afgelopen jaren en naar verwachting ook de komende jaren. Hierdoor verslechtert de financiële positie. Om te kunnen blijven investeren, werd afgelopen jaar succesvol de vierde groene obligatie uitgegeven. Hiermee hebben ze opnieuw een brede groep van duurzame investeerders kunnen vasthouden. De financiële stabiliteit en kredietwaardigheid wordt zo goed mogelijk bewaakt.
Dividend over 2023	In 2024 realiseerde Enexis een nettowinst van € 254 miljoen. Vergeleken met 2023 betekent dit een winstijging van € 182 miljoen. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van gestegen omzet door tariefstijgingen. In 2024 zijn de tarieven die Enexis bij haar klanten in rekening mag brengen beter in balans met de kosten dan in 2023.
Risico's	Het tijdig kunnen voldoen aan de levering van energie is afhankelijk van de uitbreiding van het energienetwerk.

7. CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)	
Statutaire naam	CLAIM STAAT VENNOOTSCHAP AMSTERDAM B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Deze deelneming wordt tijdelijk aangehouden om (in eerste instantie) de verkoop van Essent aan RWE af te wikkelen en in een later stadium ook de verkoop van Attero aan Waterland. Eventuele claims kunnen door Waterland worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims aan waterland wordt de Escrow-rekening opgeheven en het restant op deze rekening kan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Dit is in 2020 ook gebeurd.

7. CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)	
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. De aandeelhouder zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 84.349
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 8.580.202
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 64.446
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 6.572
Resultaat 2024	€ 8.095.853
Dividend over 2024	De vennootschap keert geen dividend uit.
Risico's	Begin 2025 zijn de gerechtelijke procedures inzake naheffingsaanslagen afvalstoffenbelasting volledig afgewikkeld. Nu er geen activiteiten meer zijn en alle activa liquide is gemaakt heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besloten om in 2025 tot ontbinding van de vennootschap over te gaan. Uit de liquidatie van de BV komt naar verwachting nog een bedrag voor de gemeente beschikbaar.

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	
Statutaire naam	PUBLIEK BELANG ELEKTRICITEITSPRODUCTIE (PBE) B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Het aandeelhouderschap wordt aangehouden omdat PBE, door de afspraken met de staat en vastgelegd in een convenant, rechten en verplichtingen heeft voor een periode van 8 jaren ná ondertekening van de EPZ SPA (30 september 2011). PBE is sinds eind 2011 slechts een praktisch lege BV om een aantal zaken af te wikkelen.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. Aandeelhouders zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.443.974
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 0
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 31.981
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 0
Resultaat 2024	€ 0
Dividend over 2024	N.v.t.
Risico's	De rechtspersoon Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. is met ingang

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	
	van25-04-2024 ontbonden De aanleiding van de ontbinding is Ontbindings-besluit.

9. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Vestigingsplaats	Europalaan 24 te Maastricht
Doel, nut, noodzaak	De vennootschap heeft ten doel: het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningen-niveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen. Bij het realiseren van het doel van de vennootschap kan onderscheid worden gemaakt tussen: - het aanbrengen van de voorzieningen, - het beheer van de aangebrachte voorzieningen, - het treffen van maatregelen om geconstateerde gebreken weg te nemen en het beheer van een nazorgfonds. De vennootschap heeft binnen het hiervoor aangegeven kader voorts ten doel het deelnemen in, het voeren van het beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen met een soortgelijk of aanverwant doel en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 6.380.593
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 9.400.000 (prognose)
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 32.568.370
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 33.100.000 (prognose)
Resultaat 2024	Nog niet bekend
Financiën	Het kapitaal is verdeeld in 27.640 aandelen van nominaal vijfenveertig eurocent (€ 0,45) elk. De gemeente Echt-Susteren heeft 780 aandelen. Alle aandelen luiden op naam. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven.

10. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Doel, nut, noodzaak	Inzameling, verwerking, transporteren en vermarkten van afvalstoffen, alsmede aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente. Daarnaast is in de statuten tevens als doel geformuleerd “het initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van de arbeids-

10. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
	markt voor met name diegenen, die in de toetreding tot de arbeidsmarkt worden belemmerd, dan wel een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben. " Wat betreft de functie van sociale werkgever, zoekt RWM de samenwerking met de sociale werkvoorziening. Bepaald is ook dat de vennootschap de genoemde activiteiten ook voor derden mag verrichten, mits in omvang van ondergeschikt belang conform de daarvoor geldende Europese richtlijnen van nu of in de toekomst.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Sittard-Geleen, Stein en Echt-Susteren (toegetreden per 1 januari 2023).
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders RWM N.V Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.632.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.435.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 6.437.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.651.000
Resultaat 2023	€ 253.000
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 80 gewone aandelen van in totaal 968 gewone aandelen en 1 prioriteitsaandeel van in totaal 8 prioriteitsaandelen. Het totale belang bedraagt 8,3% en is daarmee beperkt.

Overige verbonden partijen

1. Euromosa	
Doel	De gemeente zet zich actief in t.a.v. het (verder) versterken van de banden met onze buurgemeenten en met name de euregionale contacten met de partners in Euromosa (Maaseik, Selfkant, Gangelt en Waldfeucht). Door onze nadrukkelijke rol in de regio als "Euregionale Verbinder" (schakel tussen de verschillende regio's en euregio's), willen we de mogelijkheden inzake euregionale samenwerking op het gebied van o.a. toerisme, sociale ontwikkeling en cultuur voor de regio en voor de gemeente stevig benutten en de gemeente hierdoor positioneren als (recreatief-toeristische) uitvalsbasis in de euregio. Dit heeft onder meer geleid tot het toetreden van Maaseik tot Cittaslow. Ook de Duitse gemeenten werken aan toetreding tot het Cittaslow-netwerk. Postadres: Postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Echt-Susteren (NL), Maaseik (B), Waldfeucht, Selfkant en Gangelt (D)
Bestuursstructuur	Stuurgroep
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	n.v.t.

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Doel	De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994. Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten. Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van de Midden-Limburgse natuur. De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel: • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten over inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten; • het zelfstandig uitvoeren van projecten in dat kader; • het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Ons WCL continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Tevens fungeert Ons WCL als subsidieaanvrager voor het Nationaal Pak De Meinweg nieuwe Stijl.
Deelnemers	Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Bestuursstructuur	Stichting
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 271.405

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Nog niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 32.225
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Nog niet bekend
Resultaat 2024	Nog niet bekend
Financiën	De gemeente betaalde in 2024 een bijdrage van € 39.500.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel	Het versterken van het voortreffelijk en afwisselend vestigings- en woonklimaat in de regio Midden-Limburg waarvoor een doelgerichte samenwerking tussen de zeven gemeente nodig is.
Nut	De Samenwerking Midden-Limburg is een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op het terrein van ruimte, wonen en economie. Deelnemende gemeenten stemmen hun beleid af en treden gezamenlijk op met het regionaal belang voor ogen. Problemen worden gezamenlijk opgelost en gemeenten informeren elkaar over te nemen initiatieven en ontwikkelingen die het regionaal belang of het belang van een van de andere partijen raken. Afzonderlijk en gezamenlijk wordt zorg gedragen voor een goede communicatie met burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
Noodzaak	In Midden-Limburg is er sprake van een dynamische aandacht voor de regio en het behartigen van het regiobelang. Dit vereist een goede afstemming op visie, strategie en taken en verantwoordelijkheden. Het gezamenlijk doel van samenwerkingen als SML, Keyport 2020 en de Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (OML) bestaat uit het versterken van het vestigingsklimaat in Midden-Limburg door samenwerking op basis van respect voor elkaars belang, waarbij SML faciliteert en krachten bundelt, Keyport 2020 zich richt op innovatieve projecten in triple helix verband en OML een uitvoeringsorganisatie over bedrijfslocaties is met een lokale functie voor ondernemers.
Effecten	In de periode 2019/2020 is de samenwerking in het kader van de Samenwerking Midden-Limburg geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties is een koersdocument opgesteld en is een doorstart gemaakt. Hierbij is de wens uitgesproken een Investeringsagenda Midden-Limburg op te stellen langs de lijnen van de regionale visie "Het verbindend hart van Limburg". Dit houdt in werken aan een duurzaam en klimaatbestendig Midden-Limburg, een toekomstbestendige economie en een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving. In de Investeringsagenda zijn projecten gebundeld, waarvan er al een gedeelte in uitvoering zijn. Thema's zijn wonen, economie, recreatie en toerisme, energie, landschap, mobiliteit en landbouw. Doel van deze agenda is het bundelen van de kracht van de regio en daarmee externe middelen binnen kunnen halen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak aangezien besluitvorming over nieuwe financiële middelen (de gemeentelijke bijdrage) aan SML via de raad loopt.
Deelnemers	De zeven Midden-Limburgse gemeenten: Weert, Nederweert, Leudal, Roermond, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Bestuursstructuur	Het Netwerkberaad is een bestuurlijk gezelschap dat is samengesteld vanuit de colleges van burgemeester en wethouders van elke gemeente. Het Netwerkberaad stuurt niet inhoudelijk, is wel agenderend, coördinerend, aanjagend en verbindend. De onderliggende werkvelden zijn economie, wonen, recreatie en toerisme, ruimte en regionale mobiliteit. De gemeente Echt-Susteren wordt vertegenwoordigd door wethouder Frische.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.n.b.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.n.b.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.n.b.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.n.b.
Resultaat 2024	n.n.b.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeente (Roermond) op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,60 afgerond € 19.000 per jaar.

4. Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (Centrumregeling RES NML)	
Vestigingsplaats	Venlo
Doel	Het faciliteren van de participanten in de uitvoering van het Klimaatakkoord. De centrumgemeente voert de volgende basistaken uit voor alle deelnemers: • voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen en herijken van de gezamenlijke strategische koers en ambities van de centrumregeling; • voorbereiden van de besluitvorming van de deelnemers over het vaststellen van regionaal energiebeleid; • monitoren van de voortgang van de gestelde doelen, welke door de deelnemers zijn vastgelegd in de onder de eerste twee bullits bedoelde beleidsdocumenten; • opbouwen, bundelen en delen van kennis; • voeren van bovenlokaal accountmanagement met strategische samenwerkingspartners; • voeren van de financiële administratie en verantwoording, waaronder het beheer van de algemene reserve; • opstellen van het werkprogramma voor de centrumregeling.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak aangezien besluitvorming over nieuwe financiële middelen (de gemeentelijke bijdrage) via de raad loopt.
Deelnemers	Provincie Limburg, Waterschap Limburg, gemeente Venlo (centrumgemeente), colleges van B&W van de gemeenten Mook en Middelaar, Bergen, Gennep, Venray, Horst aan de Maas, Peel en Maas, Beesel, Roermond, Weert, Nederweert, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Leudal.

4. Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg (Centrumregeling RES NML)	
Bestuursstructuur	Tot deze centrumregeling is besloten in de raadsvergadering van 28 mei 2024, ingaande vanaf 1 januari 2024. Ter uitvoering van de opgenomen basistaken (zie openbaar belang) verleent iedere deelnemer mandaat aan het college van de centrumgemeente Venlo. De deelnemende bestuursorganen behouden hun eigen bevoegdheden om het (energie)beleid vast te stellen en om besluiten te nemen.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2024	n.v.t.
Financiën	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 2,60 afgerond € 83.000 per jaar.

9.8 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding
In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:
- Visie gemeentelijk grondbeleid (algemeen, prioritering, uitvoering Grondbeleid, bovengemeentelijke doelstellingen, overkoepelend gemeentelijk beleid,)
- Samenwerkingsmaatschappijen (Bocage, Businesspark Midden-Limburg)
- Grondexploitaties (algemeen)
- Prognoses grondexploitaties en vennootschapsbelasting (toelichting complexen, risicobeheersing)
- Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties, meerjarig verloop Algemene reserve Grondbedrijf en voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Visie gemeentelijk grondbeleid
Algemeen
Het grondbeleid levert een bijdrage aan zowel (integrale) ruimtelijke plannen als specifieke beleidsvelden die voor de gemeente Echt-Susteren van belang zijn, zoals leefbaarheid, wonen, werken, groen, verkeer en financiën. De beoogde doelstellingen van de ruimtelijke plannen en specifieke beleidsvelden zijn verwoord in de verschillende programma's uit de begroting.
Het betreft met name de thema's binnen de programma's Economische zaken en grondexploitaties (werkgelegenheid, economie, plattelandsvernieuwing en recreatie & toerisme), Sociaal domein, cultuur en sport (maatschappelijke voorzieningen, sportstimulering en ondersteuning, zwembad, sporthallen en overige binnen- en buitensportaccommodaties) en Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (leefbaarheid kernen, bedrijvigheid en woningbouw). De doelstellingen die centraal staan binnen deze thema's worden deels verwezenlijkt door realisatie van de (grondexploitatie)projecten.

Prioritering
Projecten voor de collegeperiode 2022-2026 zijn:
- Realisatie 500 nieuwe woningen;
- Woningbouw Louerveld Susteren;
- Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III;
- Gebiedsontwikkeling Vonderen;
- Uitbreiding bedrijventerrein de Loop-West;
- Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul;
- Programma centrum Echt (herontwikkeling de Valk, Plats, compacter centrum, woningbouw en infrastructuur);
- Inpassing en compensatie ontwikkelingen VDL Nedcar;
- Park In de Bandert;
- Realisatie pilot 5 zonneparken;
- Programma Susteren (inclusief centrumplan Susteren);
- Project Roosteren;
- Project Nieuwstadt;
- Project Pey;
- Project Dieteren.

Naast deze gemeentelijke programma's en projecten zijn we betrokken bij majeure ruimtelijke projecten van derden zoals verbreding A2, gebiedsontwikkeling VDL en diverse hotelontwikkelingen. Ook hierbij wordt gekozen voor een integraal samenhangende aanpak.

Uitvoering Grondbeleid
De gemeenteraad heeft het beleidskader voor het (te voeren) grondbeleid vastgelegd in de nota Grondbeleid (in de raadsvergadering van 14 december 2022 vastgesteld) en de Nota kostenverhaal.

De missie van gemeentelijk grondbeleid is: indirect en direct met financiële en juridische instrumenten bijdragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de gemeente in kwaliteit en kwantiteit.

Het grondbeleid staat ten dienste aan de verwezenlijking van deze ruimtelijke doelstellingen dan wel eerder vernoemde specifieke beleidsvelden. Als algemeen uitgangspunt voor het geactualiseerde gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente de regie wil voeren over (de kwaliteit van) de ruimtelijke ontwikkelingen, van eigen maar ook particuliere locaties. Afhankelijk van omstandigheden, grondposities en de door de gemeente te realiseren doelen van het gemeentelijk beleid wordt per ontwikkeling bepaald voor welke vorm van grondbeleid gekozen wordt. Vormen van grondbeleid zijn: actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid, mengvormen tussen actief en passief grondbeleid en publiek private samenwerking (PPS).
De gemeente Echt-Susteren kan dus, binnen aanvaardbare risicoprofielen, ervoor kiezen om winstgevende ontwikkelingen zelf ter hand te nemen (actief grondbeleid) of de ontwikkeling door een ontwikkelaar te faciliteren (facilitair grondbeleid).
Uitgangspunt is een situatie waarbij de exploitatie over het te voeren grondbeleid voor de gemeente tenminste kostendekkend is. Dat wil zeggen dat over een periode van enkele jaren de te maken kosten in balans zijn met de opbrengsten.

Bovengemeentelijke doelstellingen

Ter realisatie van bovengemeentelijke doelstellingen werkt de gemeente samen met de Midden-Limburgse gemeenten. Dit samenwerkingsverband ‘Samenwerking Midden-Limburg’ (SML) heeft als doel om namens de deelnemende gemeenten te komen tot onderlinge afstemming, stimulering en uitvoering van ruimtelijk-economische (grote) projecten met een bovengemeentelijk karakter. Dit ter versterking van de regionale economie inclusief de werkgelegenheid. In deze samenwerking is een aantal werkvelden benoemd, waarbij iedere gemeente als trekker van een bepaald werkveld fungeert.
De werkvelden zijn:

- Economie
- Energie
- Mobiliteit
- Recreatie & toerisme
- Ruimte
- Wonen

De afgelopen jaren is regelmatig gesproken over het herzien van de werkvelden binnen SML met de vraag om mogelijke samenvoegingen te onderzoeken. Daarom is in september 2024 tijdens het Netwerk Beraad SML besloten de bestuurlijke overleggen voor Economie en Recreatie & Toerisme evenals Wonen en Ruimte te combineren.

In 2024 is de Regio Deal Midden-Limburg (5e tranche) officieel gesloten met de ondertekening van het samenwerkingsconvenant door de Rijksoverheid, Provincie Limburg en Regio Midden-Limburg. De Regio Deal brengt overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen samen om te werken aan een sterkere regio. Met een investering van 40 miljoen euro, gefinancierd door het Rijk, Provincie Limburg en de zeven Midden-Limburgse gemeenten, wordt ingezet op leefbaarheid, klimaat & landschap, economie, onderwijs & arbeidsmarkt en regionale samenwerking. De eerste projecten starten in 2025. De deal stimuleert een krachtige samenwerking en duurzame groei voor de hele regio.

Daarnaast neemt de gemeente Echt-Susteren deel aan (is aandeelhouder van) Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML BV). Projecten van OML BV in onze gemeente zijn realisatie Business Park Midden-Limburg (BPML) en ontwikkeling bedrijventerrein het Vonderen. Daarnaast gaan zij ons ondersteunen bij de verduurzaming van onze bedrijventerreinen en faciliteren ze ons bij de revitalisering van bedrijventerrein de Wolfskoul.

Overkoepelend gemeentelijk beleid

Structuurvisie
In december 2012 is de Structuurvisie 2012-2025 ‘Ontwikkelen met kwaliteit’ door de raad vastgesteld. Voor zowel ons buitengebied als stedelijk gebied formuleert de structuurvisie een aantal ambities die er op zijn gericht dat onze gemeente een aantrekkelijke gemeente is (en blijft) om prettig te wonen, te werken en te recreëren. Dit resulteert in zogenaamde 'speerpuntprojecten stedelijk gebied' en 'kwaliteitsverbeterende projecten' in het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie (deel C).
De structuurvisie is (intern) bindend voor de gemeente en wordt gebruikt als leidraad bij toekomstige beslissingen.

Voor inwoners en ondernemers geeft de visie inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden die er zijn binnen bepaalde gebieden van onze gemeente. Er is dus duidelijkheid over welke projecteninitiatieven we als gemeente ambiëren en welke niet.

Eind 2022 is gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie voor de gehele gemeente die uiteindelijk na vaststelling door de gemeenteraad de Structuurvisie vervangt. Na een inventarisatie van beleid en ontwikkelingen, is in 2023 en 2024 een intensief participatietraject doorlopen waarbij input van inwoners, ondernemers en ketenpartners van onze gemeente is opgehaald en besproken. De 'Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040' wordt in 2025 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Volkshuisvesting
Het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid is gebaseerd op de Structuurvisie Wonen M-L 2022-2025, die op termijn zal worden vervangen door het volkshuisvestingsprogramma, in lijn met de aankomende Wet versterking regie volkshuisvesting. Deze wet verplicht gemeenten tot het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma waarin concrete beleidsmaatregelen en doelstellingen voor de woningmarkt worden vastgelegd. Hiermee versterken we de regie op de lokale woningbouwopgave en zorgen we voor een afgestemde woonontwikkeling. Binnen het op te stellen Volkshuisvestingsprogramma worden naast voor wie, waar en hoeveel woningen we bouwen ook wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid als essentiële bouwstenen opgenomen. Er wordt aandacht besteed aan de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen, maar ook aan de verduurzaming van de woningvoorraad en het creëren van een gezonde en inclusieve leefomgeving. Dit betekent investeren in energiezuinige en toekomstbestendige woningen, het bevorderen van sociale cohesie en het versterken van de leefbaarheid in wijken en buurten.

Uit onderzoek blijkt dat de groep senioren in onze gemeente sterk blijft groeien. Daarom leggen we de nadruk op grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met lift en kleine, flexibele wooneenheden, mits gelegen nabij de juiste voorzieningen. Daarnaast blijft de vraag naar betaalbare huur- en koopwoningen voor starters en jongeren toenemen. Om deze ambities waar te maken, werken we nauw samen met woningcorporaties en andere betrokken partijen.

Binnen de gemeente Echt-Susteren zetten we in op de transformatie van bestaande detailhandel en ander vastgoed naar woonruimte. Dit draagt bij aan een aantrekkelijke en leefbare omgeving en speelt in op de vraag naar geschikte woningen. Duurzaamheid en levensloopbestendigheid blijven hierbij belangrijke randvoorwaarden.

De nationale opgave betreft de bouw van 980.000 woningen tot en met 2030, waarvan twee derde in het betaalbare segment. In Limburg hebben we binnen de Woondeal met elkaar afgesproken om tot en met 2030 ten minste 26.550 woningen te bouwen, met een uitbreiding van 20.000 extra woningen, die onderdeel zijn van een aanvullende ambitie.

Volgens het coalitieakkoord streeft de gemeente Echt-Susteren ernaar om in de periode 2022-2026 ten minste 500 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad of in aanbouw te hebben. De nadruk ligt primair op de grotere kernen Susteren en Echt, met secundaire aandacht voor de overige dorpskernen. Hoewel veel initiatieven door externe partijen worden ingebracht, hebben we zelf ook actief het voortouw genomen in nieuwe woningbouwprojecten. De gemeente zet in op de lokale woonbehoeften, waarbij het sturen op de specifieke vraag van onze inwoners prioriteit heeft. Tegelijkertijd is binnen de woningbouwambitie ruimte voor andere initiatieven die kunnen bijdragen aan een breder woningaanbod. Dit betekent dat we openstaan voor vernieuwende ideeën en projecten, zolang deze de vraag op de woningmarkt ondersteunen en bijdragen aan een diverse woningvoorraad voor verschillende doelgroepen. Deze benadering stelt ons in staat om effectief in te spelen op de belangrijkste behoeften, terwijl we tegelijkertijd flexibiliteit behouden voor aanvullende initiatieven die de woonkwaliteit in onze gemeente versterken.

Op dit moment ligt de gemeente met de realisatie van 323 woningen per 2024 op schema. In 2024 is minder gerealiseerd dan gewenst, maar er zijn dat jaar veel vergunningen verleend, wat een solide basis biedt voor de komende jaren. We blijven de voortgang nauwlettend monitoren en spelen waar nodig in op veranderende woonbehoeften en marktontwikkelingen. Zo blijven we werken aan het woongenot voor onze inwoners.

Samenwerkingsmaatschappijen

Bocage

In 2012 hebben Hurks vastgoedontwikkeling BV en de gemeente Echt-Susteren de 'Samenwerkingsovereenkomst "Bocage" in Echt' getekend en in september 2012 is de 'Grondexploitatiemaatschappij Bocage CV' (GEM Bocage) opgericht.
In het plangebied wordt een hoogwaardig woningbouwplan ontwikkeld met grondgebonden woningen in een groen en dorps woonmilieu. De openbare ruimte wordt met kwalitatief duurzame materialen ingericht. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in het 'Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteit plan Bocage' van 3 juli 2017.

In 2024 zijn 11 projectmatige/levensloopbestendige woningen van fase 5 (Peutenweg / Slotenmakerstraat) verkocht en is de bouwgrond geleverd aan Hurks BV. Begin 2024 is gestart met de bouw van de woningen. Voor de projectmatige ontwikkeling derden zijn 23 bouwkavels verkocht. Ondanks de hogere hypotheekrente en bouwkosten is nog voldoende interesse in vrije bouwkavels. In 2024 zijn 7 vrije bouwkavels verkocht waarop woningen in aanbouw dan wel gerealiseerd zijn. Voor een 6-tal bouwkavels is een koopovereenkomst getekend. Het bouw- en woonrijp maken van de wegen voor de in verkoop of aanbouw zijnde woningen wordt gefaseerd uitgevoerd.

Businesspark Midden Limburg (BPML)

Op 13 januari 2012 is de 'Realiseringsovereenkomst bedrijventerrein St. Joost (de Berk II) Echt', genaamd Businesspark Midden-Limburg, met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) getekend en zijn de gronden, gelegen binnen het exploitatiegebied, geleverd aan OML.

Op Businesspark ML is nog één bedrijfskavel van ca. 1,6 ha beschikbaar, te weten de zuidelijke kopkavel. Door de ligging van de zuidelijke kavel aan de A73, de beperkingen en de toegestane bebouwingsvorm is maatwerk noodzakelijk waarbij ook bekeken wordt of een transformatie naar een andere bestemming mogelijk c.q. wenselijk is.

Grondexploitaties

Algemeen

De woningbehoefte in Echt-Susteren wordt niet zozeer bepaald door het aantal inwoners, aangezien dit vrij stabiel blijft. Belangrijker zijn de veranderende bevolkingssamenstelling, zoals ontgroening en vergrijzing, en de afname van de gemiddelde huishoudengrootte. Hierdoor blijft de vraag naar woningen aanhouden. Vanuit de markt, maar ook door een proactieve faciliterende rol van de gemeente ontstaan initiatieven om gronden in exploitatie te brengen en nieuwe woningen te ontwikkelen. Daarnaast veranderen de woonwensen. In vrijwel alle gemeenten in Midden-Limburg is een duidelijke behoefte aan grondgebonden woningen en appartementen met een lift. Ook groeit de vraag naar betaalbare starterswoningen en flexibele woonvormen voor jongeren en kleine huishoudens (één- of tweepersoonshuishoudens).

Mensen die willen verhuizen binnen Echt-Susteren geven veelal de voorkeur aan wonen in grotere kernen met voorzieningen. De focus voor de komende jaren lag en ligt op het bouwen van kwalitatief passende woningen op de juiste locaties, afgestemd op de lokale maar ook de bovenlokale behoeften.

Ten aanzien van bedrijvigheid is onze Echt-Susteren vanwege haar centrale ligging en daarmee een goede bereikbaarheid een uitermate geschikte vestigingsplaats voor grootschalige bedrijvigheid. Vanuit economisch perspectief heeft onze gemeente dit veel gebracht. Opbrengsten uit (actieve) grondexploitaties stellen ons in staat om te investeren in de samenleving. Naar de toekomst toe zien we deze focus verschuiven naar de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen. Vanuit het vinden van balans, zowel vanuit arbeidsmarktperspectief als het behoud van ons landelijke en natuurrijke buitengebied, ontwikkelen we geen nieuwe bedrijventerreinen meer. Laatste concrete ontwikkelingen zijn daarmee de bedrijventerreinen die nu gerealiseerd worden (De Berk III) of het in ontwikkeling zijnde bedrijventerrein Het Vonderen. Op deze nieuwe bedrijventerreinen bieden we ruimte voor nieuwe ondernemers, op de Berk III met name voor lokale ondernemers. Met deze aanpak bieden we letterlijk ruimte aan bedrijven die op hun huidige locaties onvoldoende kansen hebben op groei en ontwikkeling.

Prognoses grondexploitaties en vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting (Vpb) ingevoerd. Met ingang van 2016 worden de fiscale winsten belast met Vpb.
In 2024 is onder begeleiding van een fiscaal adviesbureau een aangifte over de winst van het boekjaar 2022 ingediend. Overeenkomstig het bepaalde in de nota reserves en voorzieningen wordt de over het grondbedrijf te betalen Vpb betaald uit de algemene reserve grondbedrijf.

Prognoses grondexploitaties

In onderstaande tabel worden de in exploitatie zijnde projecten weergegeven.
Opgenomen hierin zijn de boekwaarden per 31-12-2024, de geraamde eindresultaten op eindwaarde, de winstnemingen tot en met 2023 (conform jaarrekening 2023) en het geraamde resultaat (op eindwaarde) minus de reeds genomen winstnemingen tot en met 2023. De verwachte (eind)resultaten vloeien voort uit de door de raad in december 2024 vastgestelde herzieningen en herberekeningen van de betreffende grondexploitaties.
Let wel dat uit de afdrachten van de positieve resultaten aan de Algemene Reserve Grondbedrijf ook weer Vpb-moet worden afgedragen. De in de reserve te storten resultaten zijn daarom niet geheel inzetbaar voor de overige reserveringsdoelen.

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2024 (in €)	Totaal geraamde resultaat (in €)	Reeds genomen winsten tm 2023 (in €)	Geraamd resultaat minus genomen winsten tm 2023 (in €)
B03	De Berk	Afgesloten			
B05	Herstructurering de Loop	616.095	-14.380	4.714	-9.666
B27	Businesspark Midden Limburg	67.652	-1.904.506	1.901.298	-3.208
B44	Herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt	Afgesloten			
B46	Bocage	-27.903	-426.625	169.503	-257.122
B47	Livar Experience Centre	82.232	-183.704	0	-183.704
B49	Dakpannenlocatie Cuijpers Echt *	53.652	106.666	Nvt	106.666
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	2.436.935	-2.068.247	0	-2.068.247
B51	RvR Weijenpasweg	55.446	-86.216	0	-86.216
B52	Bedrijvenpark de Loop Echt **	-812.213	-686.623	0	-686.623
	Totaal	**2.471.896**	**-5.263.635**	**2.075.515**	**-3.188.120**

- /- betekent een positief resultaat (opbrengsten hoger dan kosten)
*** Voor dit geprognotiseerde verlies is een voorziening getroffen, zie 'voorziening verliezen grondexploitaties'.**
**** Het betreft hier een gemengde grondexploitatie waarbij het resultaat van de actieve grondexploitatie geraamd wordt op € 686.623 en het geraamde resultaat van de faciliterende grondexploitatie op € 312.081.**

De gepresenteerde geraamde resultaten, zijn de resultaten rekening houdend met subsidies en zijn exclusief de winstnemingen 2024 conform Poc-methode.

Toelichting complexen in exploitatie

B03 De Berk

De archeologische vondsten zijn uitgewerkt en de rapportage is aangeleverd en geaccordeerd. Hiermee zijn alle werkzaamheden afgerond en kan de grondexploitatie afgesloten worden.

B05 Herstructurering bedrijventerrein 'de Loop'

Op dit bedrijventerrein is nog één gemeentelijke kavel te koop. Deze is gelegen naast de Gamma. Voor deze kavel hebben zich ook in 2024 gegadigden gemeld, maar dit heeft om uiteenlopende redenen nog niet geleid tot concrete verkoop. Alle werkzaamheden aan de infrastructuur zijn nagenoeg afgerond.

B027 Businesspark Midden Limburg (BPML)
De gemeente heeft conform de met OML afgesloten overeenkomst in 2024 een vergoeding bovenwijkse voorzieningen ontvangen.

B44 Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt
Het betreft de bouw van 26 woningen op de locatie van de voormalige Burg. Willemeschool (incl. vml. fitness) in Nieuwstadt. Alle woningen zijn gereed, uitgezonderd 1 bouwkavel waarop een woning in aanbouw is. Het project is in 2024 financieel afgerond. De grondexploitatie kan dan ook worden afgesloten. Het resultaat van de grondexploitatie is (via de Algemene reserve Grondbedrijf) toegevoegd aan de reserve majeure projecten. Voor de mogelijke planschade wordt een claim gelegd op de Reserve majeure projecten.

B46 Bocage
De grondexploitatie zelf vindt plaats via de eerder beschreven PPS-constructie. De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie van de samenwerkingsmaatschappij Bocage per m² verkochte bouwgrond een vergoeding bovenwijkse voorzieningen, zo ook in 2024. Deze inkomsten volgen de planning en gronduitgifte van de grondexploitatie.

B47 Livar Experience Centre
De gemeente is een verkoopovereenkomst aangegaan met de Holding Sus-Scrofa voor de verkoop van 41.680 m² landbouwgrond aan de Zandweg in Maria Hoop om ter plaatse een Livar Experience Centre te kunnen realiseren. Het bijbehorende bestemmingsplan ‘Abdij Lilbosch/ LIVAR Experience Centre’ is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd. Er is een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Dit heeft extra planontwikkelingskosten met zich meegebracht. Het nieuwe bestemmingsplan Swaantjes- en Zandweg is op 30 mei 2024 door de raad vastgesteld. Tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het beroep moet nog behandeld worden. De eigendomsoverdracht van de gronden vindt uiterlijk 12 maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan plaats.

B49 Bloemenhof (Dakpannenlocatie Cuijpers)
In 2024 heeft er een verschuiving van ramingen plaatsgevonden tussen de planontwikkelingskosten. Dit ten behoeve van afrondende werkzaamheden bij oplevering van het openbare gebied. De verwachting is dat door de gemeente na 2025 geen kosten meer hoeven te worden gemaakt. Daarmee kan de grondexploitatie in 2025 worden afgesloten. Het afsluiten van de grondexploitatie vindt plaats bij het vaststellen van de jaarrekening 2025.

B50 Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III
Dit project bestaat uit de ontwikkeling van ca. 45 bedrijfskavels voor het MKB. In november 2023 is het bestemmingsplan door de raad vastgesteld en inmiddels onherroepelijk. Wel zijn bij de Raad van State twee beroepen ingesteld tegen het exploitatieplan. Deze beroepen zijn begin 2025 ingetrokken, waarmee ook het exploitatieplan inmiddels onherroepelijk is. In de raadsvergadering van december 2024 is de geactualiseerde grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld. In 2024 zijn gronden binnen het plangebied verworven. Voor de nog niet in eigendom zijnde percelen is een onteigeningsprocedure gestart. Verder is in 2024 onder andere gestart met de voorbereidingen van het bouw- en woonrijp maken en met het detecteren en begin 2025 met het ruimen van explosieven (verdacht gebied).

B51 Ruimte voor ruimte Weijenpasweg St. Joost
Op 7 maart 2022 heeft de gemeente met Ruimte voor Ruimte Limburg CV (hierna Ruimte voor Ruimte) een exploitatieovereenkomst gesloten voor een woningbouwontwikkeling aan de Weijenpasweg in Sint Joost. De grondexploitatie voor deze ontwikkeling is geopend bij de 1e bestuursrapportage 2022.
Het is de bedoeling dat op deze locatie 6 woningen op uit te geven kavels worden gerealiseerd. De opbrengst van één kavel is voor de gemeente. In verband hiermee draagt de gemeente bij in de kosten voor de aanleg van de benodigde infrastructuur die door Ruimte voor Ruimte wordt gerealiseerd. Ruimte voor Ruimte is verantwoordelijk voor de aanleg van de infrastructuur. De gemeente is verantwoordelijk voor een passend planologische regime.
Om de woningbouwontwikkeling mogelijk te maken dient het bestemmingsplan herzien te worden. De procedure hiervoor is gaande. Tegen het inmiddels vastgestelde bestemmingsplan is beroep bij de Afdeling

Bestuursrechtspraak van de Raad van State ingesteld. Als de Afdeling uitspraak heeft gedaan is duidelijk of het plan door kan gaan.

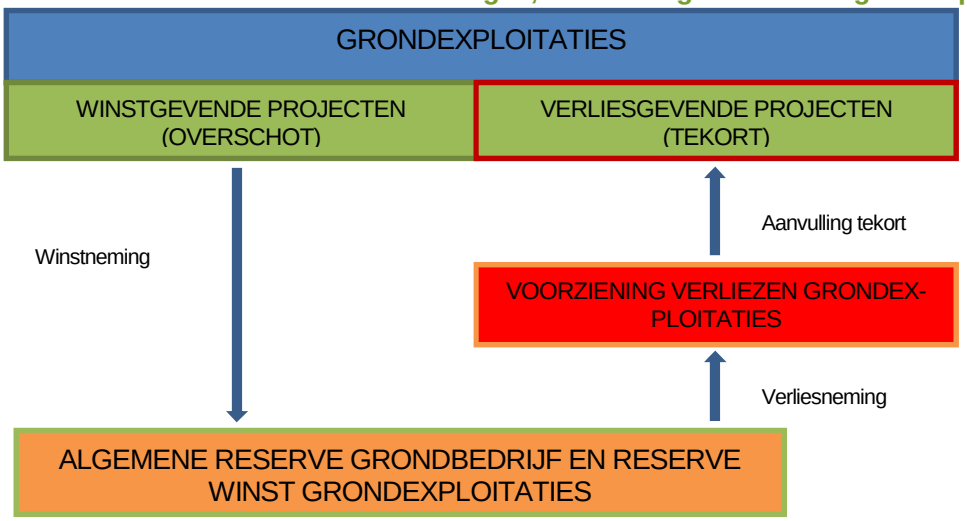
B52 Bedrijvenpark de Loop Echt

De gemeente is een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst aangegaan met Intospace voor de realisatie van een bedrijvenpark ten noorden van het bestaande terrein De Loop-west. Het bestemmingsplan is in december 2022 door de gemeenteraad vastgesteld en ook is de omgevingsvergunning voor het bouwen verleend. Het bestemmingsplan en alle benodigde vergunningen zijn onherroepelijk. In de raadsvergadering van juli 2023 is het grondexploitatiecomplex geopend. In 2024 zijn de gronden verkocht en zijn ook de overige opbrengsten binnengekomen. De start van de bouw heeft plaatsgevonden in 2024. De diverse gebouwen worden in 2025 en 2026 gefaseerd door de logistieke dienstverlener Atrvato in gebruik genomen.

Risicobeheersing

Volgens de nota Risicomanagement worden van de grondexploitaties periodiek (o.a. bij de jaarrekening en begroting) op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Deze restrisico's vormen de grondslag en worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit resp. het weerstandvermogen. Verder wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties.

Winstnemingen

In 2024 is conform de 'Percentage of completion – methode' (Poc-methode) € 247.003 aan winst genomen. Verder zijn er 2 grondexploitaties afgesloten met een winst van in totaal € 162.178.

	Winstnemingen 2024	Bedrag in €
B03	De Berk (restresultaat)	135.980
B05	Herstructurering de Loop	1.096
B27	Businesspark Midden Limburg	- 873
B44	Herstructurering locatie Burg. Willemeschool (restresultaat)	26.198
B46	Bocage	49.473
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	40
B52	Bedrijvenpark de Loop Echt	197.267
	Totaal	**409.181**

Winstneming bij grondexploitaties geschiedt conform de “Percentage of completion - methode” (Poc-methode) omdat deze is voorgeschreven door de Commissie BBV. De gemeente is zelf voorstander van een voorzichtiger beleid.
Hetgeen inhoudt dat er ook daadwerkelijk sprake moet zijn van gerealiseerde winsten (rekening houdende met de nog te realiseren kosten).
Het verschil tussen de verplichte winstneming conform Poc-methode en de door de gemeente gehanteerde winstneming wordt toegevoegd aan een aparte reserve “Winst Grondexploitaties” (RWG). Zodra winsten ook volgens gemeentelijk beleid als gerealiseerd gelden, worden deze bij de afsluiting van het boekjaar vanuit de RWG overgeboekt naar de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). Op de RWG ligt telkenmale een claim voor het nog aan de ARG over te boeken bedrag.
Overboekingen vanuit de RWG kunnen dus enkel naar de ARG plaatsvinden.

Verliesnemingen
Als tekorten worden geconstateerd of worden voorzien, wordt op basis van het voorzichtigheidsprincipe de Voorziening verliezen grondexploitaties (aan)gevuld ter hoogte van het (te verwachten) verlies.

Voorziening verliezen grondexploitaties
De Voorziening verliezen grondexploitaties moet voldoende groot zijn om in de exploitatietekorten te voorzien. Voeding geschiedt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG), maar kan ook vanuit andere reserves c.q. middelen plaatsvinden. De gemeente Echt-Susteren bepaalt (voorzichtigheidshalve) de hoogte van deze verliesvoorziening op eindwaarde (inclusief rente op einde looptijd).

Ultimo 2024 is er sprake van de navolgende verliesgevende complexen:

Nr.	Complexen	Verwacht resultaat op eindwaarde (in €)
B49	Dakpannenlocatie Cuijpers Echt	106.666
	Totaal	**106.666**

Genoemde verliezen vloeien voort uit in 2024 bijgestelde exploitatiebegrotingen

Reserves grondexploitaties
De grondexploitatie gerelateerde reserves zijn de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de daarmee verbonden Reserve Winst Grondexploitaties (RWG). De ARG dient als buffer voor de grondexploitaties. Winstnemingen, al dan niet tussentijds, worden (indien nodig via de Reserve Winst Grondexploitaties) toegevoegd aan de ARG. Ook wordt er jaarlijks rente toegevoegd aan deze reserves. Daar tegenover staat dat de Voorziening verliezen grondexploitaties ten laste van de ARG wordt gevoed.

Algemene reserve Grondbedrijf (ARG)
Op basis van geactualiseerde grondexploitaties/herberekeningen en daarnaast ook rekening houdend met onttrekkingen, bijvoorbeeld voor de genoemde verliesvoorziening, claims en toevoegingen/stortingen, wordt in de tabel op bladzijde 245 een meerjarig overzicht van de ARG weergegeven voor de jaren 2024 tot en met 2028.

RWG

Reserve Winst grondexploitaties (RWG)	Bedrag in €
Stand per 1-1-2024	213.448
Rente	1.473
Poc winst de Loop 2024	1.096
Poc winst Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III 2024	40
Poc winst BPML voorgaande jaren (winst inmiddels gerealiseerd)	-/- 103.824
Stand per 31-12-2024	**112.233**

Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Wanneer de gemeente overweegt om zelf of in samenwerking met een projectontwikkelaar, een (uitleg)gebied te (laten)ontwikkelen, moeten hiervoor, met name in de initiatief- en voorbereidingsfase, kosten worden gemaakt. Vervolgens kan definitief worden besloten om de gronden al dan niet in exploitatie te nemen of de exploitatie daarvan te faciliteren. Bij een actieve grondexploitatie ontwikkelt de gemeente de gronden zelf en bij een faciliterende grondexploitatie faciliteert de gemeente de randvoorwaarden voor een gewenste ontwikkeling van gronden door een derde partij.

Het algemeen budgetrecht is een raadsbevoegdheid. Normaliter mag het college geen kosten voor grondexploitaties maken, voordat de raad hiervoor middelen ter beschikking heeft gesteld. De raad kan het college echter de ruimte bieden om binnen kaders zelfstandig financiële besluiten hierover te nemen. Gezien de doorlooptijden van raadsvoorstellen is het ondoenlijk om met name bij de veelvoud aan kleinere projecten, per project een voorbereidingskrediet door de raad te laten vaststellen voordat voorbereidende kosten kunnen worden gemaakt. Om toch in de voorbereidingsfase al kosten te kunnen maken, deze op juiste wijze te registreren en dekking daarvoor te regelen, is het volgende vastgesteld:

Limiet

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaal bedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve- en faciliterende grondexploitaties, dit met inachtneming van de volgende voorwaarden die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) over voorbereidingskosten dwingend voorschrijft:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening/bijlage IV bij het Omgevingsbesluit; en
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve of faciliterende grondexploitatie danwel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Of er moet een voorziening worden getroffen.

De in de beginfasen te maken voorbereidingskosten zijn meestal planontwikkelingskosten, maar kunnen ook bestaan uit o.a. beheerskosten of sloopkosten. Afhankelijk van de indeling in een actieve- dan wel faciliterende grondexploitatie, worden kosten die al worden gemaakt voordat het grondexploitatiecomplex mag worden geopend, volgens het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verantwoord onder ‘Immateriële Vaste Activa (ImVA)’ danwel ‘Overlopende activa’.

Overgang naar exploitatie danwel afboeking

Worden deze plannen daadwerkelijk in ontwikkeling genomen, dan worden de onder ImVA geactiveerde voorbereidingskosten danwel overlopende activa overgeheveld naar het actieve of faciliterende grondexploitatiecomplex. De op ImVA danwel overlopende activa verantwoorde kosten waarvan de 5 jaars-termijn in het actuele boekjaar verstrijkt, worden in dat actuele boekjaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Als dekking wordt hiervoor de Algemene reserve grondbedrijf gebruikt. Indien er een voorziening is gevormd, hoeven deze kosten niet te worden afgeboekt, maar kunnen later alsnog worden ingebracht in de grondexploitatite als de raad daartoe heeft besloten.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat op enig moment meer voorbereidingskosten worden gemaakt dan de Algemene reserve grondbedrijf kan afdekken, wordt met de verantwoording van kosten op het voorbereidingskrediet telkenmale ook een claim opgenomen op de Algemene reserve grondbedrijf.

Voorziening voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar

Vanaf 2019 zijn er (middels het door de gemeenteraad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties) voorbereidingskosten geactiveerd inzake de nog te openen actieve grondexploitatie “ontwikkeling Vonderen”. Het geactiveerde bedrag In boekjaar 2019 bedroeg € 1.778. De maximale activeringstermijn van 5 jaar verstrijkt in 2024. Conform raadsbesluit dd 11 december 2024 is de voorziening “Voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar” gevormd en gevoed met een bedrag van € 1.778.

MEERJARENRAMING ALGEMENE RESERVE GRONDBEDRIJF (ARG)

Bedragen in €		2024		2025	2026	2027	2028
Stand Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	(1)	7.168.807	a)	7.546.353	8.690.135	9.225.721	9.654.721
PROJECTEN		**2024**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG
De Berk		135.980					
Herstructurering BT de Loop		1.096			8.570		
Bocage		49.473		45.000	45.000	45.000	45.000
BPML / BT St. Joost		-873		4.081			
Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		26.198					
Livar Experience Centre				183.704			
Uitbreding de Berk III [b)]		40		381.560	545.800	439.000	409.500
RvR Weijenpasweg					86.216		
Bedrijvenpark de Loop Echt		197.267		801.437			
Mutatie ARG n.a.v. resultaten (afgeronde) projecten in betreffend jaar	(2)	409.181		1.415.782	685.586	484.000	454.500
ONTREKKINGEN		**2024**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Div. kosten (bijv. prijzenboek)		0		5.000	5.000	5.000	5.000
RWG inzake de Loop		1.096					
RWG inzake uitbreiding de Berk III		40					
VPB last Grondbedrijf		31.545		PM	PM	PM	PM
Voorziening voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar		1.778					
Reserve majeure projecten inzake herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		26.198					
Klooster Koningsbosch (cf 1e berap 2022 en 1e berap 2023)		39.892		25.000			
Versterking economische structuur		37.994		95.000	45.000		
Activiteiten winkelhart programma centrum Echt		37.943		100.000	100.000	50.000	
CP Susteren archeologie cf 2e berap 2022 en 2023		14.333					
Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren cf 1e berap 2022, 2e berap 2023, 1e en 2e berap 24		35.800		47.000			
TOTAAL ONTREKKINGEN	(3)	226.619		272.000	150.000	55.000	5.000
TOEVOEGINGEN / STORTINGEN		**2024**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Rentetoevoeging over de stand per 01-01 [c)]		49.465		0	0	0	0
RWG inzake BPML voorgaande jaren		103.824					
Vrijval verliesvoorziening ivm Livar Experience Centre		41.695					
TOTAAL TOEVOEGINGEN / STORTINGEN	(4)	194.984		0	0	0	0
PROGNOSE ARG excl. niet in de begroting opgenomen claims (= 1 plus 2 minus 3 plus 4)	(5)	**7.546.353**		**8.690.135**	**9.225.721**	**9.654.721**	**10.104.221**
Niet in de begroting opgenomen claims		**2024**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Echt-Zuidoost: reserve kapitaalstorting en aanv. finan. kapitaalstorting, conform rbsl. dec. 2011		72.849					
Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties [d)]		652.063		100.000	100.000	100.000	100.000
Poort van Echt cf raadsbesluit juni 2021		727.000					
Totaal niet uit de begroting blijkende claims	(6)	1.451.912		100.000	100.000	100.000	100.000
PROGNOSE ARG incl. niet in de begroting opgenomen claims (= 5 minus 6)		**6.094.441**		**8.590.135**	**9.125.721**	**9.554.721**	**10.004.221**
per 31-12		2024		2025	2026	2027	2028

a) Betreft de ARG per 31 december 2023 conform de jaarrekening 2023

b) Een (positief) resultaat/afdracht naar de ARG wordt pas na 2028 verwacht

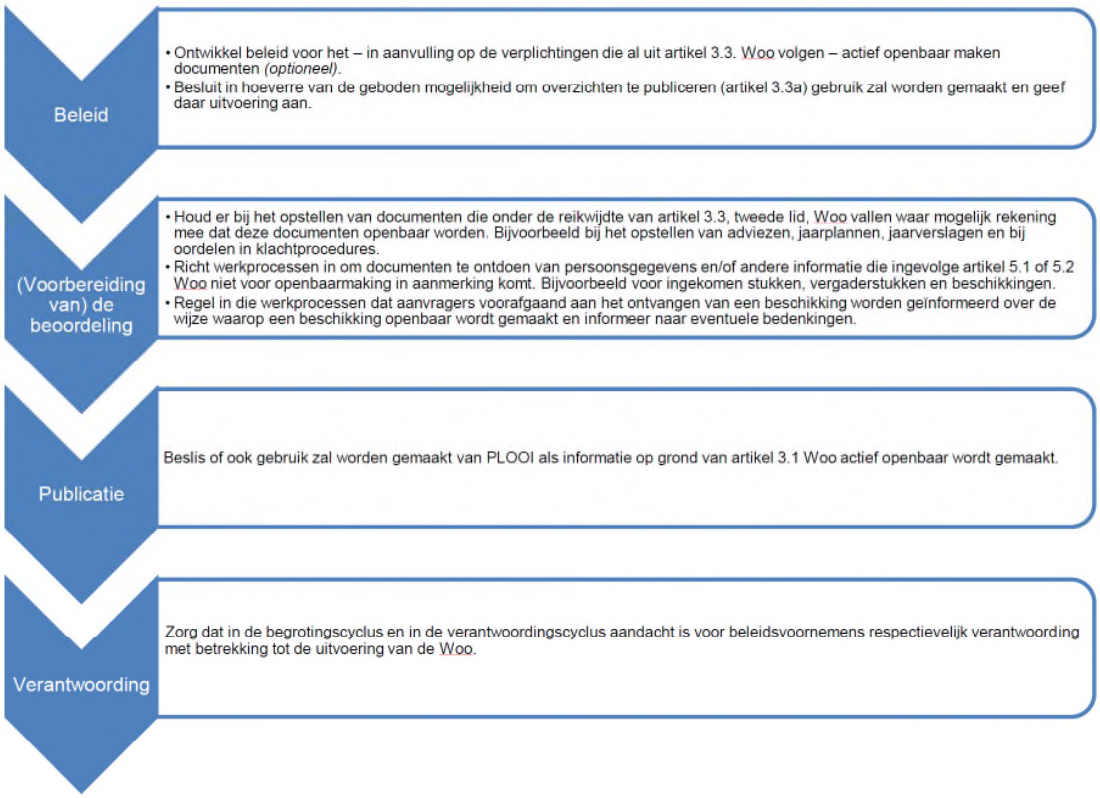
c) Conform nota 'Reserves en voorzieningen' vindt rentetoevoeging plaats aan de ARG, waarbij het rente% gelijk is aan het % dat toegerekend wordt aan de grondexploitaties (grexen). In 2024 bedraagt het rente% 0,69%. Voor wat betreft de rentetoerekening aan de grexen, wordt conform de aanbevelingen van de commissie BBV, vanaf begrotingsjaar 2025 het omslagrente% gehanteerd in de toerekening naar de grexen. Aangezien het omslagrente% in 2025 0% bedraagt, wordt er vanaf 2025 geen rente toegerekend aan de ARG.

d) In de bovenstaande meerjarenraming is jaarlijks een claim van € 100.000 opgenomen t.b.v. het voorbereidingskrediet facilitaire en actieve grondexploitaties.

9.9 Openbaarheidsparagraaf

Een bestuursorgaan moet jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot die beleidsvoornemens. Deze bepaling is bedoeld om de naleving van de Woo, waaronder de bepalingen over de actieve openbaarmaking, te stimuleren.

Het concluderende stappenplan voor de implementatie van de Woo ziet er als volgt uit:

Gemeente Echt-Susteren wil een transparante en open overheid zijn. Het doel is zo snel mogelijk zo veel mogelijk openheid geven. Gestreefd wordt naar een zo open en inclusief mogelijke samenleving. Informatie speelt hierbij een cruciale rol. De informatie moet vindbaar, inzichtelijk en herbruikbaar zijn. Daarmee dragen we bij aan een samenleving waarin we:

- controleerbaar zijn en het vertrouwen in ons handelen vergroten;
- zorgen voor een gelijke informatiepositie van inwoners en instellingen en integrale afwegingen inzichtelijk maken;
- de kwaliteit van onze informatie en daarmee van ons handelen, verbeteren door deze open te stellen aan kritiek;
- onze eigen doelmatigheid verhogen.

De Woo heeft vier belangrijke pijlers:

1. Het uit eigen beweging openbaar maken van 17 informatiecategorieën (actieve openbaarmaking).
2. Een inspanningsverplichting om ook overige informatiecategorieën openbaar te maken.
3. Het beantwoorden van Woo-verzoeken (de passieve openbaarmaking).
4. De informatiehuishouding duurzaam toegankelijk op orde brengen.

Voor het vertrouwen van de inwoners en bedrijven is het belangrijk om als overheid betrouwbaar en transparant te zijn over besluitvorming, en dat de onderliggende afwegingen voor iedereen inzichtelijk

en begrijpelijk zijn. Openheid over besluitvorming en het beschikbaar stellen van data maakt het voor de inwoners van de gemeente mogelijk om mee te doen, mee te beslissen en mee te praten en daarmee het draagvlak in de samenleving te vergroten. De Woo is per 1 mei 2022 in werking getreden. De actieve openbaarmaking van de 17 informatiecategorieën treedt gefaseerd in werking. Een interne projectgroep vanuit verschillende disciplines - juridische zaken; informatie; ICT; communicatie; privacy/AVG; bestuurlijke processen - is aan de slag met de implementatie van de Woo.

De komende jaren moet de gemeente aan de slag om onze informatiehuishouding te verbeteren om te kunnen voldoen aan de eisen van de Woo. Er wordt gewerkt om de informatiehuishouding op orde te krijgen teneinde sneller de informatie te kunnen vinden. Daardoor kan beter worden voldaan aan de wettelijke termijnen die de Woo bij afhandeling van Woo-verzoeken en kunnen medewerkers (en inwoners en partners) sneller en efficiënter werken. Hiermee staat de gemeente aan het begin van een groot veranderproces. Om de informatiehuishouding op orde te krijgen, is het noodzakelijk om te investeren in de bewustwording van de medewerker. Ook worden werkprocessen beter en slimmer ingericht. Van belang is om te zorgen dat informatie op slechts één plek wordt bewaard en dat iedereen zich ervan bewust is wat handelen vanuit openbaarheid en transparantie met zich meebrengt bij het omgaan met informatie. Er wordt gezorgd voor bewustwording binnen de organisatie over wat openbaar en transparant handelen betekent.

Het kabinet heeft financiële middelen, voor de periode 2022 tot en met 2026, vrijgemaakt om gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo te ondersteunen. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen zijn bedoeld voor actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

9.10 Rechtmatigheidsparagraaf

In de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening 2024, licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties financieel rechtmatig zijn.
Hiervoor wordt gekeken naar drie criteria:

- het voorwaardencriterium;
- het begrotingscriterium en;
- het misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

De geconstateerde afwijkingen per criterium:

1. Afwijkingen voorwaardencriterium met financiële impact:

Het voorwaardencriterium gaat over het naleven van de eisen bij het financieel handelen. De eisen zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, waaronder de Europese aanbestedingsregelgeving. Het gaat om zaken als de juiste doelgroep, termijn en grondslag, het voldoen aan administratieve bepalingen en normbedragen.

Ten aanzien van inkoop en aanbestedingen zijn voor het jaar 2024 onrechtmatige inkopen geïdentificeerd voor een bedrag van afgerond € 732.500. De verantwoordingsgrens voor onrechtmatigheden bedraagt 3% en komt daarmee uit op € 3.903.000. De geconstateerde afwijkingen zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

Hieronder worden de belangrijkste afwijkingen toegelicht en wordt aangegeven welke maatregelen er genomen zijn.

Dit bestaat uit fouten die ‘doorlopen’ vanuit 2023 en betreft voor een totaalbedrag van € 162.000. In 2024 is voor één van de diensten een nieuwe aanbesteding gestart, waarmee de onrechtmatigheid hiermee opgelost is. De vorm van verstrekte middelen voor onderhoud van diverse faciliteiten heeft niet het juiste procedure gevolgd, ondanks dat de vorm is aangepast in 2024.

De opdracht voor begeleiding en ondersteuning van jongeren en jongvolwassenen (290.000) (zowel 18- als 18+) met complexe problematiek, evenals hun gezinnen, is verstrekt aan de leverancier die actief is op de gebieden waar maatschappelijke partners of professionele hulpaanbieders niet in staat zijn om de benodigde ondersteuning te bieden.

De opdracht voor de uitvoering van beheertaken in bossen, natuurterreinen en landschappelijke beplantingen is aangegaan voor de periode 2023-2026, en de totale opdrachtwaarde overschrijdt de drempel van de EU aanbestedingsgrens.

Het vervoer van jeugdigen in het kader van de Jeugdwet (€ 166.000) is een verplichting voor onze gemeente, waarbij wij verantwoordelijk zijn voor het organiseren van vervoer van en naar een jeugdhulplocatie wanneer gezinnen hier zelf niet in kunnen voorzien. Hiervoor is een afzonderlijke opdracht verleend, aangezien dit specifieke onderdeel niet was opgenomen in de geldende overeenkomst. Momenteel is er een aanbesteding gaande voor het totale vervoer in het kader van de Jeugdwet, inclusief het vervoer van en naar GGZ-zorg.

De verantwoording van de subsidielasten over het jaar 2023 vertoont verschillen in de aangeleverde documenten van de subsidieontvanger. Daar afwijkingen zitten in de ontvangen verantwoordingsdocumenten en de controleverklaring op de besteedde middelen, leiden tot een onduidelijkheid over de verstrekte subsidiemiddelen. De subsidieontvanger is verzocht om nadere toelichting, echter dit heeft

enigszins verduidelijkt, maar niet volledig antwoord gegeven. De onduidelijkheden hebben geen financiele impact op 2024, echter wordt vanwege de kwalitatieve relevantie dit expliciet vermeld.

2. Afwijkingen begrotingscriterium:

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. In het controleprotocol is vastgesteld dat over- en onderschrijdingen van de baten en lasten die tijdig zijn gemeld aan de raad niet als onrechtmatig worden aangemerkt. Het college heeft over- en onderschrijdingen tussentijds gemeld en ook in deze jaarrekening. We beschouwen deze informatie als tijdig en passend binnen de gemaakte afspraken. In de verschillende programma's zijn de afwijkingen van € 50.000 en hoger toegelicht.
In onderstaand schema zijn de afwijkingen per programma die groter zijn dan 3% inzichtelijk gemaakt. De overschrijdingen van de lasten, de onderschrijdingen van de baten en de afwijkingen in de reserves zijn acceptabel.

Programma 1 Bevolking en Bestuur - nadelig verschil lasten (overschrijding) van € 1.294.000
De overschrijding van de werkelijkheid ten opzichte van de ramingen heeft met name te maken met de storting in de voorziening pensioenverplichtingen (oud-)wethouders. Door onder andere een daling van de rente en het toevoegen van deelnemers is gebleken dat de voorziening onvoldoende was om de toekomstige verplichtingen te dekken. Daarnaast is de doorbelasting van de salarissen naar taakvelden bestuur, burgerzaken, begraafplaatsen hoger uitgevallen dan begroot, door een overschrijding op de salariskosten. Verder zijn kosten voor reisdocumenten en reisdocumenten niet-ingezetenen in 2024 hoger dan geraamd. Tegenover dit laatstgenoemde nadeel staat ook een voordeel, de gemeente heeft in 2024 ook meer leges in deze ontvangen dan geraamd.

Programma 2 Openbare orde en veiligheid - nadelig verschil lasten (overschrijding) van € 106.000
De ramingen voor wat betreft de kosten voor het opruimen van drugsafval en kosten van de doodschouw zijn debet aan de overschrijdingen op dit programma. Gemeenten betaalden voorheen een vaste bijdrage voor forensische onderzoeken en doodschouw aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord. De systematiek is gewijzigd en nu vindt verrekening plaats van het werkelijk aantal onderzoeken, dit was nog niet verwerkt in de gemeentebegroting.

Programma 4 Onderwijs – nadelig verschil baten (onderschrijding) van € 146.000
De afwijking op de baten bij onderwijs wordt voor € 187.659 verklaard doordat de werkzaamheden aan het schoolgebouw de Driepas niet meer in 2024 hebben plaats gevonden. Wegens latentie in de uitvoering is bij de 2e bestuursrapportage 2024 reeds een deel van het budget overgeheveld naar 2025. Naar nu blijkt hebben er helemaal geen werkzaamheden meer plaatsgevonden in 2024. Zodra de werkzaamheden zijn gestart en de hieraan gekoppelde lasten zijn geboekt, worden deze gedekt uit een bijdrage vanuit het COA onderhuisvesting AZC. Deze bijdrage was reeds geraamd er van uitgaande dat in 2024 toch nog een deel van de werkzaamheden had kunnen plaatsvinden. De bijdrage vanuit het COA is als vooruit ontvangen post verantwoord op de balans. Nu er helemaal geen werkzaamheden meer hebben plaatsgevonden in 2024, vindt er ook geen bijdrage plaats vanuit de balans. De overige afwijkingen binnen de baten betreffen kleinere afwijkingen binnen het programma onderwijs.

Programma 8 Omgevingsrecht – nadelig verschil baten (onderschrijding) van € 451.000
De verantwoorde leges omgevingsrecht zijn in 2024 lager dan geraamd, hetgeen resulteert in een onderschrijding aan de batenkant van programma omgevingsrecht.

Programma 9 Economische Zaken en grondexploitaties – nadelig verschil baten (onderschrijding) van € 936.000
Het betreft hier een onderschrijding van met name de baten van de faciliterende grondexploitaties. De baten en lasten van de faciliterende grondexploitaties zijn met elkaar in balans en ook dusdanig geraamd. In de realisatie is er echter latentie in de uitvoering aan de lastenkant, waardoor de ontvangen baten navenant zijn opgenomen in de exploitatie.

Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen (inclusief onvoorziene lasten) - nadelig verschil lasten (overschrijding) van € 505.182
De overschrijding wordt met name veroorzaakt omdat er in tegenstelling tot de ramingen geen toerekening van de omslagrente heeft plaatsgevonden naar de betreffende taakvelden omdat het werkelijke rente omslagpercentage afgerond 0% bedroeg. Dit behoudens de rente van projectfinancieringen en rente met betrekking tot de grondexploitaties, die wel toegerekend zijn. Verder is er sprake van een nadelig verschil in de lasten voorgaande jaren met betrekking tot de algemene uitkering. Dat verschil is ontstaan omdat ná de laatste begrotingswijziging nog een aantal verrekeningen voorgaande jaren hebben plaatsgevonden.

3. Misbruik & Oneigenlijk gebruik

De rechtmatigheidseis betreft ook de toetsing op juistheid en volledigheid van de gegevens, die door de belanghebbenden zijn verstrekt om het voldoen aan voorwaarden aan te tonen. Dit ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving (M&O-criterium).

Op 19 maart 2024 heeft het College van Burgemeester en Wethouders het beleid met betrekking tot Misbruik en Oneigenlijk Gebruik vastgesteld. In de komende jaren is een verdere doorontwikkeling voorzien, waarbij het M&O-beleid nog beter zal aansluiten bij het interne controlesysteem.
In 2024 zijn geen gevallen van interne fraude binnen de organisatie geconstateerd.

Gemeente Echt-Susteren

Programmaverantwoording en – rekening deel II

2024

Inhoud

Deel II JAARREKENING

1.	Balans per 31 december	3
2.	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	9
2.1.	Rechtmatigheidsverantwoording	12
3.	Toelichting op de balans	15
4.	Incidentele baten en lasten	55
4.1.	Incidentele baten en lasten per programma met toelichting	57
4.2.	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	67
4.3.	Incidentele en structurele baten en lasten	69
5.	Aanwending post onvoorzien	71
6.	Overzicht kredieten en toelichting	75
7.	Taakvelden per programma	83
8.	Bijlage: SISA	92
9.	Bijlage: Staat van langlopende schulden	106

Gemeente Echt-Susteren

1. Balans

Jaarrekening

2024

ACTIVA	Ultimo 2024		Ultimo 2023	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		**2.205.368**		**1.046.596**
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio				
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	723.040		334.236	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.482.328		712.360	
Materiële vaste activa		**111.391.458**		**105.983.393**
Gronden uitgegeven in erfpacht				
Investeringen met een economisch nut	38.682.184		36.090.136	
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten				
een heffing kan worden geheven	33.015.348		32.351.936	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	39.693.926		37.541.321	
Financiële vaste activa		**10.691.386**		**10.558.308**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
deelnemingen	6.322.297		6.322.537	
gemeenschappelijke regelingen				
overige verbonden partijen				
Leningen aan:				
openbare lichamen als bedoeld in art. 1, onderdeel a, van de Wet financiering				
decentrale overheden				
woningbouwcorporaties	1.282.895		1.339.560	
deelnemingen	1.857.936		1.857.953	
overige verbonden partijen				
Overige langlopende leningen u/g	1.228.258		1.038.258	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of				
langer				
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische				
looptijd van één jaar of langer				
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0		0	
Totaal vaste activa		**124.288.213**		**117.588.297**
Vlottende activa				
Voorraden		**2.419.102**		**2.976.627**
Grond- en hulpstoffen				
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	2.418.244		2.974.569	
Gereed product en handelsgoederen	858		2.058	
Vooruitbetalingen				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**29.148.951**		**36.388.155**
Vorderingen op openbare lichamen	9.419.252		8.801.911	
Verstrekte kasgeldeningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1,				
onderdeel a van de Wet financiering decentrale overheden				
Overige verstrekte kasgeldleningen	1.600.000		16.300.000	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan	14.687.341		9.378.484	
één jaar				
Rekening courantverhoudingen met het Rijk	853.089			
Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen				
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische				
looptijd korter dan één jaar				
Overige vorderingen	2.589.269		1.907.760	
Liquide middelen		**485.140**		**555.612**
Kassaldi	8.757		4.973	
Bank- en girosaldi	476.382		550.639	
Overlopende activa		**5.887.402**		**3.344.231**
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen				
voorschotbedragendie ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een				
specifiek bestedingsdoel, uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:				
Europese overheidslichamen	0		0	
Het Rijk	960.768		175.005	
Overige Nederlandse overheidslichamen	1.195.138		67.668	
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste	3.731.496		3.101.558	
van volgende begrotingsjaren komen				
Totaal vlottende activa		**37.940.596**		**43.264.624**
Totaal generaal		**162.228.809**		**160.852.921**

PASSIVA	Ultimo 2024		Ultimo 2023	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		**72.103.189**		**71.015.657**
Algemene reserve	6.815.428		6.817.178	
Bestemmingsreserves	61.914.739		61.851.386	
Gerealiseerde resultaat	3.373.022		2.347.093	
Voorzieningen		**14.121.780**		**8.473.421**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.105.246		3.819.818	
Voorzieningen ter strekking tot gelijkmatige verdeling van lasten	5.683.382		1.665.143	
over een aantal begrotingsjaren				
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinves-			0	
teringen, waarvoor een heffing wordt geheven				
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming	3.333.152		2.988.460	
gebonden is				
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		**52.575.695**		**58.169.961**
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen van:				
binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	52.575.695		58.169.961	
binnenlandse bedrijven				
openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van				
de Wet financiering decentrale overheden				
overige binnenlandse sectoren				
buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren				
Waarborgsommen				
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
Verplichtingen uit hoofde van financial-lease overeenkomsten				
Totaal vaste passiva		**138.800.664**		**137.659.039**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		**8.997.218**		**10.531.660**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in				
artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden				
Overige kasgeldleningen	1.600.000		4.500.000	
Bank- en girosaldi	0		0	
Overige schulden	7.397.218		6.031.660	
Overlopende passiva		**14.430.927**		**12.662.222**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een				
volgend begrotingsjaar tot betaling komen	5.024.450		7.115.732	
De van de Europesche en Nederlandse overheidslichamen ontvangen				
voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die				
dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, bestaande uit:				
Europese overheidslichamen	0		0	
het Rijk	7.350.606		5.436.465	
overige Nederlandse overheidslichamen	1.495.743		110.025	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van het volgende	560.128		0	
begrotingsjaar komen				
Totaal vlottende passiva		**23.428.145**		**23.193.882**
Totaal generaal		**162.228.809**		**160.852.921**
Gewaarborgde geldleningen		**0**		**0**

Gemeente Echt-Susteren

2. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Jaarrekening

2024

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2024

Programmanaam	Begroot primitief inkomsten	Begroot primitief uitgaven	Begroot primitief saldo	Begroot inkomsten	Begroot uitgaven	Begroot saldo	Werkelijke inkomsten	Werkelijke uitgaven	Werkelijk saldo
Bevolking en Bestuur	939.083	8.394.477	-7.455.394	773.083	8.818.461	-8.045.378	997.422	10.112.239	-9.114.818
Openbare orde en veiligheid	91.744	3.353.132	-3.261.388	91.744	3.504.324	-3.412.580	172.435	3.610.171	-3.437.735
Beheer openbare ruimte	9.455.410	16.124.554	-6.669.144	10.127.252	17.838.888	-7.711.636	10.553.898	17.504.241	-6.950.343
Onderwijs	639.449	2.171.963	-1.532.514	909.308	2.839.116	-1.929.808	763.132	2.052.970	-1.289.837
Cultuur & Sport	504.761	4.657.674	-4.152.913	960.264	5.512.903	-4.552.639	978.292	5.190.554	-4.212.262
Sociaal Domein	26.699.444	44.309.787	-17.610.343	34.196.234	56.343.971	-22.147.737	33.949.253	53.257.139	-19.307.886
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	127.909	1.180.694	-1.052.785	247.909	1.590.682	-1.342.773	289.111	1.525.006	-1.235.895
Omgevingsrecht	958.508	3.871.795	-2.913.287	2.274.663	5.261.685	-2.987.022	1.823.635	4.498.512	-2.674.876
Economische Zaken en grondexploitaties	5.577.389	5.802.184	-224.795	5.257.776	8.940.415	-3.682.639	4.322.149	8.391.540	-4.069.391
Subtotaal programma's	**44.993.697**	**89.866.260**	**-44.872.563**	**54.838.233**	**110.650.445**	**-55.812.212**	**53.849.328**	**106.142.371**	**-52.293.043**
Overhead									
Beheer buiten		498.974	-498.974	0	767.083	-767.083	0	624.287	-624.287
Bestuursondersteuning		15.342	-15.342	0	15.342	-15.342	0	17.935	-17.935
Financiën	7.000	5.000	2.000	7.000	5.000	2.000	7.396	12.251	-4.856
Huisvesting	41.734	1.725.382	-1.683.648	9.600	1.767.243	-1.757.643	9.892	1.421.489	-1.411.597
Innovatie, ontwikkeling en control		282.649	-282.649	0	236.739	-236.739	0	229.813	-229.813
Kabinet		169.330	-169.330	0	149.895	-149.895	0	150.827	-150.827
Personeel	58.991	5.469.928	-5.410.937	91.125	6.167.582	-6.076.457	227.272	6.393.239	-6.165.967
Subtotaal overhead	**107.725**	**8.166.605**	**-8.058.880**	**107.725**	**9.108.884**	**-9.001.159**	**244.560**	**8.849.841**	**-8.605.282**
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkeringen	47.557.986	10.417	47.547.569	53.100.526	132.657	52.967.869	53.432.545	268.277	53.164.267
Dividend	286.200	0	286.200	187.680	0	187.680	180.740	0	180.740
Lokale heffingen	8.736.881	509.207	8.227.674	8.781.881	493.078	8.288.803	8.787.526	417.307	8.370.219
Overige algemene dekkingsmiddelen	88.000	1.495.901	-1.407.901	82.157	59.448	22.709	82.157	99.769	-17.612
Saldo financieringsfunctie	59.562	162.938	-103.376	709.562	162.938	546.624	929.736	609.949	319.787
Vennootschapsbelasting		0	0	0	31.545	-31.545	0	31.545	-31.545
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**56.728.629**	**2.178.463**	**54.550.166**	**62.861.806**	**879.666**	**61.982.140**	**63.412.704**	**1.426.848**	**61.985.856**
Onvoorzien									
Onvoorziene lasten	0	103.500	-103.500	0	42.000	-42.000			0
Subtotaal onvoorzien	**0**	**103.500**	**-103.500**	**0**	**42.000**	**-42.000**			**0**
Gerealiseerde totaal van saldo baten en last	**101.830.051**	**100.314.828**	**1.515.223**	**117.807.764**	**120.680.995**	**-2.873.231**	**117.506.591**	**116.419.060**	**1.087.531**
Mutaties reserves									
Bevolking en Bestuur	14.000	16.000	-2.000	14.000	16.000	-2.000	14.000	16.000	-2.000
Beheer openbare ruimte	0	0	0	18.925	681.036	-662.111	139.165	574.719	-435.554
Onderwijs	0	0	0	60.423	200.000	-139.577	174.945	300.955	-126.010
Cultuur & Sport	25.000	0	25.000	25.000	500.000	-475.000	25.000	500.000	-475.000
Sociaal Domein	10.500	151.901	-141.401	548.249	551.344	-3.095	613.154	551.344	61.810
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0	0	25.000	15.375	9.625	19.313	15.375	3.938
Omgevingsrecht	80.000	0	80.000	341.000	0	341.000	90.170	0	90.170
Economische Zaken en grondexploitaties	181.333	714.510	-533.177	1.227.818	2.452.754	-1.224.936	1.468.194	2.171.617	-703.424
Algemene dekkingsmiddelen	1.626.304	154.436	1.471.868	13.780.338	8.251.013	5.529.325	13.416.052	9.044.492	4.371.560
Overhead	0	0	0	0	500.000	-500.000	0	500.000	-500.000
Resultaat	0	2.415.513	-2.415.513	0	0	0	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	**1.937.137**	**3.452.360**	**-1.515.223**	**16.040.753**	**13.167.522**	**2.873.231**	**15.959.994**	**13.674.502**	**2.285.491**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**2.415.513**	**-2.415.513**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal	**103.767.188**	**103.767.188**	**0**	**133.848.517**	**133.848.517**	**0**	**133.466.585**	**130.093.563**	**3.373.022**

Gemeente Echt-Susteren

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Jaarrekening

2024

2.1 Rechtmatigheidsverantwoording 2024

Verantwoordelijkheid College van Burgemeester & Wethouders gemeente Echt-Susteren

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.
Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de gemeenteraad op 17 april 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.
Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 3.903.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 4.171.500 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 3.903.000. Deze, in beginsel, onrechtmatigheden bestaan uit begrotingsoverschrijdingen voor de lasten en onderschrijdingen voor de baten zoals hieronder beschreven. Daarnaast is er sprake van aanbestedingsonrechtmatigheden ter grootte van € 732.500.
Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 3.438.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken. Bij het begrotingscriterium vinden de volgende overschrijdingen van de lasten en onderschrijdingen van de baten plaats:

Overschrijdingen aan de lastenkant:

- programma 1 ‘Bevolking en bestuur’ ter grootte van € 1.294.000
- programma 2 ‘Openbare orde en veiligheid’ ter grootte van € 106.000
- programma 10 ‘Algemene dekkingsmiddelen (inclusief onvoorziene lasten)’ ter grootte van € 505.000

Onderschrijdingen aan de batenkant:

- programma 4 ‘Onderwijs’ ter grootte van € 146.000
- programma 8 ‘Omgevingsrecht’ ter grootte van € 451.000
- programma 9 ‘Economische Zaken en grondexploitatie’ ter grootte van € 936.000

De voornoemde overschrijdingen aan de lastenkant ad. € 1.905.000 als de onderschrijdingen aan de batenkant ad. 1.533.000 passen in het vastgestelde beleid en worden derhalve opgenomen binnen de rechtmatigheidsverantwoording, maar tellen niet mee in het rechtmatigheidsoordeel.
Ten aanzien van het voorwaardencriterium zijn er derhalve voor € 732.500 onrechtmatigheden geconstateerd.

Conclusie rechtmatigheid voorwaardencriterium

Voor decentrale overheden geven toetsingskaders aan welke aspecten uit de wet- en regelgeving van toepassing zijn voor het bepalen van recht, hoogte en duur. Uit de interne controlewerkzaamheden zijn ongecorrigeerde fouten aangetroffen die leiden tot een onrechtmatigheid. De geconstateerde onzekerheden leiden eveneens tot onrechtmatigheden.

Dit bestaat uit fouten die ‘doorlopen’ vanuit 2023 en betreft voor een totaalbedrag van € 162.000. In 2024 is voor één van de diensten een nieuwe aanbesteding gestart.
De opdracht voor begeleiding en ondersteuning van jongeren en jongvolwassenen (€ 290.000) (zowel 18- als 18+) met complexe problematiek, evenals hun gezinnen, is verstrekt aan de leverancier die actief

is op de gebieden waar maatschappelijke partners of professionele hulpaanbieders niet in staat zijn om de benodigde ondersteuning te bieden.
De opdracht voor de uitvoering van beheertaken in bossen, natuurterreinen en landschappelijke beplantingen is aangegaan voor de periode 2023-2026 en de totale opdrachtwaarde (€ 114.500) overschrijdt de drempel van de EU aanbestedingsgrens.
Voor het onderdeel van het vervoer van jeugdigen in het kader van de Jeugdwet is een afzonderlijke opdracht verleend (€ 166.000), aangezien dit specifieke aspect niet was opgenomen in de bestaande overeenkomst. Momenteel is er een aanbestedingsprocedure aan de gang voor het totale vervoer in het kader van de Jeugdwet, inclusief het vervoer van en naar GGZ-zorg.
De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium	
1a. Overschrijding lasten programma's	€ 1.905.000
1b. Overschrijding kredieten	€ 0
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**€ 1.905.000**
3. Overschrijding van baten en of onderschrijding van lasten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid, te laat aan de raad zijn gemeld of als niet acceptabel worden geclassificeerd.	€ 0
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en als acceptabel wordt geclassificeerd	€ 1.905.000
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	**€ 0**
Voorwaardencriterium	
- Niet naleving EU aanbestedingsregels	€ 732.500
Totaal onrechtmatigheden	**€ 732.500**
Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium	
Geen bevindingen	€ 0
Totaal van onrechtmatigheden	**€ 732.500**

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

3. Toelichting op de balans

Jaarrekening
2024

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en lasten zijn slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het begrotingsjaar, zijn in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividenden moeten worden verantwoord in het jaar waarin het besluit tot toekenning van het dividend door de algemene vergadering van aandeelhouders is genomen.
Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Er is sprake van een formeel verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten, vier jaar.
Medewerkers kunnen op basis van de cao gemeenten onder andere vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke verlofuren sparen. Met dit verlofsparen kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke verlofuren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens-en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeleid. De uren die zijn gespaard onder het verlofsparen verjaren niet. Conform de door de commissie BBV gepubliceerde "Nadere toelichting commissie BBV" moeten gemeenten een voorziening vormen voor alle categorieën bovenwettelijke verlofuren die in artikel 6.5 van de cao gemeenten zijn benoemd.

Diverse persoonlijke lasten blijven echter ook in 2024 toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals de ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en de overlopende vakantiegeldaanspraken.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

- De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar lineair afgeschreven.
- Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa

- *Algemeen*
  Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie. De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
- *Investeringen met economisch nut*
  Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven.
  In de verwachte gebruiksduur, hierbij wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.
- *Warme gronden*
  Conform de notitie “Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)” worden de gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, opgenomen onder de materiele vaste activa tegen verkrijgingsprijs (artikel 52, lid 1, onderdeel a BBV). Dergelijke gronden worden in de regel aangeduid als “warme gronden”. Het hieraan toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.
  Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld, mogen, voor wat betreft de toepassing van artikel 65, lid 1 BBV, worden gewaardeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, mits op basis van de notitie “Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)” en de “toepassing van de voorwaarden warme gronden” wordt voldaan aan de daarin genoemde voorwaarden. Over gronden vindt geen afschrijving plaats.
- *Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.*
  Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Deze activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

- *Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.*
  Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Het gaat hierbij onder meer om zaken als wegen, straten, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte, parken en overig groen.
  In de nota “Afschrijvingsbeleid” is ten aanzien van deze investeringen bepaald dat hierop de bijdrage van derden en eigen gereserveerde middelen in mindering worden gebracht. Over het resterende bedrag wordt lineair afgeschreven conform de afgesproken termijnen, zoals ze zijn opgenomen in de nota “Afschrijvingsbeleid”.

Financiële vaste activa

- Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. De voorziening in verband met risico en garantie nutsbedrijven is in mindering gebracht bij kapitaalverstrekking aan deelnemingen bij het item financiële vaste activa, dit in verband met balanspresentatie.
- De obligatieportefeuille wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.
- Participaties in het aandelenkapitaal van NV’s en BV’s (“kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen” in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.
- Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen.

Vlottende activa

Voorraden

- De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
  Winsten uit de grondexploitaties worden genomen volgens de “Percentage of completion – methode” (POC-methode) zoals beschreven in de notitie “Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)”.
  De voorziening verliezen grondexploitaties is gelijk aan het resultaat van de grondexploitatiebegroting op eindwaarde.
- Gereed product is gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

- De uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor verwachte oninbaarheid. Een voorziening voor oninbaarheid wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

- De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen. Tenzij anders vermeld, staan de liquide middelen ter vrije beschikking van de gemeente.

Overlopende activa

- De overlopende activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

- Het eigen vermogen beslaat de reserves, bestaande uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves, en het gerealiseerde resultaat over het begrotingsjaar. De algemene reserve betreft het bedrag aan reserve waaraan geen specifieke bestemming is gegeven door de gemeenteraad. De algemene reserve betreft de algemene buffer die een gemeente heeft om incidentele nadelen en risico’s te kunnen opvangen. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Een bestemmingsreserve wordt ingesteld op basis van een raadsbesluit.

Voorzieningen

- Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is gewaardeerd tegen contante waarde van de opgebouwde toekomstige uitkeringsverplichtingen.
- De onderhoudsegalisatievoorziening “Onderhoud gemeentelijke gebouwen” is gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan deze kapitaalgoederen.
- De rioolvoorziening is verwerkt o.b.v. nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

- Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rent typische looptijd van langer dan één jaar.

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

- De netto-vlottende schulden met een rent typische looptijd van korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen de nominale waarde

Overlopende passiva

- De overlopende passiva wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde

Borg- en Garantstellingen

- Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

ACTIVA

Vaste activa

Als vergelijkende cijfers zijn de cijfers opgenomen per 31 december 2023, conform de eindbalans van de jaarrekening 2023 van de gemeente Echt-Susteren.
Voor een overzicht van de beschikbaar gestelde kredieten en werkelijke bestedingen van de gedane investeringen in 2024 wordt verwezen naar de staat van restantkredieten.

De immateriële vaste activa worden onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	723.040	334.236
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.482.328	712.360
Totaal	2.205.368	1.046.596

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2024.

	Boekw. 31-12-23	Balans correctie	Investe-ringen	Desinves-reringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Boekw. 31-12-24
Kosten onder-zoek en ontwik-keling voor een bepaald actief	334.236		388.804				723.040
Bijdrage aan ac-tiva in eigendom van derden	712.360		802.622		32.654		1.482.328
Totaal	1.046.596		1.191.426		32.654		2.205.368

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaal bedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve en faciliterende grondexploitaties. Verwezen wordt naar de kadernota en begroting 2024.
In de 1e bestuursrapportage 2024 is besloten om voor boekjaar 2024 aanvullend € 350.000 krediet bij te ramen. De totale investeringen 2024 bedroegen € 317.827 en hebben betrekking op onderzoek en ontwikkelingskosten met betrekking tot nog te openen actieve grondexploitaties Louersveld, Oud Roosteren, ontwikkeling Vonderen en Bleekwal.

Bijdrage aan activa in eigendom van derden
De raad heeft in de 1e bestuursrapportage 2022 ingestemd met de vraag naar het beoefenen van de padelsport te beantwoorden in de vorm van het bijdragen in de aanleg van padelbanen door derden ter hoogte van € 461.500. In de eerste wijziging van 2024 is eveneens een extra aanvraag goedgekeurd ter hoogte van € 350.000. Daarnaast heeft bij de 2e bestuursrapportage 2024 een brutering van het krediet plaatsgevonden ter hoogte van € 300.000. De investeringen in 2024 van € 802.622 hebben voornamelijk betrekking op de subsidievoorschotten aan de verenigingen en de begeleidings-en coördinatiekosten voor de aanleg van de padelbanen.
De materiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Investeringen met een economisch nut	38.682.184	36.090.136
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	33.015.348	32.351.936
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijke nut	39.693.926	37.541.321
Totaal	111.391.458	105.983.393

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Gronden en terreinen	3.424.250	1.906.912
Woonruimten	0	0
Gebouwen	31.096.174	30.407.792
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	996.720	1.038.093
Vervoermiddelen	70.187	75.586
Machines, apparaten en installaties	81.618	84.783
Overige materiële vaste activa	3.013.235	2.576.970
Totaal	38.682.184	36.090.136

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut.

	Boekw. 31-12-2023	Balans correctie	Investe-ringen	Desin-veste-ringen	Bij-dra-gen der-den	Afschrij-vingen	Af wa ar-der in-ge n	Boekw. 31-12-2024
Gronden en terreinen	1.906.912	-204.030	1.722.385			1.017		3.424.250
Woonruim-ten	0							0
Gebouwen	30.407.792		1.948.761	124.434		1.135.944		31.096.175
Grond-, weg- en wa-terbouw-kundige werken	1.038.093					41.373		996.720
Vervoermid-delen	75.586					5.399		70.187
Machines, apparaten en installaties	84.783					3.165		81.618
Overige ma-teriële vaste activa	2.576.970	204.030	573.871			341.636		3.013.234
Totaal	36.090.136	0	4.245.017	124.434		1.523.135		38.682.184

De balanscorrectie betreft een rubriceringswijziging van Gronden en terreinen naar Overige materiële vaste activa.

Onder de materiële vaste activa, gronden en terreinen, zijn gronden opgenomen die bestemd zijn voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling. De boekwaarde van deze gronden mbt de ontwikkeling van bedrijvenpark Vonderen bedroeg zowel per 31-12-2023 als 31-12-2024 € 102.123.
In 2023 zijn gronden verworven m.b.t. woningbouwontwikkeling Louersveld waarbij in 2023 de inschatting is gemaakt dat € 293.014 wordt ingebracht in de te openen grondexploitatie (grex). In 2024 is de gemaakte inschatting aangepast naar € 301.270. In 2024 zijn aanvullend 2 percelen grond aangekocht voor deze ontwikkeling met een waarde van € 105.570. De boekwaarde van de gronden m.b.t. de ontwikkeling Louersveld per 31-12-2023 bedraagt € 301.270 en per 31-12-2024 € 406.840.
In 2024 is vastgoed (gebouw en grond) aangekocht tbv de ontwikkeling Oud Roosteren, de grondwaarde bedraagt € 905.000.
In 2024 is vastgoed (gebouw en grond) aangekocht tbv de ontwikkeling Bleekwal 4, 6 en 8, waarbij de grondwaarde € 185.000 is.

De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Riool economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.962.517	32.288.213
Afval economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	0	0
Begraafplaats economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	52.831	63.723
Totaal	33.015.348	32.351.936

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

	Boekw 31-12-2023	Ba-lans-cor-rectie	Investe-ringen	Desin-veste-ringen	Bij-dra-gen der-den	Afschrij-vingen	Af-waar derin gen	Boekw 31-12-2024
Riool economisch nut heffing	32.288.212		1.425.602	4.000		747.297		32.962.517
Afval economisch nut heffing	0							0
Begraafplaats econo-misch nut heffing	63.724					10.893		52.831
Totaal	32.351.936		1.425.602	4.000		758.190		33.015.348

Onder bijdragen van derden zijn opgenomen, die bijdragen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut:

	Boekw 31-12-2023	Balans correc-tie	Inves-teringen	Desinves-teringen	Bij-dra gen der den	Afschrij vingen	Af-waar-derin gen	Boekw 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundi-ge werken	37.541.321		4.171.481	1.130.162		888.714		39.693.926
Overige materiële vaste activa	0							0
Totaal	37.541.321		4.171.481	1.130.162		888.714		39.693.926

Onder bijdragen van derden zijn bijdragen opgenomen , die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024:

	Boekw 31-12-2023	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrijv./ Aflossing.	Af-waar-derin-gen	Boekw 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:						
– Deelnemingen	6.322.537					6.322.297
– Voorziening deelneming	0					0
– Gemeensch. regelingen	0					0
– Overige verbonden partijen	0					0
Leningen aan:						
– Openb. Lich. als bedoeld in art.1a van de Wet financie-ring dec overheden	0					0
– Woningbouwcorporaties	1.339.560			54.081		1.285.479
– Deelnemingen	1.857.953			17		1.857.936
– Overige verbonden partijen	0					0
Overige langlopende lenin-gen	1.038.258	200.000		10.000		1.228.258
Uitzetting in ‘s Rijks schatkist één jaar of langer	0					0
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	0					0
Bijdragen aan activa in ei-gendom van derden	0					0
Totaal	10.558.308	200.000		64.098		10.693.970

De gemeente Echt-Susteren heeft per 31 december 2024 € 1.857.953 uitgezet als converteerbaar hybride lening bij Enexis. Dit bedrag is opgenomen onder de Financiële vaste activa – Deelnemingen.
De overige langlopende leningen bestaan per 31 december 2024 uit een bedrag groot € 1.138.258 uitgezet bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) ten behoeve van het verstrekken van startersleningen en een bedrag van € 90.000 inzake een verstrekte lening aan voetbalvereniging EVV.

Vlottende activa

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde per 31-12-2024	Boekwaarde per 31-12-2023
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.418.244	2.974.569
Gereed product en handelsgoederen	858	2.058
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal	2.419.102	2.976.627

Van de in exploitatie genomen bouwgronden kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boekw 31-12-2023	Investe-ringen	Opbreng-sten	Winstuit-name	Boekw. 31-12-2024	Voorzie-ning ver-liesla-tend complex	Boekw 31-12-2024
De Berk	-168.172	33.352	1.160	135.980	0		0
De Loop	596.305	18.694	0	1.096	616.095		616.095
BPML	170.696	22.837	125.008	- 873	67.652		67.652
Herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt	-26.500	485	183	26.198	0		0
Bocage	-10.807	231	66.800	49.473	-27.903		-27.903
Livar Experien-ce Centre	22.723	17.814	0	0	40.537	-41.695	82.232
Dakpannenloca-tie Cuijpers Echt	0	368	0	0	368	368	0
Uitbreiding be-drijventerrein De Berk III	2.223.582	213.313	0	40	2.436.935		2.436.935
RvR Weijen-pasweg	38.245	17.201	0	0	55.446		55.446
Bedrijvenpark de Loop Echt	128.496	45.326	1.183.302	197.267	-812.213		-812.213
Totaal	2.974.568	369.621	1.376.453	409.181	2.376.917	-41.327	2.418.244

Voorziening verliezen grondexploitaties

Conform het BBV dient de voorziening verliezen grondexploitaties voldoende groot te zijn, om in de grondexploitatietekorten te voorzien.
In 2023 stond grondexploitatie “Livar Experience Centre” te boek als een verlieslatende grondexploitatie, waarbij het geraamde verlies op eindwaarde zijnde € 41.695 in dat jaar is toegevoegd aan de voorziening verliezen grondexploitaties en in mindering is gebracht op de boekwaarde van het complex. Volgens de bijgestelde exploitatiebegroting 2024 is er sprake van een winstgevende grondexploitatie. Dit betekent in boekjaar 2024 een vrijval van de voorziening verliezen grondexploitaties van € 41.695, die conform de raadsbesluitvorming van december 2024 is teruggestort in de algemene reserve grondbedrijf.
De boekwaarde van de verlieslatende grondexploitatie “Dakpannenlocatie Cuijpers Echt” is in 2024 toegenomen met € 368 en bedraagt € 53.652. Conform het BBV is de voorziening verliezen grondexploitaties navenant in mindering gebracht op onderhanden werk. Aan de passiefzijde van de balans wordt onder de voorzieningen het resterende gedeelte van de voorziening verliezen grondexploitaties, zijnde € 53.014 gepresenteerd.

	Boekw. 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbr.	Geraamd eindre-sultaat
De Berk	0	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
De Loop	616.095	25.335	650.000	-8.570
Businesspark Midden Limburg	67.652	8.052	79.785	-4.081
Herstructurering loca-tie Burg. Willeme-school Nieuwstadt	0	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bocage	-27.903	10.280	190.027	-207.650
Livar Experience Centre	82.232	209.064	475.000	-183.704
Dakpannenlocatie Cuijpers Echt	0	53.015	53.015	0
Uitbreiding bedrijventer-rein De Berk III	2.436.935	14.758.550	19.263.691	-2.068.206
RvR Weijenpasweg	55.446	65.518	207.180	-86.216
Bedrijvenpark de Loop Echt	-812.213	322.517	0	-489.696
Totaal	2.418.244	15.452.331	20.918.698	-3.048.123

De grondexploitatiecomplexen "de Berk" en "herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt" zijn in 2024 afgesloten.

Toelichting op de nog te maken kosten en opbrengsten:

De Loop

De te maken kosten (2025 en 2026) hebben betrekking op het beheer van de nog te verkopen kavel en interne en externe planontwikkelingskosten. De te realiseren opbrengst (2026) betreft de nog te verko-pen bedrijfskavel.

Businesspark Midden Limburg

De te maken kosten (2025) hebben betrekking op afrondende kosten woonrijp maken. De te realiseren opbrengst (2025) betreft een bijdrage bovenwijkse voorzieningen.

Bocage

De te maken kosten (2025) hebben betrekking op planontwikkeling. De te realiseren opbrengsten (2025 tot en met 2028) betreft de bijdragen bovenwijkse voorzieningen.

Livar Experience Centre

De te maken kosten (2025) hebben betrekking op planontwikkeling en een door te betalen inpassings-subsidie. De te realiseren opbrengsten (2025) betreffen de grondverkoop en een te ontvangen kwali-teitsbijdrage.

Uitbreiding bedrijventerrein De Berk III

De te maken kosten hebben betrekking op grondverwerving (2025 tot en met 2027), beheer terreinen (2025 tot en met 2029), planschade (2025 tot en met 2028), bouwrijp maken (2025 tot en met 2029), woonrijp maken (2025 tot en met 2028), interne en externe planontwikkelingskosten (2025 tot en met 2029), algemene verkoopkosten en acquisitie (2025 tot en met 2029) tevens is er voor de jaren 2025 tot en met 2029 rekening gehouden met een kostenpost onvoorzien. De te realiseren opbrengsten hebben betrekking op de verkoop van de bedrijfskavels (2025 tot en met 2029) de vergoeding inzake de bom-menregeling (2025)..

RvR Weijenpasweg

De te maken kosten (2025 en 2026) hebben betrekking op een te betalen exploitatiebijdrage, interne en externe planontwikkelingskosten. De te realiseren opbrengst (2025) betreft de grondverkoop.

Bedrijvenpark de Loop Echt

De te maken kosten (2025) hebben betrekking op verbetering van de openbare ruimte en interne en ex-terne planontwikkelingskosten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:

	Saldo 31-12-2024	Voorziening	Saldo 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	9.419.252	313.875	8.801.911
Verstrekte kasgeld len. aan openb. Lich. als bedoeld in art.1a van de Wet financiering dec overheden	0		11.800.000
Overige verstrekte kasgeldleningen	1.600.000		4.500.000
Uitzettingen in Rijks schatkist rentetypische looptijd korter dan één jaar	14.687.341		9.378.484
Rekeningcourantverhouding met het Rijk	853.089		0
Rekeningcourantverhouding met niet-financiële instellingen	0		0
Overige vorderingen	2.043.729	220.776	1.265.631
Debiteuren Soza	545.540	180.631	642.129
Totaal	28.295.862	715.282	35.746.026

De voorzieningen oninbare gemeentelijke belastingen en oninbare dubieuze debiteuren zijn conform het BBV in mindering gebracht op de vorderingen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	778.254			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	294	743	807	347
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	485	35	-	432
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	29	-

(1) Berekening drempelbedrag		
		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	103.767
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	103.767
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	778.254

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	26.716	67.656	74.271	31.893
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	294	743	807	347

Toelichting

De wet schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. De wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord ‘overtollig’ verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten uit hoofde van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.
Voor Echt-Susteren heeft het schatkistbankieren weinig gevolgen, in die zin dat de gemeente geen renteverlies heeft door overtollige middelen bij de schatkist te parkeren. Door de gemeente zijn een drietal geldleningen aangetrokken van € 10 miljoen elk. Deze leningen hebben een negatieve rente. De leningen zijn bedoeld als financieringsmiddel voor het meerjarig investeringsplan en het herfinancieren van de jaarlijkse aflossingen op de langlopende geldleningen.
De overtollige middelen worden geparkeerd bij de schatkist tegen een rente die schommelt tussen 2% en 4%. Naar behoefte worden deze middelen aangewend om de uitgaven en investeringen van de gemeente te financieren. Hierdoor hoeven de eerste jaren geen kasgeldleningen meer te worden aangetrokken.

De post liquide middelen kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Kassaldi	8.757	4.973
Banksaldi	476.382	550.639
Totaal	485.139	555.612

Overlopende activa

De nog te ontvangen bedragen kunnen als volgt worden gespecifieerd:

	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2023
Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen		
Europese overheidslichamen	0	0
het Rijk	960.769	175.005
Overige Nederlandse overheidslichamen	1.195.138	67.668
Vooruitbetaalde bedragen	1.278.685	1.374.215
Overige nog te ontvangen bedragen	2.452.811	1.727.343
Totaal	5.887.403	3.344.231

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de overlopende activa:

	Saldo 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2024
Europese overheidslichamen	**0**			**0**
Het Rijk	**175.005**	**1.050.758**	**264.994**	**960.769**
BCF 4e voorschot 2023	37.500		37.500	0
BTW suppletie 2022 Step in Control	29.354		29.354	0
SPUK sport afrek.BTW 2023	44.765			44.765
SPUK 2023 afrek.normbedrag GOO	10.646		10.646	0
SPUK 2023 afrek.normbedrag POO	19.320		19.320	0
SPUK 2023 afrek. Leefgeld POO	33.420		33.420	0
Subs. Jongerenwerk in het PO	0		10.639	-10.639
Segment 1 jeugd 2024	0	469.332		469.332
Subsidie 2022/2023 Jongeren Informatie Punt (JIP)	0		31.241	-31.241
Subsidieafrek Pilot VE Asielopvang 2022-2023	0		11.362	-11.362
Subs. 2023 JB/JR	0		81.512	-81.512
SPUK H31 NEAS Conventus 03 2023	0	4.579		4.579
Afrekening rijk ink TOZO 2023	0	101.278		101.278
ZW WAZO UWV DEC-24 DIV Medewerkers	0	10.533		10.533
SPUK B2 afr 2024 (MinFin)	0	33.569		33.569
Uitgek verstrekk GOO&POO (leefgeld Oekr)	0	164.131		164.131
Terugvordering SPUK GOO (normbedrag)	0	10.663		10.663
Voorschot normbedrag POO	0	1.932		1.932
Terug te vorderen loonheffing	0	2.363		2.363
Saldo BTW	0	252.378		252.378
Overige Ned. Overheidslichamen	**67.668**	**1.195.138**	**67.668**	**1.195.138**
SVB Afrek. 2023 Jeugd	2.500		2.500	0
SVB Afrek. 2023 WMO	7.900		7.900	0
MER afrekening 2023	3.077		3.077	3.077
MGR afrekening 2023	14.226		14.226	0
Gem. Roermond aug-dec 2023	39.207		39.207	0
RDW rijbewijs/spoed rijbewijs 2023	758		758	0
Subsidie opruiming drugsafval prov Limburg 2024	0	60.000		60.000
DVO Social Return 2024	0	50.735		50.735
var deel BsGW Afval 1pers huish HJ 2024	0	176.657		176.657
var deel BsGW Afval meerpers huish HJ 2024	0	820.028		820.028
var deel BsGW Reinigingsrecht Bedrijven 24	0	7.434		7.434
NTO Resultaat 2024 BsGW	0	80.284		80.284
Totaal	**242.673**	**2.245.896**	**332.662**	**2.155.907**

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten waarbij het onderstaande overzicht het verloop weergeeft gedurende het jaar 2024:

	Saldo 31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boek-jaar	Vermindering ter dekking van afschrij-ving.	Saldo 31-12-2024
Algemene reserve	6.817.178	52.288	2.401.131	2.347.093		6.815.428
Bestemmingsreserves	61.851.387	13.622.215	13.406.753		152.110	61.914.739
Gerealiseerd resultaat	2.347.093					3.373.022
Totaal	71.015.658	13.674.503	15.807.884	2.347.093	152.110	72.103.189

Onder “bestemming resultaat” staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar. Afschrijvingen op activa die gedekt worden uit een reserve, worden allen gedekt uit de reserve afschrijvingslasten investeringen.
In onderstaand overzicht worden de bestemmingsreserves en hun verloop gespecificeerd:

Nr.	Omschrijving	Saldo 31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2024
	Reserve met algemeen karakter				
1	Algemene Reserve	6.817.178	2.399.381	2.401.131	6.815.428
181	Reserve Vermindering kapitaallas-ten	9.783.187	1.981.397	6.104.624	5.659.960
		16.600.365	**4.380.778**	**8.505.755**	**12.475.388**
	Egalisatiereserves				
21	Reserve verkiezingen	16.842	16.000	14.000	18.842
101	Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning	2.500.000	0	191.692	2.308.308
206	Reserve Jeugdhulp	22.994	501.344	386.494	137.844
219	Reserve ink. voorz., re-integratie, soc. werkvoorz.	2.000.000	0	0	2.000.000
226	Reserve SC MER OD	1.500.001	0	90.170	1.409.830
230	Reserve SC MER-SD	464.038	0	10.732	453.306
231	Reserve SC MER Bedrijfsvoering	792.750	0	126.715	666.035
		7.296.625	**517.344**	**819.803**	**6.994.165**
	Vrije Reserves				
7	Reserve stedebouwkundige advie-zen	208.039	0	8.039	200.000
132	Reserve Regionale Woonvisie	25.000	0	11.275	13.726
		233.039	**0**	**19.314**	**213.726**

	Geblokkeerde Reserves				
15	Reserve investeringssubsidies welzijn	118.987	0	12.021	106.966
17	Reserve welzijn en cultuur	231.872	0	25.000	206.872
39	Reserve BTW-compensatiefonds	201.000	0	49.800	151.200
40	Algemene reserve Grondbedrijf	7.168.807	604.165	226.619	7.546.353
73	Reserve parkeerplaatsen	22.000	137.500	0	159.500
95	Reserve Regiofonds	150.627	0	32.000	118.627
106	Reserve algemeen jeugdbeleid	351.590	50.000	12.215	389.375
109	Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid	162.096	0	24.499	137.597
117	Reserve Personeel & Bestuur	1.000.000	0	807.034	192.966
144	Reserve OAB	73.990	300.955	174.945	200.000
169	Reserve revolverende investeringen	13.337.184	351.920	4.216	13.684.888
186	Reserve kwaliteitsfonds	1.149.897	15.375	0	1.165.272
188	Reserve deelneming GEM Bocage C.V.	2.727.152	0	0	2.727.152
189	Reserve deelneming GEM Bocage beheer B.V.	9.000	0	0	9.000
203	Reserve kwaliteit verbeterende proj. buitengebied	82.000	26.858	43.621	65.237
208	Reserve bedrijfsvoering	1.000.000	24.200	257.431	766.769
213	Reserve samenwerkingsovk Industriepark Swentibold	238.476	0	217.846	20.629
220	Reserve restant budgetten	3.512.990	2.481.687	3.512.991	2.481.686
224	Reserve integrale aanpak en huisv statushouders	1.000.000	0	0	1.000.000
225	Reserve winst grondexploitaties	213.448	2.609	103.824	112.233
227	Reserve duurzaamheid	1.275.642	574.719	139.165	1.711.196
233	Reserve majeure projecten	984.823	78.486	819.785	243.524
250	Reserve opvang vluchtelingen	1.000.000	0	0	1.000.000
255	Reserve Beschermd Wonen	1.000.000	0	0	1.000.000
256	Reserve regiodeal	0	1.322.000	0	1.322.000
257	Reserve grootschalige evenementen	0	500.000	0	500.000

258	Reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf	0	500.000	0	500.000
		37.011.581	**6.970.474**	**6.463.012**	**37.519.042**
	Geblokkeerde reserve afschrijvingen				
241	Reserve afschrijvingslasten investeringen	**7.526.955**	**4.153.000**	**152.110**	**11.527.845**
Totaal		**68.668.565**	**16.021.596**	**15.959.994**	**68.730.166**

Stille reserves

Algemeen

Bij stille reserves wordt gedacht aan grote verschillen tussen de actuele waarde en de boekwaarde van niet-bedrijfsgebonden bezittingen, zoals in pacht uitgegeven landbouwgronden. Aangezien in het verleden nogal eens bestemmingsreserves zijn afgeboekt op activa, zijn vele verschillen tussen de actuele waarde en de boekwaarde van diverse activa ontstaan.
Een aantal van de verspreide percelen heeft geen boekwaarde. De totale werkelijke waarde is onbekend, maar de veronderstelling is dat deze (aanzienlijk) hoger is dan de boekwaarde. De overwaarde vertegenwoordigt een stille reserve.

Landbouwgronden

Per ultimo 2024 heeft de gemeente 867 ha landbouwgrond in bezit. Indien hieraan een waarde wordt toegekend, moet het volgende in acht worden genomen:

a. de gronden in verpachte staat zijn,
b. de gronden in grote mate op de markt brengen, inhoudt dat de waarde daalt.

Derhalve wordt uitgegaan van een gemiddelde opbrengst van € 4 per m². De totale opbrengst zou daarom kunnen zijn: 867 ha x € 4 per m² = € 34,7 miljoen.

Het BBV schrijft voor dat activa gewaardeerd moet worden tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Waardering zal moeilijk zijn omdat de historische verkrijgingsprijs in veel gevallen niet meer te achterhalen is. De landbouwgronden zijn alle vele tientallen jaren in gemeentelijk bezit.

Toelichting reserves

In de kadernota 2025 heeft de Raad besloten een toevoeging aan reserves vóór resultaatbestemming achterwege te laten vanaf jaarrekening 2024 en incidenteel vrijvallende middelen bij de jaarrekening deel te laten uit maken van het jaarrekeningresultaat.

1 Algemene Reserve

Deze reserve is bestemd voor dekking van het weerstandsvermogen en in die zin niet vrij besteedbaar.

Rekeningsaldo 2023

Het rekeningsaldo 2023 (€ 2.347.093) is gestort in de algemene reserve. Vervolgens is het rekeningsaldo 2023 vanuit de algemene reserve ingezet als dekking voor de budgetten, uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak (€ 32.595), einde lening inburgeringsplicht (€ 1.568), meerkosten Oekraïne (€ 14.809) en gestort in de reserve regiodeal (€ 1.322.000), de reserve grootschalige evenementen (€ 500.000), de reserve jeugdhulp (€ 363.500) en de reserve vermindering kapitaallasten (€ 112.621).

Planschade en nadeelcompensatie

In de 1e bestuursrapportage 2024 is een inschatting gemaakt van € 20.000 aan benodigde dekkingsmiddelen vanuit de algemene reserve voor wat betreft de aan planschade en nadeelcompensatie verbonden advieskosten. De werkelijke inzet van deze reserve bedroeg € 1.750.

Interne planontwikkelingskosten grondexploitaties

In 2024 heeft een toerekening van interne planontwikkelingskosten plaatsgevonden naar de grondexploitatiecomplexen “De Loop” (€ 3.600), “Herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt” (€ 485), “Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III” (€ 24.433), RvR Weijenpasweg voor een bedrag van € 8.245 en “Bedrijvenpark de Loop Echt” (€ 15.525). Conform nota reserves en voorzieningen 2023 en de raadsvoorstellen en -besluiten dd. 11 december 2024 zijn deze bedragen via de algemene reserve gestort in de reserve majeure projecten.

7 Reserve stedenbouwkundige adviezen

Dit betreft een reserve ter dekking van voorgenomen planologische werkzaamheden, mede daar de gevolgen van de nieuwe Omgevingswet nog niet in te schatten zijn. Conform de nota reserves en voorzieningen 2023 heeft deze reserve een plafond van € 200.000. Het surplus van € 8.039 is gestort in de reserve vermindering kapitaallasten.

17 Reserve Welzijn en Cultuur

Dit betreft een reserve ter dekking van de uitgaven die samen hangen met kosten op het gebied van sociale, maatschappelijke, culturele en andere gemeenschappelijke voorzieningen en activiteiten.

Jaarlijks wordt € 25.000 aan de reserve onttrokken voor de bekostiging van culturele projecten .
Het voor 2024 beschikbare budget is hoofdzakelijk besteed aan:

- Subsidie project “Monniken en Ridders”
- Kunstwerk “Echt”
- Bijdrage Cultuur regio Noord Limburg
- Subsidie kunstproject “Zwentibold en de Graasboerin”
- Oetblinkersgala

In 2024 is de reserve conform de geldende uitgangspunten niet gevoed.

21 Reserve verkiezingen

Deze reserve is gevormd ter egalisatie van de verkiezingskosten.
Conform de begroting is een bedrag gestort van € 16.000. Verder heeft in 2024 een onttrekking uit de reserve verkiezingen plaatsgevonden conform begroting ten bedrage van € 14.000.

39 Reserve BTW-compensatiefonds

Deze reserve is gevormd om de negatieve effecten van de invoering van het BTW-compensatiefonds per 1-1-2003 op te vangen.
Omdat de gemeente niet heeft gekozen voor afwaarderen van de activa tot ultimo 2002, dient in het BCF-fonds niet alleen de BTW begrepen in de voorzieningen te worden gestort, maar ook de vrijvallende BTW uit de bestemmingsreserves. Tevens wordt in dit fonds het bedrag van de besparing wegens de vertraagde uitname uit de algemene uitkering gestort. Dit BCF-fonds dient vrij te vallen gedurende de resterende looptijd van de vaste activa per 31 december 2003. De meest juiste benadering is om de vrijval uit het BCF-fonds gelijk te laten lopen met de totale resterende looptijd van de oude activa. Omdat dit een zeer tijdrovende berekening is, is gekozen voor een meer pragmatische oplossing, nl. dat de vrijval is berekend over de gemiddelde restant afschrijvingsduur van de oude activa. Deze gemiddelde restant afschrijvingsduur is voor onze gemeente berekend op 15 jaar.
Hierdoor ontstaat vanaf 2017 een gat in de begroting van € 169.700. In 2006 is derhalve een afbouwregeling gecreëerd zodat de begroting 2017 niet in een keer met een tekort van € 169.700 wordt geconfronteerd. De regeling ziet als volgt uit: vanaf 2006 wordt de aanwending van de reserve cumulatief verlaagd met een bedrag van € 6.800. Op deze wijze loopt de afbouwregeling door tot en met het jaar 2028. Binnen de begroting moet dan ieder jaar voor € 6.800 dekkingsmiddelen worden gezocht. Voor 2024 bedraagt de onttrekking € 49.800.

40 Algemene reserve grondbedrijf

De Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) dient als buffer voor het opvangen van onvoorziene en onvermijdbare kosten die samenhangen met grondexploitaties. Tevens worden aan de ARG de positieve exploitatieresultaten toegevoegd.

Onderstaande winstnemingen 2024 (berekend volgens de "Percentage of completion- methode (Poc-methode) zijn toegevoegd aan deze reserve:

- € 135.980 inzake de Berk (restresultaat in verband met afsluiting);;
- € 1.096 inzake de Loop;
- € 26.198 inzake herstructurering voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt (restresultaat in verband met afsluiting);
- € 49.473 inzake Bocage;
- € 197.267 inzake bedrijvenpark de Loop Echt;
- € 40 inzake uitbreiding bedrijventerrein de Berk III;

De in het verleden volgens de "Percentage of completion- methode (Poc-methode) berekende gestorte winstneming inzake BPML is voor € 873 teruggedraaid binnen deze reserve.
In 2024 is € 103.824 aan gerealiseerde winst BPML uit voorgaande jaren overgeboekt van de reserve winst grondexploitaties (RWG) naar de ARG. De vrijval van de voorziening verliezen grondexploitaties inzake "Livar experience Centre" (€ 41.695) is conform raadsbesluitvorming dd. 11 december 2024 gestort in onderhavige reserve.
Bovendien heeft, conform nota reserves en voorzieningen, een rente toevoeging van 0,69% (€ 49.465) over de stand van de algemene reserve grondbedrijf per 1 januari 2024 plaatsgevonden.

Onttrekkingen hebben plaatsgevonden in het kader van:

- Klooster Koningsbosch € 39.892 (conform 1e bestuursrapportage 2024);
- Versterking economische structuur € 37.994 (conform 1e bestuursrapportage 2022 en 1e bestuursrapportage 2024);
- Centrumplan Susteren archeologie € 14.334 (conform 2e bestuursrapportage 2022 en 2e bestuursrapportage 2023);
- Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren € 35.800 (conform 1e bestuursrapportage 2022, 2e bestuursrapportage 2023 en 1e en 2e bestuursrapportage 2024);
- Activiteiten winkelhart programma centrum Echt € 37.943 (conform 1e bestuursrapportage 2024);
- Reserve majeure projecten inzake restresultaat "herstructurering voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt" € 26.198 (conform 2e bestuursrapportage 2021);
- RWG inzake winstneming de Loop € 1.096;
- RWG inzake winstneming uitbreiding bedrijventerrein de Berk III € 40;
- Dotatie aan de voorziening voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar € 1.777 (conform raadsbesluit dd. 11 december 2024);
- vennootschapsbelasting 2022 en 2024 € 31.545.

73 Reserve Parkeerplaatsen

Deze reserve is gevormd ter dekking van kosten voortvloeiend uit overeenkomsten met derden ten behoeve van de verplichting tot aanleg van openbare parkeerplaatsen.

Het saldo van de reserve was op 1 januari 2024 € 22.000 en is op 31 december 2024 € 159.500.
In 2024 hebben 2 stortingen plaatsgevonden. Indien namelijk de ontwikkelaar niet kan voldoen aan de parkeernorm moet per parkeerplaats € 5.500 gedoteerd worden aan de gemeente. Door de ontwikkelaar van het bestemmingsplan Swentiboldstraat 2a Susteren is € 27.500 en door de ontwikkelaar van bestemmingsplan Bouwplan Chatelainplein Pey is € 100.000 betaald in verband met het niet kunnen realiseren van parkeerplaatsen. De gemeente verplicht zich ten opzichte van de ontwikkelaar om binnen een periode van 10 jaren, binnen een straal van 750 meter met het bouwwerk als middelpunt, het aantal openbare parkeerplaatsen te realiseren. Wanneer de gemeente hier niet in slaagt, heeft de ontwikkelaar recht op terugbetaling.

95 Reserve Regiofonds

Deze reserve is gevormd ter dekking van incidentele lasten die samenhangen met regionale samenwerking waarvoor nog geen ruimte binnen de bestaande budgetten is.
Voor verdere uitwerking en uitvoering van de Regio Deal is in de 1e bestuursrapportage 2024 € 32.000 beschikbaar gesteld met als dekking de reserve regiofonds.

101 Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Deze reserve is gevormd om de jaarlijkse fluctuaties op te vangen met betrekking tot inkomsten en uitgaven op het gebied van de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In 2024 is in totaal € 191.692 onttrokken uit de reserve. In verband met kosten voor de nieuwe inkoop van WMO begeleiding en kortdurend verblijf is € 108.864 onttrokken conform de 1e begrotingswijziging 2024. Verder is € 82.828 onttrokken door een nadelig saldo op de realisatie in 2024. Het nadelig saldo ontstaat met name door een stijging in de kosten voor hulp bij huishouden, begeleiding en materiële maatwerkvoorzieningen. Het verloop van deze reserve was in 2024 als volgt:

Saldo 1-1-2024	€	2.500.000
Af: WMO begeleiding en kortdurend verblijf	€	108.864
Af: nadelig saldo o.b.v. realisatie Wmo	€	82.828
Saldo 31-12-2024	€	2.308.308

106 Reserve algemeen jeugdbeleid

Deze reserve is gevormd voor het ontwikkelen en realiseren van voorzieningen voor jeugdigen tot 23 jaar. In 2024 is in totaal € 12.215 onttrokken aan de reserve. Dit betreft € 10.500 voor steunouder Echt-Susteren conform de kadernota 2024. Verder is door de Raad in de 1e bestuursrapportage 2024 € 41.715 beschikbaar gesteld voor jongerenparticipatie. Hiervan is € 1.715 besteed in 2024 en € 40.000 lager onttrokken conform de 2e bestuursrapportage 2024. De totale storting in de reserve is € 50.000 in verband met een overheveling van € 50.000 voor praktijkondersteuners jeugd conform de 2e bestuursrapportage 2024. Het verloop van deze reserve was in 2024 als volgt:

Saldo 1-1-2024	€	351.590
Af: dekking steunouder	€	10.500
Af: dekking jongerenparticipatie	€	1.715
Bij: praktijkondersteuner jeugd	€	50.000
Saldo 31-12-2024	€	389.375

109 Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid

Deze reserve is gevormd om uitgaven te dekken die voortvloeien uit recreatief toeristisch beleid.

Het structurele budget Uitvoering recreatief toeristisch beleid (€ 33.976) is in de 1e berap 2022 voor boekjaar 2024 verhoogd met € 58.333, waarbij dekking van de verhoging plaats vindt middels de reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid. In de 2e berap is € 20.000 doorgeschoven naar 2025 en is een inflatie correctie geweest van € 3.125. De uitgaven op de post Uitvoering recreatief toeristisch beleid bedroegen in 2024 € 55.349. Conform 1e berap 2022 en nota reserves en voorzieningen 2024 is € 24.499 onttrokken aan de reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid.

117 Reserve Personeel en bestuur

Deze reserve is gevormd ter dekking van uitgaven die verband houden met kwaliteitsverbetering en uitkeringsverplichtingen van de bestuurlijke en ambtelijke organisatie.

In 2024 is een bedrag van € 807.034 onttrokken. Zie onderstaand overzicht:

Onttrekkingen

Bedrag	Omschrijving:
50.000	1e berap 2024 tijdelijk personeel paspoortpiek
61.193	2e berap 2024 organisatieontwikkeling
8.014	1e berap 2024 frictiekosten vanuit 2021
440.955	1e berap 2023 organisatieontwikkeling
1.872	1e berap 2023 thuiswerkfacilitering
245.000	2e berap 2023 organisatieontwikkeling

132 Reserve regionale woonvisie

Deze reserve is gevormd om eventuele kosten voor het maken en actueel houden van de regionale woonvisie te kunnen dekken.
Om onder andere inzicht te verkrijgen in de kwantitatieve en kwalitatieve woonbehoefte is in 2024 een nieuw regionaal woningmarktbehoefte onderzoek uitgevoerd, waarvoor € 25.000 budget ter beschikking gesteld, met als dekking de reserve regionale woonvisie. De werkelijke door de reserve regionale woonvisie te dekken kosten bedroegen € 11.275.

144 Reserve onderwijsachterstandenbeleid

Deze reserve is gevormd ter dekking van het opvangen van de jaarlijkse fluctuaties van de rijksvergoedingen in het kader van onderwijsachterstandenbeleid.
De Rijksvergoeding voor het onderwijsachterstanden beleid houdt geen tred met de toekomstige prijsontwikkelingen binnen de peuteropvang. In de 1ste bestuursrapportage 2024 is voorzien in een eenmalige storting van € 200.000 ten laste van de reserve vermindering kapitaallasten, zodat de toekomstige prijsontwikkelingen kunnen worden opgevangen. Vanaf 2024 is eveneens jaarlijks in de begroting rekening gehouden met een bijdrage vanuit deze reserve van € 40.000, wat eveneens in de 1ste bestuursrapportage van 2024 is vastgelegd. De storting van de € 200.000 heeft plaatsgevonden, net als de storting van het saldo op de post professionele instellingen, waarop de niet door de rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid gedekte subsidie geboekt wordt. Dit conform de nota reserves en voorzieningen, waarbij het gaat om een bedrag van € 100.955. In de nota reserves en voorzieningen is eveneens bepaald dat deze reserve een maximaal plafond heeft van € 200.000. Voor 2024 betekent dit dat het ontstane surplus op deze reserve (€ 174.945) is teruggestort ten gunste van de reserve vermindering kapitaallasten.

169 Reserve revolverende investeringen (voorheen Reserve Essent)

Deze reserve is gevormd ter dekking van investeringen met als voorwaarde dat een rendement wordt behaald op de investering, waaronder duurzaamheid.

Middels de nota reserves & voorzieningen 2019 is de reserve Essent omgezet naar de reserve revolverende investeringen daar de noodzaak om de reserve Essent aan te houden als buffer voor mogelijke beleggingsrisico's sterk is afgenomen. Om die reden is de reserve Essent omgezet naar een reserve revolverende investeringen met als doel te investeren in innovatie en verduurzaming.
Conform de actualisering 2020 van de nota reserves en voorzieningen is besloten om de opbrengst van verkoop gemeentelijke eigendommen niet langer toe te voegen aan de reserve regiofonds, maar aan de reserve revolverende investeringen.
In 2024 is daarom vanuit de opbrengst gemeentelijke eigendommen € 351.920 toegevoegd.

In de 1e bestuursrapportage 2024 is besloten om de onderzoekskosten inzake de verkoop van het voormalige schoolgebouw Houtstraat 48 te dekken uit de reserve revolverende investeringen. De gemaakte kosten in 2024 bedroegen € 4.216.

Het verloop van deze reserve was in 2024 als volgt:

Saldo 1-1-2024	€ 13.337.184
Af: onderzoekskosten Houtstraat 48	€ 4.216
Bij: Opbrengst gemeentelijke eigendommen	€ 351.920
Saldo 31-12-2024	€ 13.684.888

181 Reserve vermindering kapitaallasten

In de kadernota 2018, vastgesteld door de Raad (13 juli 2017) is bepaald dat de substantiële incidentele meevallers in principe toegevoegd worden aan de reserve vermindering kapitaallasten. Deze kan worden ingezet om structureel ruimte te creëren binnen het meerjarenperspectief van de begroting.

Kadernota 2020

Zaalaanpassing Connectcollege

In de kadernota 2020 is besloten ten laste van de reserve vermindering kapitaallasten € 145.000 beschikbaar te stellen voor de zaalaanpassing van het Connectcollege. Het saldo per 1 januari bedraagt € 4.418. In 2024 hebben geen uitgaven plaatsgevonden, derhalve ook geen mutaties op de reserve vermindering kapitaallasten.

Nota van wijziging 2e bestuursrapportage 2021

Vrijval kapitaallasten school Roosteren

De kosten voor de ontvlechting van de school in Roosteren zijn gedekt uit de reserve vermindering kapitaallasten. Bij de besluitvorming in de Nota van wijziging 2e bestuursrapportage 2021 is afgesproken dat de vrijval van kapitaallasten voor verkoop van de school wordt teruggestort in de reserve vermindering kapitaallasten. In 2024 is daarom € 25.742 gestort.

2e bestuursrapportage 2021

Besparing energiekostenTurnhal, zwembad en The Cube

In de 2e bestuursrapportage 2021 zijn diverse budgetten beschikbaar gesteld ten behoeve van diverse verduurzamingsmaatregelen met dekking uit de reserve vermindering kapitaallasten. De besparing op de energiekosten wordt als voordeel teruggestort in de reserve vermindering kapitaallasten. Het gaat om de volgende bedragen:

- Turnhal € 13.300
- Zwembad € 46.600
- The Cube € 8.000

1e bestuursrapportage 2023

Herinrichting groen Corneliushof Dieteren

In de 1e bestuursrapportage 2023 is met dekking uit de reserve vermindering kapitaallasten voor 2023 € 150.000 en voor 2024 € 100.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting van Corneliushof. In werkelijkheid is in totaal 2023/2024 € 2.526 uitgegeven ten laste van de reserve vermindering kapitaallasten, waardoor een overheveling naar 2025 plaats vindt van € 247.474.

2e bestuursrapportage 2023

Onderhoud MFC Roosteren

In de 2e bestuursrapportage 2023 is besloten om ten laste van de reserve vermindering kapitaallasten een budget beschikbaar te stellen van € 55.000 voor onderhoud van MFC Roosteren. Dit budget is doorgeschoven naar 2024. In 2024 is € 50.118 hierop uitgegeven.

1e bestuursrapportage 2024

Haeselaarsbroek

Middels de 1ste bestuursrapportage 2024 is een budget beschikbaar gesteld van € 287.000 voor het herstellen van het gebied Haeselersbroek tot een habitat dat geschikt is voor enkele doelsoorten. Hiervoor is een subsidie aangevraagd van € 237.000, het restant van € 50.000 wordt bijgedragen door de gemeente Echt-Susteren. Dekking vindt plaats uit de reserve vermindering kapitaallasten. In 2024 zijn nog geen kosten ten laste van de reserve gebracht. Het bedrag is overgeheveld naar 2025.

Advies duurzaamheid grondstoffenverwerking

Middels de 1e berap 2024 is een bedrag van € 50.000 toegekend voor advies duurzaamheid grondstoffenverwerking, welke gedekt wordt door de reserve vermindering kapitaallasten. Dit bedrag is onttrokken in 2024 en toegevoegd aan de reserve duurzaamheid.

Noodstroomvoorzieningen
Middels de 1e berap 2024 is een bedrag van € 421.000 toegekend voor noodstroomvoorzieningen, welke gedekt wordt door de reserve vermindering kapitaallasten.

2e bestuursrapportage 2024
Verbreding A2 Vonderen-Kerensheide-dwarsverbindingen
In 2024 is de bijdrage van de gemeente Echt-Susteren voor de realisatie van de dwarsverbinding Slagmolen voldaan. Dekking heeft plaatsgevonden uit de reserve vermindering kapitaallasten voor een bedrag van € 335.537.

Herinrichting spooremplacement Susteren
Conform de 2e berap 2024 is een claim van € 90.000 voor de herinrichting spooremplacement Susteren welke gedekt wordt uit de reserve vermindering kapitaallasten doorgeschoven naar 2025.

Kadernota 2024
Conform kadernota 2024 zijn de voorbereidingskosten 2024 die ten laste zijn gebracht van het voorbereidingsbudget gebiedsontwikkeling (€ 22.647) en voorbereidingsbudget gebiedsontwikkeling Roosteren (€ 13.765) gedekt uit de reserve vermindering kapitaallasten.

Verharding basketbalveld Bandertlaan
Voor het asfalteren van het basketbalveld is in de 2de bestuursrapportage 2024 budget vrij gemaakt. Echter als gevolg van leveringsproblemen en weersomstandigheden is het asfalteren vertraagd. Aangezien de verplichting wel aangegaan was, heeft een overheveling plaats gevonden naar 2025 van € 27.452 middels de reserve vermindering kapitaallasten.

Overige besluitvorming
In het kader van de bestemming van het rekeningsaldo 2023 en de bestemming van het saldo van de 2e bestuursrapportage 2024 is besloten om € 112.621, respectievelijk € 904.636 toe te voegen aan de reserve vermindering kapitaallasten.

Raadsvoorstel 8 april 2021 Projectenkaart LPS
Voor de dekking van de bijdrage Projectenkaart LPS wordt € 272.588 uit de reserve vermindering kapitaallasten onttrokken.
In 2024 zijn geen uitgaven ten laste van dit budget geweest, waardoor ook geen onttrekking uit de reserve heeft plaatsgevonden. De claim blijft gehandhaafd voor 2024 op € 272.588.

Surplus reserve stedenbouwkundige adviezen
Conform de nota reserves en voorzieningen 2023 heeft de reserve stedenbouwkundige adviezen een plafond van € 200.000. Het surplus van € 8.039 is gestort in de reserve vermindering kapitaallasten.

Surplus reserve onderwijsachterstandenbeleid
Conform de 1e berap 2024 heeft een onttrekking plaatsgevonden uit de reserve vermindering kapitaallasten ten gunste van de reserve onderwijsachterstandenbeleid voor een bedrag van € 200.000. Conform de nota reserves en voorzieningen 2023 heeft de reserve onderwijsachterstandenbeleid een plafond van € 200.000.Het surplus van € 174.945 is gestort in de reserve vermindering kapitaallasten.
Raadsvoorstel 3 juli 2024 Meerjarig onderhoudsplan gebouwenbeheer 2024-2033
Ten behoeve van de uitgaven groot onderhoud is in 2024 een nieuw meerjarig onderhoudsplan 2024 tot en met 2033 opgesteld. Hieruit volgen incidentele stortingen van € 3.900.000 in de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en € 450.000 in de voorziening onderhoud gemeenschapshuizen. Deze stortingen worden gedekt door een onttrekking uit de reserve vermindering kapitaallasten.

186 Reserve kwaliteitsfonds

Deze reserve is gevormd ter dekking van uitgaven op het gebied van kwaliteit verbeterende projecten door ontvangen bijdragen van derden.
Op grond van een tweetal exploitatieovereenkomsten heeft de gemeente Echt-Susteren in 2024 € 15.375 aan kwaliteitsbijdragen ontvangen. Deze bijdragen zijn conform 2e bestuursrapportage 2024 en de nota reserves en voorzieningen 2023 toegevoegd aan de reserve kwaliteitsfonds.

188 Reserve deelneming GEM Bocage C.V.

Deze reserve is gevormd ter dekking van de deelneming van de gemeente Echt-Susteren in GEM Bocage C.V..
In 2024 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

189 Reserve deelneming GEM Bocage Beheer B.V.

Deze reserve is gevormd ter dekking van de deelneming van de gemeente Echt-Susteren in GEM Bocage beheer B.V..
In 2024 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

203 Reserve kwaliteit verbeterende projecten Buitengebied

Deze reserve is gevormd ter dekking van uitgaven kwaliteit verbeterende maatregelen in het buitengebied.
Het saldo van de reserve was op 1 januari 2024 € 82.000 en is op 31 december 2024 € 65.237.
Onttrekking in deze reserve:

- Onttrekking € 2.000 conform 2de bestuursrapportage 2022 herinrichting spooremplacement Susteren
- Onttrekking € 14.763 conform 1ste bestuursrapportage 2018 flexibele schil

In de 2e bestuursrapportage 2017 is € 67.600 aan budget beschikbaar gesteld voor onderzoeken en/of adviezen in het kader van de gebiedsontwikkeling van VDL/NEDCAR, met als dekkingsmiddel de reserve kwaliteit verbeterende projecten buitengebied. De tot op heden gemaakte kosten bedragen € 41.270. In de 2e bestuursrapportage 2024 is besloten om de resterende € 26.330 met bijbehorend dekkingsmiddel (de reserve kwaliteit verbeterende projecten buitengebied) door te schuiven naar 2025.

In de 1e Berap 2018 is uit deze reserve een bedrag € 100.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de flexibele schil. In 2022 is € 46.411 onttrokken en in 2023 € 35.682 en in 2024 € 14.763, hierdoor bedraagt het restant van de claim € 0.

In de 1e Berap 2022 is uit de reserve een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld voor de planuitwerking landschapsvisie. In 2023 heeft voor het eerst een onttrekking plaatsgevonden van € 4.745. In 2024 heeft geen uitgave plaatsgevonden. Hierdoor bedraagt het restant van de claim € 20.255 deze schuift door naar 2025.

In de 2de Berap 2022 is uit de reserve een bedrag van € 19.580 beschikbaar gesteld voor de planvoorbereidingskosten herinrichting spooremplacement Susteren. In 2022 is € 1.397 onttrokken, in 2023 € 0 en in 2024 is € 2.000 onttrokken. Hierdoor bedraagt het restant van de claim € 16.183 deze schuift door naar 2025.

206 Reserve jeugdhulp

Deze reserve is in 2015 gevormd ter opvanging van jaarlijkse fluctuaties met betrekking tot uitgaven en inkomsten op het gebied van jeugdhulp. In de 2e bestuursrapportage 2024 is € 330.113 onttrokken voor een herverdeling budgetten op basis van de meest recente prognose voor de kosten jeugdhulp over 2024. Naast de herverdeling van budgetten is in 2024 € 22.994 onttrokken voor de Pilot Huisartsen (ondersteuning huisartsen door middel van inzet Praktijkondersteuner Huisarts – POH) conform de 1e bestuursrapportage 2024. Tot slot blijkt een nadelig saldo op basis van de realisatie 2024 € 33.387. Zichtbaar is dat de jeugdhulp en de instroom zich moeilijk laat sturen. Het is niet te voorspellen hoeveel jeugdigen gebruik gaan maken van jeugdhulp en in welke vorm. De indexatie van cao-lonen speelt ook een rol in de kostenstijging. De grootste afwijkingen komen voort uit de hogere kosten in het segment 2 wonen en het segment 4 ambulante hulpverlening.

De totale storting in de reserve bedraagt € 501.344. Dit betreft € 363.500 vanuit bestemming jaarrekeningsaldo 2023. Verder is in de 2e bestuursrapportage 2024 besloten € 50.000 over te hevelen naar 2025 om acties te financieren in het kader van de landelijke hervormingsagenda en regionale beleidskaders. Tot slot heeft de Raad in de 2e bestuursrapportage 2024 besloten tot een overheveling van € 87.844 projectbudget voor preventieve dyslexie. Het overgehevelde bedrag voor de hervormingsagenda en preventieve dyslexie van in totaal € 137.844 dient beschikbaar te blijven in 2025 en dient niet gebruikt te worden voor de dekking van het exploitatietekort. Het verloop van deze reserve was in 2024 als volgt:

Saldo 1-1-2024	€	22.994
Af: Pilot huisartsen	€	22.994
Af: nadelig saldo na herverdeling budgetten 2e bestuursrapportage	€	330.113
Af: nadelig saldo o.b.v. realisatie budgetten jeugdhulp	€	33.387
Bij: rekeningsaldo 2023	€	363.500
Bij: acties hervormingsagenda	€	50.000
Bij: projectbudget preventieve dyslexie	€	87.844
Saldo 31-12-2024	€	137.844

208 Reserve bedrijfsvoering

Deze reserve is gevormd ter dekking van uitgaven op het gebied van bedrijfsvoering en gezien de doorontwikkeling van de samenwerking in MER-verband worden aanvullende organisatieontwikkelingskosten verwacht.
In 2024 is voor een bedrag van € 257.431 onttrokken en voor € 24.200 toegevoegd. Het saldo van de reserve bedrijfsvoering per 31 december 2024 is € 766.769. Zie onderstaand overzicht:

Stortingen

Bedrag	Omschrijving:
24.200	2e berap 2021 Gemnet

Onttrekkingen

Bedrag	Omschrijving:
86.591	1e berap 2022 frictiekosten
13.538	2e berap 2024 diverse kosten bestuurskamers
100.000	2e berap 2024 opleidingsbudget
50.000	1e berap 2022 organisatieontwikkeling 2023
7.302	2e berap 2024 diverse inrichtingskosten gemeentehuis

213 Reserve samenwerkingsovereenkomst Industriepark Swentibold

Deze reserve is gevormd ter dekking van de voorbereidings- en uitvoeringskosten van het project “Projectenkaart Swentibold”.
Het saldo van de reserve was op 1 januari 2024 € 238.476 en is op 31 december 2024 € 20.630.
Overeenkomstig raadsbesluit (8-4-21) is besloten € 333.412 uit deze reserve te onttrekken voor de uitvoering van projecten benoemd op de Projectenkaart LPS. In 2024 bedragen de uitgaven € 217.846, deze zijn ten laste van de reserve gebracht. De resterende claim voor 2025 bedraagt € 630.
Ten behoeve van gebiedsontwikkeling Schansberg is in 2024 niets onttrokken aan deze reserve. De resterende claim inzake deze gebiedsontwikkeling bedraagt € 20.000, verwezen wordt naar de 2e bestuursrapportage 2024.

219 Reserve inkomensvoorzieningen, re-integratie en sociale werkvoorzieningen

Deze reserve is gevormd ter opvanging van jaarlijkse fluctuaties met betrekking tot de inkomsten en uitgaven op het gebied van de uitvoering van werk en inkomen, minimabeleid en arbeidsparticipatie. In 2024 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

220 Reserve restant budgetten

Middels de 2e bestuursrapportage 2024 zijn een aantal specifieke budgetten van 2024 (gedeeltelijk) overgeheveld naar 2025 omdat de betreffende werkzaamheden naar verwachting pas in 2025 zullen worden uitgevoerd. De daarbij behorende dekkingsmiddelen worden geparkeerd in de reserve restant budgetten. Deze reserve doet vervolgens dienst als dekkingsmiddel voor de overgehevelde budgetten in 2025. Daarvoor is (per peildatum 1 oktober 2024) een inschatting gemaakt van de bestedingen 2024 en het bedrag van overheveling naar 2025. In de 2e bestuursrapportage 2024 is besloten, dat bij de jaarrekening 2024 aan de hand van de werkelijke uitgaven, de daadwerkelijke stortingen in de reserve restant budgetten zullen plaatsvinden. De daaruit volgende mutaties in de ramingen van de reserves in boekjaar 2025 worden administratief verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2025. Onderstaande tabel geeft de geraamde en werkelijke stortingen 2024 in de reserve restant budgetten weer.

	Geraamde storting 2024	Werkelijke storting 2024
ESF subsidie voor Mens Ontwikkel Bedrijf	87.588	87.588
Westrom middelen voor Mens Ontwikkel Bedrijf	116.042	116.042
Overheveling Mens Ontwikkel Bedrijf	300.000	598.003
Speelplaatsenplan initiatiefsubsidie	100.000	100.000
Inrichting parkeervoorziening Visserweert	5.000	0
Onderzoek spoorwegovergang Susteren	25.000	25.000
Kleine initiatieven buurt- en speelplekken	20.000	20.000
Verhuizing reinigingsteam	42.400	42.400
Marktstraat/ Willibrordusplein	28.200	28.200
Bijdrage fietspad N276 Katsbek Susteren	450.000	450.000
Bijdrage inzake leefbaarheidsfonds	100.000	100.000
Optimale dienstverlening	20.000	20.000
Wet goed verhuurderschap	55.000	55.000
Voorbereidingsbudget GO	99.745	99.745
Projectkosten	45.000	45.000
Bandert Noordwesthoek	13.297	13.297
Werkbudget Leisurepark	26.876	26.876
Implementatie omgevingswet	127.183	120.738
Diverse subsidies sociaal culturele activiteiten	20.000	19.500
Openbaar groen	200.000	200.000
Tijd informatie inclusief agenda	12.500	12.500
Projectkosten onderwijs	0	301.798
Totaal	1.893.831	2.481.687

Middels de 2e bestuursrapportage 2023 en 1e bestuursrapportage 2024 zijn aan de reserve restant budgetten in 2024 bedragen onttrokken als dekking voor de in 2023 doorgeschoven budgetten.

Onderstaande tabel geeft de onttrekkingen 2024 van de reserve restant budgetten weer.

	Onttrekkingen 2024
Parkeervoorziening Vissersweert	35.000
Groen onderhoud	48.739
Aanleg pad Leavesb	4.493
Groen structuurplan werk derden	16.989
Hondenbeleid	16.110
Nieuwe markt uitbreiding	80.000
Nieuwe markt vergroening	145.400
Klimaatadaptieve maatregelen groen werk derden Groenstr Olm-straat	43.100
Klimaatadaptieve maatregelen Olmstraat	20.000
Speelvoorziening	90.967
Verhuizing reinigingsteam	71.509
Projectkosten onderwijs	286.798
Noordwesthoek Bandert	15.361
Leisurepark Bandert	31.596
Implementatie omgevingswet	572.099
Wet open overheid	153.090
Wet goed verhuurderschap	35.316
Preventieakkoord	50.000
Subsidie CJG	112.430
SROI monitoringssysteem	15.725
MLO budget	42.739
Energietoeslag (AU)	296.918
Participatiebudget in balans	59.834
BUIG project participatie	300.000
Uitvoeringskosten jeugd	200.000
AU meicirculaire maats beg statushouders	18.960
Bijdrage fietspad n276 Katsbek	450.000
Gem aandeel leefbaarheidsfonds Nieuwstadt	100.000
Legalisatie Groensebos	16.188
Voorbereidingsbudget GO	99.745
Verbetering economische structuur	5.685
Ontw hoek Marktstraat/Willibrordusplein	28.200
Jeu de Boulesbaan Nieuwstadt	25.000
Kunstwerk project De Valk	20.000
Kerkenvisie	5.000
Totaal	3.512.991

224 Reserve integrale aanpak en huisvesting statushouders

Deze reserve is gevormd ter opvanging van fluctuaties in de uitgaven en inkomsten op het gebied van integrale aanpak en huisvesting statushouders. In 2024 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

225 Reserve Winst Grondexploitaties

Winstneming bij grondexploitaties geschiedt conform de "Percentage of completion - methode" (Poc-methode) omdat deze is voorgeschreven door de Commissie BBV. De gemeente zelf is echter voorstander van voorzichtiger beleid. Hetgeen inhoudt dat ook daadwerkelijk sprake moet zijn van gerealiseerde winsten (rekening houdende met de nog te realiseren kosten). Het verschil tussen de verplichte winstneming conform Poc-methode en de door de gemeente gehanteerde winstneming wordt toegevoegd aan een aparte reserve “Winst Grondexploitaties” (RWG).
In boekjaar 2024 is de winstneming van grondexploitatie “de Loop” (€ 1.096) en grondexploitatie “uitbreiding bedrijventerrein de Berk III” (€ 40) toegevoegd aan deze reserve en heeft, conform nota reser-

ves en voorzieningen, een rente toevoeging van 0,69% (€ 1.473) over de stand van de RWG per 1 januari 2024 plaatsgevonden. In verband met de gerealiseerde winst inzake grondexploitatie “Businesspark Midden-Limburg” is € 103.824 onttrokken aan deze reserve en gestort in de Algemene reserve Grondbedrijf.

226 Reserve SC MER OD

In december 2018 is door de MER gemeenten en het SC MER een vaststellingsovereenkomst gesloten. Met deze vaststellingsovereenkomst wordt bepaald dat niet bestede/benutte financiële bijdrage aan het SC MER OD worden gestort in deze reserve. In 2019 is bij de actualisering van de Nota Reserves en Voorzieningen de egalisatiereserve leges SC MER-OD omgezet naar SC MER OD. Het doel van deze reserve is om de schommelingen in de legesinkomsten via Servicecentrum MER-OD binnen de begroting op te vangen. Tevens worden de meerkosten van het Uitvoeringsprogramma MER OD opgevangen door inzet van deze reserve. In 2024 is hiervoor een bedrag van € 250.000 ten behoeve van de omgevingswet opgenomen maar dit is niet uitgegeven.
Verder worden eventuele overschotten en tekorten met betrekking tot MER bijdragen, RUD en VVGB toegevoegd of onttrokken uit deze reserve conform de nota reserves en voorzieningen 2023. Voor 2024 betekent dit een onttrekking van € 10.170.

Saldo 1-1-2024	€	1.500.000
Af: Kosten formatie RO	€	80.000
Af: Tekort Bijdrage RUD	€	10.170
Saldo 31-12-2024	€	1.409.830

227 Reserve duurzaamheid

Deze reserve is gevormd ter dekking van de uitgaven met betrekking tot duurzaamheid daar gezien de aard van de werkzaamheden is gebleken dat de afgelopen jaren moeilijk in te schatten is wanneer de uitgaven plaatsvinden.
Het saldo van de reserve duurzaamheid was op 1 januari 2024 € 1.275.642.
In 2024 hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:
Bij
- Saldo subsidie Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en energiebeleid (CDOKE) € 574.719

Af:
- Uitgaven Regionale Energie Strategie € 48.061
- Uitgaven Transitievisie warmte € 9.767
- Uitgaven Energievisie € 45.357
- Uitgaven advieskosten € 35.980

Het saldo per 31 december 2024 komt hiermee op € 1.711.196.

230 Reserve SC MER sociaal domein

In december 2018 is door de MER gemeenten en het SC MER een vaststellingsovereenkomst gesloten. Met deze vaststellingsovereenkomst wordt bepaald dat niet bestede/benutte financiële bijdrage aan het SC MER SD worden gestort in deze reserve, ter egalisatie van de kosten. In 2024 is een bedrag onttrokken van € 10.732 ten opzichte van de raming € 24.063 conform de 1e bestuursrapportage 2024 voor uitvoeringskosten Tozo. Het verloop van deze reserve was in 2024 als volgt:

Saldo 1-1-2024	€	464.038
Af: Uitvoeringskosten Tozo	€	10.732
Saldo 31-12-2024	€	453.306

231 Reserve SC MER bedrijfsvoering

In december 2018 is door de MER gemeenten en het SC MER een vaststellingsovereenkomst gesloten. Met deze vaststellingsovereenkomst wordt bepaald dat niet bestede/benutte financiële bijdrage aan het SC MER bedrijfsvoering en bestuur en organisatie worden gestort in deze reserve, ter egalisatie van de kosten.
In 2024 is een bedrag onttrokken van totaal € 126.715 ten behoeve van verbeterplan informatiebeheer (€ 125.430) en afrekening SC MER bestuur en organisatie (1.285).

233 Reserve majeure projecten
Deze reserve is gevormd ter dekking van majeure projecten binnen gebiedsontwikkelingen.
In 2024 heeft een toerekening van interne planontwikkelingskosten plaatsgevonden naar de grondexploitatiecomplexen “Herstructurering voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt” (voor een bedrag van € 485), “de Loop”(€ 3.600), “uitbreiding bedrijventerrein de Berk III” (€ 24.433), RvR Weijenpasweg (€ 8.245) en “Bedrijvenpark de Loop Echt” (€ 15.525). Conform de raadsvoorstellen en -besluiten van 11 december 2024 en de nota reserves en voorzieningen 2023 zijn genoemde bedragen via de algemene reserve gestort in de reserve majeure projecten. Verder is de reserve Majeure projecten conform raadsbesluitvorming van 16 december 2020 en 2e bestuursrapportage 2021 aangevuld met het restresultaat van grondexploitatie “Herstructurering voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt” (€ 26.198). Voor wat betreft het risico op planschadeclaims, wordt ter grootte van het geraamde budget in de exploitatiebegroting (€ 10.000) een claim op de reserve majeure projecten gelegd. Onttrekking heeft plaatsgevonden voor de planvoorbereidingskosten van Programma centrum Echt (€ 69.785). Verwezen wordt naar de 1e bestuursrapportage 2022. Conform 1e en 2e bestuursrapportage 2024 is vanuit de reserve majeure projecten in 2024 € 750.000 gestort in de reserve afschrijvingslasten investeringen, dit in verband met de dekking van de (lopende) infrawerkzaamheden met betrekking tot programma centrum Echt.

241 Reserve afschrijvingslasten investeringen
Deze reserve is gevormd ter dekking van jaarlijkse afschrijvingslasten voor investeringen. Op basis van de nota reserves en voorzieningen 2021 hebben we de afzonderlijke dekkingsreserves voor afschrijvingslasten samengevoegd tot 1 nieuwe reserve afschrijvingslasten investeringen. In 2024 hebben voor diverse activa de volgende stortingen plaatsgevonden voor totaal € 4.153.000:
- Programma centrum Echt (van reserve majeure projecten) € 750.000
- Stroomvoorziening gemeente en gemeenschapshuizen € 421.000
- Renovatie gemeentehuis € 2.432.000
- Aanleg padelbanen € 350.000
- Aanpassing tennisbanen TC Echt € 200.000

In 2024 hebben voor diverse activa de volgende onttrekkingen plaatsgevonden voor totaal € 152.110:
- Plats € 84.649
- Voetbalvelden kunstgras € 6.933
- Fietspad Heerdstraat € 14.525
- Gemeenschapshuis Oos Heem € 14.333
- Jongerenvoorziening In de Bandert € 16.098
- Aankoop Bandertlaan 13 € 5.331
- Programma Centrum Echt € 10.240

250 Reserve opvang vluchtelingen
Deze reserve opvang vluchtelingen is gevormd ter dekking van de kosten voor het opvangen van Oekraïners. In 2024 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

255 Reserve beschermd wonen
Deze reserve is gevormd ter egalisatie van het opvangen van tekorten binnen de exploitatie of voor inzet van incidentele kosten met betrekking tot de versterking van de sociale basis. In 2024 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

256 Reserve regiodeal
In het kader van de bestemming van het rekeningsaldo 2023 is besloten om € 1.322.000 toe te voegen aan de reserve regiodeal.

256 Reserve grootschalige evenementen
In het kader van de bestemming van het rekeningsaldo 2023 is besloten om € 500.000 toe te voegen aan de reserve grootschalige evenementen.

258 Reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf

In de 2de bestuursrapportage 2024 is besloten € 500.000 te storten in deze reserve, dit in verband met de eventuele nieuwbouw van de gemeentewerf. Deze storting is in 2024 gerealiseerd, waarmee het saldo van de reserve op 31-12-2024 € 500.000 is.

VOORZIENINGEN

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen gedurende het jaar 2024

A = Voorzieningen voor verplichtingen en risico's
B = Voorzieningen ter egalisering van kosten
C= Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven
D= Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

	Saldo 1-1-2024	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2024
Voorzieningen A					
54 Vervangen bruggen Vloed-graaf	605.280	0	0	0	605.280
160 Pensioen-verplichting be-stuurders	2.776.689	1.261.485	31.979	210.427	3.795.768
240 Verliezen grondexpl. (>boekwaarde BIE)	53.382	0	0	368	53.014
251 Lokale bon comp. energiecri-sis	91.277	0	82.901	8.376	0
253 Overmatig verlofsaldi	192.649	276.055	0	0	468.704
254 Verlofsparen	100.541	80.163	0	0	180.704
260 Voorberei-dingskosten grondexploitatie > 5 jaar	0	1.777	0	0	1.777
	3.819.818	**1.377.074**	**82.901**	**8.744**	**5.105.247**
Voorzieningen B					
31 Onderhoud Gem. gebouwen	999.054	4.049.530	0	152.179	4.896.405
180 Wegen	481.019	1.571.500	0	1.887.929	164.589
191 Onderhoud gemeenschaps-huizen	185.070	522.101	0	84.784	622.387
	1.665.143	**6.143.131**	**0**	**2.124.892**	**5.683.382**
Voorzieningen C					
Voorzieningen D					
204 Afvalverwij-dering- en ver-werking	16.550	571.300	0	0	587.850
248 Riolering art. 44 lid 2 BBV	2.971.909	0	112.800	113.809	2.745.300
	2.988.459	**571.300**	**112.800**	**113.809**	**3.333.150**
Totaal	**8.473.420**	**8.091.505**	**195.701**	**2.247.444**	**14.121.780**

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

N.B.: De Voorziening oninbare gemeentelijke belastingen en oninbare dubieuze debiteuren is bij de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar in mindering gebracht en de voorziening verliezen grondexploitaties voor zover kleiner of gelijk aan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie (BIE) is bij de voorraden (in exploitatie genomen bouwgronden) in mindering gebracht conform de voorschriften BBV.

(de nummers corresponderen met de nummers van de staat voorzieningen)

31 Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Deze voorziening heeft tot doel de kosten te dekken van de onderhoudswerkzaamheden van de gemeentelijke gebouwen. In 2024 is een nieuw onderhoudsplan opgesteld. Het saldo van de voorziening was op 1 januari 2024 € 999.054. In 2024 is € 139.530 gestort conform begroting. Daarnaast heeft een extra storting plaatsgevonden van € 3.910.000 zodat de voorziening op peil is om het onderhoudsplan te kunnen uitvoeren. De uitgaven waren in 2024 € 152.179. Het saldo van de voorziening is hiermee per 31 december 2024 € 4.896.405.

54 Voorziening vervangen bruggen vloedgraaf

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de gemeentelijke verplichtingen in het project aanleg bruggen Vloedgraaf.
In 2024 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

160 Voorziening pensioenverplichting bestuurders

Deze voorziening is gevormd om te kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen van zittende en gewezen wethouders. Jaarlijks worden door een extern bureau berekeningen gemaakt inzake toekomstige pensioenverplichtingen voor (gewezen) wethouders. In de jaarrekening 2024 is op basis van deze berekeningen een bedrag van € 1.019.079 toegevoegd aan de voorziening.

180 Voorziening wegen

Deze voorziening is gevormd om de fluctuaties van de kosten van onderhoud wegen te kunnen opvangen. Het groot onderhoud van alle verhardingen zowel elementen als asfalt komt nu ten laste van deze voorziening, die elk jaar opnieuw wordt gevuld. De stand van de voorziening per 31-12-2024 is € 164.589.
Vanaf 2019 is het klein onderhoud, conform BBV regels, uit de voorziening gehaald en jaarlijks in de exploitatie opgenomen (€ 155.000).

191 Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de planmatige onderhoudswerkzaamheden van de gemeenschapshuizen. In 2024 is een nieuw meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Het saldo van de voorziening was op 1 januari 2024 € 185.070. In 2024 heeft een toevoeging plaatsgevonden van € 38.940 conform begroting. Verder heeft een aanvulling plaatsgevonden van de bijdragen vanuit de gemeenschapshuizen van € 3.161. Daarnaast is een extra toevoeging geweest van € 480.000 zodat de voorziening op peil is om het onderhoudsplan te kunnen uitvoeren. In 2024 is voor een bedrag van € 84.784 aan onderhoudswerkzaamheden verricht ten laste van deze voorziening. Het saldo per 31 december 2024 is € 622.387.

204 Voorziening afvalverwijdering- en verwerking

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de benodigde uitgaven voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. De voorziening afvalverwijdering en verwerking wordt gevoed door/aangewend voor het verschil tussen begroot en werkelijk op het totaal van afval (positieve dan wel negatieve efficiency verschillen).

Stortingen 2024:

- € 300.000 dotatie conform 1ste begrotingswijziging 2024 in verband met meerjarige bufferopbouw voor onbeïnvloedbare prijsstijgingen verwerking en inzameling.
- € 271.300 dotatie in verband met egalisatie van het positief jaarresultaat 2024, met name als gevolg van het schikkingsvoorstel van Veolia waardoor reeds opgenomen facturen in het verleden als nog gecrediteerd zijn.

De stand van de voorziening per 31-12-2024 is € 587.850.

240 Voorziening verliezen grondexploitaties

Conform het BBV dient de voorziening verliezen grondexploitaties voldoende groot te zijn, om in de grondexploitatietekorten te voorzien.
Voeding geschiedt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG), maar kan ook vanuit andere reserves c.q. middelen plaatsvinden. De voorziening verliezen grondexploitaties is onder andere gevoed met € 106.666, zijnde het verlies van grondexploitatie "Dakpannenlocatie Cuijpers Echt". Aangezien de boekwaarde van "Dakpannenlocatie Cuijpers Echt" per 31-12-2024 slechts € 53.652 bedroeg, is conform het BBV de voorziening verliezen grondexploitaties navenant in mindering gebracht op onderhanden werk. Aan de passiefzijde van de balans is onder voorzieningen de resterende € 53.014 gepresenteerd.

248 Voorziening riolering art. 44 lid 2 BBV

Deze voorziening is gevormd om het totale jaarresultaat op riolering te egaliseren, waardoor de gemeente waarborgt dat de bijdragen via tarieven ontvangen gereserveerd blijven voor de riool activiteiten. De voorziening riolering (art. 44 lid 2 BBV) wordt gevoed door een eventueel positief efficiency verschil op kosten/opbrengsten en een voordelig verschil op afschrijvingskosten. Aangewend wordt de voorziening voor speciale kredieten vastgelegd middels Gemeentelijk Riool Plan (GRP) of separaat raadsvoorstel. Tevens wordt deze aangewend voor het egaliseren van een negatief efficiency verschil.
Stortingen 2024:

- € 35.145 als gevolg van een onderschrijding van de afschrijvingskosten.

Onttrekkingen 2024:

- € 147.945 onttrekking in verband met egalisatie van het negatief jaarresultaat 2024.
- € 113.808 conform GRP/Raadsvoorstel voor de investeringskredieten.

De stand van de voorziening riolering per 31-12-2024 is € 2.745.301.

251 Voorziening lokale bon compensatie energiecrisis

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten verstrekking lokale bon.
De bonnen konden in 2023 worden ingeleverd met een uitloop tot 31 januari 2024. In 2024 is € 8.376 besteed en € 82.901 is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie. Verwezen wordt naar de 2e bestuursrapportage 2024.

253 Voorziening overmatige verlofsaldi

Conform de voorschriften van het BBV is een voorziening gevormd voor overmatige verlofsaldi omdat hier sprake is van arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van niet-gelijke omvang. In 2024 is een bedrag van € 63.705 onttrokken uit deze reserve en € 339.760 toegevoegd. Het uitgangspunt met betrekking tot het verwerken van de uren onder de drempel van 100 uur is aangepast waardoor een extra storting heeft plaatsgevonden. Per 31 december 2024 bedraagt het saldo € 468.704.

254 Voorziening verlofsparen

Het bovenwettelijke verlof, overwerkvergoeding, gekochte bovenwettelijke uren, verlofuren uit onregelmatig werken en beschikbaarheidsdienst kan door medewerkers worden omgezet in spaarverlof. Deze omzetting vraagt om een actieve handeling van de medewerker en leidt niet automatisch tot spaarverlof. Op voorhand kan niet gesteld worden welk deel van deze bronnen daadwerkelijk omgezet gaat worden in spaarverlof. Aangezien hier sprake is van arbeidskosten-gerelateerde verplichtingen van niet-gelijke omvang is een voorziening gevormd. In 2024 heeft een toevoeging plaatsgevonden van € 80.162, derhalve bedraagt het saldo per 31 december 2024 € 180.703.

260 Voorziening voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar

Vanaf 2019 zijn (middels het door de gemeenteraad beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties) voorbereidingskosten geactiveerd inzake de nog te openen actieve grondexploitatie “ontwikkeling Vonderen”. Het geactiveerde bedrag In boekjaar 2019 bedroeg € 1.778. De maximale activeringstermijn van 5 jaar verstrijkt in 2024. Conform raadsbesluit d.d. 11 december 2024 is de voorziening “Voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar” gevormd en gevoed met een bedrag van € 1.778.

VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD VAN ÉÉN JAAR OF LANGER

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer-deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2024
Obligatieleningen	0	0	0	0
Onderhandse leningen:				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	58.169.961	0	5.594.266	52.575.695
Door derden belegden gelden	0	0	0	0
Waarborgsommen	0	0	0	0
Totaal	58.169.961	0	5.594.266	52.575.695

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 625.040.

VLOTTENDE PASSIVA

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen art.1a van de Wet financiering decentrale overheden	0	0
Overige kasgeldleningen	1.600.000	4.500.000
Banksaldi	0	0
Crediteuren Soza	31.202	34.773
Aflossing leningen		
Overige schulden	7.366.016	5.996.887
Totaal	8.997.218	10.531.660

OVERLOPENDE PASSIVA

De in de balans opgenomen overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te betalen bedragen	5.024.450	7.115.732
Vooruitontvangen Rijksmiddelen en provinciale middelen	8.846.349	5.436.465
Overige vooruitontvangen bedragen	560.128	110.025
Totaal	14.430.927	12.662.222

De vooruitontvangen Rijksmiddelen en provinciale middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boek-waarde 1-1-2024	Ontvan-gen be-dragen	Vrijge-vallen bedra-gen	Onttrek-kingen	Terug-betalin-gen	Boek-waarde 31-12-2024
Europese overheidslicha-men	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Het Rijk						
Vooruitontv. Onderwijs Achter-standenbeleid	26.194			3.536		22.658
Verg. COA onderwijshuisves-ting	942.659					942.659
SPUK NPO	119.410			92.378		27.032
SPUK Huisv. Aandachtsgr.	120.000			120.000		0
Vooruitontv. Verkeersveiligh. Maatregelen	89.999			89.999		0
SPUK Energiearmoede	604.788			6.012		598.776
Subs. Heropst. en prof. Ener-gie coöperatie	90.000			46.455		43.545
Subs. RVO verduurzaming	208.178					208.178
SPUK Wet Inburgering	0	839.433		524.365		315.068
SPUK Onderwijsroute	45.626	18.476		32.483		31.619
Subs Instand. Mon. Cultuur-huis Edith Stein	5.760	5.760				11.516
SPUK info punt digi overheid	0	2.879				2.879
SPUK Nat. Isolatie Programma	1.406.277	2.587.717	0	0		3.993.994
SPUK GALA	89.178	673.678		730.714		32.142
Subs. Startbouwimpuls	600.460	0	0	150.000		450.460
Subs. aanpak ondermijning	38.350					38.350
SPUK Oekraine (transitie)	220.322			220.322		0
SPUK SROI verplichting	4.066			4.066		0
SPUK MEOZ	126.329					126.329
Vooruitontvang. SPUK lokale bibliotheekvoorziening	0	440.000				440.000
Vooruitontvangen SPUK Sti-mulering SPORT	0	291.057		252.841		38.216

Vooruitontvangen SPUK verst. cliëntondersteuning	0	50.000		22.815		27.185
	4.737.596	**4.909.000**	**0**	**2.295.986**	**0**	**7.350.606**
Provinciale middelen						
Voorschakeling/training ML	180.000				180.000	0
Subs, Pr. Centrum Echt/woningbouw kernen (KLC1)	518.869	330.000		475.163		373.706
Subs. Pr. Centrum Echt/woningbouw kernen (KLC2)	0					0
Flexibele inzet ondersteuning woningbouw Louersveld	0	27.000	0	0	0	27.000
Subs. Klimaatadaptie riool	0	133.787		113.787		20.000
Vooruitont. Sub. impulsreg. Klimaatadap. 2021-2027		260.610				260.610
Voor ontv. Bijdrage leefbaar-heidsfonds Nieuwstadt		700.274				700.274
Vooruit ontv. Habitatherstel bronlibel+boomkikker	0	134.423		20.270		114.153
	698.869	**1.586.094**	**0**	**609.220**	**180.000**	**1.495.743**
Totaal	**5.436.465**	**6.495.094**	**0**	**2.905.206**	**180.000**	**8.846.349**

Waarborgen en garanties

In de raadsvergadering van 9 november 1995 is besloten tot overdracht van risico's aan het Waarborg-fonds Sociale Woningbouw (WSW). Het WSW is een garantie-instituut van en voor woningcorporaties. Het verleent garanties aan geldgevers op leningen die corporaties aantrekken om hun activiteiten op het gebied van de volkshuisvesting te financieren. Voor de navolgende leningen vervult de gemeente de "achtervangfunctie".

Oorspronkelijk bedrag Geldlening (x € 1.000)	Naam van de geld-nemer	Rentepercentage	Restantbedrag einde dienstjaar (x € 1.000)
147.625 180.974 356.863	Stg Nester Woonmij ZO Wonen Wonen Limburg	div. div. 4,860	69.551 27.515 26
685.462			97.092

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Lease-contracten	Datum + nummer overeenkomst	Einddatum	Rest. bedrag excl. BTW 31-12-2024
TRO-overeenkomst hard- en software	6-11-2009. Nr. 440.128	Doorlopend	€ 344.570
Zuidlease BV 2 Renault Zoe, Nissan Leaf en Nissan E-NV200	Nr. 15561 Nr. 15562 Nr. 15563 Nr. 15564	07-10-24 is velengd	€ 104.000
DAF, XB 260 FA Day Cab *)	Overeenkomst 29338	start in 2025, duur 8 jaar	€ 215.953
Totaal			€ 664.523

*) Op 5 juli 2024 is een verplichting aangegaan voor de financial lease van een vrachtauto. De overeenkomst heeft een waarde van € 216.000. Op het moment dat de vrachtauto geleverd wordt in 2025 start de lease en vindt de administratieve verwerking plaats.

Overige overeenkomsten *	Leverancier / aannemer	Einddatum	Rest. bedrag excl. BTW
Beheer/exploitatie gemeentelijke binnensportaccommodaties	Stichting Menswel	31-12-2025	€ 1.041.097
Leerlingenvervoer bewegingsonderwijs	De Vier Gewesten B.V.	01-08-2028 (optie 2 x 1 jaar verlenging)	€ 93.527
Aanpak jeugd- en jongerenproblematiek in Echt-Susteren	XL Group B.V.	31-12-2026	€ 702.340
Uitvoering Leerplicht, Kwalificatieplicht en RMC 2018-2021	Gemeente Roermond	01-08-2025	€ 118.160
Facturatie jeugdhulp via zorg in natura Midden-Limburg	Gemeente Roermond	31-12-2025	€ 282.443
Bestrijding eikenprocessierups	Nationale Bomenbank	31-12-2026	€ 59.475
Bomen onderhoud	Pius Floris Boomverzorging - Dolmans Landscaping Limburg B.V.	01-03-2025	€ 26.667
Verwijderen en aanplanten bomen en beplantingen	Bart van Cruchten Boomverzorging	7-12-2025 (optie ieder jaar verlengen met 1 jaar))	€ 153.593
Bermen onderhoud en watergangen	Idverde Realisatie B.V.	1-6-2027	€ 507.167
Onkruidbestrijding verhardingen	SMEMO	31-12-2026 (optie 2x2 jaar verlenging)	€ 455.773
Groen onderhoud	BMM groen P1	31-12-2026 (optie 2x2 jaar verlenging)	€ 1.027.741

Groen onderhoud	BMM groen P2	31-12-2026 (optie 2x2 jaar verlenging)	€ 929.176
Groen onderhoud	DOOR groen P3	31-12-2026 (optie 2x2 jaar verlenging)	€ 996.767
Beheer openbare verlichting	Nobralux	31-12-2025 Stilzwijgende jaarlijkse verlenging	€30.000
Onderhoud openbare verlichting	Spie	31-12-2025 Stilzwijgende jaarlijkse verlenging	€ 119.701
Milieuparken	Gemeente Sittard-Geleen	31-12-2025	€ 211.973
Inzamelen oud papier	Peeters recycling	31-12-2025	€ 85.275
Schoonmaakkosten en glasbewassing	Vebego Participatie B.V.	1-9-2028 (optie 3 x 1 jaar)	€ 325.136
Inzamelen textiel	Climpex B.V.	31-3-2028 (optie 2 jaar verlengen)	€ 80.207
Aansprakelijkheidsverzekering publieke sector	Melior Verzekeringen B.V.	31-12-2025 (jaarlijks stilzwijgend verlengd)	€ 66.600
Brandverzekering	AON	31-12-2025 (jaarlijks stilzwijgend verlengd)	€ 154.471
Reinigen en inspecteren riool	Van den Akker cleaning & Inspection Services B.V.	31-12-2026	€ 184.394
Accountant	R.S.M. Netherlands Accountants	31-12-2026	€ 78.517

**het betreft de belangrijkste financiële verplichtingen (niet zijnde subsidieverstrekkingen) waaraan de organisatie voor een aantal toekomstige jaren is verbonden doordat er langlopende overeenkomsten over zijn afgesloten. Overeenkomsten met samenwerkingsverbanden zijn in dit overzicht niet meegenomen. Overeenkomsten waarbij de totale jaarlijkse lasten lager zijn dan € 20.000 zijn ook niet meegenomen.*

Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De wet verplicht onder meer tot jaarlijkse publicatie van de daarin genoemde financiele arbeidsvoorwaarden van topfunctionarissen van de gemeente. Voor de secretaris en de griffier vindt publicatie plaat, ongeacht of zij de norm overschrijden. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Bedragen x € 1	M.M.W.H.Y. Hermans	G.W.T. van Balkom
Functiegegevens	**Griffier**	**Secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	106.277	133.666
Beloningen betaalbaar op termijn	17.422	22.560
Subtotaal	123.699	156.226
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terug-ontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	123.699	156.226
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Vergelijkende cijfers 2023	**M.M.W.H.Y. Hermans**	**G.W.T. van Balkom**
Functiegegevens	**Griffier**	**Secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00	1,00
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.600	129.287
Beloningen betaalbaar op termijn	16.276	21.651
Subtotaal	117.876	150.939
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Bezoldiging	117.876	150.939

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen.

Gemeente Echt-Susteren

4. Incidentele baten en lasten

Jaarrekening

2024

4.1 Incidentele baten en lasten

Definitie

De verplichting tot het aangeven van incidentele baten en lasten vloeit voort uit artikel 19, lid c (begroting) en 28, lid c (rekening) van het “Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten”.
In de rekening 2024 worden in onderstaande tabellen de incidentele lasten en baten benoemd. Conform de “Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2024” worden de posten vanaf € 50.000 afzonderlijk gespecificeerd en toegelicht.

Baten	2024
Programma 3: Beheer openbare ruimte	
SPUK regeling CDOKE	735.873
Totaal programma 3	**735.873**
Programma 4: Onderwijs	
SPUK Project inhalen COVID gerelateerde onderwijsvertraging	92.378
Totaal programma 4	**92.378**
Programma 6: Sociaal domein	
Batig saldo opvang vluchtelingen Oekraïne	524.552
Baten < € 50.000	22.815
Totaal programma 6	**547.367**
Programma 7: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	
SPUK Huisvesting aandachtsgroepen	120.000
Totaal programma 7	**120.000**
Programma 9: Economische zaken en grondexploitaties	
Grondexploitatie de Berk	1.160
Grondexploitatie de Berk (toename boekwaarde)	168.172
Grondexploitatie de Loop (toename boekwaarde)	19.790
Grondexploitatie Businesspark Midden-Limburg	125.008
Grondexploitatie Bocage	66.800
Grondexploitatie herstruct. Locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt	183
Grondexploitatie herstruct. Locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt (toename boekwaarde)	26.500
Grondexploitatie Livar Experience Centre (toename boekwaarde)	17.814
Grondexploitatie dakpannenlocatie Cuijpers Echt (toename boekwaarde)	368
Grondexploitatie uitbreiding bedrijventerrein de Berk III (toename boekwaarde)	213.353
Grondexploitatie RvR Weijenpasweg (toename boekwaarde)	17.201

Grondexploitatie bedrijvenpark de Loop Echt	1.183.302
Startbouwimpuls subsidie project Willibrordusplein	150.000
Opbrengst verkoop gemeentegronden	757.342
Baten < € 50.000	15.375
Totaal programma 9	**2.762.368**
Algemene reserve	2.401.131
Algemene reserve Grondbeleid	226.619
Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning	191.692
Reserve personeel & bestuur	807.034
Reserve onderwijsachterstandenbeleid	174.945
Reserve vermindering kapitaallasten	6.104.624
Reserve jeugdhulp	386.494
Reserve bedrijfsvoering	257.431
Reserve samenwerkingsovereenkomst industriepark Swentibold	217.846
Reserve restant budgetten	3.512.991
Reserve winst grondexploitaties	103.824
Reserve SC MER OD	90.170
Reserve duurzaamheid	139.165
Reserve SC MER Bedrijfsvoering	126.715
Reserve majeure projecten	819.785
Onttrekkingen reserves < € 50.000	233.418
Incidentele onttrekkingen reserves	**15.793.884**
Totaal generaal baten	**20.051.870**

Toelichting Incidentele baten

Programma 3: Beheer openbare ruimte

SPUK regeling CDOKE

Van het Rijk zijn de middelen voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) toegekend voor de jaren 2023, 2024 en 2025. De gelden kunnen worden ingezet ter versterking van de interne organisatie voor het uitvoeren van klimaat- en energietaken. In 2024 is een bedrag van € 735.873 beschikbaar gesteld.

Programma 4: Onderwijs

SPUK Project inhalen COVID gerelateerde onderwijsvertraging

In 2021, 2022 en 2023 zijn vanuit het Rijk bedragen ontvangen in het kader van het inhalen van de COVID-19 gerelateerde onderwijsvertraging. In 2024 was nog een bedrag van € 119.410 aan te besteden middelen beschikbaar, waarvan in 2024 € 92.378 als incidentele baat kan worden aangemerkt. De bestedingstermijn is verlengd naar 31 juli 2025.

Programma 6: Sociaal Domein

Batig saldo opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn in 2024 kosten gemaakt. Deze kosten zijn lager uitgevallen dan de ontvangen specifieke uitkering. Voor deze specifieke uitkering geldt geen terugbetalingsverplichting. Het batig saldo is € 524.552.

Programma 7: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

SPUK Huisvesting aandachtsgroepen

In 2022 en 2023 is in totaal een bedrag ontvangen van € 120.000 met betrekking tot de specifieke uitkering huisvesting aandachtsgroepen voor het realiseren van 48 verblijfruimten. Het project heeft vertraging opgelopen, waardoor de bevoorschotting in dit kader pas in 2024 kon plaatsvinden. In 2024 mag dan ook € 120.000 als incidentele baat worden aangemerkt. De realisering van dit project dient uiterlijk 31 december 2026 plaats te vinden.

Programma 9: Economische zaken en grondexploitaties

Grondexploitaties

Mutaties inzake grondexploitaties zijn incidenteel. Hierbij is de toename van de boekwaarde separaat in bovenstaand overzicht van incidentele baten weergegeven.
Onderstaand een specificatie van de overige baten 2024:

- “de Berk”, rente (€ 1.160)
- “Businesspark Midden Limburg”, bijdrage in bovenwijkse voorzieningen (€ 108.630), bijdrage in woonrijp maken (€ 16.378)
- “Bocage”, bijdrage in bovenwijkse voorzieningen (€ 66.725), rente (€ 75)
- “herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt”, rente (€ 183)
- “Bedrijvenpark de Loop Echt”, verkoop grond (€ 1.183.302)

Startbouwimpuls subsidie project Willibrordusplein

De gemeente Echt-Susteren heeft in het kader van de regeling Startbouwimpuls € 150.000 aan subsidie toegekend gekregen voor project Willibrordusplein.

Opbrengst verkoop gemeentegronden

In 2024 bedroeg de verkoopopbrengst van gemeentegronden € 757.342, het betreft hier met name landbouwgronden.

Toelichting incidentele onttrekkingen reserves

Algemene reserve

De mutaties in de algemene reserve bestaan grotendeels uit de verwerking van het rekeningsaldo 2023. In totaal is € 2.347.093 onttrokken uit de algemene reserve om toe te voegen aan diverse budgetten en reserves conform bestemming rekeningsaldo 2023.
Daarnaast zijn de gestorte bedragen (€ 52.288) inzake de door verdeelde interne uren grondbedrijf conform nota reserves en voorzieningen 2023 weer onttrokken aan deze reserve en toegevoegd aan de reserve majeure projecten.
Verder is in 2024 € 1.750 onttrokken uit de algemene reserve inzake advieskosten nadeelcompensatie.

Algemene reserve grondbedrijf (ARG)

Onttrekkingen hebben plaatsgevonden in het kader van:

- Klooster Koningsbosch € 39.892 (conform 1e bestuursrapportage 2024);
- Versterking economische structuur € 37.994 (conform 1e bestuursrapportage 2022 en 1e bestuursrapportage 2024);
- Cp Susteren archeologie € 14.334 (conform 2e bestuursrapportage 2022 en 2e bestuursrapportage 2023);

- Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren € 35.800 (conform 1e bestuursrapportage 2022, 2e bestuursrapportage 2023 en 1e en 2e bestuursrapportage 2024);
- Activiteiten winkelhart programma centrum Echt € 37.943 (conform 1e bestuursrapportage 2024);
- Reserve majeure projecten inzake restresultaat “herstructurering voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt” € 26.198 (conform 2e bestuursrapportage 2021);
- RWG inzake winstneming de Loop € 1.096;
- RWG inzake winstneming uitbreiding bedrijventerrein de Berk III € 40;
- Dotatie aan de voorziening voorbereidingskosten grondexploitaties > 5 jaar € 1.777 (conform raadsbesluit d.d. 11 december 2024);
- vennootschapsbelasting 2022 en 2024 € 31.545.

Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning
In 2024 heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 108.864 conform de 1e begrotingswijziging 2024 voor de dekking van het tekort op de nieuwe inkoop Wmo begeleiding en kortdurend verblijf. Verder is het nadelig saldo op de budgetten Wmo over 2024 € 82.828. In totaal is de onttrekking € 191.692 vanuit de reserve Wmo.

Reserve personeel en bestuur
In 2024 zijn eenmalige personele uitgaven gedaan voor een bedrag van € 807.034 welke gedekt zijn uit de reserve personeel en bestuur.

Reserve onderwijsachterstandenbeleid
In 2024 is het surplus van deze reserve (€ 174.945) in verband met een verplichting aan de reserve vermindering kapitaallasten toegevoegd.

Reserve vermindering kapitaallasten
In verband met de realisatie van een aantal projecten is in totaal is € 6.104.624 onttrokken aan de reserve vermindering kapitaallasten in verband met:
- Onderhoud MFC € 50.118
- Storting in Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen € 450.000
- Storting in Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen € 3.900.000
- Herinrichting Corneliushof Dieteren € 248.969
- Advies duurzaamheid grondstoffenverwerking € 50.000
- Noodstroomvoorziening € 421.000
- Storting in reserve OAB € 200.000
- Gebiedsontwikkeling Roosteren € 13.765
- Voorbereidingsbudget Gebiedsontwikkeling € 22.647
- LPS projectenkaart € 272.588
- Haeselersbroek/veld € 50.000
- Planvoorbereiding spooremplacement Susteren € 90.000
- Dwarsverbindingen € 335.537

Reserve jeugdhulp
Voor de pilot praktijkondersteuners huisartsen binnen jeugd is in 2024 € 22.994 onttrokken. Verder is door een herverdeling van budgetten op basis van prognoses voor uitgaven jeugdhulp in de 2e bestuursrapportage 2024 € 330.113 onttrokken. Tot slot is het nadelig saldo op de budgetten jeugdhulp € 33.387. In totaal is de onttrekking € 386.494 vanuit de reserve jeugdhulp.

Reserve bedrijfsvoering
Conform de 2e bestuursrapportage 2022 is € 86.591 onttrokken vanwege frictiekosten, € 100.000 vanwege opleidingskosten, € 50.000 vanwege organisatie-ontwikkelingskosten, € 7.302 vanwege groen kantoren gemeentehuis en € 13.538 vanwege herinrichting bestuurskamers.

Reserve samenwerkingsovereenkomst industriepark Swentibold
In 2024 is € 217.846 aan deze reserve onttrokken voor de uitvoering van projecten benoemd op de projectenkaart LPS, verwezen wordt naar het raadsbesluit d.d. 8 april 2021.

Reserve restant budgetten
Middels de 2e bestuursrapportage 2023 en 1e bestuursrapportage 2024 zijn aan de reserve restant budgetten in 2024 bedragen onttrokken als dekking voor de in 2023 doorgeschoven budgetten. In 2024 is daarom € 3.512.991 onttrokken.

Reserve winst grondexploitaties
In verband met de gerealiseerde winst inzake grondexploitatie “Businesspark Midden-Limburg” is in 2024 € 103.824 onttrokken aan deze reserve en gestort in de Algemene reserve Grondbedrijf.

Reserve SC MER OD
In 2024 is in totaal € 90.170 onttrokken aan de reserve SC MER OD zijnde Formatie Ruimtelijke Ontwikkeling € 80.000 en bijdrage RUD € 10.170.

Reserve duurzaamheid
Ter dekking van uitgaven in het kader van Regionale Energie Strategie (RES), energievisie, uitvoering transitievisie warmte en advieskosten is in 2024 € 139.165 onttrokken aan deze reserve.

Reserve SC MER Bedrijfsvoering
In 2024 is in totaal € 126.715 onttrokken uit de reserve voor de uitvoering van het verbeterplan informatiebeheer dat via de bijdrage verloopt € 125.430 en een tekort bij SC MER Bestuur en organisatie € 1.285.

Reserve majeure projecten
Onttrekkingen hebben plaatsgevonden voor de planvoorbereidingskosten van Programma centrum Echt (€ 69.785). Conform de 1e en 2e bestuursrapportage 2024 is vanuit de reserve majeure projecten in 2024 € 750.000 gestort in de reserve afschrijvingslasten investeringen, dit in verband met de dekking van de (lopende) infrawerkzaamheden met betrekking tot programma centrum Echt.

Lasten	**2024**
Programma 1: Bevolking en bestuur	
Lasten < € 50.000	32.000
Totaal programma 1	**32.000**
Programma 3: Beheer openbare ruimte	
Verbreding A2 Vonderen-Kerensheide-dwarsverbindingen	335.537
SPUK regeling CDOKE	735.873
Lasten < € 50.000	22.431

Totaal programma 3	**1.093.841**
Programma 4: Onderwijs	
Project inhalen COVID gerelateerde onderwijsvertraging	92.378
Totaal programma 4	**92.378**
Programma 6: Sociaal Domein	
Lasten < € 50.000	33.547
Totaal programma 6	**33.547**
Programma 7: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	
Huisvesting aandachtsgroepen	120.000
Totaal programma 7	**120.000**
Programma 9: Economische zaken en grondexploitaties	
Grondexploitatie de Berk	33.352
Grondexploitatie de Loop	18.694
Grondexploitatie Businesspark Midden-Limburg	22.837
Grondexploitatie Businesspark Midden-Limburg (afname boekwaarde)	103.044
Grondexploitatie herstruct. Locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt	485
Grondexploitatie Livar Experience Centre	17.814
Grondexploitatie dakpannenlocatie Cuijpers Echt	368
Grondexploitatie uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	213.313
Grondexploitatie RvR Weijenpasweg	17.201
Grondexploitatie bedrijvenpark de Loop Echt	45.326
Grondexploitatie bedrijvenpark de Loop Echt (afname boekwaarde)	940.709
Doorbetaling startbouwimpuls subsidie project Willibrordusplein	150.000
Kosten aankoop landbouwgronden	380.000
Totaal programma 9	**1.943.143**
Programma 10: Algemene dekkingsmiddelen	
Lasten < € 50.000	31.545
Totaal programma 10	**31.545**
Algemene reserve	52.288
Algemene reserve Grondbedrijf	554.700
Reserve parkeerplaatsen	137.500
Reserve algemeen jeugdbeleid	50.000
Reserve onderwijsachterstandenbeleid	300.955
Reserve revolverende investeringen	351.920
Reserve vermindering kapitaallasten	1.981.397

Reserve jeugdhulp	501.344
Reserve restant budgetten	2.481.687
Reserve duurzaamheid	574.719
Reserve majeure projecten	78.486
Reserve afschrijvingslasten investeringen	4.153.000
Reserve regiodeal	1.322.000
Reserve grootschalige evenementen	500.000
Reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf	500.000
Stortingen reserves < € 50.000	66.433
Incidentele stortingen reserves	**13.606.429**
Totaal generaal lasten	**16.952.883**

Toelichting incidentele lasten

Programma 3: Beheer openbare ruimte

Verbreding A2 Vonderen-Kerensheide-dwarsverbindingen

In 2024 is de bijdrage van de gemeente Echt-Susteren voor de realisatie van de dwarsverbinding Slagmolen voldaan. Dekking heeft plaatsgevonden uit de reserve vermindering kapitaallasten voor een bedrag van € 335.537.

SPUK regeling CDOKE

In 2024 zijn uitgaven gedaan voor de versterking van de capaciteit in de vorm van de inzet van eigen personeel, inhuur van personeel en overige goederen en diensten in het kader van de regeling ter hoogte van € 735.873.

Programma 4: Onderwijs

Project inhalen COVID gerelateerde onderwijsvertraging

Er zijn uitgaven gedaan in het kader van de specifieke uitkering inhalen COVID gerelateerde onderwijsvertragingen (€ 92.378). Deze uitgaven hebben onder andere betrekking op subsidie voor een jongeren informatie punt, jongerenwerk in het voorgezet onderwijs en MBO.

Programma 7: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Huisvesting aandachtsgroepen

Na een eerdere vertraging in de voorbereiding van de realisatie van de 48 verblijfsruimten in dit kader, heeft in 2024 bevoorschotting plaatsgevonden van € 120.000. Het project dient uiterlijk 31 december 2026 te zijn gerealiseerd.

Programma 9: Economische zaken en grondexploitaties

Grondexploitaties

Mutaties inzake grondexploitaties zijn incidenteel. Hierbij is de afname van de boekwaarde separaat in bovenstaand overzicht van incidentele lasten weergegeven. De winstnemingen 2024 met betrekking tot de complexen zijn toegevoegd aan de Algemene reserve Grondbedrijf.
Onderstaand een specificatie van de overige lasten 2024:

- “de Berk”, planontwikkelingskosten € 29.908) en acquisitie (€ 3.444)
- “de Loop”, interne uren (€ 3.600), interne bewegwijzering (€ 10.000), planontwikkelings-kosten (€ 979) en rente (€ 4.115)
- “Businesspark Midden Limburg”, woonrijp maken (€ 21.659) en rente (€ 1.178)
- “Bocage”, grondverwerving (€ 1) en woonrijp maken (€ 230)

- “herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt”, interne uren (€ 485)
- “Livar Experience Centre”, planontwikkelingskosten (€ 17.369) en rente (€ 445)
- “Dakpannenlocatie Cuijpers”, rente (€ 368)
- “uitbreiding bedrijventerrein de Berk III” interne uren (€ 24.433) grondverwerving (€ 124.822) planontwikkelingskosten (€ 53.760), bouwrijp maken (€ 16.598) en rente (-€ 6.300)
- “Ruimte voor Ruimte Weijenpasweg”, interne uren (€ 8.245) en planontwikkelingskosten (€ 8.692) en rente € 264)
- “bedrijvenpark de Loop Echt”, interne uren (€ 10.712), grondverwerving (€ 1), bouwrijp maken (€ 32.185), planontwikkelingskosten (€ 1.541) en rente (€ 887)

Doorbetaling Startbouwimpuls subsidie project Willibrordusplein
De aan de gemeente Echt-Susteren toegekende subsidie in het kader van de regeling Startbouwimpuls ad. € 150.000 is in 2024 doorbetaald aan de ontwikkelaar.

Kosten aankoop landbouwgronden
In 2024 is een pachtontbindingsvergoeding voldaan van € 380.000.

Toelichting incidentele stortingen reserves
Algemene reserve
In 2024 heeft een toerekening van interne planontwikkelingskosten plaatsgevonden naar de grondexploitatiecomplexen “De Loop” (€ 3.600), “Herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt” (€ 485), “Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III” (€ 24.433), RvR Weijenpasweg voor een bedrag van € 8.245 en “Bedrijvenpark de Loop Echt” (€ 15.525). Conform nota reserves en voorzieningen 2023 en de raadsvoorstellen en -besluiten d.d. 11 december 2024 zijn deze bedragen via de algemene reserve gestort in de reserve majeure projecten.

Algemene reserve Grondbedrijf (ARG)
In 2024 is € 247.003 aan winstnemingen 2024 (berekend volgens de “Percentage of completion-methode (Poc-methode)) toegevoegd aan deze reserve. Verder zijn 2 grondexploitaties afgesloten met een winst van in totaal € 162.178 en is € 103.824 aan gerealiseerde winst inzake “Businesspark Midden-Limburg” uit voorgaande jaren overgeboekt van de reserve winst grondexploitaties (RWG) naar de ARG. Bovendien is de vrijval van de voorziening verliezen grondexploitaties inzake “Livar experience Centre” (€ 41.695) conform raadsbesluitvorming d.d. 11 december 2024 gestort in onderhavige reserve.

Reserve parkeerplaatsen
Door de ontwikkelaar van het bestemmingsplan Swentiboldstraat 2a Susteren is € 27.500 en door de ontwikkelaar van bestemmingsplan Bouwplan Chatelainplein Pey is € 110.000 betaald in verband met het niet kunnen realiseren van parkeerplaatsen. Beide bedragen zijn in de reserve gestort.

Reserve algemeen jeugdbeleid
De totale storting in de reserve is € 50.000 in verband met een overheveling van € 50.000 voor praktijkondersteuners voor huisartsen (jeugd) conform de 2e bestuursrapportage 2024.

Reserve onderwijsachterstandenbeleid
Conform de 1e bestuursrapportage 2024 is eenmalig een bedrag gestort van € 200.000 in de reserve OAB vanuit de reserve vermindering kapitaallasten. Daarnaast wordt het restant op de subsidies professionele instelling peuteropvang van € 100.955 conform nota reserves en voorzieningen 2023 gestort in de reserve onderwijsachterstandenbeleid. Uitgaande van het vastgestelde plafond op de reserve onderwijsachterstandenbeleid van € 200.000 wordt het surplus op de reserve van € 174.945 weer teruggestort in de reserve vermindering kapitaallasten.

Reserve revolverende investeringen
In 2024 is vanuit de opbrengst gemeentelijke eigendommen € 351.920 toegevoegd.
Daarnaast is in de 1e bestuursrapportage 2024 besloten om de onderzoekskosten inzake de verkoop van het voormalige schoolgebouw Houtstraat 48 te dekken uit de reserve revolverende investeringen. De gemaakte kosten in 2024 bedroegen € 4.216.

Reserve vermindering kapitaallasten
In 2024 hebben de volgende stortingen plaatsgevonden in de reserve vermindering kapitaallasten, in totaal is € 1.981.396 gestort.

- Bestemming rekeningsaldo 2023 € 112.621
- Bestemming saldo 2e berap 2024 € 904.636
- Surplus reserve Onderwijsachterstandenbeleid € 174.945
- Verduurzaming Turnhal, The Cube en zwembad € 67.900
- Herinrichting Corneliushof Dieteren €247.474
- Vrijval kapitaallasten school Roosteren € 25.742
- Planvoorbereiding Spooremplacement Susteren € 90.000
- Stedenbouwkundige Adviezen € 8.038
- LPS projectenkaart € 272.588
- Verharding basketbalveld Bandertlaan € 27.452
- Haeselersbroek/veld € 50.000

Reserve jeugdhulp
In 2024 is conform de jaarrekening 2023 € 363.500 gestort in de reserve jeugdhulp vanuit de bestemming van het rekeningsaldo. Verder hebben in de 2e bestuursrapportage 2024 twee stortingen plaatsgevonden. Dit betreft een overheveling van € 50.000 naar 2025 om acties te financieren in het kader van de landelijke hervormingsagenda en regionale beleidskaders. En tot slot een overheveling van € 87.844 projectbudget naar 2025 voor preventieve dyslexie. De totale storting is € 501.344.

Reserve restant budgetten
Middels de 2e bestuursrapportage 2024 zijn een aantal specifieke budgetten van 2024 (gedeeltelijk) overgeheveld naar 2025 omdat de betreffende werkzaamheden naar verwachting pas in 2025 zullen worden uitgevoerd. De daarbij behorende dekkingsmiddelen worden geparkeerd in de reserve restantbudgetten. Deze reserve doet vervolgens dienst als dekkingsmiddel voor de overgehevelde budgetten in 2025. Daarvoor is (per peildatum 15 oktober 2024) een inschatting gemaakt van de bestedingen 2024 en het bedrag van overheveling naar 2025. Bij de jaarrekening 2024 vinden aan de hand van de werkelijke uitgaven, de daadwerkelijke stortingen in de reserve restantbudgetten plaats. In 2024 is € 2.481.687 gestort.

Reserve duurzaamheid
Het saldo op de CDOKE-gelden wordt conform de 2e bestuursrapportage 2024 toegevoegd aan de reserve duurzaamheid voor een bedrag van € 574.719.

Reserve majeure projecten
Refererende aan de nota reserves en voorzieningen 2023 zijn toegevoegd aan de reserve majeure projecten:

- Het restresultaat van ""Locatie Julianastraat/Emmastraat/ Mussenstraat" (€ 26.198);
- De door de door de Algemene Dienst ontvangen vergoeding voor ambtelijke uren (totaal € 52.288) met betrekking tot de grondexploitaties "Herstructurering voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt" (voor een bedrag van € 485), "de Loop" (€ 3.600), "uitbreiding bedrijventerrein de Berk III" (€ 24.433), RvR Weijenpasweg (€ 8.245) en "Bedrijvenpark de Loop Echt" (€ 15.525).

Reserve afschrijvingslasten investeringen
In 2024 is de reserve afschrijvingslasten investeringen aangevuld ter dekking van de afschrijvingslasten van de volgende investeringen:

- Programma centrum Echt (van reserve majeure projecten) € 750.000
- Stroomvoorziening gemeente en gemeenschapshuizen € 421.000
- Renovatie gemeentehuis € 2.432.000
- Aanleg padelbanen € 350.000
- Aanpassing tennisbanen TC Echt € 200.000

Reserve regiodeal
In het kader van de bestemming van het rekeningsaldo 2023 is besloten om € 1.322.000 toe te voegen aan de reserve regiodeal.

Reserve grootschalige evenementen
In het kader van de bestemming van het rekeningsaldo 2023 is besloten om € 500.000 toe te voegen aan de reserve grootschalige evenementen.

Reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf
In de 2e bestuursrapportage 2024 is besloten € 500.000 te storten in de reserve toekomstige ontwikkelingen gemeentewerf, dit in verband met de eventuele nieuwbouw van de gemeentewerf. Deze storting is in 2024 gerealiseerd, waarmee het saldo van de reserve op 31 december 2024 € 500.000 is.

4.2 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Definitie

De verplichting tot de opname van een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vloeit voort uit artikel 19, lid d (begroting) en 28, lid d (rekening).

Baten	2024
Programma 1: Bevolking en bestuur	
Onttrekking reserve verkiezingen	14.000
Totaal programma 1	**14.000**
Programma 3: Beheer openbare ruimte	
Onttrekking reserve afschrijvingslasten investeringen (Heerdstraat)	14.525
Onttrekking reserve afschrijvingslasten investeringen (Programma Centrum Echt)	10.240
Totaal programma 3	**24.765**
Programma 5: Cultuur en sport	
Onttrekking reserve afschrijvingslasten investeringen (Voetbalvelden kunstgras)	6.933
Onttrekking reserve afschrijvingslasten (cult centrum Plats 1)	84.649
Onttrekking reserve afschrijvingslasten (aankoop Bandertlaan 13)	5.331
Totaal programma 5	**96.913**
Programma 6: Sociaal domein	
Onttrekking reserve afschrijvingslasten inv. (jongerenvoorziening In De Bandert)	16.098
Onttrekking reserve afschrijvingslasten (uitbr gem huis Oos Heem)	14.333
Totaal programma 6	**30.431**
Totaal generaal baten	**166.109**

Lasten	2024
Programma 1: Bevolking en bestuur	
Storting reserve verkiezingen	16.000
Totaal programma 1	**16.000**
Programma 8: Economische zaken en grondexploitaties	
Storting rente Algemene reserve grondbedrijf	49.465
Storting rente reserve winst grondexploitaties	2.609
Totaal programma 8	**52.074**
Totaal generaal lasten	**68.074**

4.3 Incidentele en structurele baten en lasten rekening 2024

	Begroting 2024	Wijziging 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024		
				Totaal	Incidenteel	Structureel
Lasten Bevolking en Bestuur	8.394.477	423.984	8.818.461	10.112.239	32.000	10.080.239
Lasten Openbare orde en veiligheid	3.353.132	151.192	3.504.324	3.610.171	0	3.610.171
Lasten Beheer openbare ruimte	16.124.554	1.714.334	17.838.888	17.504.241	1.093.841	16.410.400
Lasten Onderwijs	2.171.963	667.153	2.839.116	2.052.970	92.378	1.960.592
Lasten Cultuur & Sport	4.657.674	855.229	5.512.903	5.190.554	0	5.190.554
Lasten Sociaal Domein	44.309.787	12.034.184	56.343.971	53.257.139	33.547	53.223.592
Lasten Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.180.694	409.988	1.590.682	1.525.006	120.000	1.405.006
Lasten Omgevingsrecht	3.871.795	1.389.890	5.261.685	4.498.512	0	4.498.512
Lasten Economische Zaken en grondexploitaties	5.802.184	3.138.231	8.940.415	8.391.540	1.943.143	6.448.397
Totaal lasten programma's	**89.866.260**	**20.784.185**	**110.650.445**	**106.142.371**	**3.314.909**	**102.827.462**
Baten Bevolking en Bestuur	939.083	-166.000	773.083	997.422	0	997.422
Baten Openbare orde en veiligheid	91.744	0	91.744	172.435	0	172.435
Baten Beheer openbare ruimte	9.455.410	671.842	10.127.252	10.553.898	735.873	9.818.025
Baten Onderwijs	639.449	269.859	909.308	763.132	92.378	670.754
Baten Cultuur & Sport	504.761	455.503	960.264	978.292	0	978.292
Baten Sociaal Domein	26.699.444	7.496.790	34.196.234	33.949.253	547.367	33.401.886
Baten Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	127.909	120.000	247.909	289.111	120.000	169.111
Baten Omgevingsrecht	958.508	1.316.155	2.274.663	1.823.635	0	1.823.635
Baten Economische Zaken en grondexploitaties	5.577.389	-319.613	5.257.776	4.322.149	2.762.368	1.559.781
Totaal baten programma's	**44.993.697**	**9.844.536**	**54.838.233**	**53.849.328**	**4.257.986**	**49.591.342**
Saldo van lasten en baten programma's	**44.872.563**	**10.939.649**	**55.812.212**	**52.293.043**	**-943.077**	**53.236.120**
Lasten algemene dekkingsmiddelen	2.178.463	-1.267.252	911.211	1.395.303	0	1.395.303
Lasten overhead	8.166.605	942.279	9.108.884	8.849.841	0	8.849.841
Lasten vennootschapsbelasting	0	31.545	31.545	31.545	31.545	0
Lasten onvoorzien	103.500	-61.500	42.000	0	0	0
Totaal lasten diversen	**10.448.568**	**-354.928**	**10.093.640**	**10.276.689**	**31.545**	**10.245.144**
Baten algemene dekkingsmiddelen	56.728.629	6.133.177	62.861.806	63.412.704	0	63.412.704
Baten overhead	107.725	0	107.725	244.560	0	244.560
Totaal baten diversen	**56.836.354**	**6.133.177**	**62.969.531**	**63.657.264**	**0**	**63.657.264**
Saldo van diversen	**-46.387.786**	**-6.488.105**	**-52.875.891**	**-53.380.574**	**31.545**	**-53.412.119**
Saldo van lasten en baten programmas en diversen	**-1.515.223**	**4.451.544**	**2.936.321**	**-1.087.531**	**-911.532**	**-175.999**
Onttrekkingen reserves	1.937.137	14.103.616	16.040.753	15.959.994	15.793.884	166.110
Stortingen reserves	3.452.360	9.652.072	13.104.432	13.674.502	13.606.429	68.073
Saldo reserves	**1.515.223**	**-4.451.544**	**-2.936.321**	**-2.285.491**	**-2.187.455**	**-98.036**
Geraamd resultaat	**0**	**0**	**0**	**-3.373.022**	**-3.098.987**	**-274.035**
Totaal lasten	103.767.188	30.081.329	133.848.517	130.093.563	16.952.883	113.140.680
Totaal baten	103.767.188	30.081.329	133.848.517	133.466.585	20.051.870	113.414.715
TOTAAL	**0**	**0**	**0**	**-3.373.022**	**-3.098.987**	**-274.035**

5. Aanwending post onvoorzien

Jaarrekening
2024

5. Aanwending post onvoorzien

Overzicht post onvoorziene uitgaven 2024			
Primitieve begroting		**€**	**103.500**
2e berap 2024 vervanging ambtsketen burgemeester	-	€	8.000
2e berap 2024 aframen onvoorzien	-	€	€ 53.500
Saldo 31 december 2024		**€**	**42.000**

Gemeente Echt-Susteren

6. Overzicht kredieten en toelichting

Jaarrekening

2024

Overzicht Restantkredieten Inkomsten 2024

Functienummer	Omschrijving van de Inkomsten	Raadsbesluit en Goedkeuring G.S.	Oorspronkelijk krediet	Aanvullend krediet	Inkomsten t/m vorig dienst-jaar (2023)	Inkomsten 2024	Afronding krediet	Restant krediet	Opmerkingen
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
70020106	Duurzaamheid gemeentehuis 2020	Begr. Wijz. 22 1BR23	297.398,00					297.398,00	
72100013	Alg. Verkeerstechn. Aanp. (mip22)	Begr. Wijz. 70 2BR23	258.429,00		168.430,70	89.999,00	(0,70)	(0,00)	Bijdrage Rijk. Afgesloten in 2024
72100111	Apollo-locatie Echt	Begr. Wijz. 61 2BR24	248.314,00					248.314,00	Subsidie Start Bouw Impuls
72100247	Pr. Centrum Echt (KLC subs. 1BR23) w egen	Begr. Wijz. 22 1BR23	1.022.500,00		220.000,00	550.000,00		252.500,00	Bijdrage Provincie KLC2
72100249	Centrum Echt f4 (Wmip24)	Begr. Wijz. 61 2BR24	15.000,00			15.000,00			Bijdrage derden
72100250	Herinr. Centrum Echt (Wmip20)	Begr. Wijz. 30 2020	109.000,00					109.000,00	Bijdrage derden
72100255	Progr.centr.Echt/versterk. Centra kern	Begr. Wijz. 78 2BR21 Begr. Wijz. 61 2BR24	600.000,00	248.750,00	183.778,69	475.162,81	0,50	189.808,00	Bijdrage Provincie KLC1
75300011	Aanleg padelbanen 2022	Begr. Wijz. 22 1BR23 Begr. Wijz. 30 1BR24	56.255,00	300.000,00	52.578,00			303.677,00	Rijksbijdrage spuk sport en brutering krediet
75300601	Verbouw ing Bandertlaan 13 (de Ballon)	Begr. Wijz. 42 1BR22	100.000,00		100.000,00				Bijdrage Provincie. Afgesloten in 2024
76700009	Ontvlechten school MFC Roosteren 2022	Begr. Wijz. 12 2BR21 Begr. Wijz. 22 1BR23 Begr. Wijz. 61 2BR24	350.000,00	398.950,00	562.604,61	100.064,04	0,35	86.281,00	Bijdrage Dumava, provincie en opbrengst verkoop
76700010	Gemeenschapshuizen 2023					24.370,22	(0,22)	(24.370,00)	70% van de DUMAVA subsidie als voorschot ontvangen is niet geraamd
77220085	St Joost riool 2017	Begr. Wijz. 46 2e Berap Begr. Wijz. 73 2018	556.200,00	(51.239,00)	500.959,82	4.000,00	1,18	(0,00)	Bijdrage uit voorziening groot onderhoud riolering. Afgesloten in 2024
78305400	GEM Bocage beheer BV (vh Echt-Zuidoost)	Begr. Wijz. 5/2012 en jaarrekening 2012	9.000,00	(9.000,00)					Bijdrage Grondbedrijf (reserve deelneming GEM Bocage Beheer BV) Afsluiten
78305401	Grondexploitatiemij. Bocage C.V.	Begr. Wijz. 5/2012 en jaarrekening 2012	300.000,00	(300.000,00)					Bijdrage Grondbedrijf (Algemene reserve Grondbedrijf)
		Begr. Wijz. 5/2012 en jaarrekening 2012	2.500.000,00	(2.500.000,00)					Bijdrage Grondbedrijf (reserve deelneming GEM Bocage C.V.)
79140021	Lening EVV (10 jaar) 2022					10.000,00		(10.000,00)	Jaarlijkse aflossing op lening van 100K
			6.422.096,00	**(1.912.539,00)**	**1.788.351,82**	**1.268.596,07**	**1,11**	**1.452.608,00**	

Overzicht Restantkredieten Uitgaven 2024

Functienummer	Omschrijving van de Uitgaven	Raadsbesluit en Goedkeuring G.S.	Oorspronkelijk krediet	Aanvullend krediet	Uitgaven t/m vorig dienstjaar (2023)	Uitgaven 2024	Afronding krediet	Restant krediet	Opmerkingen
1	2	3	4	5		7	8	9	10
70020095	Hardware klantvolgsysteem	Begr. Wijz. 47 2019	10.000,00	10.000,00				20.000,00	
		Begr. Wijz. 17 MIP 2020							
70020102	Noodstroomvoorziening gemeentehuis 2024	Begr. Wijz. 28 1BR24	36.000,00					36.000,00	
70020103	Renovatie gemeentehuis uit dekkingsreserve	Begr. Wijz. 28 1BR24	2.432.000,00			1.453,04	(0,04)	2.430.547,00	
70020104	Renovatie gemeentehuis niet uit dekkingsres.	Begr. Wijz. 28 1BR24	1.500.000,00	2.500.000,00				4.000.000,00	2,5 mio van renovatie schoolgebouwen
		Begr. Wijz. 41 1BR24							74210230, 74210231, 74210232
70020106	Duurzaamheid gemeentehuis 2020	Begr. Wijz. 17 MIP 2020	200.000,00	981.667,00	12.545,00			1.169.122,00	
71200380	Brandkranen	Begr. Wijz.48 2015	393.500,00		126.616,17	0,00	(0,17)	266.884,00	
72100003	Alg. verkeerstechn. Aanp. (mip21)	Begr. Wijz. 26 MIP 2021	250.000,00		72.595,25	179.388,01	(0,26)	-1.983,00	Afgesloten in 2024
72100007	Update VRI's (mip21)	Begr. Wijz. 26 MIP 2021	50.000,00		24.948,53	12.451,20	0,27	12.600,00	
72100011	Evenementenlocatie buitenaccomodatie	Begr. Wijz. 22 1BR23	515.000,00					515.000,00	
72100013	Alg. verkeerstechn. Aanp. (mip22)(K)	Begr. Wijz. 17 MIP 2022	250.000,00	258.429,00	336.241,40	172.188,00	(0,40)	0,00	Afgesloten in 2024
		Begr. Wijz. 70 2BR23							
72100014	Alg. verkeertechn. aanp. (MIP23)	Begr. Wijz. 10 MIP 2023	250.000,00					250.000,00	
72100016	Alg. verkeerstechn. Aanpassingen (mip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	250.000,00			158.273,40	(0,40)	91.727,00	
72100036	Aanleg pad Hommelweg S. (W1BR24)	Begr. Wijz. 28 1BR24	70.000,00			46.599,92	0,08	23.400,00	
72100077	Parkeerinrichting Nieuwstadt (W1BR24)	Begr. Wijz. 28 1BR24	350.000,00			112.832,22	(0,22)	237.168,00	
72100111	Apollo-locatie Echt	Begr. Wijz. 2BR24	248.314,00					248.314,00	Subsidie Start Bouw Impuls
72100152	Nieuwstadt f5 (Wmip23)	Begr. Wijz. 10 MIP 2023	640.000,00		638.027,14	2.766,16	(0,30)	-793,00	Afgesloten in 2024
72100153	Nieuwstadt f6 (Wmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	220.000,00			60.187,27	(0,27)	159.813,00	
72100247	Pr. Centrum Echt (KLC subs. 1BR23) wegen	Begr. Wijz. 22 1BR23	1.022.500,00		620.772,25	274.443,47	0,28	127.284,00	Subsidie KLC2
72100248	Centrum Echt f3 (Wmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	175.794,00			175.794,00			Afgesloten in 2024
72100249	Centrum Echt f4 (Wmip24)	Begr. Wijz. 23 MIP 2024	510.750,00	15.000,00		520.757,12	(0,12)	4.993,00	Staan laten, dient nog bijdrage op binnen
		Begr. Wijz. 61 2BR24							te komen

Overzicht Restantkredieten Uitgaven 2024

72100250	Herinr. Centrum Echt (Wmip20)	Begr. Wijz. 17 MIP 2020	3.509.000,00		3.508.999,64	0,00	0,36	0,00	Staan laten, dient nog bijdrage op binnen
		Begr. Wijz. 30 1BR20							te komen
		Begr. Wijz. 59 1BR20							
72100252	Centrum Echt f5 (Wmip24)	Begr. Wijz. 28 1BR24	500.000,00			500.000,00		0,00	Afsluiten in 2024
72100253	Centrum Echt F6 (2BR24W)	Begr. Wijz. 61 2BR24	250.000,00			118.287,17	(0,17)	131.713,00	
72100255	Progr. Centr. Echt /versterk.centra.kern	Begr. Wijz. 78 2BR21	600.000,00	248.750,00	183.778,21	475.162,81	(0,02)	189.809,00	Subsidie KLC1
		Begr. Wijz. 61 2BR24							
72100370	Aanp. Fietspad Parallelweg (Mip19)	Begr. Wijz. 47 2019	160.000,00					160.000,00	
72100420	Gebiedsvisie Roosteren f1 (Wmip21)	Begr. Wijz.. 26 MIP2021	700.000,00		269.683,88	430.716,53	(0,41)	-400,00	Afsluiten in 2024
72100431	Gebiedsvisie Roosteren fase 2 (Wmip22)	Begr.Wijz. 17 MIP 2022	500.000,00		4.407,77	43.013,01	0,22	452.579,00	
72100432	Geb. Visie Roosteren f3 (Wmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	1.000.000,00			9.728,00		990.272,00	
72100445	Susteren West (Wmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	800.000,00			50.946,25	(0,25)	749.054,00	
72100485	Dieteren (Wmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	300.000,00			2.919,00		297.081,00	
72100486	Grondverwerving Dieteren infra (mip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	350.000,00					350.000,00	
72100487	Aanleg infra proj. ontw. Dieteren (Wmip24)	Begr Wijz. 21	400.000,00	150.000,00		38.391,00		511.609,00	
		Begr. Wijz. 28 1BR24							
72100610	Strummenkampstr, St Joost (Wmip2020)	Begr. Wijz. 17 MIP 2020	110.000,00	400.000,00	491.729,49	19.299,68	(0,17)	-1.029,00	Afgesloten in 2024
		Begr. Wijz. 59 1BR20							
72100631	Gebiedsvisie Peij fase 2 (Wmip22)	Begr. Wijz. 17 MIP 2022	1.000.000,00		116.764,20	396.622,57	0,23	486.613,00	
72100632	Geb. Visie Peij f3 (Wmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	500.000,00			4.865,00		495.135,00	
73410024	Aankoop gronden Parcway	Begr. Wijz. 42 1BR21	64.000,00		63.319,56		0,44	680,00	Afgesloten in 2024
73410025	Aankoop ruilgrond De Berk III	Begr. Wijz. 42 1BR21	225.000,00	52.000,00	180.402,28	16.410,00	(0,28)	80.188,00	
		Begr. Wijz. 66 2BR21							
73410026	Budget gelegenheidsaankopen grond	Begr. Wijz. 26 2022	2.500.000,00	-200.000,00	491.181,38	1.591.850,27	0,35	216.968,00	
		Begr. Wijz. 61 2BR24							
73410027	Budget gelegenheidsaank. gebouw en Bleekw al 4-6-8	Begr. Wijz. 61 2BR24	250.000,00			465.000,00		-215.000,00	Afgesloten in 2024
73410028	Gelegenheidsaankopen gebouw en - Roosteren 15 en 24	Begr. Wijz. 61 2BR24	450.000,00			345.000,00		105.000,00	Afgesloten in 2024

Overzicht Restantkredieten Uitgaven 2024

74210230	Renovatie schoolgebouw BO 2022	Begr. Wijz. 18 MIP 2022	1.000.000,00	-1.000.000,00				0,00	Overgeheveld naar 70020104
		Begr. Wijz. 41 1BR24							
74210231	Renovatie schoolgebouw BO 2023	Begr. Wijz. 30 MIP 2023	1.000.000,00	-1.000.000,00				0,00	Overgeheveld naar 70020104
		Begr. Wijz. 41 1BR24							
74210232	Renovatie schoolgebouw en BO 2024	Begr. Wijz. 22 MIP 2024	1.000.000,00	-500.000,00				500.000,00	500k naar renovatie gemeentehuis
		Begr Wijz. 41 1BR24							70020104
74410050	Renovatie Connectcollege 2021	Begr. Wijz. 42 1BR21	1.000.000,00					1.000.000,00	
74410051	Renovatie Connectcollege 2022	Begr. Wijz. 18 MIP 2022	1.000.000,00					1.000.000,00	
75300011	Aanleg padelbanen 2022	Begr. Wijz. 29 2022	461.500,00	706.225,00	228.118,09	802.622,77	0,14	136.984,00	
		Begr. Wijz. 22 1BR23							
		Begr. Wijz. 2 2024							
		Begr. Wijz. 30 1BR24							
75300012	Akoestische maatregelen sporthallen	Begr. Wijz. 22 2023 1BR23	134.000,00			2.117,50	0,50	131.882,00	
75300013	Aanpassing tennisbanen TC Echt 2024	Begr. Wijz. 2	200.000,00			200.000,00			Afgesloten in 2024
75300300	Aanpassing Albertzaal Roosteren 2022	Begr. Wijz. 12 2022	417.577,00		245.605,75	78.446,31	(0,06)	93.525,00	
		Begr. Wijz. 52 2BR23							
75300502	Grondverw erving Bandert Noordw esthoek	Begr. Wijz. 28 1BR24	57.627,00	50.000,00		106.347,24	(0,24)	1.280,00	Afgesloten in 2024
		Begr. Wijz. 43 1BR24							
75300601	Verbouw ing Bandertlaan 13 (De Ballon)	Begr. Wijz. 27 MIP 2021	465.000,00	229.300,00	683.292,26	12.100,00	(0,26)	-1.092,00	Afgesloten in 2024
		Begr. Wijz. 78 2BR21							
		Begr. Wijz. 22 1BR22							
75306000	Turnhal In de Bandert 2021	Begr. Wijz. 27 MIP 2021	1.362.237,00		1.347.147,86		0,14	15.089,00	
		Begr. Wijz. 42 1BR21							
75310168	Renovatie sportterreinen 2024	Begr. Wijz. 22 MIP 2024	310.000,00			76.141,75	0,25	233.858,00	
75310191	Verledding verl. sportterreinen 3e tranche	Begr. Wijz. 22 1BR23	100.000,00			116.223,40	(0,40)	-16.223,00	
75410062	Evenementenlocatie binnenaccomodaties	Begr. Wijz. 22 1BR23	285.000,00		943,80	207.146,56	0,64	76.909,00	
75500001	Aankoop grond Rode Beek	Begr. Wijz. 22 2022	64.000,00	11.000,00	59.616,60	7.777,83	0,57	7.605,00	
		Begr. Wijz. 42 1BR2022							
76700007	Aanpassingen Peijerhoaf	Begr. Wijz. 0 2020	302.500,00		111.957,48		0,52	190.542,00	
76700008	Straatmeubilair Wolfsberg Peij	Begr. Wijz. 42 2019	50.000,00		3.804,92	46.195,00	0,08	0,00	Afgesloten in 2024
76700009	Ontvlechten school MFC Roosteren	Begr. Wijz. 12 2022	491.000,00	1.059.000,00	1.498.418,91	66.547,97	0,12	-14.967,00	

Overzicht Restantkredieten Uitgaven 2024

76700010	Gemeenschapshuizen 2023	Begr. Wijz. 30 MIP 23	2.500.000,00	560.000,00	30.072,41	773.066,69	(0,10)	2.256.861,00	
		Begr. Wijz. 22 MIP 24							
		Begr. Wijz. 61 2BR24							
77220085	St. Joost riool 2017	2e Berap 2017	556.200,00	-51.239,00	500.961,22	4.000,00	(0,22)	0,00	Afgesloten in 2024
		Begr. Wijz. 73 2018							
77220153	Nieuw stadt f6 (Rmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	500.000,00			45.916,75	0,25	454.083,00	
77220175	Bovenste Eind Echt (riool MIP 17)	MIP 2017	400.000,00		382.077,32	13.126,60	0,08	4.796,00	volgt nog archeologische afrekening
77220248	Centrum Echt f3 (Rmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	400.000,00			373.620,66	0,34	26.379,00	
77220249	Centrum Echt f4 (Rmip24)	Begr. Wijz. 23 MIP 2024	170.250,00			170.250,00		0,00	Afgesloten in 2024
77220251	Pr. Centrum Echt (add. F2.1BR23) riool)	Begr. Wijz. 52 2BR23	338.000,00		200.774,75	137.255,00	0,25	-30,00	Afgesloten in 2024
77220431	Gebiedsvisie Roosteren f2 (Rmip22)	Begr. Wijz. 17 MIP 2022	500.000,00		1.924,65	23.886,36	(0,01)	474.189,00	
77220432	Geb. Visie Roosteren f3 (Rmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	1.000.000,00			9.728,00		990.272,00	
77220445	Susteren West (Rmip24)	Begr. Wijz. 19 MIP 2024	1.500.000,00			64.912,00		1.435.088,00	
77220420	Gebiedsvisie Roosteren f1 (Rmip21)	Begr. Wijz.. 26 MIP 2021	300.000,00		27.479,30	272.521,00	(0,30)	0,00	Afgesloten in 2024
77220601	Wateroverlast Slek (Rmip20)	Begr. Wijz. 17 2020	400.000,00		384.497,26	17.010,00	(0,26)	-1.507,00	Afgesloten in 2024
77220625	Gebiedsvisie Peij f 1.1 (Rmip21)	Begr. Wijz.. 26 MIP 2021	600.000,00		540.103,93	59.896,00	0,07	0,00	Afgesloten in 2024
77220631	Gebiedsvisie Peij f 2 (Rmip22)	Begr. Wijz. 17 MIP 2022	750.000,00		5.283,39	727.657,00	(0,39)	17.060,00	
77220632	Geb. Visie Peij f3 (Rmip24)	Begr. Wijz 19 MIP 2024	500.000,00			4.865,00		495.135,00	
78200010	Startersleningen	Begr. Wijz. 95 2016	100.000,00	800.000,00	700.000,00	200.000,00		0,00	Afgesloten in 2024
		1e berap 2016							
		Begr. Wijz. 27/2016							
		Kadernota 2017							
		Kadernota 2018							
		Kadernota 2019							
		Begr. Wijz. o 2020							
		Kadernota 2021							
		1e berap 2023							
78305400	GEM Bocage beheer BV (vh Echt-Zuidoost)	Raadsbesluit dd 3-7-2008	9.000,00		9.000,00			0,00	Bijdrage Grondbedrijf (reserve deelneming GEM Bocage Beheer BV) Afsluiten

Overzicht Restantkredieten Uitgaven 2024

78305401	Grondexploitatiemij. Bocage C.V.	Begr. Wijz. 23 2012	2.800.000,00		2.727.151,00			72.849,00	Bijdrage Grondbedrijf (Algemene reserve Grondbedrijf en reserve deelneming GEM Bocage C.V.)
79140021	Lening EVV (2022) 10 jaar	2BR22 Lening EVV	100.000,00		100.000,00				
79140022	Lening verduurzaming verenigingsaccommodaties	Begr. Wijz. 52 2BR23	350.000,00					350.000,00	
Totaal			**47.015.749,00**	**5.280.132,00**	**16.930.243,05**	**10.844.722,49**	**0,46**	**24.520.915,00**	

Gemeente Echt-Susteren

7. Taakvelden per programma

Jaarrekening

2024

		Overzicht programma's	Primitieve raming 2024	Raming na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil raming -/- realisatie 2024
Saldo van baten en lasten						
	Lasten					
	0100 - Bevolking en Bestuur		8.818.461	8.818.461	10.112.239	-1.293.778
		0.1 - Bestuur	6.680.556	6.680.556	7.765.635	-1.085.079
		0.2 - Burgerzaken	2.000.989	2.000.989	2.202.091	-201.102
		7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	136.916	136.916	144.513	-7.597
	0200 - Openbare orde en veiligheid		3.504.324	3.504.324	3.610.171	-105.847
		1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	2.856.101	2.856.101	2.825.811	30.290
		1.2 - Openbare orde en veiligheid	648.223	648.223	784.359	-136.136
	0300 - Beheer openbare ruimte		17.838.888	17.838.888	17.504.241	334.647
		2.1 - Verkeer en vervoer	7.029.997	7.029.997	6.375.709	654.288
		2.5 - Openbaar vervoer	0	0	0	0
		5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.336.161	3.336.161	3.288.864	47.297
		6.3 - Inkomensregelingen	60.000	60.000	67.562	-7.562
		7.2 - Riolering	2.938.254	2.938.254	3.099.596	-161.342
		7.3 - Afval	4.125.192	4.125.192	4.012.141	113.051
		7.4 - Milieubeheer	327.309	327.309	643.440	-316.131
		7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	21.975	21.975	16.930	5.045
	0400 - Onderwijs		2.839.116	2.839.116	2.052.970	786.146
		4.2 - Onderwijshuisvesting	1.239.559	1.239.559	1.011.415	228.144
		4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.514.006	1.514.006	964.171	549.835
		6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	85.551	85.551	77.384	8.167
	0500 - Cultuur & Sport		5.512.903	5.512.903	5.190.554	322.349
		3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	56.300	56.300	94.286	-37.986
		3.4 - Economische promotie	49.200	49.200	70.418	-21.218
		5.1 - Sportbeleid en activering	1.068.560	1.068.560	1.005.483	63.077
		5.2 - Sportaccommodaties	2.437.641	2.437.641	2.238.817	198.824
		5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cu	693.373	693.373	619.195	74.178
		5.4 - Musea	467.987	467.987	462.871	5.116

			5.5 - Cultureel erfgoed	97.115	97.115	75.047	22.068
			5.6 - Media	599.276	599.276	622.987	-23.711
			6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	43.451	43.451	1.450	42.001
		1000 - Sociaal Domein		56.343.971	56.343.971	53.257.139	3.086.832
			4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	963.976	963.976	960.500	3.476
			5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cu	184.425	184.425	181.516	2.909
			5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	21.650	21.650	20.650	1.000
			6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	8.895.651	8.895.651	8.097.504	798.147
			6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.613.328	2.613.328	2.452.976	160.352
			6.3 - Inkomensregelingen	14.570.731	14.570.731	13.360.528	1.210.203
			6.4 - WSW en beschut werk	3.702.472	3.702.472	3.772.288	-69.816
			6.5 - Arbeidsparticipatie	3.010.793	3.010.793	1.794.455	1.216.338
			6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.498.369	2.498.369	2.470.133	28.236
			6.71a - Hulp bij het huishouden (WMO)	4.122.210	4.122.210	4.228.387	-106.177
			6.71b - Begeleiding (WMO)	1.870.922	1.870.922	1.915.203	-44.281
			6.71c - Dagbesteding (WMO)	773.933	773.933	735.263	38.670
			6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0
			6.72a - Jeugdhulp begeleiding	926.124	926.124	987.316	-61.192
			6.72b - Jeugdhulp behandeling	2.554.453	2.554.453	2.474.622	79.831
			6.72c - Jeugdhulp dagbesteding	1.333.782	1.333.782	1.233.507	100.275
			6.72d - Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0
			6.73a - Pleegzorg	363.627	363.627	343.913	19.714
			6.73b - Gezinsgericht	370.573	370.573	407.227	-36.654
			6.73c - Jeugdhulp met verblijf overig	452.711	452.711	720.284	-267.573
			6.74a - Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verb	2.336.632	2.336.632	2.464.683	-128.051
			6.74b - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.548.448	1.548.448	1.446.058	102.390
			6.74c - Gesloten plaatsing	450.058	450.058	322.944	127.114
			6.81a - Beschermd wonen (WMO)	248.816	248.816	157.501	91.315
			6.81b - Maatschappelijke- en vrouwenopvang (V	32.785	32.785	32.434	351
			6.82a - Jeugdbescherming	596.273	596.273	786.900	-190.627
			6.82b - Jeugdreclassering	125.401	125.401	107.851	17.550
			7.1 - Volksgezondheid	1.775.828	1.775.828	1.782.494	-6.666

1300 - Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.590.682	1.590.682	1.525.006	65.676
0.5 - Treasury	80.200	80.200	72.835	7.365
8.1 - Ruimte en leefomgeving	790.404	790.404	797.163	-6.759
8.3 - Wonen en bouwen	720.078	720.078	655.008	65.070
1400 - Omgevingsrecht	5.261.685	5.261.685	4.498.512	763.173
7.4 - Milieubeheer	24.000	24.000	27.867	-3.867
8.3 - Wonen en bouwen	5.237.685	5.237.685	4.470.644	767.041
1500 - Economische Zaken en grondexploitaties	8.940.415	8.940.415	8.391.540	548.875
0.5 - Treasury	125.400	125.400	93.669	31.731
2.4 - Economische havens en waterwegen	3.771	3.771	3.771	0
3.1 - Economische ontwikkeling	407.330	407.330	396.485	10.845
3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.495.929	1.495.929	1.512.650	-16.721
3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	4.813.670	4.813.670	4.798.799	14.871
3.4 - Economische promotie	256.463	256.463	245.659	10.804
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	332.005	332.005	471.358	-139.353
8.1 - Ruimte en leefomgeving	1.327.064	1.327.064	797.543	529.521
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	178.783	178.783	71.605	107.178
1600 - Algemene dekkingsmiddelen	921.666	921.666	1.426.848	-505.182
0.5 - Treasury	164.386	164.386	610.040	-445.654
0.64 - Belastingen overig	493.078	493.078	417.307	75.771
0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkering	132.657	132.657	268.277	-135.620
0.8 - Overige baten en lasten	100.000	100.000	99.678	322
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)	31.545	31.545	31.545	0
1650 - Overhead	9.108.884	9.108.884	8.849.841	259.043
0.4 - Overhead	9.108.884	9.108.884	8.849.841	259.043
Totaal Lasten	**120.680.995**	**120.680.995**	**116.419.060**	**4.261.935**

	Baten					
	0100 - Bevolking en Bestuur	773.083	773.083	997.422	224.339
	0.2 - Burgerzaken	772.048	772.048	995.172	223.124
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	1.035	1.035	2.249	1.214
	0200 - Openbare orde en veiligheid	91.744	91.744	172.435	80.691
	1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	35.496	35.496	37.697	2.201
	1.2 - Openbare orde en veiligheid	56.248	56.248	134.739	78.491
	0300 - Beheer openbare ruimte	10.127.252	10.127.252	10.553.898	426.646
	2.1 - Verkeer en vervoer	207.760	207.760	404.429	196.669
	5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	32.846	32.846	44.465	11.619
	7.2 - Riolering	4.916.944	4.916.944	5.078.250	161.306
	7.3 - Afval	4.189.722	4.189.722	4.142.127	-47.595
	7.4 - Milieubeheer	728.794	728.794	817.876	89.082
	7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	51.186	51.186	66.751	15.565
	0400 - Onderwijs	909.308	909.308	763.132	-146.176
	4.2 - Onderwijshuisvesting	39.833	39.833	41.043	1.210
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	869.475	869.475	722.090	-147.385
	0500 - Cultuur & Sport	960.264	960.264	978.292	18.028
	3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	19.800	19.800	14.476	-5.324
	3.4 - Economische promotie	66.350	66.350	63.701	-2.649
	5.1 - Sportbeleid en activering	229.511	229.511	237.496	7.985
	5.2 - Sportaccommodaties	582.276	582.276	552.242	-30.034
	5.3 - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cu	1.414	1.414	3.074	1.660
	5.4 - Musea	60.741	60.741	78.500	17.759
	5.6 - Media	172	172	28.803	28.631
	1000 - Sociaal Domein	34.196.234	34.196.234	33.949.253	-246.981
	0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkering	18.150.915	18.150.915	18.272.874	121.959
	4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	52	52	2.117	2.065
	6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	4.168.060	4.168.060	4.465.134	297.074
	6.2 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	50.000	50.000	67.903	17.903
	6.3 - Inkomensregelingen	8.653.970	8.653.970	8.054.199	-599.771

			6.4 - WSW en beschut werk	550	550	550	0
			6.5 - Arbeidsparticipatie	951.640	951.640	627.805	-323.835
			6.6 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	418.736	418.736	424.916	6.180
			6.71a - Hulp bij het huishouden (WMO)			1.657	1.657
			6.81a - Beschermd wonen (WMO)	1.472.510	1.472.510	1.698.335	225.825
			7.1 - Volksgezondheid	329.801	329.801	333.763	3.962
		1300 - Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		247.909	247.909	289.111	41.202
			0.5 - Treasury	73.670	73.670	71.835	-1.835
			8.1 - Ruimte en leefomgeving	46.878	46.878	72.966	26.088
			8.3 - Wonen en bouwen	127.361	127.361	144.309	16.948
		1400 - Omgevingsrecht		2.274.663	2.274.663	1.823.635	-451.028
			7.4 - Milieubeheer			165	165
			8.3 - Wonen en bouwen	2.274.663	2.274.663	1.823.470	-451.193
		1500 - Economische Zaken en grondexploitaties		5.257.776	5.257.776	4.322.149	-935.627
			0.5 - Treasury	125.400	125.400	93.669	-31.731
			2.4 - Economische havens en waterwegen			170	170
			3.1 - Economische ontwikkeling	85.229	85.229	104.763	19.534
			3.2 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.950.701	1.950.701	1.775.354	-175.347
			3.3 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.379.084	1.379.084	1.485.821	106.737
			3.4 - Economische promotie	10.323	10.323	11.437	1.114
			5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.724	1.724	24.019	22.295
			8.1 - Ruimte en leefomgeving	1.505.021	1.505.021	714.740	-790.281
			8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	200.294	200.294	112.176	-88.118

1600 - Algemene dekkingsmiddelen	62.861.806	62.861.806	63.412.704	550.898
0.5 - Treasury	979.399	979.399	1.192.634	213.235
0.61 - OZB woningen	4.969.112	4.969.112	4.959.838	-9.274
0.62 - OZB niet-woningen	3.076.229	3.076.229	3.024.920	-51.309
0.64 - Belastingen overig	183.500	183.500	178.279	-5.221
0.7 - Algemene uitkeringen en overige uitkering	53.100.526	53.100.526	53.432.545	332.019
0.8 - Overige baten en lasten	0	0		0
0.9 - Vennootschapsbelasting (VpB)			0	0
3.4 - Economische promotie	553.040	553.040	624.489	71.449
1650 - Overhead	107.725	107.725	244.560	136.835
0.4 - Overhead	107.725	107.725	244.560	136.835
Totaal Baten	**117.807.764**	**117.807.764**	**117.506.591**	**-301.173**
Totaal Saldo van baten en lasten	**-2.873.231**	**2.873.231**	**-1.087.531**	**3.960.762**

Mutaties reserves						
		Toevoegingen				
		0100 - Bevolking en Bestuur	16.000	16.000	16.000	0
		0300 - Beheer openbare ruimte	681.036	681.036	574.719	106.317
		0400 - Onderwijs	200.000	200.000	300.955	-100.955
		0500 - Cultuur & Sport	500.000	500.000	500.000	0
		1000 - Sociaal Domein	551.344	551.344	551.344	0
		1300 - Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	15.375	15.375	15.375	0
		1500 - Economische Zaken en grondexploitaties	2.452.754	2.452.754	2.171.617	281.137
		1600 - Algemene dekkingsmiddelen	8.251.013	8.251.013	9.044.492	-793.479
		1650 - Overhead	500.000	500.000	500.000	0
		9900 - Resultaat	0	0		0
		Totaal Toevoegingen	**13.167.522**	**13.167.522**	**13.674.502**	**-506.980**
		Onttrekkingen				
		0100 - Bevolking en Bestuur	14.000	14.000	14.000	0
		0300 - Beheer openbare ruimte	18.925	18.925	139.165	120.240
		0400 - Onderwijs	60.423	60.423	174.945	114.522
		0500 - Cultuur & Sport	25.000	25.000	25.000	0
		1000 - Sociaal Domein	548.249	548.249	613.154	64.905
		1300 - Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	25.000	25.000	19.313	-5.687
		1400 - Omgevingsrecht	341.000	341.000	90.170	-250.830
		1500 - Economische Zaken en grondexploitaties	1.227.818	1.227.818	1.468.194	240.376
		1600 - Algemene dekkingsmiddelen	13.780.338	13.780.338	13.416.052	-364.286
		9900 - Resultaat	0	0		0
		Totaal Onttrekkingen	**16.040.753**	**16.040.753**	**15.959.994**	**-80.759**
Totaal Mutaties reserves			**2.873.231**	**2.873.231**	**2.285.491**	**587.740**
SALDO			**0**	**0**	**-3.373.022**	**3.373.022**

8. Bijlage SISA

Jaarrekening

2024

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			1	2	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€27.329	€ 34.154			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€0	€11.400	€3.509	€7.037	€1.047	€3.042
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel c (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel c (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK D2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€12.348	€24.348	€824	€ 1.224	€45.917	

BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 461	Nee				
BZK	**C92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 31.307	€ 2.879	1	145	5	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 565.038	€ 81.360	€ 9.864	-€ 26.550	€ 26.194	€ 22.658
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*		
		1						
		2						
		100						

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**		Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*				
				€ 92.378	€ 0	€ 0				
				Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*			
				€ 0	€ 119.409	€ 27.031	Nee			
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/11*			
			1							
			2							
			10							
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**		Beschikkingsnummer/referentienummer *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/01*	Aard van de activiteit besteding (jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D23/03*	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025. *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*	
			1	SB240190	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 0	€ 440.000	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 0	
			2							
			100							
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/07*						
			1	Nee						
			2							
			100							

IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
		1	060983 Gemeente Venlo	2022/261087	€ 341.400	€ 341.400	€ 113.800	€ 113.800
		2						
		15						

			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*
		1	060983 Gemeente Venlo	2022/261087	Nee
		2			
		15			

			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*
		1	060983 Gemeente Venlo	2022/261087	1 regenwater afkoppelen OlmstraatEcht naastgelegen groenstrook opnieuw inrichten zodat regenwater kan worden opgevangen en ruimte heeft om te infiltreren in de ondergrond	Ja
		2			2 vergroten regenwaterbuffer bij parkeerplaats Reinoudhal Susteren	Nee
		15				

IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*
			€ 180.617	€ 516.858	€ 258.429	Ja

			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Ja	7	
		2	331 Drempel|aantal in Stuks	Ja	14	
		3	332 Wegversmalling|aantal in Stuks	Ja	2	
		4	333 As-verspringing|aantal in Stuks	Ja	1	
		5	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h|aantal in meters	Ja	220	
		50				

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
		€ 6.427.292	€ 79.013	€ 204.631	€ 2.717	€ 43.690	€ 0
		Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
		€ 95.350	€ 15.502	€ 0	€ 833.873	€ 9.988	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
		€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
		€ 8.775	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr							
				Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 14.882	€ 645
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 13.462	€ 1.010
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.511	€ 507
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 407	€ 22
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 343	€ 20
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 39.605	€ 2.204
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6	Totaal	0	0	N.v.t.		
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 524.366	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05
			€ 32.483	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 291.057	€ 252.841				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) **Dienstverlening door derden** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1 Nieuwbouw	€ 19.313	€ 19.313				
		2 Renovatie	€ 14.073	€ 14.073				
		3 Onderhoud	€ 75.331	€ 75.331				
		4 Dienstverlening door derden	€ 4.797		€ 4.797			
		5 Beheer en exploitatie	€ 139.327		€ 139.327			
VWS	H21	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/01*	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/05*	
		Ja		€ 22.815	€ 22.815	Nee		
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
		1 Lokaal Sportakkoord	€ 29.607	€ 29.607	€ 58.029	Ja	Ja	
		2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 202.694	€ 204.407	€ 398.367	Ja	Ja	
		3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 45.550	€ 52.704	€ 89.428	Ja	Ja	
		4 Kansrijke Start	€ 36.440	€ 56.506	€ 81.084	Ja	Ja	
		5 Mentale Gezondheid	€ 11.387	€ 13.224	€ 25.468	Ja	Ja	
		6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 39.856	€ 37.443	€ 72.970	Ja	Ja	
		7 Valpreventie	€ 108.180	€ 134.454	€ 224.530	Ja	Ja	
		8 Leefomgeving	€ 22.775	€ 22.992	€ 42.926	Ja	Ja	
		9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 5.694	€ 6.242	€ 6.242	Ja	Ja	
		10 Versterken sociale basis	€ 81.989	€ 89.971	€ 153.867	Ja	Ja	
		11 Mantelzorg	€ 22.775	€ 27.148	€ 44.638	Ja	Ja	
		12 Eén tegen eenzaamheid	€ 22.775	€ 27.148	€ 44.638	Ja	Ja	
		13 Welzijn op recept	€ 21.636	€ 23.174	€ 32.793	Ja	Ja	
		14 Versterking kennis- en advesfunctie GGD	€ 5.694	€ 5.694	€ 11.160	Ja	Ja	
		15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 16.626	€ 0	€ 9.973	Ja	Ja	
		Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*						
		Nee						

VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
			1 060983 Gemeente Venlo	€ 150.278				
			2					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/06*
			8	€ 4.130	€ 307.853	5	€ 1.882	€ 83.697
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			38	€ 0	€ 3.400			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			23	11	0	0	38	0

VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: J56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: J56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/06*
		1	*RHA2021-02374041*	*Huisvesting arbeidsmigranten Dominicusweg Maria Hoop*	€ 120.000	€ 120.000	0	0
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/07*	Opbrengsten jaar T *Aard controle R* *Indicator: J56/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J56/09*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: J56/10*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/11*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/12*
		1	*Huisvesting arbeidsmigranten Dominicusweg Maria Hoop*	€ 0	€ 0	Ja	Nee	Ja
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/14*	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J56/15*			
		1	*Huisvesting arbeidsmigranten Dominicusweg Maria Hoop*	Nee	Ja			
		2						
		10						
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat van de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a *Aard controle R* *Indicator: J94/06*
		1	LAI23-03533477	€ 29.550	0	0	0	€ 29.550
		2	*LAI24-03723940*	€ 0	0	0	0	€ 0
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/07*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*			
		1	€ 0	€ 0	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
		100						

VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls							
				Projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/01*	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/02*	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/03*	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/04*	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle D1* *Indicator: J105/05*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: J105/06*
			1	*Project 1 Willibrordusplein*	21	Ja	0	N.v.t.	€ 150.000
			2	*Project 2 Egmondhof*	20	Nee	0	N.v.t.	€ 0
			3	*Project 3 Apollo Echt*	34	Ja	0	N.v.t.	€ 0
			20						

				Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/07*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/08*	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/09*	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/10*	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/11*	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: J105/12*
			1	*Project 1 Willibrordusplein*	€ 150.000	Ja		21	Ja
			2	*Project 2 Egmondhof*	€ 0	Ja	Startdatum project vertraging opgelopen door beroep tegen het bestemmingsplan en bezwaar tegen de omgevingsvergunning. Bezwaar en beroep is in overeenstemming met bezwaarmakers ingetrokken en op basis van een wijzigingsverzoek is schriftelijk door het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening instemming verleend met een vetraging van maximaal 5 kwartalen, waarbij oplevering van de laatste woning uiterlijk voor Q4 2026 dient plaats te vinden.	20	Ja
			3	*Project 3 Apollo Echt*	€ 0	Ja		32	Ja
			20						

				Kopie projectnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/13*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J105/14*
			1	*Project 1 Willibrordusplein*	Nee
			2	*Project 2 Egmondhof*	Nee
			3	*Project 3 Apollo Echt*	Nee
			20		

VRO	**J210B**	**Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw** Sisa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise *Aard controle R* *Indicator: J210B/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: J210B/03*	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/04*	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J210B/06*
			1 030011 Provincie Limburg	€ 30.000	€ 15.872	1	167	Ja
			2					
			3					
			4					
			5					
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 702.469	€ 22.561	€ 10.843	€ 1.355.970	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 3.310.348			€ 430.912	€ 0	€ 164.131
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/07*	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/08*	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: M16/09*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 10.663	€ 1.932	€ 0	€ 3.917.986	€ 11.029.179	

9. Bijlage Staat van langlopende schulden

Jaarrekening

2024

Staat van langlopende schulden

LANGLOPENDE SCHULDEN 2024

		Datum en nummer van besluit						Bedrag van		
Nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	Raad / B & W	Goedkeuring	Jaar van de (laatste) aflossing	Renteper-centage	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de de loop van het dienstjaar op te nemen/opgenomen geldleningen of voorschotten	De rente of het rentebestanddeel	De aflossing of het het aflossings-bestanddeel	Restantbedrag van de geldlening of het voorschot aan het einde van het dienstjaar
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
155	7.000.000	06.05.03		2028	4.66	1.400.000	0	56.324	280.000	1.120.000
156	11.500.000	18.01.05		2035	4.157	4.600.000	0	175.552	383.333	4.216.667
159	8.000.000	08.01.08		2027	4.70	1.600.000	0	69.456	400.000	1.200.000
1070	1.815.000	14.10.02		2027	4.95	290.400	0	13.616	72.600	217.800
1074	14.000.000	18.11.14		2024	0.975	1.400.000	0	11.261	1.400.000	0
1077	2.550.000	13.12.16		2047	1.41	2.040.000	0	27.575	85.000	1.955.000
1078	25.000.000	10.07.17		2037	1.365	17.500.000	0	226.647	1.250.000	16.250.000
1079	10.000.000	12.11.19		2035	-0.11	8.000.000	0	-8.205	666.667	7.333.333
1080	10.000.000	12.11.19		2040	-0.02	8.500.000	0	-1.619	500.000	8.000.000
1082	10.000.000	27.10.20		2040	-0,035	8.500.000	0	-2.938	500.000	8.000.000
1083	1.000.000	23.02.21		2028	-0,09	1.000.000	0	-900	0	1.000.000
1084	2.000.000	23.02.21		2025	-0,27	2.000.000	0	-5.400	0	2.000.000
	102.865.000					**56.830.400**	**0**	**561.369**	**5.537.600**	**51.292.800**
140	1.470.248	25.08.88	27.09.88 BR 13139	2038	4.90	859.495	0	42.115	40.132	819.363
145	713.342	08.06.10 B&W	Conversie 2012	2042	4.49	480.066	0	21.555	16.534	463.532
	2.183.590					**1.339.561**	**0**	**63.670**	**56.666**	**1.282.895**
	Geldleningen exclusief woningbouw					**56.830.400**	**0**	**561.369**	**5.537.600**	**51.292.800**
	Geldleningen woningbouw					**1.339.561**	**0**	**63.670**	**56.666**	**1.282.895**
						58.169.961	**0**	**625.040**	**5.594.266**	**52.575.695**

RSM Netherlands Accountants N.V.
Bekkerweg 10
Postbus 6005
6401 SB Heerlen
T 045 405 55 55
www.rsmnl.com

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Echt-Susteren

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2024 van de gemeente Echt-Susteren te Echt gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen van de gemeente Echt-Susteren op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:
1. het overzicht van baten en lasten over 2024;
2. de balans per 31 december 2024;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024;
4. de sisa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol jaarrekening 2024 van de gemeente Echt-Susteren en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Echt-Susteren zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikte is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
ASSURANCE | TAX | CONSULTING

RSM Netherlands Accountants N.V. is een onafhankelijk lid van het RSM netwerk en handelt onder de naam RSM. RSM is de handelsnaam van elk bij het RSM netwerk aangesloten kantoor. Het RSM netwerk is een samenwerkingsverband van onafhankelijke accountants- en advieskantoren, die ieder voor eigen verantwoordelijkheid werken. Het RSM netwerk bestaat in geen enkel rechtsgebied als afzonderlijke rechtspersoon. Op alle opdrachten zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, die op verzoek kosteloos worden toegezonden. RSM Netherlands Accountants N.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 34255759.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 1.301.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, sisa-, of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente Echt-Susteren en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent en op de uitkomsten daarvan.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd. De organisatie heeft diverse maatregelen verweven in de interne beheersing binnen de diverse processen. Een interne frauderisicoanalyse waarin frauderisico's worden geïdentificeerd en relevante interne controlemaatregelen worden gedefinieerd om deze frauderisico's te mitigeren is vooralsnog niet gestructureerd aanwezig.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het management en gevraagd of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude.

Als onderdeel van ons proces inzake het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door de leiding van de organisatie
Het management bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Hoewel het risico dat het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt in sommige entiteiten groter is dan in andere, is het in alle entiteiten aanwezig. Als gevolg van de onvoorspelbaarheid van de wijze waarop het management interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, vormt dit een risico op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude en vormt het om die reden een significant risico. Dit betreft een vanuit de regelgeving verplicht frauderisico dat geadresseerd dient te worden tijdens de jaarrekeningcontrole.

Wij hebben inzicht verkregen in de voor de financiële administratie gehanteerde dagboeken, alsmede de aard van de journaliseringen die op deze dagboeken plaatsvinden. Tevens hebben wij het bestaan van het proces omtrent het doorvoeren van memoriaalboekingen getoetst. Op basis van het inzicht in dagboeken en journaliseringen hebben wij voor de dagboeken waarop memoriaalboekingen plaatsvinden, onderzoek verricht naar de doorgevoerde memoriaalboekingen met name gericht op overboekingen tussen programma's c.q. taakvelden.

Wij hebben inzicht verkregen in de wijze waarop het betalingsproces is vormgegeven en hebben de aanwezigheid van het vierogenprincipe in het betalingsproces getoetst. Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden ten aanzien van uitgaande betalingen uitgevoerd, uitgaande van een risico op onrechtmatige betalingen als gevolg van onterechte wijzigingen in een bankrekeningnummer van een crediteur.

Wij hebben inzicht verkregen in de wijze waarop de gemeente het proces ten aanzien van schattingen heeft vormgegeven. Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd ten aanzien van de jaarrekeningposten waarvoor een materieel schattingsrisico is geconstateerd, waaronder de voorzieningen inclusief de debiteurenvoorziening. Hierbij hebben wij door middel van diverse detailwerkzaamheden aansluitingen gemaakt tussen de verantwoording en de onderliggende brondocumentatie.

Wij hebben geïdentificeerd of er sprake is van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.

Voorts hebben wij in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Tevens hebben wij kennisgenomen van advocatenbrieven en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor signalen van fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Frauderisico dat de Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd
Gemeenten doen zaken met een omvangrijk aantal leveranciers. Het risico bestaat dat de Europese aanbestedingsregels niet worden nageleefd om opdrachten onterecht aan bevriende partijen te kunnen gunnen, hetgeen tot onrechtmatige besteding van middelen leidt.

Wij hebben door middel van het voeren van interviews inzicht verkregen in het aanbestedingsproces van de gemeente. Tevens hebben wij werkzaamheden uitgevoerd om het bestaan van het aanbestedingsproces vast te stellen.

Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd uitgaande van de cumulatieve (meerjarige) bestedingen per leverancier. Hierbij hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd, waarbij wij voor bestedingen die de Europese drempelwaarden overschrijden aansluiting hebben gezocht met de onderliggende aanbestedingsdocumentatie.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie
Zoals toegelicht in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" in de jaarstukken heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.
Wij hebben onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd om de risico-inschatting van het college van burgemeester en wethouders te evalueren:

- Kennisnemen van de analyse in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" van het college van burgemeester en wethouders en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle van de jaarrekening kennis hebben genomen en het bevragen van de organisatie over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze analyse.

- Kennisnemen van de meerjarenbegroting en de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- Inzicht verkrijgen in de verplichte financiële kengetallen in relatie tot de gangbare ratio's in de sector.
- Inwinnen van inlichtingen over kennis inzake het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere exploitatie.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de sisa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2024 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking sisa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking sisa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering sisa-verantwoordingsinformatie 2024 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking sisa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fraude of fouten niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader behorend bij het controleprotocol jaarrekening 2024 van de gemeente Echt-Susteren en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol jaarrekening 2024 van de gemeente Echt-Susteren, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Heerlen, 27 juni 2025
RSM Netherlands Accountants N.V.

Digitaal ondertekend door:
Stefan Prevoo
27 juni 2025 15:51 +02:00

drs. S.J.M. Prevoo RA